

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ

ISSN-1857-9779

Б И Л Т Е Н
НА
УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ

Број 1101

Скопје, 1 јуни 2015 година

Издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Ул. „Гоце Делчев“ бр. 9, 1000 Скопје

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИНА

Уредник на издавачката дејност на УКИМ:

проф. д-р Велимир СТОЈКОВСКИ, ректор

Уредник на Билтенот: Томислав БАШЕВСКИ

Лектор: Весна Илиевска - Цветановска

Бр. _____

5.8. 2013

Скопје

Предмет: Материјали за Билтенот за објавување на веб-страницата на УКиМ

Согласно член 132, став 5 од Законот за високото образование („Сл. весник на РМ“ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011 и 123/2012), на веб-страницата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, од бројот 1059 од 15 август 2013 година, ќе се објавуваат рефератите за избор во наставно-научни, научни и соработнички звања, рецензиите за подобност на темата и оспособеноста на кандидатот за вршење научна работа, прегледите на одобрените докторски дисертации, прифатените магистерски и специјалистички теми, рецензиите на учебници и учебни помагала, како и рефератите за доделување на звањето почесен професор и титулата почесен доктор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. По објавување на материјалите на веб-страницата, факултетите и институтите за своите потреби, истите треба да ги отпечатаат во материјална форма за да можат да ги достават на членовите на наставно-научниот, односно научниот совет. Поради тоа, потребно е сите материјали што се предвидени за објавување во Билтенот на Универзитетот, благовремено да ги доставувате во **електронска форма**.

Поради усогласеност и униформност на текстовите потребно е материјалите за објавување да се доставуваат како Microsoft Word 2003 документи во кои исклучиво ќе се користи системскиот фонт **Georgia**. Овој фонт содржи богато множество на кирилични (македонски, српски, руски), латинични (со различни видови на надредени знаци), грчки и други знаци. Варијанта на овој фонт со корегирани знаци во италики формата за македонските букви ‘**g**’, ‘**u**’, ‘**u**’, ‘**t**’ може да се добие во компјутерскиот центар на УКиМ на барање на факултетот. Исто така, таму може да се добие софтверско решение со кое може да се испрограмира тастатурата на персонален сметач кога работи под Windows XP оперативниот систем при притискање на копчето ‘`’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**ѐ**’, а при притискање на копчето ‘~’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**й**’.

Поради запазување на роковите за објавување на материјалите во Билтенот, но и на веб-страницата, ве молиме, рефератите откако ќе бидат лекторирани, да ја доставите оригиналната верзија (лекторирана со потписите), а електронската верзија да ја доставите на e-mail адресата: t.basevski@ukim.edu.mk (so mali bukvi).

Неблаговремено доставените материјали и оние кои нема да бидат напишани согласно упатството нема да бидат објавени во тој број, туку ќе бидат поместени за објавување во наредниот број од Билтенот, односно откако ќе ја добиеме бараната верзија.

Ви благодариме за соработката.

Со почит,

Проректор

Проф. д-р Коле Василевски

Изготвил:Т.Б.

Одобрил:К.М.

Содржина на Билтен број 1101 од 1 јуни 2015 година

АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од областа на историјата на архитектурата и уметноста и група предмети од областа на заштитата на градителското наследство при Институтот за заштита на градителското наследство и историја на Архитектонскиот факултет во Скопје (**д-р Елизабета Касапова**).....8-28

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања по економски науки по предметите статистика за бизнис и економија и квантитативни методи во финансии на Економскиот факултет во Скопје (**д-р Драган Тевдовски**).....29-45
2. Реферат за избор на наставник од областа на економските науки по предметот менаџмент на е-бизнис на Економскиот факултет во Скопје (**д-р Марина Мијоска**).....46-63
3. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) организациски науки и управување (менаџмент) по предметот менаџмент информациона системи на Економскиот факултет во Скопје (**д-р Никола Левков**).....64-76
4. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Јакнење на конкурентноста на македонската економија преку јакнење на индикаторите на конкурентност** од **м-р Јованка Дамоска Секулоска**, пријавена на Економскиот факултет во Скопје.....77-82
5. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Вредноста на корпоративното управување и заканата за корпоративната репутација** од **м-р Маја Павловиќ**, пријавена на Економскиот факултет во Скопје.....83-92
6. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Координација на фискалната и монетарната политика во остварувањето на економска стабилизација**, изработена од **м-р Василка Габер Наумоска**, пријавена на Економскиот факултет во Скопје.....93-100
7. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Формалните институции и економскиот раст-економска анализа на сопственичките права**, изработена од **м-р Катерина Шапкова**, пријавена на Економскиот факултет во Скопје.....101-107
8. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Димензиите и карактеристиките на сивата економија во Република Македонија**, изработена од **м-р Лулјета Садику**, пријавена на Економскиот факултет во Скопје.....108-113

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на двајца наставници во сите наставно-научни звања во наставно-научната област машински системи на Машинскиот факултет во Скопје (**д-р Гоце Тасевски, д-р Јована Јованова**).....114-135
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Машинскиот факултет во Скопје (**Петре Спасов, Филип Трајковски, Ана Николова, Љупчо Давчев, Ирена Иванова**).....136

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања по предметот дерматовенерологијат на Медицинскиот факултет во Скопје (**ас. д-р Катерина Дамевска, д-р Нина Цаца-Биљановска**).....137-170
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Влијанието на придружните лигаментарно-капсуларни повреди кои се артроскопски дијагностицирани врз исходот на храктурите на дисталниот крај на радиусот**, од **м-р Катерина Касапинова**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....171-176

3. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Микроглијалната активација и нејзината примена во одредување на времето на настанувањето на кортикалните мозочни нагмечувања** од д-р Александар Станков, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....177-182
4. **Приговор** на Рефератот за избор на два научни работника по предметот психијатрија и медицинска психологија на Медицинскиот факултет во Скопје, објавен во Билтен бр. 1100, од 15.5.2015 година, поднесен од **ас. д-р Роза Крстеска**.....183-184
5. **Одговор** на Рецензентската комисија на приговорот на Рефератот за избор на два научни работника по предметот психијатрија и медицинска психологија на Медицинскиот факултет во Скопје, објавен во Билтен бр. 1100, од 15.5.2015 година.....185-186
6. Преглед на прифатени теми за изработка на докторска дисертација на Медицинскиот факултет во Скопје (**Шќипе Деваја-Кумнова, Мерал Реџеџи, Маја Мојсова-Мијовска, Билјана Илковска, Весна Кос, Владимир Чадиковски, Даниела Иванова-Панова, Игор Стојковски, Валентина Коевска**).....187-188

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

1. Рецензија на ракописот **Говориме и пишуваме (прирачник по јазична писменост од I до V одделение за студенти, наставници и обучувачи** од авторот/-ите д-р Благница Петковска и м-р Анита Штерјоска-Митреска, пријавен на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје.....189-199

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“

1. Рецензија на ракописот за учебник **Применета економика**, од авторите **проф. д-р Софија Тодорова, проф. д-р Ванчо Узунов, доц. д-р Биљана Петревска**, пријавен на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.....200-205
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Меѓународна надлежност и меродавно право за потрошувачките договори во правото на Европската унија и правото на Република Македонија**, од м-р Мирјана Ристовска, пријавена на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.....206-211
3. Преглед на прифатени теми за изработка на докторска дисертација на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (**м-р Викторија Баџакова, м-р Емилија Матеска**).....212
4. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (**Ирена Митреска**).....213

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Природно-математичкиот факултет во Скопје (**Лидија Котеска, Милена Маневска, Здравко Цветковски, Билјана Димкова, Зејнеп Сејфула, Даница Димчевска**).....214-215
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Природно-математичкиот факултет во Скопје (**Марија Димишковска, Емилија Иванова, Сашо Антонијев, Ивана Мицковска, Љаура Ахмети, Анѓа Кулумоска-Ѓорѓиевска**).....216-217

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Процена на механичката отпорност на безметалните коронки во однос на видот на препарација на забот во корелација со ferrule effect** од м-р д-р Наташа Ставрева, пријавена на Стоматолошкиот факултет во Скопје.....218-224
2. Преглед на прифатени теми за изработка на докторска дисертација на Стоматолошкиот факултет во Скопје (**Сања Нашкова**).....225

ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на соработник-асистент по групата предмети: технолошки операции 1, технолошки операции 2, хемиска инженерска термодинамика, дизајнирање на хемиска

процесна опрема, технологија на биогорива (изборен), хемиска технолошка термодинамика (изборен), инженерска термодинамика, инженерска термодинамика (изборен) на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје (**м-р Кармина Митева**).....226-231

ФАКУЛТЕТ ЗА ДРАМСКИ УМЕТНОСТИ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) актерска игра на Факултетот за драмски уметности во Скопје (**м-р Кристина Леловец**).....232-239
2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) театарска режија на Факултетот за драмски уметности во Скопје (**м-р Куштрим Бектеши**).....240-249

ФАКУЛТЕТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ

1. Реферат за избор во наставно-научното звање вонреден професор во наставно-научната област телекомуникации на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје (**д-р Владимир Атанасовски**).....250-292
2. Рецензија на ракописот **Вовед во веројатност за инженери** од авторите: **Анета Бучковска, Катерина Хаџи-Велкова Санева и Сања Атанасова**, пријавен на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.....293-299
3. Рецензија за оценка на докторската дисертација **Модел на клинички систем за поддршка на одлучување** од **м-р Лилјана Алексовска Стојковска**, пријавена на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.....300-304

ФАКУЛТЕТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област разни болести на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (**д-р Кирил Крстевски**).....305-317

ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ

3. Реферат за избор на наставник во насловно звање во научната област применета кинезиологија по предметот ракомет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје (**д-р Влатко Неделковски**).....318-327

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на Филозофскиот факултет во Скопје (**м-р Борче Чамински**).....328

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

1. Рецензија за оценка на докторската дисертација **Палимпсестите по текот на Папокот на светот од Венко Андоновски**, од **м-р Татјана Б. Ефтимоска**, пријавена на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.....329-335
2. Преглед на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (**м-р Хана Рецалари-Дарлишта, м-р Николче Мицкоски, м-р Бобан Карапејовски**).....336
3. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (**Ертан Курт, Билјана Арсовска, Муарем Ајдари, Кристина Лаова, Мејреме Синан**).....337

ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Природни сукцесии во шумите од Националниот парк „Маврово“** од м-р **Бојан Симовски**, пријавена на Шумарскиот факултет во Скопје.....338-349

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на Економскиот институт во Скопје (**м-р Кристина Ковачевиќ**).....350

ИНСТИТУТ ЗА ЗЕМЈОТРЕСНО ИНЖЕНЕРСТВО И ИНЖЕНЕРСКА СЕИЗМОЛОГИЈА

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања по предметот сеизмички ризик и анализа на повредливост во Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија во Скопје (**д-р Радмила Шалиќ**).....351-368

ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКА ЛИТЕРАТУРА

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Институтот за македонска литература во Скопје (**Кристина Бужароска, Томислав Алексов, Елизабета Талеска, Јасна Андреевска**).....369

ИНСТИТУТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Албанско-југословенските односи со посебен осврт на Македонија 1948-1968 год.** од м-р **Газменд Алији**, пријавена на Институтот за национална историја во Скопје.....370-373

ИНСТИТУТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Процесот на креирање општествено одговорни политики, условен од организациската перформанса и стилот на донесување одлуки на менаџерите во јавниот и приватниот сектор во Република Македонија** од м-р **Кате Трајкова**, пријавена на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје.....374-380
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Надворешни миграции на Косово – студија на случај Суха Река** од м-р **Бесим Голопени**, пријавена на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје.....381-384

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ПО ГРУПА ПРЕДМЕТИ ОД ОБЛАСТА НА ИСТОРИЈАТА НА АРХИТЕКТУРАТА И УМЕТНОСТА И ГРУПА ПРЕДМЕТИ ОД ОБЛАСТА НА ЗАШТИТАТА НА ГРАДИТЕЛСКОТО НАСЛЕДСТВО ПРИ ИНСТИТУТОТ ЗА ЗАШТИТА НА ГРАДИТЕЛСКОТО НАСЛЕДСТВО И ИСТОРИЈА НА АРХИТЕКТУРАТА ПРИ АРХИТЕКТОНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Архитектонски факултет - Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 29.1.2015 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од областа на историјата на архитектурата и уметноста и група предмети од областа на заштитата на градителското наследство при Институтот за заштита на градителското наследство и историја на архитектурата при Архитектонскиот факултет, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, 08 бр. 6/111 (4.3.2015), донесена на 27.2.2015 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Влатко Коробар, редовен професор на Архитектонскиот факултет – претседател, д-р Минас Бакалчев, редовен професор на Архитектонскиот факултет – член и академик Цветан Грозданов, редовен професор (во пензија) – член.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од наставно-научната област историја на архитектурата и уметноста и група предмети од областа на заштитата на градителското наследство при Институтот за заштита на градителското наследство и историја на архитектурата при Архитектонскиот факултет, во предвидениот рок се пријави кандидатката доц. д-р Елизабета Касапова.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката доц. д-р Елизабета Касапова е родена на 27.4.1962 година во Скопје. Средно образование завршила во Скопје. Со високо образование се стекнала на Архитектонскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Дипломирала во март 1987 година, со просечен успех 8,73.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик, а пасивно со германскиот јазик.

Постдипломските (магистерски) студии на Институтот за историја на уметноста со археологија при Филозофскиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје ги завршила со просечен успех 10. На 3.7.1999 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Архиѿекиѿураѿа на црквѿа Усѿение Боѿородичино на манасѿироѿ Трескавец* под менторство на академик проф. д-р Цветан Грозданов.

Докторска дисертација пријавила на Институтот за историја на уметноста со археологија при Филозофскиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Дисертацијата на тема: *Архиѿекиѿураѿа на комѿлексоѿ Марков манасѿир* ја одбрала на 4.6.2010 година, пред Комисија во состав: академик проф. д-р Цветан Грозданов (ментор), проф. д-р Сашо Коруновски, проф. д-р Елизабета Димитрова, проф. д-р Елица Манева и проф. д-р Коста Аѿиевски. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област историја на уметноста.

На 31.8.2010 година е избрана во звањето доцент на група предмети од областа на историјата на архитектурата и уметноста и група предмети од областа на заштитата на градителското наследство во Институтот за заштита на градителското наследство и историја на архитектурата при Архитектонскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Во моментот, кандидатката е доцент на Архитектонскиот факултет. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр. 990 од 15.7.2010 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 491, 606, 756, 833, 916 и 990, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на Архитектонскиот факултет на УКИМ, кандидатката д-р Елизабета Касапова изведува настава на интегрираните петгодишни студии од прв и втор циклус по архитектура. Од изборот за доцент, таа водеа наставата по предметите *архитектура и уметност на Македонија* (VII и VIII сем.), *документирање и истражување на градителското наследство* (VII сем.), *конзервација и реставрација на градителското наследство* (VIII сем.) и *ревитализација на градителското наследство* (IX сем.) и по предметите *историја на архитектура и уметност 1* (III сем.), *историја на архитектура и уметност 2* (IV сем.), *историја на архитектура и уметност 3* (V сем.) и *историја на архитектура и уметност 4* (VI сем.) кои се задолжителни предмети во студиската програма на интегрираните петгодишни студии од прв и втор циклус по архитектура.

Кандидатката била ангажирана и во наставата по изборниот предмет *интегрирана историја на градителското наследство* во X семестар.

Кандидатката д-р Елизабета Касапова учествувала како член во Комисија за оцена и одбрана на 3 дипломски, на 15 магистерски трудови и на 2 докторски дисертации.

За потребите на наставата, а по предметите архитектура и уметност на Македонија, документирање и истражување на градителското наследство, конзервација и реставрација на градителското наследство, историја на архитектура и уметност 2 и историја на архитектура и уметност 3, кандидатката учествувала во изработката на пакет помошни наставни материјали (презентации на наставните единици, компилации од објавена литература, графички прикази и сл.) кои се користат за совладување на наставната материја и изработка на проектните задачи.

Научноистражувачка дејност/Стручно-уметничка дејност

Кандидатката д-р Елизабета Касапова е автор на рецензирана монографија под наслов *Архитектураиџа на цркваиџа Св. Димитрија – Марков манастир*, издание на Каламус, Скопје, 2012 година.

Д-р Елизабета Касапова има објавено три научни труда од областа на историјата на архитектурата во Македонија, од кои еден труд во научно списание со меѓународен уредувачки одбор, еден труд во зборник од научен собир и еден во научно-стручно списание.

Д-р Елизабета Касапова била учесник во научноистражувачкиот проект *Архитектураиџа како фактор на културна одржливост на македонскииџа џрадови*, со интердисциплинарен тим од Архитектонскиот факултет во Скопје и Архитектонскиот факултет во Загреб, а во моментот е раководител на националниот научноистражувачки проект *Корпус на џрадиџелскоиџо наследсџво во Македонија, Пилоиџ-џроекиџ: Сакралнаиџа архитектура од 19 век во Македонија – вардарски реиџон*, финансиран од Министерството за култура на РМ.

Д-р Елизабета Касапова учествувала со реферат под наслов *Прилоџ кон џроучувањеиџо на џрџезаријаиџа на Марковиоџ манастир каџ Скопје* на научниот собир посветен на 50 години научноистражувачка дејност на академик Цветан Грозданов, одржан во 2012 година во Охрид. По покана на Факултетот за архитектура и дизајн при Универзитетот „Американ колеџ“ во Скопје одржала две предавања на тема: *Андреја Дамјанов и џреродбенскаиџа архитектура во Македонија и Трансформација и развој на македонскииџа џрадови во XIX век*.

Кандидатката е ментор на 6 магистерски труда кои се во тек на изработка.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Елизабета Касапова е активно вклучена во стручно-апликативната работа од областа на нејзината потесна специјализација. Во изминатиот период таа извршила стручна контрола на три основни проекти за конзервација, реставрација и реконструкција на делови на Стариот конак на Бигорскиот манастир „Св. Јован Крстител“.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Таа е раководител на Институтот за заштита на градителското наследство и историја на архитектурата. Активно е вклучена во работата на стручни комисии и работни групи при Архитектонскиот факултет и била член на 14 комисии, меѓу

кои и на Комисијата за наставни и студентски прашања, Комисијата за евалуација и Комисијата за измени и дополнувања на студиската програма на Архитектонскиот факултет.

Кандидатката е член на Уредувачкиот одбор со меѓународен состав на списанието за културно наследство Patrimonium. МК.

Била член на четири рецензентски комисии за избор на лица во соработнички звања.

Во изборниот период, д-р Елизабета Касапова учествувала во изготвување и пријавување на еден меѓународен и на еден национален научноистражувачки проект.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Елизабета Касапова континуирано добива високи оценки на анонимно спроведените анкети на студентите на Архитектонскиот факултет. Во анкетата спроведена минатата учебна година, за наставата што ја одржува д-р Елизабета Касапова доби просечна оценка 9,61.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Д-р Елизабета Касапова со резултатите од работата во изминатиот период го потврди високиот квалитет на нејзиното севкупно дејствување во рамките на Архитектонскиот факултет. Комисијата посебно ги одбележува резултатите што таа ги постигнува во областа на националната историја на архитектурата и уметноста, како примарна област на нејзино научно и наставно дејствување. Паралелно со исклучително високиот обем на ангажираност во наставата, д-р Елизабета Касапова успеа недвосмислено да се потврди како релевантен научник во областа на националната историја на архитектурата и како истакнат стручњак на подрачјето на заштита на градителското наследство во Македонија.

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Елизабета Касапова.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Елизабета Касапова поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-

докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето **вонреден професор** во областа на историјата на архитектурата и уметноста и во областа на заштитата на градителското наследство.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Архитектонскиот факултет во Скопје, д-р Елизабета Касапова да биде избрана во звањето **вонреден професор** по група предмети од областа на историјата на архитектурата и уметноста и група предмети од областа на заштитата на градителското наследство при Институтот за заштита на градителското наследство и историја на архитектурата при Архитектонскиот факултет.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Влатко Коробар, с.р.
2. Проф. д-р Минас Бакалчев, с.р.
3. Академик Цветан Грозданов, с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: **Елизабета Благоја Касапова**

Институција: **Архитектонски факултет - Скопје /**
Институт за заштита на градителското
наследство
и историја на архитектурата

Научна област: **историја на архитектура и уметност,**
заштита на градителско наследство

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
1.	Историја на архитектура и уметност 3, зимски сем. (V) 2010/11, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,2	1,2
2.	Историја на архитектура и уметност 3, зимски сем. (V) 2010/11, консултации: 71 студенти * 0,002 = 0,142	0,142
3.	Архитектура и уметност на нов век, зимски сем. (V) 2010/11, (ст. наст. пр.) предавања: 3 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,8	1,8
4.	Архитектура и уметност на нов век, зимски сем. (V) 2010/11, (ст. наст. пр.) консултации: 20 студенти * 0,002 = 0,04	0,04
5.	Архитектура и уметност на Македонија, зимски сем. (VII) 2010/11,	1,5

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,05 = 1,5	
6.	Архитектура и уметност на Македонија, зимски сем. (VII) 2010/11, консултации: 43 студенти * 0,002 = 0,086	0,086
7.	Документирање и истражување на градителско наследство, зимски сем. (VII) 2010/11, предавања: 1 час * 15 нед. * 0,05 = 0,75	0,75
8.	Документирање и истражување на градителско наследство, зимски сем. (VII) 2010/11, консултации: 77 студенти * 0,002 = 0,154	0,154
9.	Документирање и истражување на градителско наследство, зимски сем. (VII) 2010/11, вежби: 1 час * 15 нед. * 0,03 * 3 групи = 1,35	1,35
10.	Историја на архитектура и уметност 2, летен сем. (IV) 2010/11, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,2	1,2
11.	Историја на архитектура и уметност 2, летен сем. (IV) 2010/11, консултации: 109 студенти * 0,002 = 0,218	0,218
12.	Историја на архитектура и уметност 4, летен сем. (VI) 2010/11, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,2	1,2
13.	Историја на архитектура и уметност 4, летен сем. (VI) 2010/11, консултации: 72 студенти * 0,002 = 0,144	0,144
14.	Современа архитектура и уметност, летен сем. (VI) 2010/11, (ст. наст. пр.) предавања: 3 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,8	1,8
15.	Современа архитектура и уметност, летен сем. (VI) 2010/11, (ст. наст. пр.) консултации: 34 студенти * 0,002 = 0,068	0,068
16.	Архитектура и уметност на Македонија, летен сем. (VIII) 2010/11, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,05 = 1,5	1,5
17.	Архитектура и уметност на Македонија, летен сем. (VIII) 2010/11,	0,084

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	консултации: 42 студенти * 0,002 = 0,084	
18.	Конзервација и реставрација на градителско наследство, летен сем. (VIII) 2010/11, предавања: 1 час * 15 нед. * 0,05 = 0,75	0,75
19.	Конзервација и реставрација на градителско наследство, летен сем. (VIII) 2010/11, консултации: 75 студенти * 0,002 = 0,15	0,15
20.	Конзервација и реставрација на градителско наследство, летен сем. (VIII) 2010/11, вежби: 2 часа * 15 нед. * 0,03 * 3 групи = 2,7	2,7
21.	Историја на архитектура и уметност 3, зимски сем. (V) 2011/12, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,2	1,2
22.	Историја на архитектура и уметност 3, зимски сем. (V) 2011/12, консултации: 83 студенти * 0,002 = 0,166	0,166
23.	Архитектура и уметност на нов век, зимски сем. (V) 2011/12, (ст. наст. пр.) предавања: 3 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,8	1,8
24.	Архитектура и уметност на нов век, зимски сем. (V) 2011/12, (ст. наст. пр.) консултации: 14 студенти * 0,002 = 0,028	0,028
25.	Документирање и истражување на градителско наследство, зимски сем. (VII) 2011/12, предавања: 1 час * 15 нед. * 0,05 = 0,75	0,75
26.	Документирање и истражување на градителско наследство, зимски сем. (VII) 2011/12, консултации: 85 студенти * 0,002 = 0,17	0,17
27.	Историја на архитектура и уметност 2, летен сем. (IV) 2011/12, предавања: 2 часа * 7 нед. * 0,04 = 0,56	0,56
28.	Историја на архитектура и уметност 2, летен сем. (IV) 2011/12, консултации: 122 студенти * 0,002 = 0,244	0,244
29.	Историја на архитектура и уметност 4, летен сем. (VI) 2011/12, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,2	1,2

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
30.	Историја на архитектура и уметност 4, летен сем. (VI) 2011/12, консултации: 83 студенти * 0,002 = 0,166	0,166
31.	Современа архитектура и уметност, летен сем. (VI) 2011/12, (ст. наст. пр.) предавања: 3 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,8	1,8
32.	Современа архитектура и уметност, летен сем. (VI) 2011/12, (ст. наст. пр.) консултации: 14 студенти * 0,002 = 0,028	0,028
33.	Архитектура и уметност на Македонија, летен сем. (VIII) 2011/12, предавања: 2 часа * 4 нед. * 0,05 = 0,4	0,4
34.	Архитектура и уметност на Македонија, летен сем. (VIII) 2011/12, консултации: 62 студенти * 0,002 = 0,124	0,124
35.	Конзервација и реставрација на градителско наследство, летен сем. (VIII) 2011/12, предавања: 1 час * 15 нед. * 0,05 = 0,75	0,75
36.	Конзервација и реставрација на градителско наследство, летен сем. (VIII) 2011/12, консултации: 100 студенти * 0,002 = 0,2	0,2
37.	Конзервација и реставрација на градителско наследство, летен сем. (VIII) 2011/12, вежби: 2 часа * 15 нед. * 0,03 * 2 групи = 1,8	1,8
38.	Историја на архитектура и уметност 1, зимски сем. (III) 2012/13, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,2	1,2
39.	Историја на архитектура и уметност 1, зимски сем. (III) 2012/13, консултации: 173 студенти * 0,002 = 0,346	0,346
40.	Историја на архитектура и уметност 3, зимски сем. (V) 2012/13, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,2	1,2
41.	Историја на архитектура и уметност 3, зимски сем. (V) 2012/13, консултации: 97 студенти * 0,002 = 0,194	0,194

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
42.	Архитектура и уметност на Македонија, зимски сем. (VII) 2012/13, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,05 = 1,5	1,5
43.	Архитектура и уметност на Македонија, зимски сем. (VII) 2012/13, консултации: 83 студенти * 0,002 = 0,166	0,166
44.	Документирање и истражување на градителско наследство, зимски сем. (VII) 2012/13, предавања: 1 час * 15 нед. * 0,05 = 0,75	0,75
45.	Документирање и истражување на градителско наследство, зимски сем. (VII) 2012/13, консултации: 90 студенти * 0,002 = 0,18	0,18
46.	Ревитализација на градителско наследство, зимски сем. (IX) 2012/13, вежби: 3 часа * 15 нед. * 0,03 * 2 групи = 2,7	2,7
47.	Историја на архитектура и уметност 2, летен сем. (IV) 2012/13, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,2	1,2
48.	Историја на архитектура и уметност 2, летен сем. (IV) 2012/13, консултации: 160 студенти * 0,002 = 0,32	0,32
49.	Историја на архитектура и уметност 4, летен сем. (VI) 2012/13, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,2	1,2
50.	Историја на архитектура и уметност 4, летен сем. (VI) 2012/13, консултации: 86 студенти * 0,002 = 0,172	0,172
51.	Архитектура и уметност на Македонија, летен сем. (VIII) 2012/13, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,05 = 1,5	1,5
52.	Архитектура и уметност на Македонија, летен сем. (VIII) 2012/13, консултации: 80 студенти * 0,002 = 0,16	0,16
53.	Конзервација и реставрација на градителско наследство, летен сем. (VIII) 2012/13, предавања: 1 час * 15 нед. * 0,05 = 0,75	0,75

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
54.	Конзервација и реставрација на градителско наследство, летен сем. (VIII) 2012/13, консултации: 92 студенти * 0,002 = 0,184	0,184
55.	Историја на архитектура и уметност 1, зимски сем. (III) 2013/14, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,2	1,2
56.	Историја на архитектура и уметност 1, зимски сем. (III) 2013/14, консултации: 152 студенти * 0,002 = 0,304	0,304
57.	Историја на архитектура и уметност 3, зимски сем. (V) 2013/14, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,2	1,2
58.	Историја на архитектура и уметност 3, зимски сем. (V) 2013/14, консултации: 154 студенти * 0,002 = 0,308	0,308
59.	Архитектура и уметност на Македонија, зимски сем. (VII) 2013/14, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,05 = 1,5	1,5
60.	Архитектура и уметност на Македонија, зимски сем. (VII) 2013/14, консултации: 100 студенти * 0,002 = 0,2	0,2
61.	Документирање и истражување на градителско наследство, зимски сем. (VII) 2013/14, предавања: 1 час * 15 нед. * 0,05 = 0,75	0,75
62.	Документирање и истражување на градителско наследство, зимски сем. (VII) 2013/14, консултации: 120 студенти * 0,002 = 0,24	0,24
63.	Документирање и истражување на градителско наследство, зимски сем. (VII) 2013/14, вежби: 1 час * 15 нед. * 0,03 * 2 групи = 0,9	0,9
64.	Ревитализација на градителско наследство, зимски сем. (IX) 2013/14, вежби: 3 часа * 15 нед. * 0,03 * 1 група = 1,35	1,35
65.	Историја на архитектура и уметност 2, летен сем. (IV) 2013/14, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,2	1,2
66.	Историја на архитектура и уметност 2, летен сем. (IV) 2013/14,	0,332

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	консултации: 166 студенти * 0,002 = 0,332	
67.	Историја на архитектура и уметност 4, летен сем. (VI) 2013/14, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,2	1,2
68.	Историја на архитектура и уметност 4, летен сем. (VI) 2013/14, консултации: 150 студенти * 0,002 = 0,3	0,3
69.	Архитектура и уметност на Македонија, летен сем. (VIII) 2013/14, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,05 = 1,5	1,5
70.	Архитектура и уметност на Македонија, летен сем. (VIII) 2013/14, консултации: 164 студенти * 0,002 = 0,328	0,328
71.	Конзервација и реставрација на градителско наследство, летен сем. (VIII) 2013/14, предавања: 1 час * 15 нед. * 0,05 = 0,75	0,75
72.	Конзервација и реставрација на градителско наследство, летен сем. (VIII) 2013/14, консултации: 120 студенти * 0,002 = 0,24	0,24
73.	Конзервација и реставрација на градителско наследство, летен сем. (VIII) 2013/14, вежби: 2 часа * 15 нед. * 0,03 * 2 групи = 1,8	1,8
74.	Историја на архитектура и уметност 1, зимски сем. (III) 2014/15, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,2	1,2
75.	Историја на архитектура и уметност 1, зимски сем. (III) 2014/15, консултации: 146 студенти * 0,002 = 0,292	0,292
76.	Историја на архитектура и уметност 3, зимски сем. (V) 2014/15, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,2	1,2
77.	Историја на архитектура и уметност 3, зимски сем. (V) 2014/15, консултации: 147 студенти * 0,002 = 0,294	0,294
78.	Архитектура и уметност на Македонија, зимски сем. (VII) 2014/15,	1,5

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,05 = 1,5	
79.	Архитектура и уметност на Македонија, зимски сем. (VII) 2014/15, консултации: 164 студенти * 0,002 = 0,328	0,328
80.	Документирање и истражување на градителско наследство, зимски сем. (VII) 2014/15, предавања: 1 час * 15 нед. * 0,05 = 0,75	0,75
81.	Документирање и истражување на градителско наследство, зимски сем. (VII) 2014/15, консултации: 130 студенти * 0,002 = 0,26	0,26
82.	Документирање и истражување на градителско наследство, зимски сем. (VII) 2014/15, вежби: 1 час * 15 нед. * 0,03 * 3 групи = 1,35	1,35
83.	Ревитализација на градителско наследство, зимски сем. (IX) 2014/15, вежби: 3 часа * 15 нед. * 0,03 * 3 групи = 4,05	4,05
84.	Историја на архитектура и уметност 2, летен сем. (IV) 2014/15, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,2	1,2
85.	Историја на архитектура и уметност 2, летен сем. (IV) 2014/15, консултации: 136 студенти * 0,002 = 0,272	0,272
86.	Историја на архитектура и уметност 4, летен сем. (VI) 2014/15, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,04 = 1,2	1,2
87.	Историја на архитектура и уметност 4, летен сем. (VI) 2014/15, консултации: 121 студенти * 0,002 = 0,242	0,242
88.	Архитектура и уметност на Македонија, летен сем. (VIII) 2014/15, предавања: 2 часа * 15 нед. * 0,05 = 1,5	1,5
89.	Архитектура и уметност на Македонија, летен сем. (VIII) 2014/15, консултации: 155 студенти * 0,002 = 0,31	0,31
90.	Конзервација и реставрација на градителско наследство, летен сем. (VIII) 2014/15, предавања: 1 час * 15 нед. * 0,05 = 0,75	0,75

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Пoени
91.	Конзервација и реставрација на градителско наследство, летен сем. (VIII) 2014/15, консултации: 130 студенти * 0,002 = 0,26	0,26
92.	Конзервација и реставрација на градителско наследство, летен сем. (VIII) 2014/15, вежби: 2 часа * 15 нед. * 0,03 * 2 групи = 1,8	1,8
93.	Интегрирана заштита на градителското наследство (изб.), летен сем. (X) 2014/15, предавања: 1 час * 15 нед. * 0,05 = 0,75	0,75
94.	Интегрирана заштита на градителското наследство (изб.), летен сем. (X) 2014/15, консултации: 15 студенти * 0,002 = 0,03	0,03
95.	Член на комисија за оцена и одбрана на докторат ($2 * 0,5 = 1$)	1
96.	Член на комисија за оцена и одбрана на магистратура ($15 * 0,3 = 4,5$)	4,5
97.	Член на комисија за оцена и одбрана на дипломска работа ($3 * 0,1 = 0,3$)	0,3
98.	Изработка на пакет материјали за предметите: Историја на архитектура и уметност 2, Историја на архитектура и уметност 3, Архитектура и уметност на Македонија, Документирање и истражување на градителското наследство и Конзервација и реставрација на градителското наследство ($5 * 1 = 5$)	5
	Вкупно	87,884

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Пoени
1.	Ментор на магистерска работа ($6 * 1 = 6$)	6
2.	Раководител на национален научноистражувачки проект: <i>Корџус на традиционалното наследство во Македонија, Пилот-проект: Сакралната архитектура од 19 век во Македонија – Вардарски регион</i> , проект од национален интерес во културата од областа на заштитата на недвижното културно наследство за 2015 год., финансиран од Министерството за култура на РМ (во тек).	6

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
3.	Учесник во национален научноистражувачки проект: <i>Архитектураа како фактор на културна одржливост на македонските градови</i> , финансиран од буџетот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје за 2012 год.	3
4.	Автор на монографијата: <i>Архитектураа на црквата Св. Димитрија – Марков Манастир</i> . Каламус, Скопје, 2012.	8
5.	Труд со оригинални научни резултати објавен во научно/стручно списание: Пенчиќ Д., Касапова Е. <i>Скопје – урбан развој</i> . ПРЕСИНГ, год. III, бр. 18, Скопје 2014, стр. 53-61 (коавтор).	3,6
6.	Труд со оригинални научни резултати објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: <i>Која и зошто била доградена јужната каџела на црквата Св. Димитрија во Марковиот манастир</i> . PATRIMONIUM.MK, год. VIII, бр. 13/2015, Скопје (во печат) (автор).	6
7.	Труд со оригинални научни/стручни резултати објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир: <i>Прилој кон истражувањето на илустрацијата на Марковиот манастир</i> . Прилози XLIV 1-2, Зборник на трудови од научниот собир одржан на 4 октомври 2012 година во Охрид, МАНУ, Скопје 2013, стр. 85-119 (автор).	2
8.	Учество на научен/стручен собир со реферат – орална презентација: <i>Прилој кон истражувањето на илустрацијата на Марковиот манастир кај Скопје</i> . Научен собир посветен на 50 години научноистражувачка дејност на академик Цветан Грозданов, одржан на 4 октомври 2012 година во Охрид.	1
9.	Одржано предавање на покана на Факултетот за архитектура и дизајн при Универзитетот „Американ колеџ“ во Скопје на тема: <i>Андреја Дамјанов и преродбенската архитектура во Македонија</i> , февруари 2015.	1
10.	Одржано предавање на покана на Факултетот за архитектура и дизајн при Универзитетот „Американ колеџ“ во Скопје на тема: <i>Трансформација и развој на македонските градови во XIX век</i> , февруари 2015.	1

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
	Вкупно	37,6

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста (стручно-уметничка):	Поени
	Вкупно	/

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста (стручно-апликативна):	Поени
1.	Стручна контрола на Основен проект за конзервација, реставрација и реконструкција на северозападното крило на Стариот конак на Бигорскиот манастир Св. Јован Крстител, с. Ростуша, октомври 2010 (член на комисијата).	1
2.	Стручна контрола на Основен проект за конзервација, реставрација и реконструкција на североисточното крило на Стариот конак на Бигорскиот манастир Св. Јован Крстител, с. Ростуша, март 2011 (член на комисијата).	1
3.	Стручна контрола на Основен проект за конзервација, реставрација и реконструкција на економскиот дел на Стариот конак на Бигорскиот манастир Св. Јован Крстител, с. Ростуша, мај 2012 (член на	1

Ред. број	Назив на активнoста (стручно-апликативна):	Поени
	комисијата).	
4.	Мислење по авторезиме за докторска дисертација „Современи филозофии на конзервација на културното наследство и нивното влијание во Македонија“ од кандидатот м-р Валентина Поцеска предаден на ЈНУ Институт за македонска литература при УКИМ, Скопје, јули 2014.	1
5.	Review of the Conference Paper „Protection of Cultural Heritage in Macedonia and Italy“, admitted on the International Conference “The Europe of Tomorrow: Creative, Digital, Integrated”, UACS, Skopje 2014.	1
6.	Инвентаризација на христијански сакрални споменици на културата во регионот на Велес (општина Велес, Чашка и Градско) фаза I, 2011, - член на стручен тим.	1
7.	Елаборат за валоризација на црквата Св. Илија во с. Блатец, општина Винаца, 2012 (член на стручен тим).	1
8.	Елаборат за валоризација на црквата Св. Богородица во с. Бистрица, општина Чашка, 2013 (член на стручен тим).	1
9.	Елаборат за валоризација на црквата Св. Ѓорѓи во с. Бистрица, општина Чашка, 2013 (член на стручен тим).	1
10.	Елаборат за валоризација на црквата Св. Атанасиј во с. Богомила, општина Чашка, 2013 (член на стручен тим).	1
11.	Конзерваторски проект - Интегрални улични фасади во Старата скопска чаршија, 2013 (член на стручен тим).	1
12.	Инвентаризација на христијански сакрални споменици на културата во регионот на Велес (општина Велес, Чашка и Градско) фаза II, 2014 (член на стручен тим).	1
13.	Елаборат за ревалоризација на културни добра на територијата на Република Македонија во надлежност на НКЦ: црква Св. Никола (Св. Петка) во с. Бељаковце, општина Куманово, 2014 (член на стручен тим).	1
14.	Елаборат за ревалоризација на културни добра на територијата на Република Македонија во надлежност на НКЦ: црква Св. Спас во с.	1

Ред. број	Назив на активнoста (стручно-апликативна):	Поени
	Довезенце, општина Куманово, 2014 (член на стручен тим).	
15.	„Чарши џамија во Прилеп“ – семестрална изложба на студентски проекти по предметот Ревитализација на градителското наследство во Институтот за заштита на градителското наследство и историја на архитектурата поставена во изложбениот простор Коридор на Архитектонскиот факултет, Скопје, март 2013 (член на педагошкиот тим и организација на изложбата).	0,5
16.	„Ески амам во Охрид“ – семестрална изложба на студентски проекти по предметот Ревитализација на градителското наследство во Институтот за заштита на градителското наследство и историја на архитектурата поставена во изложбениот простор Коридор на Архитектонскиот факултет, Скопје, март 2014 (член на педагошкиот тим и организација на изложбата).	0,5
17.	Член на жири-комисија за доделување на наградата „Андреја Дамјанов“ на Асоцијацијата на архитекти на Македонија за 2012 год.	1
	ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	
18.	Член на редакциски одбор на <i>PATRIMONIUM.MK – Списание за културно наследство - споменици, реставрација, музеи</i> - Скопје (научно списание со меѓународен уредувачки одбор) – од 2012.	1
19.	Изготвување и пријавување на национален научноистражувачки проект: <i>Корпус на трагичелското наследство во Македонија, Пилош- проект: Сакралната архитектура од 19 век во Македонија – вардарски регион</i> , на Конкурсот за проект од областа на заштитата на недвижното културно наследство, музејската и библиотечната дејност за 2015 год. од програмата на Министерството за култура на РМ (носител).	1
20.	Изготвување и пријавување на меѓународен научноистражувачки проект: <i>Методологија за изработка на студијата на акции и заеднички алатки за подобро управување и вреднување на стариот градски јазра</i> , на Годишниот повик за проекти за 2015-2016 год. од програмата за децентрализирана соработка меѓу регионот Долна Нормандија и Македонија - партнерско учество на Архитектонскиот факултет при УКИМ, Скопје со општина Куманово (носител на	1

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
	проектот), општина Кратово, Архитектонски факултет во Руен, Франција и Асоцијацијата Pays d'Auge Expansion (Pays d'Art et d'Histoire) (учесник од Архитектонскиот факултет во Скопје).	
21.	Раководител на Институтот за заштита на градителското наследство и историја на архитектурата при Архитектонскиот факултет во Скопје, 2013-2017.	3
22.	Координатор на поткомисијата за спроведување анкета и евалуација на студиската програма на интегрираните петгодишни студии од I и II циклус според ЕКТС, за вториот циклус студии на Архитектонскиот факултет во Скопје, 2010-2014.	0,5
23.	Член на Комисија за евалуација на студиската програма на интегрираните петгодишни студии од I и II циклус според ЕКТС на Архитектонскиот факултет во Скопје, 2010-2014.	0,5
24.	Член на Комисија за измени и дополнувања на студиската програма на Архитектонскиот факултет Скопје, 2012-2013.	0,5
25.	Член на Комисија за евалуација на Архитектонскиот факултет во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2014-2018.	0,5
26.	Член на други факултетски комисии ($10 \cdot 0,5 = 5$)	5
27.	Член на комисии за избор во звање ($4 \cdot 0,2 = 0,8$)	0,8
	Вкупно	29,8

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	87,884
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	37,6
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	29,8

Вкупно	155,284

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

1. Проф. д-р Влатко Коробар, с.р
2. Проф. д-р Минас Бакалчев, с.р
3. Академик Цветан Грозданов, с.р

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ПО ЕКОНОМСКИ НАУКИ ПО ПРЕДМЕТИТЕ СТАТИСТИКА ЗА БИЗНИС И ЕКОНОМИЈА И КВАНТИТАТИВНИ МЕТОДИ ВО ФИНАНСИИ НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Економскиот факултет во Скопје, објавен во весниците Нова Македонија и Коха од 7.4.2015 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања по економски науки по предметите статистика за бизнис и економија и квантитативни методи во финансии, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје (бр.0202-781/5), на седницата одржана на 29.4.2015 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Славе Ристески, проф. д-р Драге Јанев и проф. д-р Владимир Филиповски.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања по економски науки по предметите статистика за бизнис и економија и квантитативни методи во финансии, во предвидениот рок се пријави само доц. д-р Драган Тевдовски.

1. Биографски податоци и образование

Кандидатот **доц. д-р Драган Тевдовски** е роден на 21.1.1979 година во Скопје. Средно образование завршил во природно-математичката гимназија „Раде Јовчевски – Корчагин“ во Скопје. Во учебната 1997/98 година се запишал на Економскиот факултет во Скопје, каде што дипломирал во 2002 година, на Отсекот за деловна (бизнис) економија, насока: менаџмент.

Во периодот јуни - декември 2002 година работел во Извозно-кредитна банка А.Д. - Скопје, како помлад референт во девизното одделение. Во декември 2002 година е избран за помлад асистент на група предмети по статистика, во септември 2007 за асистент на група предмети по статистика, а во септември 2010 година е избран за доцент по предметот статистика за бизнис и економија, на кое место работи до денес.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2002/2003 година се запишал на втор циклус (магистерски) студии по статистичка анализа на Економскиот факултет при Универзитетот во Белград, Република Србија. Предвидените десет испити на студиите ги положил со просечна оценка десет (10,00) како најдобар студент во повеќе генерации. Магистрирал на 14.12.2006 година, по јавната одбрана на магистерскиот труд под наслов „Статистичко моделирање и портфолио оптимизација хартија од вредности – Пример Македонске берзе“, со што се здобил со диплома за завршени постдипломски студии и се стекнал со академскиот степен магистер на статистички науки. Оваа диплома е нострифицирана од страна на

Министерството за образование и наука на Република Македонија со Одлука бр. 09-3711/2 од 7.6.2007 година.

Кандидатот д-р Драган Тевдовски докторска дисертација пријавил во 2007 година на Економскиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: „Предвидување и портфолио оптимизација на хартии од вредност од Македонската берза” ја одбранил на 17.2.2010 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Славе Ристески, проф. д-р Драге Јанев, проф. д-р Владимир Филиповски, проф. д-р Љубе Трпески и проф. д-р Весна Буцевска. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на економски науки.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. Научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Економски факултет - Скопје, кандидатот д-р Драган Тевдовски изведува настава на прв циклус студии на предметите статистика за бизнис и економија и квантитативни методи во финансии, на втор циклус студии е дел од наставните тимови по предметите анализа на временски серии, мултиваријациони статистички методи и демографски методи на студиската програма Статистички методи за бизнис и економија, и на трет циклус на студии е координатор на предметот мултиваријациона анализа на студиската програма Статистички методи за бизнис и економија.

Кандидатот бил ментор на 6 дипломски работи, а член во Комисијата за оцена/или одбрана на 10 дипломски, 9 магистерски и 5 докторски дисертации.

Кандидатот е коавтор на 2 рецензирани учебника под наслов „Статистика за бизнис и економија (четврто издание, Економски факултет – Скопје, 2010 година)” и „Вовед во анализата на временските серии” (Економски факултет – Скопје, 2012 година).

Кандидатот активно изведувал настава во школи и работилници од последниот избор во звањето доцент до денес.

Научноистражувачка дејност

Д-р Драган Тевдовски има објавено вкупно 18 научноистражувачки трудови во периодот од изборот во доцент до денес, од кои 1 научен труд во научно списание со импакт-фактор, 5 труда во меѓународни научни списанија, 2 труда во научни списанија, 5 труда во меѓународни научни публикации, 1 труд во стручно-популарно списание и 4 труда во зборници на високообразовна институција. Негови објавени трудови се следниве:

1. Tevdovski, Dragan, Igor Ivanovski and Vladimir Filipovski (2014). “A Diagnostics Approach to Economic Growth in Small Open Economies: The Case of Republic of

- Macedonia," *Review of Economic and Business Studies, Volume VII, Issue 1* (Iasi: Doctoral School of Economics and Business Administration of Alexandru Ioan Cuza University).
2. Toševska-Trpčevska, Katerina and Dragan Tevdovski (2014). "Measuring the Effects of Customs and Administrative Procedures on Trade: Gravity Model for South-Eastern Europe," *Croatian Economic Survey*, pp. 109-127. (Zagreb: Institute of Economics).
 3. Tevdovski, Dragan and Igor Ivanovski (2014). "Law System in Growth Diagnostics for Macedonia: Stimulus or Binding Factor?," *Iustinianus Primus Law Review, No.8, Vol.5* (Skopje: Faculty of Law, University "Ss. Cyril and Methodius").
 4. Tevdovski, Dragan (2014). "The 'damned triangle' of inequality, neo-liberalism and patronage in Western Balkans: Is there any way out?." In E. Stetter, C. Reuter, J. Tánczos, M. Claassens, E. Laino, and S. Hammerton eds. "The social dimension of EU enlargement," pp. 49-79 (Brussels: Foundation for European Progressive Studies and SOLIDAR).
 5. Tevdovski, Dragan and Igor Ivanovski (2013). "Income inequalities and systemic economic crisis: Focus on South-East Europe," *Systematic Economic Crisis: Current Issues and Perspectives*, Research Monograph, Edited by Irena Kikerkova, pp. 193-205 (Skopje: Faculty of Economics, University "Ss. Cyril and Methodius").
 6. Petrevski Goran, Jane Bogoev and Dragan Tevdovski (2013). "The transmission of foreign shocks to the South Eastern European economies," *Systematic Economic Crisis: Current Issues and Perspectives*, Research Monograph, Edited by Irena Kikerkova, pp. 163-192 (Skopje: Faculty of Economics, University "Ss. Cyril and Methodius").
 7. Tevdovski, Dragan (2013). "De Westelijke Balkan op weg naar de euro?," *De politiek van de euro*, ed. by Rene Cuperus, Annelies Pilon and Jan Marinus Wiersma, pp. 119-124 (Amsterdam: Van Genneep).
 8. Tevdovski, Dragan (2012). "The Economies of the Western Balkans in Transition", *EU Enlargement Anno 2012: A Progressive Engagement*, ed. by Hannes Swoboda, Ernst Stetter and Jan Marinus Wiersma, pp. 165-172 (Brussels: European Union).
 9. Tevdovski, Dragan, Martin Mihajlov, and Igor Sazdovski (2012). "The Day of the Week Effect in South Eastern Europe Stock Markets," *Annals of the Constantin Brancusi University, Economic Series, Vol.3*, pp. 20-24 (Targu-Jiu: Constantin Brancusi University).
 10. Škerlavaj, Miha, Vlado Dimovski, Matej Černe, Ljubomir Kekenovski, Dragan Tevdovski, and Marija Trpkova (2011). "Organizational Learning Culture and Organizational Performance in Macedonian Companies," *European Journal of International Management, Vol. 5, No.6*, pp. 574-607 (Geneve: Inderscience Publishers). Impact factor: 0,389 (2011).
 11. Mihajlov, Martin, Borka Jerman-Blazic, and Dragan Tevdovski (2011). "Prototyping Mobile Graphical Authentication," *International Review on Computers and Software*, Vol. 6, No.6, (Napoli).
 12. Tevdovski, Dragan, and Slave Risteski (2010). "Integration of the Selected SEE Equity Markets: Cointegration Approach," *Young Economists Journal, Year VIII, Special Issue*, pp. 137-149 (Craiova: University of Craiova).
 13. Trpkova, Marija, and Dragan Tevdovski (2010). "Applied Discriminant Analysis in Estimation of Potential EU Members," *Young Economists Journal, Year VIII*, pp. 135-148 (Craiova: University of Craiova).
 14. Тевдовски, Драган (2014). „Моделирање на заедничките негативни екстремни движења на берзите од Југоисточна Европа во време на криза“, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, Том 49, Скопје, стр. 395-410.

15. Тевдовски, Драган (2013). „Дали викенд ефектот е присутен за време на финансиската криза? докази од избрани балкански берзи на хартии од вредност, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, Том 48, Скопје, 2013.
16. Тевдовски, Драган (2012). „Анализа на нееднаквоста во приходите во избрани земји од Југоисточна Европа, Годишникот на Економски факултет во Скопје, Том 47, Скопје, стр. 301-308.
17. Тевдовски, Драган (2011). „Анализа на волатилноста на приносите на македонскиот берзански индекс, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, Том 46, Скопје, стр. 411-424.
18. Тевдовски, Драган (2011). „Минимална плата во Република Македонија”, Економија и бизнис, 2011, стр.23-27 (Скопје: Еуро-мак Компани).

Во овој дел од рецензијата ќе биде даден краток осврт на три труда на кандидатот.

1. “Measuring the Effects of Customs and Administrative Procedures on Trade: Gravity Model for South-Eastern Europe,” *Croatian Economic Survey*. Во овој труд се определуваат ефектите на определени царински и административни процедури врз трговијата помеѓу земјите од Југоисточна Европа во периодот 2008-2012 година. По урнекот на методологијата на ОЕЦД, се користи проширен гравитациски модел. Емпириските резултати покажуваат дека бројот на денови на чекање на граница и трошоците што се плаќаат во земјата извозник и увозник имаат значајно влијание на обемот на трговијата во периодот 2008-2012 година.

2. “A Diagnostics Approach to Economic Growth in Small Open Economies: The Case of Republic of Macedonia,” *Review of Economic and Business Studies*. Во овој труд се применува методологијата за дијагностицирање на растот на македонската економија. Методологијата е предложена од страна на Хаусман и други (2005) и има за цел да ги определи најголемите ограничувања за економскиот раст во една земја.

3. “The Day of the Week Effect in South Eastern Europe Stock Markets,” *Annals of the Constantin Brancusi University*. Во овој труд се настојува емпириски да се покаже прекршувањето на хипотезата за ефикасен пазар. Се врши моделирање на календарската аномалија, односно календарскиот ефект на денот во неделата на избрани берзи на хартии од вредност од Југоисточна Европа.

Д-р Драган Тевдовски бил учесник во следниве 4 научни проекти:

1. Социјалните услуги, држави и места на благосостојба: Реструктурирање на социјалните услуги во Европа и нивното влијание на социјалната и територијалната кохезија. ЦОСТ (2011 -2016 година).
2. Систематските ризици, финансиските кризи и кредитот – корените, динамиката и последиците од финансиската криза. ЦОСТ (2009 -2014 година).
3. Интеракциите на фискалната и монетарната политика во економиите од Југоисточна Европа со фискен девизен курс. ЦЕРГЕЕ-ЕИ (2012).
4. Пристојни работни услови, Балканска мрежа - Поставување на еднаквоста и солидарноста во срцето на ЕУ-интеграциите, Олаф Палме Меѓународен центар, Солидар, Агенда институт и Прогрес. (2011-2012 година).

Кандидатот презентирал свои трудови на 9 меѓународни конференции од последниот избор до денес:

1. “Agenda 2020 for the Western Balkans: Democracy and Prosperity for Successful European Integration,” Берлин, Германија (19 март, 2015). Презентација на рефератот: Нов економски и социјален модел за Западниот Балкан.
2. “International Conference on Euroasian Economies”, Скопје. (1-2 јули, 2014). Презентација на трудот: Extreme Coexceedances in South Eastern European Stock Markets with Focus on EU Accession Countries.

3. 6th joint IOS/APB/EACES Summer Academy on Central and Eastern Europe “Poverty, Social Exclusion, and Income Inequality Dynamics in Central and Eastern Europe,” Тутзинг, Германија (4-6 јуни, 2014). Презентација на трудот: “The ‘damned triangle’ of inequality, neo-liberalism and patronage in Republic of Macedonia: Is there any way out?”
4. Конференција на ЦОСТ акција: “Failing to Learn and Learning to Fail”, Атина, Грција (13-15 Март 2014). Презентација на трудот: “Extreme coexceedances in South Eastern European stock markets with Focus on EU Accession Countries.”
5. “11th German Probability and Statistics Days”, Улм, Германија (4-7 март, 2014). Презентација на трудот: “Extreme coexceedances in South Eastern European stock markets.”
6. 9th International ASECU Conference on “Systematic Economic Crisis: Current Issues and Perspectives”, Скопје (30-31 мај, 2013). Презентација на трудовите: “The transmission of foreign shocks to the South Eastern European economies” и “Income inequalities and systemic economic crisis: Focus on South-East Europe.”
7. “The Future and Praxis of Decent Work”, University of Kassel, Касел, Германија (14-15 февруари, 2013). Презентација на трудот: “Decent Work outside the EU: Current Issues and Next Steps in a Western Balkan Country”.
8. “Twenty Years of Macedonian Independence: Economic, Political and Policy Developments”, Скопје (15-16 септември, 2011). Презентација на трудот: “Economic Development in Macedonia: Issues and Challenges”.

Во овој извештај мора да се истакне и оспособеноста на кандидатот за изработка на квантитативни анализи. Тој одлично ги познава и ги користи статистичките софтверски пакети SPSS, Minitab, STATA и EViews, како и математичкиот програм Matlab.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Драган Тевдовски е автор на 2 стручни монографии објавени во странство и две стручни монографии објавени во земјава во периодот од последниот избор до денес:

1. “Full Employment: A Progressive Vision for Europe.” 2014 (Brussels: Foundation for European Progressive Studies).
2. “Decent Work in the Republic of Macedonia”, 2011. (Brussels: Olof Palme International Center and SOLIDAR).
3. „Може ли да се обезбеди загрозената индина? Намалување на нееднаквоста во Република Македонија,” 2013 (Скопје: Институт за социјална демократија - Прогрес).
4. Јавните расходи во Република Македонија 2006-2011: Како власта ги троши народните пари? (Скопје: Институт за социјална демократија – Прогрес и Фридрих Еберт Штифтунг).

Д-р Драган Тевдовски остварил учества на повеќе престижни научни и стручни собири, од кои можат посебно да се истакнат:

1. “Research-led Teaching,” Тирана, Албанија (26.9.9.2014).
2. Victor Rothschild Memorial Symposia: “24th Jerusalem Summer School in Economic Theory”, Israel Institute of Advanced Studies, Hebrew University, Ерусалим, Израел (10-19.6.2013). Главни предавачи: Eric Maskin, Daniel Kahneman, Mark Machina, Wolfgang Pesendorfer and Ariel Rubenstein.
3. “Social Services and the Crisis in Spain”, Rovira i Virgili University, Тарагона, Шпанија (17-19.10.2012).

4. "World Forum for Democracy of Council of Europe", Стразбур, Франција (5-11.10.2012).
5. "ECREB Basic Econometrics Summer School", West University of Timisoara, Темишвар, Романија (24-28.9.2012).
6. "Call to Europe II", Брисел, Белгија (21-22.6.2012).
7. "EAEPE Summer School: Financial Crisis, Labour Markets and Institutions", University Roma Tre, Рим, Италија (4-8.7.2011).

Кандидатот остварил постдокторски студиски престој, соодветен на областа на избор и предметите кои ги предава на Економскиот факултет во Скопје, во Центарот за економетриско истражување на временски серии (CREATES), Универзитетот во Аархус, Данска во периодот од 1.9.2013 до 30.6.2014 година. Овој Универзитет во 2014 година се наоѓал на 74. место во светот на Шангајската листа на универзитети. Во рамките на постдокторскиот студиски престој кандидатот учествувал на голем број на семинари, летни школи и конференции, каде што предавачи биле врвни економетричари, како на пример, Дејвид Хенри, Бади Балтаџи, Јан Коомпан, Томасо Пројети и Тимо Терасвирта.

Д-р Драган Тевдовски не се ограничува само на академската дејност, туку е често присутен во јавноста со своите ставови за економијата. Тој има објавено 13 колумни со економска проблематика во дневни и неделни весници во периодот од изборот во звањето доцент до денес.

Д-р Драган Тевдовски бил член на 1 рецензентска комисија за избор на лица во наставно-научно звање.

Кандидатот активно е вклучен во работата на факултетски комисији, а во периодот од последниот избор бил и секретар на Колегиумот на студиската програма по менаџмент во осигурување (од 20.2.2012 до денес) и секретар на Катедрата за математика и статистика (од 8.10.2012 година до 8.7.2013 година).

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Драган Тевдовски има добиено позитивни оценки за предметите статистика за бизнис и економија и квантитативни методи во финансии) од анонимно спроведените анкети на студентите на Економскиот факултет во Скопје. Притоа, посебно заслужува да се потенцира нивната висина: вкупна просечна оценка од 9,88 по предметот квантитативни методи во финансии во учебната 2014/2015 година, и вкупна просечна оценка од 9,34 и 9,21 по предметот статистика за бизнис и економија во учебните 2011/2012 и 2012/2013 година, респективно.

Заклучок и предлог

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Драган Тевдовски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Драган Тевдовски поседува

научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето вонреден професор по економски науки по предметите статистика за бизнис и економија и квантитативни методи во финансии.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, д-р Драган Тевдовски да биде избран во звањето вонреден професор по економски науки по предметите статистика за бизнис и економија и квантитативни методи во финансии.

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Славе Ристески, с.р.
2. Проф. д-р Драге Јанев, с.р.
3. Проф. д-р Владимир Филиповски, с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: д-р Драган Тевдовски

Институција: Економски факултет - Скопје,
Универзитет „Св. Кирил и Методиј” во Скопје

Научна област: економски науки

предмети: статистика за бизнис и економија и
квантитативни методи во финансии

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активноста:	Поени
1.	Одржување на настава $12,0+2,4+4,8+2,4+4,5+4,5=30,6$ - од прв циклус студии Статистика за бизнис и економија $8*15*0,04*2+4*15*0,04*1 = 12,0$ Квантитативни методи во финансии $4*15*0,04*1 = 2,4$ Статистика за бизнис и економија (дисп. паралелка во Струга) $4*15*0,04*2 = 4,8$ Статистика за бизнис и економија (дисп. паралелка во Велес) $4*15*0,04*1 = 2,4$ - од втор циклус студии Анализа на временски серии $2*15*0,05*3 = 4,5$ Мултиваријациони статистички методи $2*15*0,05*3 =$	30,6

	4,5	
2.	Настава во школи и работилници – учесник $11 \times 1 = 11$ - Осма политичка академија за социјална демократија, Струмица, 18 април 2015 година. Предавање на тема: Социјалдемократски економски модел. - Заедно во Европа: Визија на младата генерација за социјална економија, работилница, Солун, Грција, 4 април 2015 година. Предавање на тема: Социјалната економија нов тренд или решение за Европа. - Седма политичка академија за социјална демократија, Битола, 30 август 2014 година. Предавање на тема: Социјалдемократски економски модел. - Екстремните меѓусебни движења на берзите на хартии од вредност од Југоисточна Европа со фокус на земјите кандидати за членство во ЕУ, семинар во CREATES, Архус, Данска, 1 април 2014 година. - Поврзаност на берзите на хартии од вредност на земјите од Југоисточна Европа – пристап на коинтеграција, семинар во CREATES, Архус, Данска, 29 март 2013 година. - Шеста политичка академија за социјална демократија, Струмица, 19 мај 2013 година. Предавање на тема: Социјалдемократски економски модел. - Анализа на временски серии и панел регресија, тренинг семинар на Факултетот за земјоделски науки и храна, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, 29-30 мај 2012 година. - Петта политичка академија за социјална демократија, Струмица, 20 мај 2012 година. Предавање на тема: Социјалдемократски економски модел. - Економетрија, семинар за обука на Факултетот за земјоделски науки и храна, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, 5 и 9 април 2012 година. - Четврта политичка академија за социјална демократија, Струмица, 21 октомври 2011 година. Предавање на тема: Социјалдемократски економски модел. - Разбирање на макроекономските индикатори, тренинг семинар за вработени во компанијата Т-Хоме Македонија, декември 2010 година.	11,0
3.	Одржување на вежби - од прв циклус студии Квантитативни методи по финансии $2 \times 15 \times 0,03 \times 1 = 0,9$	0,9
4.	Консултации со студенти	4,3

	$4,0+0,06+0,14+0,07+0,03+0,03=4.33$ - од прв циклус студии Статистика за бизнис и економија $650*0,002*3 = 4,0$ Квантитативни методи во финансии $31*0,002*1 = 0,06$ Статистика за бизнис и економија (дисп. паралелка во Струга) $35*0,002*2 = 0,14$ Статистика за бизнис и економија (дисп. паралелка во Велес) $35*0,002*1 = 0,07$ - од втор циклус студии Анализа на временски серии $5*0,002*3 = 0,03$ Мултиваријациони статистички методи $5*0,002*3 = 0,03$	
5.	Подготовка на нов предмет – Квантитативни методи во финансии - предавања 1 - вежби 0,5	1,5
6.	Ментор на дипломска работа $6*1 = 6$	6,0
7.	Член на Комисија за оцена и одбрана на дипломска работа $10*0,1 = 1,0$	1,0
8.	Член на Комисија за оцена или одбрана на магистратура $9*0,3 = 2,7$	2,7
9.	Член на Комисија за оцена или одбрана на докторат $5*0,5 = 2,5$	2,5
10.	Позитивно рецензиран универзитетски учебник $1*6=6$ - коавтор Вовед во анализата на временските серии, Економски факултет – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, 2012 година. Коавтори: Славе Ристески и Марија Трпкова.	6,0
	Вкупно	66,5

НАУЧНО - ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активноста:	Поени
1.	Ментор на магистерска работа $4*1=4$ 1. Сијче Печкова, Методи за предвидување на приносите и волатилноста на финансиските пазари, Економски факултет – Скопје, 2015 година. 2. Беким Каноли, Анализа на невработеноста во Косово со фокус на статистичката методологија, Економски факултет – Скопје, 2014 година. 3. Драган Денковски, Ефектот на денот во неделата на избрани пазари на хартии од вредност од Југоисточна Европа, Економски факултет – Скопје, 2014 година. 4. Јасмина Поповска, Моделирање на финансиската стабилност: случајот на Република Македонија, Економски факултет – Скопје, 2013 година.	4,0
2.	Учесник во меѓународен научен проект $4*5 = 20$ 1. Социјалните услуги, држави и места на благосостојба: Реструктурирање на социјалните услуги во Европа и нивното влијание на социјалната и територијалната кохезија. ЦОСТ (2011 -2016 година). 2. Систематските ризици, финансиските кризи и кредитот – корените, динамиката и последиците од финансиската криза. ЦОСТ (2009 -2014 година). 3. Интеракциите на фискалната и монетарната политика во економиите од Југоисточна Европа со фискен девизен курс. CERGE-EI (2012). 4. Пристојни работни услови, Балканска мрежа - Поставување на еднаквоста и солидарноста во срцето на ЕУ интеграциите, Olof Palme International Center, SOLIDAR, AGENDA Institute, Center for Democracy Foundation, STBIH, Progress – Institute for Social Democracy and Progetto Sviluppo CGIL (2011-2012 година).	20,0
3.	Дел од монографија $3,6+3,2=18$ 1. “Income inequalities and systemic economic crisis: Focus on South-East Europe,” <i>Systematic Economic Crisis: Current Issues and Perspectives</i>, Research Monograph, Edited by Irena Kikerkova, pp. 193-205, 2013 (Skopje: Faculty of Economics, University “Ss. Cyril and Methodius”). $4*0,9=3,6$ 2. “The transmission of foreign shocks to the South Eastern European economies,” <i>Systematic Economic Crisis:</i>	6,8

	<i>Current Issues and Perspectives</i>, Research Monograph, Edited by Irena Kikerkova, pp. 163-192, 2013 (Skopje: Faculty of Economics, University "Ss. Cyril and Methodius") 4*0,8=3,2	
4.	Дел од монографија објавен во странство 3*6=18 1. "The 'damned triangle' of inequality, neo-liberalism and patronage in Western Balkans: Is there any way out?." In E. Stetter, C. Reuter, J. Tánczos, M. Claassens, E. Laino, and S. Hammerton eds. "The social dimension of EU enlargement," 2014, pp. 49-79 (Brussels: Foundation for European Progressive Studies and SOLIDAR). 2. "De Westelijke Balkan op weg naar de euro?," <i>De politiek van de euro</i>, ed. by Rene Cuperus, Annelies Pilon and Jan Marinus Wiersma, 2013, pp. 119-124 (Amsterdam: Van Genneep). 3. "The Economies of the Western Balkans in Transition", <i>EU Enlargement Anno 2012: A Progressive Engagement</i>, ed. by Hannes Swoboda, Ernst Stetter and Jan Marinus Wiersma, 2012, pp. 165-172 (Brussels: European Union).	18,0
5.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание 1. "Integration of the Selected SEE Equity Markets: Cointegration Approach," <i>Young Economists Journal, Year VIII, Special Issue</i>, pp. 137-149, 2010 (Craiova: University of Craiova). 4*0,90=3,6 2. "Applied Discriminant Analysis in Estimation of Potential EU Members," <i>Young Economists Journal, Year VIII</i>, pp. 135-148 (Craiova: University of Craiova). 4*0,90=3,6	7,2
6.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание, со меѓународен уредувачки одбор 5,4+4,8+5,4+4,8+3,6+4,8=28,8 1. "Measuring the Effects of Customs and Administrative Procedures on Trade: Gravity Model for South-Eastern Europe," <i>Croatian Economic Survey</i>, 2014, pp. 109-127. (Zagreb: Institute of Economics). 6*0,90=5,4 2. "A Diagnostics Approach to Economic Growth in Small Open Economies: The Case of Republic of Macedonia," <i>Review of Economic and Business Studies, Volume VII, Issue 1</i>, 2014 (Iasi: Doctoral School of Economics and Business Administration of Alexandru Ioan Cuza University). 6*0,80=4,8 3. "Law System in Growth Diagnostics for Macedonia: Stimulus or Binding Factor?," <i>Iustinianus Primus Law Review, No.8, Vol.5</i>, 2014 (Skopje: Faculty of Law, University "Ss. Cyril and Methodius"). 6*0,90=5,4 4. "The Day of the Week Effect in South Eastern Europe Stock	28,8

	Markets,” <i>Annals of the Constantin Brancusi University, Economic Series, Vol.3, 2012, pp. 20-24</i> (Targu-Jiu: Constantin Brancusi University). 6*0,80=4,8 5. “Organizational Learning Culture and Organizational Performance in Macedonian Companies,” <i>European Journal of International Management, Vol. 5, No.6, 2011, pp. 574-607</i> (Inderscience Publishers), 2011. Импакт фактор: 0,389. 6*0,60=3,6 6. “Prototyping Mobile Graphical Authentication,” <i>International Review on Computers and Software, Vol. 6, No.6, 2011</i> (Napoli: Praise Worthy Prize). 6*0,80=4,8	
7.	Труд со оригинални научни резултати во стручно/научно популарно списание 2 1. „Минимална плата во Република Македонија”, <i>Економија и бизнис</i>, 2011, стр.23-27 (Скопје: Еуро-мак Компани) 1*2=2	2,0
8.	Апстракти објавени во зборник на конференција - меѓународна 1+1=2 1. “Extreme Coexceedances in the South Eastern European Stock Markets,” <i>Abstract book of the 11th German Probability and Statistics Days</i>, 2014 (Ulm: Stochastic Section of the German Mathematical Society). 2. “Decent Work Outside the EU: Current Issues and Next Steps in a Western Balkan Country”, <i>The Future and Praxis of Decent Work Conference Abstract Book</i> (Kassel: University of Kassel).	2,0
9.	Труд објавен во зборник на трудови на високообразовна институција 4*2=8 1. Моделирање на заедничките негативни екстремни движења на берзите од Југоисточна Европа во време на криза, <i>Годишник на Економскиот факултет во Скопје</i>, Том 49, Скопје, 2014, стр. 395-410. 2. Дали викенд ефектот е присутен за време на финансиската криза? докази од избрани балкански берзи на хартии од вредност, <i>Годишникот на Економски факултет во Скопје</i>, Том 48, Скопје, 2013. 3. Анализа на нееднаквоста во приходите во избрани земји од Југоисточна Европа, <i>Годишникот на Економски факултет во Скопје</i>, Том 47, Скопје, 2012, стр. 301-308. 4. Анализа на волатилноста на приносите на македонскиот берзански индекс, <i>Годишникот на Економски факултет во Скопје</i>, Том 46, Скопје, 2011, стр. 411-424	8,0
10.	Учество на научен/стручен собир со реферат: - Усна презентација 8*1=8 1. “Agenda 2020 for the Western Balkans: Democracy and Prosperity for Successful European Integration,” Берлин, Германија (19 март 2015). Презентација на	8,0

	рефератот: Нов економски и социјален модел за Западниот Балкан. 2. “International Conference on Euroasian Economies”, Скопје. (1-2 јули 2014). Презентација на трудот: Extreme Coexceedances in South Eastern European Stock Markets with Focus on EU Accession Countries. 3. 6th joint IOS/APB/EACES Summer Academy on Central and Eastern Europe “Poverty, Social Exclusion, and Income Inequality Dynamics in Central and Eastern Europe,” Тутзинг, Германија (4-6 јуни 2014). Презентација на трудот: “The ‘damned triangle’ of inequality, neo-liberalism and patronage in Republic of Macedonia: Is there any way out?” 4. Конференција на ЦОСТ акција: “Failing to Learn and Learning to Fail”, Атина, Грција (13-15 март 2014). Презентација на трудот: “Extreme coexceedances in South Eastern European stock markets with Focus on EU Accession Countries.” 5. “11th German Probability and Statistics Days”, Улм, Германија (4-7 март, 2014). Презентација на трудот: “Extreme coexceedances in South Eastern European stock markets.” 6. 9th International ASECU Conference on “Systematic Economic Crisis: Current Issues and Perspectives”, Скопје (30-31 мај 2013). Презентација на трудовите: “The transmission of foreign shocks to the South Eastern European economies” и “Income inequalities and systemic economic crisis: Focus on South-East Europe.” 7. “The Future and Praxis of Decent Work”, University of Kassel, Касел, Германија (14-15 февруари 2013). Презентација на трудот: “Decent Work outside the EU: Current Issues and Next Steps in a Western Balkan Country”. 8. “Twenty Years of Macedonian Independence: Economic, Political and Policy Developments”, Скопје (15-16 септември 2011). Презентација на трудот: “Economic Development in Macedonia: Issues and Challenges”.	
	Вкупно	104,8

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	/	/

	Вкупно	/

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Стручна монографија $1*8+8*0,60=12,8$ 1. „Може ли да се обезбеди загрозената индина? Намалување на нееднаквоста во Република Македонија,” 2013 (Скопје: Институт за социјална демократија - Прогрес). 2. Јавните расходи во Република Македонија 2006-2011: Како власта ги троши народните пари? (Скопје: Институт за социјална демократија – Прогрес и Фридрих Еберт Штифтунг)	12,8
2.	Стручна монографија објавена во странство $12*0,60+1*12=19,2$ 1. “Full Employment: A Progressive Vision for Europe.” 2014 (Brussels: Foundation for European Progressive Studies). 2. “Decent Work in the Republic of Macedonia”, 2011. (Brussels: Olof Palme International Center and SOLIDAR).	19,2
3.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија 1 1. Одбор за ревизија на Поштенска банка АД - Скопје.	1,0
4.	Студија, физибилити студија, истражување на пазарот - учесник/соработник $2*1=2$ 1. Социо-економска анализа за Монголија, UNIDO, 2014 година. 2. Процесирање на податоци за потребите на проектот за зголемување на вработувања на пазарот (Increasing Market Employability), Здружение за образование и нови технологии – Ендотера, 2014 година.	2,0
5.	Учество во промотивни активности на Факултетот $1*0,5 = 0,5$ 1. Промотивни активности во 2015 година.	0,5
6.	Предавање на институции од јавен интерес, културно-	1,0

	информативни центри $2 \cdot 0,5 = 1$ 1. Предавање на “Building Bridges”, во организација на AISEC (28 април 2012), на тема: Градиме мостови, а не сидови – искуство од мултикултурно општество. 2. Традиционално предавање по повод Нобеловата награда по економија на Економскиот факултет во Скопје за лауреатот Кристофер Симс (14 ноември, 2011).	
Дејности од поширок интерес		
7.	Студиски престој во странство 2 - Повеќе од 6 месеци 1. Постдокторски студиски престој на CREATES, Aarhus University, Архус, Данска (септември 2013 – јуни 2014 година). Со добиена стипендија од JoinEU-SEE.	2,0
8.	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект - соработник 0,5 1. Анализа на економската одржливоста на концептот Овластен економски оператор (ОЕО) во Република Македонија според правилата на Светската трговска организација (СТО), 2010-2011 година.	0,5
9.	Член на факултетска комисија $6 \cdot 0,5 = 3,0$ 1. Член на Комисијата за најдобар дипломски труд на Економскиот факултет –Скопје во учебната 2014/2015 година. 2. Претседател на Комисијата за дисциплински мерки во периодот 1.1.2012 до 1.9.2013 година. 3. Член на Комисијата за упис на студенти на прв циклус на студии на Економскиот факултет во Скопје во учебните години: 2012/2013, 2013/2014 и 2014/2015 година. 4. Комисија за евалуација на Економскиот факултет во Скопје во 2013 година. 5. Секретар на Колегиумот на студиската програма по менаџмент во осигурување од 20.2.2012 година. 6. Секретар на Катедрата за математика и статистика од 8.10.2012 до 8.7.2013 година.	3,0
	Вкупно	42,0

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	66,5
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	104,8
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	42,0
Вкупно	213,3

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Славе Ристески, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Драге Јанев, член, с.р.
3. Проф. д-р Владимир Филиповски, член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ОД ОБЛАСТА НА ЕКОНОМСКИТЕ НАУКИ ПО ПРЕДМЕТОТ МЕНАЏМЕНТ НА Е-БИЗНИС НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на одредбите од Законот за високото образование, Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Правилникот за условите, критериумите, постапката и начинот за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и Правилникот за внатрешните односи и работењето на Економскиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 29.4.2015 година, донесе Одлука со број 0402-781/6 од 4.5.2015 година за формирање Рецензентска комисија за избор на наставник во сите наставно-научни звања по економски науки по предметот менаџмент на е-бизнис, во состав: проф. д-р Сашо Јосимовски, проф. д-р Калина Тренивска-Благоева и проф. д-р Лидија Пулевска Ивановска. По деталното разгледување на пристигнатите пријави, Комисијата го изготви рефератот во согласност со членовите 10 и 11 од Правилникот за условите, критериумите, постапката и начинот за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и во врска со тоа го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс за наставник по предметот менаџмент на е-бизнис, објавен на 7.4.2015 година во дневниот весник „Нова Македонија“, се јави еден кандидат: д-р Марина Мијоска, вработена на Економскиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје како асистент по група предмети од областа на е-бизнисот. Во продолжение ќе бидат изнесени податоците за кандидатката, со образложение, мислење и предлог на Комисијата до Наставно - научниот совет на Факултетот.

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Кандидатката д-р Марина Нове Мијоска е родена на 6 декември 1978 година во Скопје, каде што во 1997 година го завршила средното гимназиско образование во природно-математичката гимназија „Никола Карев“ во Скопје, како најдобар ученик на својата генерација. Истата година се запишала на Економскиот факултет во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на Отсекот за деловна (бизнис) економија, насока: менаџмент. Во октомври 2001 година дипломирала како еден од најдобрите студенти во генерацијата со просечна оценка на положени испити 9,70. Во учебната 2004/05 година кандидатката д-р Марина Мијоска се запишала на постдипломски студии

од областа на е-бизнисот на Факултетот за организациони науки, Универзитет во Белград, Србија, на насоката за е-бизнис. Во текот на студиите ги положила предвидените испити со просечна оценка 10,00. Кандидатката успешно го има одбрането магистерскиот труд со наслов „Влијанието на реинженерингот на бизнис процесите и електронскиот бизнис на конкурентноста на компаниите“ (наслов во оригинал - „Утицај реинжењеринга пословних процеса и електронског пословања на конкурентност компанија“) и се стекнала со звањето магистер по технички науки од подрачјето на организационите науки – електронски бизнис. На 13.3.2015 година ја одбрала докторската дисертација под наслов „Е-бизнис системи за процесна организациска трансформација и конкурентност на претпријатијата“ на Економскиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и се стекнала со научниот степен доктор на економски науки.

Во изминатиот период, кандидатката постојано научно се усовршува и учествува на повеќе конференции, семинари, обуки и работилници.

Кандидатката д-р Марина Мијоска одлично ги владее англискиот, српскиот и хрватскиот јазик, а има добри познавања и од италијанскиот јазик. Одлично ги владее и ги користи софтверските апликации на Microsoft Office (Word, Excel, Power Point, Outlook, Visio), интернет, графичкиот софтвер Adobe Photoshop, како и софтверските апликации за моделирање на бизнис-процеси - BizAgi process modeler и BPMN process modeler за Visio.

1. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Кандидатката д-р Марина Мијоска има скоро единаесетгодишно работно искуство како помлад асистент и асистент по група предмети од областа на Е-бизнисот при Економскиот факултет во Скопје. Од ноември 2004 година, па до денес, кандидатката е ангажирана во изведувањето вежби и делови од наставата по повеќе предметни дисциплини од областа на е-бизнисот, меѓу кои: основи на е-бизнис, основи на дигитална економија, информациони технологии, интернет-маркетинг, менаџмент на е-бизнис. Притоа, кандидатката успешно применува современи наставно-образовни методи, со помош на кои на студентите успешно им го пренесува знаењето од областа на Е-бизнисот, поттикнувајќи ги на креативност, критичко размислување и интерактивност. Дополнително, кандидатката целосно е ангажирана околу организирањето на испитите и колоквиумите на предметите на Катедрата за Е-бизнис, како и во координирањето и оценувањето на проектните задачи на студентите по овие предмети. Кандидатката се одликува со високо ниво на подготвеност да им помогне на студентите во совладувањето на материјалот по предметните дисциплини од областа на е-бизнисот и секојдневно е ангажирана околу одржувањето консултации со нив.

2. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Потврда за исклучително квалитетната научноистражувачка работа на кандидатката се, секако, магистерскиот и докторскиот труд на кандидатката кои ги исполнуваат највисоките критериуми на научноистражувачко академско дело. Дополнително, таа има објавено повеќе трудови, од кои шест труда во меѓународни научни публикации во последните пет години:

- Business process orientation construct analysis in companies in the Republic of Macedonia, MIPRO 2015 - 38th International Conference on Information and Communication technology, electronics and microelectronics, DE-GLGPS - Digital Economy and Government/Local Government/Public Services, Croatia, 2015 (коавторство: Mijoska, M., Levkov, N.)(Proceedings ISBN 978-953-233-083-0);
- Social media marketing activity in Western Balkan banking industry, MIPRO 2015 - 38th International Conference on Information and Communication technology, electronics and microelectronics, DE-GLGPS - Digital Economy and Government/Local Government/Public Services, Croatia, 2015 (коавторство: Levkov, N., Mijoska, M., Jovevski, D.)(Proceedings ISBN 978-953-233-083-0);
- Measuring the level of business process maturity in the banking sector in the Republic of Macedonia, Proceedings of the International Conference YUINFO 2015, Kopaonik, Srbija, pp. 67-72; 2015, (коавторство: Mijoska, M., Trenevsk Blagoeva, K., Josimovski, S., Pulevska Ivanovska, L., Jovevski, D.);
- Business process orientation and change for implementing integrated e-business solutions in companies in the Republic of Macedonia, Proceedings of the International Conference on Applied Internet and Information Technologies, ICAIIT 2012, University of Novi Sad, Technical Faculty "Mihajlo Pupin", Zrenjanin, Republic of Serbia, pp.197-202, 2012 (коавторство: Mijoska, M., Trenevsk Blagoeva, K., Josimovski, S.);
- E-business and business process change in companies in the Republic of Macedonia, E-society Journal: research and applications, Vol. 3, No. 2, pp. 33-41, December 2012, University of Novi Sad, Technical faculty "Mihajlo Pupin", Serbia (коавторство: Mijoska, M., Trenevsk Blagoeva, K., Josimovski, S.);
- Increasing competitiveness of the companies in the Republic of Macedonia by implementation of ERP systems, Proceedings of the 5th International Conference "An Enterprise Odyssey - From Crisis to Prosperity – Challenges for Government and Business", Zagreb, Croatia, 2010 (коавторство: Trenevsk Blagoeva, K., Josimovski, S., Mijoska, M., Santa, M.);
- Managing e-business strategic initiatives in companies in the Republic of Macedonia, Proceedings of the International Management conference "Managerial Challenges of the Contemporary Society", Faculty of Economics and Business Administration, Cluj Napoca, Romania, pp. 238-244; 2009 (коавторство: Mijoska, M., Jovevski, D.);
- Mobile under Social in small business, Proceedings of the International Conference Challenges for Analysis of the Economy, the Businesses, and Social Progress, Szeged, Hungary, 2009 (коавторство: Jovevski, D., Mijoska, M.);
- E-business and Globalization, Proceedings of the 4th International Conference "An Enterprise Odyssey", Faculty of economics, Zagreb, Croatia, pp.803-814; 2008 (коавторство: Drakulevski, Lj., Mijoska, M.);
- The Internet as global trend and its usage, the worldwide experience and the case of the Republic of Macedonia, Proceedings of the International Conference "Business and Globalization", Економски факултет, Прилеп, pp.173-185; 2007 (коавторство: Tashevska, B., Mijoska, M.);
- Примена на процесен пристап и промена на деловните процеси при имплементација на е-бизнис стратегии во компаниите, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, No. 44, Скопје, стр. 399-409, 2009 (Mijoska, M.);
- Дигитална исклученост на земјите од регионот на Западен Балкан, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, No. 41, Скопје, стр. 473-480, 2006 (Mijoska, M.);

- ИП телефонија во претпријатијата како начин за зголемување на продуктивноста и за намалување на трошоците на работењето, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, No. 40, Скопје, стр. 513-519, 2005 (Mijoska, M.).

Во продолжение ќе биде даден краток опис на објавените трудови по наведениот редослед:

- Business process orientation construct analysis in companies in the Republic of Macedonia, MIPRO 2015 - 38th International Conference on Information and Communication technology, electronics and microelectronics, DE-GLGPS - Digital Economy and Government/Local Government/Public Services, Croatia, (коавторство: Mijoska, M., Levkov, N.)(Proceedings ISBN 978-953-233-083-0). Целта на трудот е анализа на бизнис-процесната ориентација на компании во Република Македонија кои припаѓаат на услужниот сектор. Врз основа на примена на мерен модел, чија валидност е претходно тестирана со помош на факторска (експлораторна и конфирматорна) анализа, авторите вршат проценка на нивото на процесната ориентација на компаниите од избраните сектори (телекомуникации, ИТ и банкарски сектор). Со примена на соодветни статистички методи, авторите вршат детална анализа на примерокот утврдувајќи ги неговите карактеристики. Врз основа на примена на ANOVA, авторите ја тестираат истражувачката хипотеза и доаѓаат до заклучок дека во избраниот примерок не постои значајна разлика во поглед на нивото на бизнис-процесната ориентација во однос на големина на компанијата и типот на индустрија на која таа припаѓа.
- Social media marketing activity in Western Balkan banking industry, MIPRO 2015 - 38th International Conference on Information and Communication technology, electronics and microelectronics, DE-GLGPS - Digital Economy and Government/Local Government/Public Services, Croatia, (коавторство: Levkov, N., Mijoska, M., Jovevski, D.)(Proceedings ISBN 978-953-233-083-0). Со оглед на зголемувањето на бројот на корисниците на социјални медиуми, како и зголемување на нивните очекувања да добиваат банкарски услуги преку платформите за социјално вмрежување, целта на овој труд е да се истражи зрелоста на користење на социјалните медиуми во банкарскиот сектор, со посебен фокус на Facebook, Twitter, YouTube and LinkedIn. Емпириските податоци се главно прибрани преку визуелна инспекција на сметките на социјалните медиуми на големите банки во земјите од регионот на Западен Балкан. Врз основа на добиените податоци извршена е компаративна анализа, со примена на различни типови индикатори за мерење на активноста на социјалните медиуми (како, на пример, датум кога е формирана сметката, видливоста на каналот на социјалните медиуми на веб страница, бројот на постови (мислења) во определен период, бројот на фанови или членови во мрежата и други). Врз основа на овие податоци, авторите прават компаративна квантитативна и квалитативна анализа на интензитетот на користење на социјалните медиуми во банкарскиот сектор во земјите од регионот на Западен Балкан.

- Measuring the level of business process maturity in the banking sector in the Republic of Macedonia, Proceedings of the International Conference YUINFO 2015, Kopaonik, Srbija, pp. 67-72; 2015 (коавторство: Mijoska, M., Trenevskа Blagoeva, K., Josimovski, S., Pulevska Ivanovska, L., Jovevski, D.). Светската литература од областа на бизнис-процесниот менаџмент укажува на тоа дека организациите можат да ги подобрат своите целокупни перформанси преку примена на процесен поглед во работењето. Но, само да се има свест и разбирање за бизнис-процесите не е доволно. Она што претставува предизвик за современата менаџментска мисла е менаџирањето на зрелите бизнис-процеси, бидејќи компаниите кои се наоѓаат на повисоките нивоа на процесна зрелост остваруваат подобри перформанси. Исто така, истражувањата покажуваат дека процесната ориентација дава подобри резултати во едни наспроти, други индустрии. Така, на пример, компаниите кои припаѓаат на производствениот сектор и за кои се смета дека се традиционално процесно-ориентирани интензивно вложуваат во проекти за подобрување на бизнис процесите. За разлика од нив, компаниите од услужниот сектор се природно ориентирани кон купувачите и полесно се движат кон повисоките нивоа на процесна зрелост, на тој начин остварувајќи подобри организациски перформанси. Во оваа смисла, а со оглед на менувањето на структурата на глобалната економија, авторите се занимаваат со прашањето на процесна зрелост на банкарскиот сектор во Република Македонија. Врз основа на примена на подготвен прашалник, чија валидност е претходно тестирана со спроведување на неопходните чекори, беа прибрани податоци. Врз основа на добиените податоци, спроведена е квантитативна и квалитативна анализа на процесната зрелост на банкарскиот сектор во Република Македонија, што овозможи утврдување на просечното ниво на процесна зрелост на банкарскиот сектор во Република Македонија.
- Business process orientation and change for implementing integrated e-business solutions in companies in the Republic of Macedonia, Proceedings of the International Conference on Applied Internet and Information Technologies, ICAIIT 2012, University of Novi Sad, Technical Faculty "Mihajlo Pupin", Zrenjanin, Republic of Serbia, pp.197-202, 2012 (коавторство: Mijoska, M., Trenevskа Blagoeva, K., Josimovski, S.). И покрај големите придобивки од имплементацијата на е-бизнис системите, многу компании се соочуваат со неуспех и неможност да ги искористат нивните потенцијали. Истражувањата покажуваат дека како најзначајна причина за неуспех се истакнува неможноста на компаниите за справување со промени. Оттаму, еден од главните предизвици на имплементацијата на е-бизнис решенијата во компаниите претставува ефикасниот менаџмент на промени. Менаџментот на промени во доменот на е-бизнисот претставува мултидисциплинарно поле на експертиза кое овозможува систематски пристап кон синхронизирање на сите компоненти на организациската трансформација, како и ефективно справување со организациските промени предизвикани од потребата за усогласување на луѓето, бизнис-процесите, организациската структура, култура и технологиите/системите. Во овој контекст, во трудот е направено емпириско истражување кое овозможи анализа на состојбата во избрани компании во Република Македонија кои имаат висока пентрација на е-бизнис, во поглед на нивните практики за промена на бизнис-процесите при имплементација на интегрирани е-бизнис решенија. Анализата е извршена врз основа на податоци кои се обезбедени преку примена на методот на анкетно истражување со подготвен прашалник, кој овозможи интервјуирање на менаџери од селектираните компании од домашното окружување. Податоците не беа

статистички значајни за спроведување на детална статистичка анализа (мал примерок), но овозможија добивање на првични информативни сознанија во поглед на практиките на промена/редизајн на бизнис-процесите во компаниите во Република Македонија.

- E-business and business process change in companies in the Republic of Macedonia, E-society Journal: research and applications, Vol. 3, No. 2, pp.33-41, December 2012, University of Novi Sad, Technical faculty “Mihajlo Pupin”, Serbia (коавторство: Mijoska, M., Trenevskа Blagoeva, K., Josimovski, S.). Постојат две основни стратегии на промена на бизнис-процесите при воведување на ИКТ и интернет базирани решенија во организациите: иновирање на бизнис-процесите или нивно темелно менување. Иако за наведените стратегии постојат многу називи во литературата, може да се каже дека во првиот случај станува збор за подобрување на постојните бизнис-процеси, а во вториот за реинженеринг на бизнис-процесите. За поголемиот број на проекти на промена на бизнис процесите кои се наоѓаат помеѓу овие две крајности во литературата се користи називот редизајн или редизајнирање на бизнис-процесите. Исто така, процесното размислување е неопходно со цел современиот менаџмент да може на најдобар начин да ги искористи предностите кои ги нудат ИКТ и е-бизнис решенијата. Во овој контекст, целта на овој труд е да се утврди дали промената на бизнис- процесите е критички фактор на успех при имплементација на е-бизнис решенија во компаниите. Анализата е извршена врз основа на податоци добиени преку прашалник.
- Increasing competitiveness of the companies in the Republic of Macedonia by implementation of ERP systems, Proceedings of the 5th International Conference “An Enterprise Odyssey - From Crisis to Prosperity – Challenges for Government and Business”, Zagreb, Croatia, 2010 (коавторство: Trenevskа Blagoeva, K., Josimovski, S., Mijoska, M., Santa, M.). Во овој труд се елаборира важноста на имплементацијата на ЕРП-системи во претпријатијата во Македонија. Понатаму се идентификува нивото на користење на ЕРП-системи во претпријатијата во Македонија преку користење на соодветен прашалник. Заклучокот е дека фирмите се свесни за влијанието на новите технологии на различните бизнис-функции, но сè уште е проблем ниското ниво на воведени ЕРП-системи и нивното бавно воведување.
- Managing e-business strategic initiatives in companies in the Republic of Macedonia, Proceedings of the International Management conference “Managerial Challenges of the Contemporary Society”, Faculty of Economics and Business Administration, Cluj Napoca, Romania, 2009 (коавторство Mijoska, M., Jovevski, D.). Главната цел на овој труд е најнапред да се анализира степенот на користење на е-бизнис апликациите во компании во Република Македонија, а потоа да се алоцираат причините за констатираното ниво на користење. Понатаму, во овој труд авторите зборуваат за потребата од формулирање на е-бизнис стратегии во компаниите со цел подобрување на нивната конкурентност. Во овој труд авторите прикажуваат и модел на миграција на компаниите кон е-бизнис, притоа укажувајќи на клучните носители и ресурси во секоја фаза од имплементацијата на различните е-бизнис решенија. Во заклучокот се дава осврт на главните пречки и бариери со кои менаџерите на македонските компании се соочуваат при мигрирањето кон е-бизнис, а изнесени се и идни препораки на авторите за подобрување на состојбите.

- Mobile under Social in small business, Proceedings of the International Conference Challenges for Analysis of the Economy, the Businesses, and Social Progress, Szeged, Hungary, 2009 (коавторство Jovevski, D., Mijoska, M.). Главната цел на овој труд е да се претстават и да се покажат можностите на примена на иновациите во малите бизниси со користење на е-бизнис апликации. Идејата е да се посочат различните е-бизнис апликации кои малите бизниси можат да ги користат, преку комбинирање на новите мобилни технологии и виртуелните заедници. Исто така, во овој труд се истакнати придобивките на малите бизниси од користењето на ваквите е-бизнис апликации, како и различните проблеми и ограничувања кои тие ги имаат.
- E-business and Globalization, Proceedings of the 4th International Conference “An Enterprise Odyssey”, Faculty of economics, Zagreb, Croatia, 2008 (коавторство Drakulevski, Lj., Mijoska, M.). Целта на трудот е да се покаже улогата и значењето на електронскиот бизнис и електронската трговија, како глобални трендови за подобрување, т.е. зголемување на вклученоста на компаниите во глобалните, интернационални синџири на вредност. Во овој контекст, направена е анализа на состојбата во националната економија во поглед на нејзината е-подготвеност и е-бизнис инфраструктура. Во трудот е направена разработка на новите е-бизнис модели од аспект на нивната примена за водење на меѓународен бизнис и согледување на нивните потенцијали. Авторите, исто така, посебно внимание посветуваат на анализа и на пречките за примена на е-бизнис моделите во насока на водење меѓународен бизнис. Покрај големите потенцијали на електронскиот бизнис и електронската трговија, односно различните е-бизнис модели, во трудот посебно внимание е посветено на прашањето дали глобалните е-бизнис модели навистина ги надминуваат постојните проблеми и ограничувања на процесите на интернационализација на бизнисите или, пак, дополнително отвораат нови аспекти во меѓународниот бизнис.
- Примена на процесен пристап и промена на деловните процеси при имплементација на е-бизнис стратегии во компаниите, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, No. 44, Скопје, стр. 399-409, 2009 (Mijoska, M.). Во овој труд авторот има за цел да покаже како процесната ориентација на компаниите во услови на глобализација и дигитализација на општеството може да придонесе за зголемување на ефективноста и ефикасноста на имплементацијата на е-бизнис стратегиите во компаниите. Трудот е структуриран во два дела. Во првиот дел, врз основа на консултирана литература е дефинирано значењето на процесната ориентација и бизнис - процесите, како и сите релевантни термини кои се користени понатаму во истражувањето. Врз основа на податоци од спроведено сопствено истражување на компании во Република Македонија, во вториот дел на трудот, авторот ја анализира нивната состојба во однос на истражуваната проблематика. Во трудот, дефинирани се проблемите и достигнувањата на македонските компании во имплементирањето на е-бизнис апликациите во работењето со помош на примена на стратегијата на промена, т.е. редизајн на бизнис - процесите. На крајот на трудот, изнесени се заклучоци и идни препораки на авторот.

- Дигитална исклученост на земјите од регионот на Западен Балкан, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, No. 41, Скопје, стр. 473-480, 2006 (Mijoska, M.). Во овој труд, авторот обработува мошне актуелна проблематика од областа на примената на новите информациско-комуникациски технологии во современото живеење и работење. Како резултат на сè поголемата примена на ИКТ во сите сфери на современиот живот, можностите и способноста тие да се користат претставуваат значајни предуслови за дигитална вклученост. Во трудот, врз основа на податоци, направен е преглед на состојбата во земјите од регионот на Западен Балкан во поглед на нивната информациска нееднаквост. Врз таа основа, понатаму се анализираат причините и последиците од дигиталната исклученост на земјите од овој регион. Заклучоците изнесени во трудот се темелат на квантитативна анализа на нивото на интернет-пенетрација во земјите од регионот и анализа на различните аспекти на дигиталната изолација. Бидејќи нивото на интернет-пенетрација во земјите од регионот на Западен Балкан (со исклучок на Хрватска) е сè уште значително мало во споредба со просекот на Европската унија, авторот предлага воведување на заеднички социјални, економски и образовни политики во функција на градење на информациско општество и намалување на дигиталната исклученост на регионот.
- ИП-телефонија во претпријатијата како начин за зголемување на продуктивноста и за намалување на трошоците на работењето, Годишник на Економскиот Факултет - Скопје, No. 40, Скопје, стр. 513-519, 2005 (Mijoska, M.). Во овој труд, авторот прави анализа на современите технологии во доменот на бизнис-комуникациските системи и нивните предности за работењето на претпријатијата во насока на заштедување на трошоците и зголемување на продуктивноста на вработените. Една од нив е и ИП-телефонијата која се базира на VOIP-протоколот, односно VOIP- технологијата, како нова генерација во бизнис-комуникациските системи. Имајќи ги предвид трендовите во телекомуникациската област во Република Македонија, а и во светот воопшто, VOIP- технологијата полека станува сериозен конкурент на страна на понудата на телефонски услуги. Тоа претставува голема предност бидејќи во услови на пазарно стопанисување ќе дојде до значително намалување на цените на телефонските услуги и на зголемување на нивниот квалитет.

Во продолжение, посебен осврт ќе дадеме на докторскиот труд на кандидатката д-р Марина Мијоска со наслов „Е-бизнис системи за процесна организациска трансформација и конкурентност на претпријатијата“.

Предмет на истражување на докторската дисертација е подрачјето на бизнис-процесниот менаџмент, со посебен осврт на е-бизнис системите, бизнис-процесите, процесната ориентација и моделите на процесна зрелост (софистицираност), кои овозможуваат остварување на подобри организациски перформанси во организациите (финансиски и нефинансиски), како и постигнување на конкурентска предност во е-бизнис окружувањето. Ова подразбира анализа на група фактори на бизнис-процесната ориентација кои влијаат врз успешноста на компаниите. Овој труд придонесува за воопштување и проширување на применетиот истражувачки модел на McCormack and Johnson (2001), кој претходно се тестираше во повеќе развиени економии, а во оваа докторска дисертација за прв пат кандидатката го применува и го тестира на податоци

собрани во Република Македонија, земја во развој, при што неговата валидност е потврдена и во овој случај.

Темата обработувана во докторската дисертација е актуелна и е во фокусот на интерес на академската и бизнис-заедницата, затоа што, имајќи ги предвид континуираните промени во економското и технолошкото окружување во последните години, повеќе од кога и да е, компаниите имаат интерес да ги разберат принципите на процесната ориентација, како и да ги користат е-бизнис системите кои овозможуваат автоматизација и подобрување на ефикасноста на нивните бизнис-процеси, а со тоа и подобрување на организациските перформанси (финансиски и нефинансиски) и подобра конкурентска позиција во глобалното окружување. Изработката на дисертацијата е базирана на примена на комплексни статистички методи и софтверски пакети и алатки како SPSS и SPSS Amos, со помош на кои кандидатката доаѓа до соодветни резултати, кои и овозможуваат да одговори на поставените истражувачки прашања формулирани во три истражувачки хипотези и да ја постигне претходно зададената цел на истражување.

Научниот придонес на докторската дисертација се огледува во следново: прво, таа е меѓу првите трудови во Република Македонија кој ја тестира валидноста на моделот на McCormack and Johnson (2001) за утврдување на нивото на бизнис-процесната ориентација на организациите, преку кој се тестира и влијанието на бизнис-процесната ориентација врз финансиските и нефинансиските организациски перформанси на компаниите во Република Македонија; второ, трудот содржи релевантни и внимателно селектирани секундарни податоци и, што е уште позначајно, изобилува и со примарни податоци, за чие собирање кандидатката користела релевантни квалитативни и квантитативни методи; трето, при креирањето на концептуалниот модел, кандидатката вложила голем напор и успешно ги комбинирала теоретските и емпириските сознанија од истражуваната област; четврто, статистичката обработка и анализата на податоците е спроведена со помош на адекватни статистички методи (експлораторна и конфирматорна факторска анализа и моделирање на структурни равенки) и адекватни софтверски алатки; петто, резултатите добиени од спроведеното емпириско истражување на веродостоен начин ја презентираат фактичката состојба во Република Македонија; шесто, елаборираните теоретски и емпириски сознанија и откритија во овој труд претставуваат значаен инпут во процесот на организациската трансформација на компаниите во Република Македонија во е-бизнис окружувањето што подразбира фокусирање кон бизнис- процесите.

3. СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Покрај наставно-образовната и научноистражувачката дејност, кандидатката д-р Марина Мијоска била активно вклучена и во изведувањето на стручно-апликативни активности.

Кандидатката била вклучена во евалуација и избор на 50 најдобри е-бизнис планови за отворање на електронска продавница, организирани од страна на Министерството за информатичко општество во 2012 година. Таа била предавач на дводневен семинар насловен „Е-бизнис стратегии за креирање на ефикасни и ефективни

компаниии во глобалното окружување“, организиран од страна на Стопанската комора на Република Македонија во ноември 2008 година.

Дополнително, кандидатката успешно ги извршувала своите работни задачи и како член на повеќе факултетски комисии, меѓу кои:

- член на Комисија за шифрирање на поднесените пријави за упис на нови студенти во I година во учебните 2004/05, 2005/06, 2006/07, 2007/08, 2008/09, 2009/10, 2010/11, 2011/12, 2012/13, 2013/14, 2014/15 година;
- член на Редакцискиот одбор за подготовка на Студентскиот водич за студентите на Економскиот факултет во Скопје за учебните 2006/2007, 2009/2010, 2010/2011 2011/2012 година;
- член на Комисија за идентификување на состојбата и можноста за добивање на меѓународна акредитација на Економскиот факултет во Скопје, 2012 година;
- член на Организациониот одбор за организирање на Меѓународна летна школа „Направи разлика – стани иновативен европски лидер“, 2011 година;
- член на Иницијативен одбор за издавање на меѓународно списание од областа на економијата и бизнисот на Економски факултет во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2011 година.

Кандидатката била ЕКТС-координатор на студиската програма по е-бизнис на Економскиот факултет во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, како и секретар на Катедрата за е-бизнис во 2 мандата.

ОПШТА ОЦЕНА И ПРЕДЛОГ

Врз основа на конкурентските материјали, Рецензентската комисија констатира дека единствен пријавен кандидат на конкурсот за избор на наставник по предметот менаџмент на е-бизнис, објавен во дневниот весник „Нова Македонија“ од 7.4.2015 година, е д-р Марина Мијоска. Кандидатката ги исполнува сите законски и нормативни критериуми за избор во звањето доцент од областа на економските науки по предметот менаџмент на е-бизнис. По проучувањето на приложената документација од кандидатката и увидот во објавените трудови, Комисијата е едногласна во мислењето дека:

- кандидатката д-р Марина Мијоска има единаесетгодишно работно искуство како помлад асистент и асистент на група предмети од областа на Е-бизнисот на Економскиот факултет во Скопје. Досегашното искуство и континуираното унапредување резултирале со креирање на квалитетен и одговорен млад наставно-научен работник;
- кандидатката на прв и втор циклус на студии има просечен успех на положени испити 9,70 и 10,00 респективно;
- кандидатката во последниот мандат, како асистент на група предмети од областа на Е-бизнисот на Економскиот факултет во Скопје, во анкетата за самоевалуација на студентите, е оценета со позитивна оценка;
- за време на своето работно искуство, со високо ниво на професионалност, посветеност и одговорност, кандидатката ги извршувала сите зададени работни обврски на ниво на Катедрата за Е-бизнис, како и работните обврски во рамките

на работните комисии на ниво на Факултетот. Притоа, кандидатката се карактеризира со отвореност и подготвеност за соработка со студентите, колегите и претпоставените;

- кандидатката претставува исклучително квалитетен научноистражувачки работник од областа на е-бизнисот, што особено се потврдува со нејзината докторска дисертација која обработува исклучително актуелна, релевантна и комплексна тема за која е понудена емпириска потврда со користење на релевантни методи за истражување;
- дополнително, научноистражувачкиот напор на кандидатката е верифициран и преку објавување на шест труда во меѓународни научни публикации во последните пет години од нејзиното работење;
- во изминатиот период, кандидатката има постигнато значајни резултати во сите предвидени дејности: наставно-образовна, научноистражувачка и стручно-апликативна дејност;
- како потврда на горенаведеното се и податоците за остварените 156,14 поени на кандидатката за нејзиниот досегашен ангажман во наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност (Анекс 2 на рецензентскиот извештај).

Врз основа на погоре изнесеното, Рецензентската комисија со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, да ја избере д-р Марина Мијоска во звањето доцент по предметот менаџмент на е-бизнис.

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Сашо Јосимовски с.р.
2. Проф. д-р Калина Треневска Благоева с.р.
3. Проф. д-р Лидија Пулевска Ивановска с.р.

АНЕКС 2**ОБРАЗЕЦ****ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И
СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат: Марина Нове Мијоска****Институција: Економски факултет - Скопје****Научна област: електронски бизнис****НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ**

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на вежби • Основи на Е-бизнис – $2 \cdot 15 \cdot 0,03 \cdot 8 = 7,2$ • Основи на дигиталната економија - $2 \cdot 15 \cdot 0,03 \cdot 11 = 9,9$ • Информациони технологии – $2 \cdot 15 \cdot 0,03 \cdot 11 = 9,9$ • Интернет маркетинг – $4 \cdot 15 \cdot 0,03 \cdot 5 = 9$ • Менаџмент на е-бизнис - $2 \cdot 15 \cdot 0,03 \cdot 1 = 0,9$	36,9
2.	Консултации со студенти • Основи на Е-бизнис – $150 \cdot 0,002 \cdot 10 = 3$ • Основи на дигиталната економија - $250 \cdot 0,002 \cdot 11 = 5,5$ • Информациони технологии – $200 \cdot 0,002 \cdot 11 = 4,4$ • Интернет маркетинг – $150 \cdot 0,002 \cdot 5 = 1,5$ • Менаџмент на е-бизнис - $120 \cdot 0,002 \cdot 1 = 0,24$	14,64
	Вкупно	51,54

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени

1.	Учесник во меѓународен научен проект • SCORE – Strengthening the Strategic cooperation between the EU and Western Balkan Region in the field of ICT research FP6 IST-6 (2007-2009) =5 поени • MEMFES – Master of E-business management at the Faculty of Economics in Skopje TEMPUS CD JEP 40093-2005 (2006-2009) =5 поени • IS2WEB - Extending Information Society Networks to the Western Balkan Countries FP6 IST-3 (2004-2007) =5 поени • EBUSMAN – E-business management for the Faculty of Economics – Skopje TEMPUS CD_JEP 17030-2002 (2003-2006) =5 поени • NeBaMe - Network per Funzionari delle Amministrazioni Centrali e Locali nell'area dei Balcani e del Mediterraneo, CIRPS - Università degli Studi di Roma “La Sapienza” = 5 поени	25
2.	Монографија • докторски труд - „Е-бизнис системи за процесна организациска трансформација и конкурентност на претпријатијата“ = 8 поени	8
3.	Монографија објавена во странство • магистерски труд - „The impact of business process reengineering and e-business on competitiveness of enterprises“ = 12 поени	12
4.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание • E-business and business process change in companies in the Republic of Macedonia, E-society Journal: research and applications, Vol. 3, No. 2, pp. 33-41, December 2012, University of Novi Sad, Technical faculty “Mihajlo Pupin”, Serbia (коавторство: Mijoska, M, Trenevskа Blagoeva, K., Josimovski, S.)= 1,6 поени	1,6
5.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор • Business process orientation construct analysis in companies in the Republic of Macedonia, MIPRO 2015 - 38th International Conference on Information and Communication technology, electronics and microelectronics, DE-GLGPS - Digital Economy and Government/Local Government/Public Services, Croatia, 2015 (коавторство: Mijoska, M, Levkov, N.) (Proceedings ISBN 978-953-233-083-0) = 2,7 поени • Social Media Marketing Activity in Western Balkan Banking Industry, MIPRO 2015 - 38th International Conference on Information and Communication technology, electronics and	19,20

	microelectronics, DE-GLGPS - Digital Economy and Government/Local Government/Public Services, Croatia, 2015 (коавторство Levkov, N., Mijoska, M., Jovevski, D.)(Proceedings ISBN 978-953-233-083-0) = 2,4 поени - Measuring the level of business process maturity in the banking sector in the Republic of Macedonia, Proceedings of the International Conference YUINFO 2015, Kopaonik, Srbija, pp. 67-72; 2015, (коавторство: Mijoska, M, Trenevska Blagoeva, K., Josimovski, S., Pulevska Ivanovska, L., Jovevski, D.) = 1,8 поени - Business process orientation and change for implementing integrated e-business solutions in companies in the Republic of Macedonia, Proceedings of the International Conference on Applied Internet and Information Technologies, ICAIIT 2012, University of Novi Sad, Technical Faculty "Mihajlo Pupin", Zrenjanin, Republic of Serbia, pp.197-202, 2012 (коавторство: Mijoska, M, Trenevska Blagoeva, K., Josimovski, S.)= 2,4 поени - Increasing competitiveness of the companies in the Republic of Macedonia by implementation of ERP systems, Proceedings of the 5th International Conference "An Enterprise Odyssey - From Crisis to Prosperity – Challenges for Government and Business", Zagreb, Croatia, 2010 (коавторство: Trenevska-Blagoeva, K., Josimovski, S., Mijoska, M., Santa, M.) 2010. =1,8 поени - Managing e-business strategic initiatives in companies in the Republic of Macedonia, Proceedings of the International Management conference "Managerial Challenges of the Contemporary Society", Faculty of Economics and Business Administration, Cluj Napoca, Romania, pp. 238-244; 2009 (коавторство: Mijoska, M., Jovevski, D.) = 2,7 поени - E-business and Globalization, Proceedings of the 4th International Conference "An Enterprise Odyssey", Faculty of economics, Zagreb, Croatia, pp.803-814; 2008 (коавторство Drakulevski, Lj., Mijoska, M.)= 2,7 поени - The Internet as global trend and its usage, the worldwide experience and the case of Republic of Macedonia, Proceedings of the International Conference "Business and Globalization", Економски факултет, Прилеп, pp.173-185; 2007 (коавторство: Tashevskа, B., Mijoska, M.)= 2,7 поени	
6.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир: Mobile under Social in small business, Proceedings of the International Conference Challenges for Analysis of the Economy, the Businesses, and Social Progress, 2009, Szeged, Hungary, pp. 24-29 (коавторство: Jovevski, D., Mijoska, M.) = 1,8 поени	1,8

7.	Труд објавен во зборник на трудови на в.о. институција • Business process orientation and business process change - imperative for successful e-business implementation in companies, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, No. 44, Скопје, стр. 399-409, 2009 =2 поени • The Digital Divide in Western Balkan Countries, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, No. 41, Скопје, стр. 473-480, 2006 =2 поени • IP telephony in the enterprises as a new way for productivity increasing and cost reduction, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, No. 40, Скопје, стр. 513-519, 2005 =2 поени	6
8.	Учество на научен-стручен собир со реферат • The 4th International Conference “An Enterprise Odyssey”, Faculty of economics, Zagreb, Croatia, 2008 (усна презентација) = 1 поен • The International Conference “Business and Globalization”, Економски факултет, Прилеп, 2007 (усна презентација) = 1 поен	2
	Вкупно	75,6

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Студија, физибилити студија, истражување на пазарот • The ICT research environment in the Republic of Macedonia, Published on the web portal of the project SCORE (Strengthening the Strategic Cooperation Between the EU and Western Balkan Region in the field of ICT Research.), FP7 ICT Research Program of the European Union, http://www.score-project.eu, 2007/2008 (учесник/соработник) = 1 поен	1
2	Предавање на иснтитуции од јавен интерес • предавач на дводневен семинар насловен „Е-бизнис стратегии за креирање на ефикасни и ефективни компании во глобалното опкружување , организиран од страна на Стопанска комора на Република Македонија, ноември 2008 =0,5 поени	0,5
3.	Учество во комисии и тела на државни и други органи	1

	член на комисија за избор на 50 најдобри е-бизнис планови за отворање на електронска продавница, Министерство за информатичко општество и администрација, март 2012 = 1 поен	
4.	Учество на промотивни активности на Факултетот – 12 години *0,5 = 6 поени	6
5.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир - член на организационен одбор на меѓународната конференција со наслов „Современи тенденции и политики на структурните промени во економијата“, организирана од Економскиот факултет во Скопје по повод 55-годишнината на Факултетот (одржана на 17 и 18 октомври 2005, Охрид) = 1 поен - член на организационен одбор за организирање на меѓународна летна школа „Направи разлика – стани иновативен Европски лидер“, одржана во периодот 25-31.7.2011, Охрид = 1 поен - секретар на комитетот за организирање на меѓународна конференција од областа на е-бизнисот, 2006 = 1 поен	3
6.	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание член на иницијативен одбор за издавање на меѓународно списание од областа на економијата и бизнисот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје – Економски факултет во Скопје = 1 поен	1
7.	Студиски престој во странство - Universite Paris 1, Pantheon-Sorbone, Institute D'Administration Des Entreprises De Paris - IAE, Париз, Франција, септември 2009 (до три месеци) = 0,5 поени - University of Iceland, Рејкјавик, Исланд, јуни, 2005 (до три месеци) = 0,5 поени - Универзитет “La Sapienza”, Рим, Италија, април, 2005 (до три месеци) = 0,5 поени - Fontys University for professional education, Ајндховен, Холандија, јануари, 2005 (до три месеци) = 0,5 поени	2
8.	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект подготвување на апликација за проект: „Истражување на можностите за електронска малопродажба на облека и потенцијалните интернет-потрошувачи на	0,50

	облека во Македонија“, мај 2011 (член/соработник) =0,5 поени	
9.	Член на факултетска комисија • ЕКТС-координатор на студиската програма по е-бизнис на Економскиот факултет во Скопје, УКИМ =0,5 поени • секретар на Катедрата за е-бизнис (2 мандата по 2 години *0,5 = 1,00 поен) • член на Комисија за идентификување на состојбата и можноста за добивање на меѓународна акредитација на Економскиот факултет во Скопје, 2012 =0,5 поени • член на Комисија за изработка на Елаборат за основање на постдипломски студии по Е-бизнис далечинско учење на Економскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје, октомври 2006 =0,5 поени • член на Комисија за одржување на веб-страницата на Факултетот – 1.11.2008 – 1.10.2009 година =0,5 поени • член на Комисија за организација на трибина со наслов: <i>Чекор по чекор до ЕУ</i>- Економски факултет – Скопје, 18 декември 2009 =0,5 поени • член на Комисија за подготовка и комплементирање на документи за добивање на ЕКТС-лиценца според условите и барањата на европскиот кредитен трансфер систем, октомври 2005=0,5 поени • член на Комисија за шифрирање на поднесените пријави за упис на нови студенти во I година во 2004/05, 2005/06, 2006/07, 2007/08, 2008/09, 2009/10, 2010/11, 2011/12, 2012/13, 2013/14, 2014/15 година (11*0,5=5,5 поени) • член на Работен тим за изготвување на Diploma supplement за департаментот за е-бизнис на Економскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, април 2004 =0,5 поени • член на Работна група за контакти со поранешните студенти (alumni) на Економскиот факултет во Скопје, Универзитет „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, 2006/07; 2007/08, 2008/09 (3*0,5 = 1,5 поени) • член на Редакцискиот одбор за подготовка на Студентскиот водич за студентите на Економскиот факултет во Скопје за учебните 2006/2007, 2009/2010, 2010/2011 2011/2012 (4*0,5=2 поени) • член на Тренинг-центар за европска интеграција (ЕИТЦ) 2010-2011 =0,5 поени	14
	Вкупно	29,0

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	51,54
НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	75,6
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	29,00
Вкупно	156,14

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Сапо Јосимовски с.р.
2. Проф. д-р Калина Тренивска Благоева с.р.
3. Проф. д-р Лидија Пулевска Ивановска с.р.

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА)
ОРГАНИЗАЦИСКИ НАУКИ И УПРАВУВАЊЕ (МЕНАЏМЕНТ) ПО ПРЕДМЕТОТ МЕНАЏМЕНТ ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМИ НА
ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/Економски факултет во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 11.3.2015 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област организациски науки и управување (менаџмент) по предметот менаџмент информации системи, со Одлуката на Наставно-научниот совет на Факултетот, бр.0202-560/7 од 1.4.2015 год. формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Благоја Ѓорѓијовски, редовен професор на Економскиот Факултет во Скопје, д-р Димитар Бојациоски, редовен професор на Економскиот Факултет во Скопје (во пензија) и д-р Благородна Тодосиоска, редовен професор на Економскиот Факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето и анализата на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област организациски науки и управување (менаџмент) по предметот менаџмент информации системи, во предвидениот рок се пријави кандидатот д-р Никола Левков, вработен на Економскиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје како асистент по предметите менаџмент информации системи и деловно комуницирање.

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Никола Левков е роден на 12.5.1980 година, во Куманово. Средно образование завршил во Гимназијата „Гоце Делчев“ во Куманово со одличен успех на природно-математичката насока. Дипломирал на Економскиот факултет во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје во 2003 година, со просечен успех 9,03. По дипломирањето се пријавил на објавениот конкурс за избор на помлад асистент по предметите деловно комуницирање и менаџмент информации системи. На 28.5.2004 година е избран во звањето помлад асистент по предметите: деловно комуницирање и менаџмент информации системи во областа организациски науки и управување (менаџмент).

Во учебната 2004/2005 година се запишал на втор циклус (магистерски) студии на МБА – менаџмент на Економскиот факултет во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Постдипломските студии ги завршил во 2009 година, со просечен успех 9,88. На 7.5. 2009 година го одбрал магистерскиот труд на тема: *Менаџментот на знаење и организациско учење во организација базирана на знаење*. Во рамките на своето единаесет годишно работно искуство, покрај тоа што редовно ги извршувал своите работни обврски, покажувал и особен интерес за професионално усовршување во својата кариера. Па така, во

периодот помеѓу 8 јануари и 21 мај во 2008 година успешно ја завршил програмата за развој на младиот научен кадар (JFDP – Junior (Faculty Development Program) во областа на бизнис администрацијата на универзитетот Џорџ Вашингтон во САД, програма финансирана од страна на Стејт департментот на САД. За време на студискиот престој во САД, покрај тоа што посетувал часови од неколку дисциплини на постдипломски студии на департманот менаџмент, соработувал со неговиот академски ментор, проф. Stuart Umpleby, со кој има објавено и еден коавторски труд.

Во периодот февруари 2010 - февруари 2011 год. успешно ги завршил едногодишните постдипломски студии од областа на информациониот менаџмент на Католичкиот универзитет Лувен, во Лувен – Белгија, каде што дипломирал со значајна разлика (cum laude) како еден од најдобрите во генерацијата со магистерската теза „Маркетинг преку социјални медиуми“. Ова професионално усовршување претставува значително проширување на неговите знаења од областа на информационите системи што особено ќе му помогнат во иднина во поглед на унапредување на наставната и истражувачката работа.

Докторска дисертација пријавил на 21.10.2011 година на Економскиот факултет во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Дисертацијата на тема: *Влијанието на усојласеноста меѓу бизнисот и информациско-комуникациската технологија врз организационите перформанси* ја одбрал на 9.2.2015 година, пред Комисија во состав: проф д-р Димитар Бојациоски, проф.д-р Благоја Ѓорѓијоски, проф. д-р Сашо Јосимовски, проф.д-р Благородна Тодосиоска и доц. д-р Мартин Михајлов. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област организациски науки и управување (менаџмент).

Кандидатот Левков го познава и активно се служи со англискиот јазик и има положено TOEFL IBT на 7 ноември 2009 година со 96 поени. Активно работи на програмите од Microsoft office и доволно ја познава примената на неколку специјални софтвери кои се однесуваат на областа на информационите системи, како Weka за рударење во податоци, MySQL за релациони бази на податоци, UML и MERODE за моделирање на информациона системи.

Кандидатот д-р Никола Левков во моментот е асистент. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр.1034 од 2.7.2012 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтен/ бр. 851, 918, 969 и 1034, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата и подготовката на овој извештај, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

1. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Кандидатот Никола Левков својата наставно-педагошка активност ја започнал веднаш по вработувањето како помлад асистент по предметите менаџмент информациона системи и деловно комуницирање и предметот теорија на одлучување. Тој редовно ги одржува вежбите на прв циклус студии по предметите деловно комуницирање и теорија на одлучување, а повремено учествува во наставата по предметите менаџмент информациона системи, деловно комуницирање и теорија на одлучување. Карактеристично е што тој

континуирано покажува исклучива преданост и професионална сериозност кон доделените задачи, а тоа го забележуваат и коментираат не само студентите и предметниот наставник, туку и сите наставници и соработници на Факултетот. Очигледен е неговиот голем интерес и крајно одговорен однос кон доделените задачи, проследено со примена на современи методи на одржување на вежбите како и со постојано истражување, продлабочување, иновирање и пронаоѓање примери за ширење на апликативните димензии на наставната материја. Неговите идеи и сознанија стекнати од едукацијата на престижни универзитети во САД и Европа влијаат во унапредувањето на наставата. Посебно треба да се подвлече несебичната помош и поддршка на сите студенти што му се обраќаат при совладувањето на наставната материја за испит.

Кандидатот Левков покажува многу сериозен однос во поглед на истражувањето и совладувањето на наставната материја од предметите на кои бил избран како помлад асистент, а потоа како асистент, но исто така и од предметот теорија на одлучување, што се гледа преку изработката на широка библиографија за одделните предмети, следење на современиот тренд на научната мисла во одделните области на наставните дисциплини на кои бил избран и пошироко на подрачјето на организационите науки. Тој во континуитет станува се покомпетентен во дискусиите за прашања кои означуваат сериозен научен пристап и евидентно напредување во професијата. Кандидатот Левков секојдневно е во контакт со предметниот наставник, ги следи предавањата и му помага во организирање на испитите, евиденција за присуство на наставата и вежбите, прегледување и оценка на семинарски и дипломските трудови. Исто така, тој со најголема сериозност и одговорност ги извршува и сите задачи што му се доделени од страна на Факултетот, како дежурства на испити, комисии или други видови задолженија.

2. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Д-р Никола Левков има објавено вкупно 13 научни трудови од областа на организациските науки и управувањето (менаџмент), од кои два во меѓународни научни списанија, три трудови во зборници од меѓународни научни собири и осум труда во годишник на Економскиот факултет во Скопје. Во периодот до изборот за асистент, кандидатот Левков најголем дел од времето, покрај редовното и професионално извршување на задачите што се однесуваат на обврските од наставата, вежбите, испитите и другите факултетски задолженија, го посветува и на научноистражувачка работа. Потврда за исклучително квалитетната научноистражувачка работа на кандидатот се, секако, двата магистерски труда и докторскиот труд на кандидатот кои ги исполнуваат највисоките критериуми на научноистражувачко академско дело.

Во последните пет години, тој има објавено осум труда, од кои два во меѓународно списание, три во меѓународни публикации во вид на зборник на трудови од конференции и три во Годишникот на Економскиот Факултет во Скопје и тоа:

- 1) Levkov, N & Gjorgijovski, B.; *Knowledge Specialization as a Barrier for Social Business/IT Alignment – A Pre-Experimental Design*, CEA Journal Of Economics Vol. 10, No. 1, Iss. 19, 2015 година.
- 2) Levkov, N., Mijoska, M., D. Jovevski; *Social Media Marketing Activity in Western Balkan Banking Industry*, Proceedings of 38th International Convention on

- Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics MIPRO, ISBN: 978-953-233-083-0, Опатија, 2015 година.
- 3) Mijoska, M & Levkov, N.; *Business Process Orientation Construct Analysis in Companies in the Republic of Macedonia*, Proceedings of 38th International Convention on Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics MIPRO, ISBN: 978-953-233-083-0, Опатија 2015 година.
 - 4) Levkov, N.; *Perceptual Congruence between Business and IT Professionals on Operational Level*, Proceedings of 25th International Business and Information Management Association Conference, ISBN: 978-0-9860419-4-5, Амстердам, 2015 година.
 - 5) Levkov, N.; *The Evolution of CIO Role in Business – Comparative Study*, Faculty of Economics – Skopje Annual, TOM 48C.1-397, 2013 година.
 - 6) Levkov, N.; *The Role of Capability Maturity Model Integrated (CMMI) in Software Proces Development – A Company Expirience of Gord Systems*, Annual publication of Faculty of Economics – Skopje, TOM 47 C. 1-419, 2012 година.
 - 7) Levkov, N. & Gjorgijovski, B.; *Exploring Relation Between Organizational Infrastructure and Knowledge Sharing – A Case of Companies in Republic of Macedonia*, CEA - Journal of Economics,"ISSN 1857-5269 Vol. 6, Iss. 1, 2011 година.
 - 8) Levkov, N.; *Social Media Marketing - Analysis of Business Practicies of Companies in Republic of Macedonia*, Annual publication of Faculty of Economics – Skopje, TOM 46 C. 1- 604, Skopje, 2011 година.

Во продолжение даваме кус опис на објавените трудови:

- 1) Во трудот *Knowledge Specialization as a Barrier for Social Business/IT Alignment – A Pre-Experimental Design*, кој е напишан во коавторство со проф. д-р Благоја Ѓорѓијовски, се прави обид да се идентификуваат потенцијалните подрачја на несогласување помеѓу бизнис и ИТ - студентите. Во овој труд се врши мерење на сличноста во интерпретацијата на бизнис и ИТ - студентите кога се соочени во решавање на еден ист проблем. Специјализацијата на знаењето во одредени области има силно влијание врз индивидуалната когнитивната структура и начинот на интерпретација на светот. Со цел да се тестираат перцепциите на двете групи студенти беше развиена студија на случај за миграција на главен банкарски систем. По читање на случајот и одговарање на прашањата од страна на двете групи студенти беше идентификувана значајна разлика во нивната перцепција на шест димензии.
- 2) Во трудот *Social Media Marketing Activity in Western Balkan Banking Industry*, напишан во коавторство со д-р Марина Мијоска и д-р Димитар Јовевски, беше направено истражување за тоа како банките во регионот на Западен Балкан ги користат социјалните медиуми Facebook, YouTube, LinkedIn и Tweeter за маркетинг - активности. Истражувањето беше спроведено преку визуелна проверка на интернет - страниците на сите банки од регионот и нивните официјални профили на четирите платформи. Заклучокот од трудот е дека банките во регионот сè уште на скромно ниво ги користат социјалните медиуми за маркетинг - активностите. Исто така, големината на банките, како и големината на пазарот, не игра клучна улога во интензитетот на користењето на социјалните медиуми. Многу интересно сознание е дека иако банките во најголема мера се присутни со свои профили на социјалните медиуми, кога се

мереше нивната активна вклученост на медиумите можеше да се забележи дека е на релативно скромно ниво.

- 3) Трудот *Business Process Orientation Construct Analysis in Companies in the Republic of Macedonia* е објавен во коавторство со д-р Марина Мијоска. Во овој труд се прави анализа на зрелоста на бизнис-процес ориентацијата на компаниите во Р. Македонија. Преку анализа на податоците собрани преку анкетен прашалник за компании во Р.Македонија за различни конструкти кои ја сочинуваат бизнис процес ориентацијата се покажа дека големината на компаниите и дејноста во која оперираат не игра клучна улога во нивото на зрелоста на процесната ориентација на компаниите.
- 4) Трудот *Perceptual Congruence between Business and IT Professionals on Operational Level* има за цел да ги истражи социјалните релации помеѓу бизнис и ИТ - професионалците на оперативно ниво. Во трудот за анализа се користи моделот на конгруентност на перцепциите, а податоците се собрани преку анкетен прашалник од банкарската и телекомуникациската дејност. По спроведената т - статистика на парови се дојде до потврдување на првата хипотеза за постоење на ефектот „лажен консензус“ помеѓу бизнис и ИТ - професионалците и се покажа дека бизнис професионалците се тие кои повеќе се трудат да ги разберат ИТ - професионалците на оперативно ниво во процесот на соработка.
- 5) Во трудот *The Evolution of CIO Role in Business – Comparative Study* се анализираат проблемите кои се појавуваат во бизнисот како резултат на слабиот поврат на инвестициите во ИТ кои креираат дополнителен притисок врз информациите менаџери и ја загрозуваат иднината на нивната позиција. Поголем број на релевантни институти, професионални здруженија и стручни списанија вршат повеќегодишни истражувања и издаваат различни извештаи во кои ги презентираат главните активности на информациите менаџери. Овој труд врши критичка компаративна анализа помеѓу теоретските согледувања и емпириските резултати со цел да се увидат клучните активности кои ја детерминираат улогата на информациите менаџери.
- 6) Во трудот *The Role of Capability Maturity Model Integrated (CMMI) in Software Proces Development – A Company Expirience of Gord Systems* подетално се разгледува улогата на CMMI - моделот во унапредување на процесите и практиките во развојот на информациите системи. Главна претпоставка на овој индустриски стандард е дека компаниите што се наоѓаат на повисоките нивоа на зрелост имаат поголема дисциплина во придржување кон утврдени практики и процеси на развој на софтверски производи. Во овој труд, покрај критичка теоретска анализа на улогата на CMMI, се врши и анализа на едно практично искуство од CMMI сертификацијата со овој стандард на компанијата Gord Systems во Р. Македонија.
- 7) Трудот *Exploring Relation Between Organizational Infrastructure and Knowledge Sharing – A Case of Companies in Republic of Macedonia* е објавен во коавторство со проф. д-р Благоја Ѓорѓијовски. Во овој труд се прави анализа на релацијата помеѓу организациската инфраструктура од една страна и нивото на размена на знаење од друга страна. Податоците се собрани на примерок на компании од Р. Македонија и е потврдена позитивната поврзаност помеѓу одделните

компоненти на организациската инфраструктура и нивото на размена на знаењето во компаниите. При тестирањето на релацијата помеѓу варијаблите е користена логичната регресија. Резултатите од трудот им помагаат на менаџерите во Р. Македонија полесно да ги идентификуваат најзначајните компоненти на организациската инфраструктура кои го поддржуваат процесот на размена на знаење.

- 8) Во трудот *Social Media Marketing - Analysis of Business Practices of Companies in Republic of Macedonia* се прави обид да ја претстави сликата за тоа како компаниите во Р. Македонија ги искористуваат придобивките на маркетингот преку социјалните медиуми. Податоците беа собрани преку визуелна проверка на интернет - страниците и социјалните платформи на сите компании кои котираат на македонската берза. Врз основа на добиените резултати и изведените заклучоци со јасност - може да се каже дека користењето на социјалните медиуми за остварување маркетинг - целите сè уште е во фаза на зародиш во Р. Македонија. За ваквата состојба веројатно има објективни и субјективни фактори поради тоа што станува збор за релативно нов маркетинг - пристап поддржан со информационата технологија, а и свесноста на компаниите за можностите кои ги обезбедува овој пристап е на релативно ниско ниво.

3. СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Д-р Никола Левков активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Економскиот факултет во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Учествовал во три меѓународни проекти:

- 1) во рамките на проектот *Coalition for budget monitoring* (Inclusive municipalities-Budget monitoring and participation, IPA (CSF) Programme 2012-2013. Reference: EuropeAid/134-588/L/ACT/MK), кандидатот д-р Никола Левков учествувал како експерт за подготовка на прирачник и материјали за обука за буџетска транспарентност;
- 2) во проектот *Техникиџе и методиџе на предавање на универзитетџиџе во Јуџоисџочна Евроџа*, е спроведено е емпириско истражување со цел да се идентификува тековната состојба во поглед на најчесто користените методи на предавање од страна на академскиот кадар на универзитетите во регионот. Овој проект бил финансиран од страна на Стејт департментот на САД, а резултатите биле презентирани на работилница одржана на Универзитетот во Загреб, Хрватска, во периодот март 12-15, 2009 год. Вториот позначен меѓународен проект во кој кандидатот Никола Левков земал активно учество е проектот *Развој на бизнис инкубатор – Економски развој и видливост на граничниот регион Берово – Струмјани Р. Македонија и Р. Бугарија*. Овој проект е финансиран од Европската Унија во период Јуни 2012.
- 3) во проектот *Business Incubator-Economic Development and Visibility of the Border Region; Research and training for Municipality of Berovo* (Funded by the European Union, Reference: 2007CB16IPO007-2009-1-84/01, учествувал како предавач на локалните власти за подигнување на капацитетот за успешна организација и за почнување со работа на бизнис - инкубаторот.

Покрај двата позначајни меѓународни проекта кандидатот Никола Левков учествувал и во повеќе домашни стручно-апликативни проекти како што се изработка на Длабинска анализа на ФОД – Фабрика за опрема и делови, РЕК, Новаци, Битола, април – ноември 2005 година и Проценка на вредноста на ЈЗО Градски аптеки – Скопје, ноември 2004 година. Дополнително, кандидатот успешно ги извршувал своите работни задачи и како член на следниве факултетски комисии: член на Комисија за шифрирање на поднесените пријави за упис на нови студенти во I година во 2004/05, 2005/06, 2006/07, 2007/08, 2008/09, 2009/10, 2010/11, 2011/12, 2012/13, 2013/14, 2014/15 година. Исто така, тој бил член на две комисии за добивање акредитација, и тоа ЕКТС и ЕФМД. Од февруари 2014 година е член и на Дисциплинската комисија на Економскиот факултет во Скопје, а од декември 2015 година е и член на Комисијата за самоевалуација на Економскиот факултет во Скопје.

4. ОЦЕНКА ОД САМОЕВАЛУАЦИЈА

Кандидатот д-р Никола Левков, во последната учебна 20014/2015 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Економски факултет во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Никола Левков.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Никола Левков поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето доцент во научната област организациски науки и управување (менаџмент) по предметот менаџмент информациона системи.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, д-р Никола Левков да биде избран во звањето **доцент** во научната област организациски науки и управување (менаџмент) по предметот менаџмент информациона системи.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Благоја Ѓорѓијовски
с.р.**
- 2. Проф.д-р Димитар Бојациоски
с.р.**
- 3. Проф.д-р Благородна Тодосиоска
с.р.**

АНЕКС 2
ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И
СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Никола Левков

Институција: Економски факултет - Скопје

Научна област: организациски науки и управување (менаџмент)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на вежби - Деловно комуницирање – $2 \cdot 10 \cdot 15 \cdot 0,03 = 9$ - Теорија на одлучување - $2 \cdot 10 \cdot 15 \cdot 0,03 = 9$	18,00
2.	Консултации со студенти - Менаџмент информациона системи – $200 \cdot 10 \cdot 0,002 = 4$ - Деловно комуницирање – $300 \cdot 10 \cdot 0,002 = 6$ - Теорија на одлучување - $150 \cdot 10 \cdot 0,002 = 3$	13,00
3.	Подготовка на нов предмет (предавања) Менаџмент на знаење	1,00
	Вкупно	32,00

НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Монографија – „Влијанието на усогласеноста помеѓу бизнисот и информациско-комуникациската технологија врз организациските перформанси“ – докторски труд 8,00 поени – „Маркетинг преку социјални медиуми“ – магистерски труд 8,00 поени – „Менаџмент на знаење и организациско учење во организација базирана на знаење “ – магистерски труд – 8,00 поени – Прирачник за мониторинг на буџетската транспарентност на локално ниво – монографија, ISBN 978-608-4731-03-0, издавач: Центар за економски анализи	32,00

	– ЦЕА, Скопје 2014 година, 8,00 поени	
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: - Levkov, N & Gjorgijovski, B.; Knowledge Specialization as a Barrier for Social Business/IT Alignment – A Pre-Experimental Design, CEA Journal Of Economics Vol. 10, No. 1, Iss. 19, 2015 година. (6.00*0.9) - Levkov, N and Gjorgijovski, B.; (2011), "Exploring relation between organizational infrastructure and knowledge sharing – A case of companies in Republic of Macedonia", CEA - Journal of Economics, "ISSN 1857-5269 UDK 33 Volume 6, Issue 1 Skopje, Macedonia. (6.00*0.9)	10,8
3.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: - Levkov, N and Umpleby, S.: (2009), "How Service Learning is Conducted in a School of Business" CEA - Journal of Economics, ISSN 1857-5269, UDK 33 Volume 4, Issue 2, Skopje. (4.00*0.9)	3,60
4.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор - Levkov, N., Mijoska, M., D. Jovevski; Social Media Marketing Activity in Western Balkan Banking Industry, Proceedings of 38th International Convention on Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics MIPRO, ISBN: 978-953-233-083-0, Опатија, 2015 година. (0.8*3) - Mijoska, M & Levkov, N.; Business Process Orientation Construct Analysis in Companies in the Republic of Macedonia, Proceedings of 38th International Convention on Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics MIPRO, ISBN: 978-953-233-083-0, Опатија 2015 година. (0.9*3) - Levkov, N.; Perceptual Congruence between Business and IT Professionals on Operational Level, Proceedings of 25th International Business and Information Management Association Conference, ISBN: 978-0-9860419-4-5 Амстердам, 2015 година. (3)	8,1
5.	Трудови објавени во зборник на трудови во в.о. институција 1. „Еволуција на улогата на извршните директори за информации во бизнисот - компаративна студија“, Годишник на Економскиот факултет во Скопје (2013 год.) 2. Улогата на интегрираниот модел на зрелост на способностите (CMMI) во развојот на софтверски производи – искуство на компанијата Gord Systems, Годишник на Економскиот факултет во Скопје (2012 год.) 3. „Маркетинг преку социјални медиуми – Анализа на бизнис практиките на компаниите во Р.Македонија“, Годишник на Економскиот факултет во Скопје (2011 год.) 4. "Циркулација на знаењето во компании во Р.Македонија - Стратегија на	14,00

	персонализација наспроти стратегија на кодификација“, објавен во Годишник на Економскиот факултет во Скопје (2009год.) 5. „Анализа на изворите на информации како поддршка за менаџментот во донесување на одлуки во Р. Македонија“, објавен во Годишник на Економскиот Факултет во Скопје, (2007год.) 6. „Подготовка за ефективно водење на состаноци“, Годишник на Економскиот Факултет во Скопје (2006 год.) 7. „Системи за поддршка на групно одлучување“, Годишник на Економскиот Факултет во Скопје (2005год.)	
6.	Учество на научен-стручен собир со реферат (Орална презентација) 1. International Business Forum COSMO - Small business conference 13 May, Skopje, 2011 2. Локална конференција - “CORAL - Community Research and Network Learning”, April 18, 2008 3. Регионална конференција - “Service Learning projects: Implementation, Impact, Visibility”. Service Learning, August 27-31, 2008, George Washington Business School, Washington DC, USA 4. “On doing knowledge management” – Complexity Seminar - Expending knowledge about the Second generation of knowledge management, Washington, February 26, 2008 5. Corporate Communication Seminar – Project Vision, ESTIEM LG - European Students of Industrial Engineering and Management and Faculty of Mechanical Engineering, University St. Cyril and Methodius, 14-19 October, Skopje 2009	10,00
	Вкупно	78,50

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Студија, физибилити - студија, истражување на пазарот (учесник/соработник) – Длабинска анализа на ФОД – Фабрика за опрема и делови, РЕК, Новаци, Битола Април – Ноември (2005) (1,00) – Проценка на вредноста на ЈЗО Градски Аптеки – Скопје, ноември 2004 година (1,00). – Подобрување на транспарентност и отчетност преку буџет базиран на перформанси, EuropeAid/134-015/L/ACT/MK, 2014год. Проект финансиран од ЕУ. (1,00) – Развој на бизнис инкубатор – Економски развој и видливост на граничниот регион Берово – Струмјани Р. Македонија и Р. Бугарија, Проект на ЕУ, Reference: 2007CB16IPO007-2009-1-84/01 (2012 год.) (1,00)	5,00

	– <i>Teaching Methods and Techniques at the Universities in South Eastern Europe</i> ” – A Regional workshop, Проект финансиран од Стејт департментот на САД и алумни организацијата на JFDP (1,00) Март 12-15, 2009.	
2.	Учество на промотивни активности на Факултетот – 10 години *0,5 = 5,00	5,00
3.	Член на факултетска комисија – член на Комисија за шифрирање на поднесените пријави за упис на нови студенти во I година во учебните 2004/2005 2005/2006 2006/2007 2007/2008, 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012, 2012/2013, 2013/2014 година (10*0,5=5,0) – члена на Комисијата за идентификување на состојбата и можностите за добивање на меѓународна акредитација на Економскиот факултет во Скопје, 2004, ЕКТС (0,5) – члена на Комисијата за идентификување на состојбата и можностите за добивање на меѓународна акредитација на Економскиот факултет во Скопје, 2012, ЕФМД (0,5) – член на дисциплинска комисија (јануари 2014) (0,5) – член на комисија за самоевалуација (декември 2014) (0,5)	2,50
	Вкупно	12,50
	ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	
1.	Студиски престој во странство до 6 месеци - Завршена програмата за развој на младиот научен кадар (JFDP – Junior Faculty Development Program) во областа бизнис - администрација на Џорџ Вашингтон универзитетот во периодот 8 Јануари и 21 Мај, 2008 год. во САД. Програмата е финансирана од страна на Стејт департментот на САД.	1,00
	Вкупно	1,00

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	32,00
НАУЧНО ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	78,50
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	12,50
ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	1,00
Вкупно	124.00

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

- 1. Проф. д-р Благоја Ѓорѓијовски с.р.**
- 2. Проф. д-р Димитар Бојаџиоски с.р.**
- 3. Проф. д-р Благородна Тодосиоска с.р.**

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ЈАКНЕЊЕ НА КОНКУРЕНТНОСТА НА МАКЕДОНСКАТА ЕКОНОМИЈА ПРЕКУ ЈАКНЕЊЕ НА ИНДИКАТОРИТЕ НА КОНКУРЕНТНОСТ“ ОД М-Р ЈОВАНКА ДАМОСКА СЕКУЛОСКА, ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 29.04.2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Јованка Дамоска Секулоска, со наслов „Јакнење на конкурентноста на македонската економија преку јакнење на индикаторите за конкурентност“, во состав: проф. д-р Љубомир Дракулевски (претседател), проф. д-р Владимир Петковски (ментор), проф. д-р Бобек Шуклев (член), проф. д-р Биљана Секуловска (член) доц. д-р Предраг Трпески (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот на Економскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Јованка Дамоска Секулоска, со наслов „Јакнење на конкурентноста на македонската економија преку јакнење на индикаторите за конкурентност“, содржи 345 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, со 334 фусноти, 241 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во четири глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатката укажува дека со проучувањето и анализирањето на конкурентноста како мултидимензионален процес можат да се идентификуваат предностите и слабостите кај одделните индикатори на конкурентност и врз основа на тоа преку систем на мерки и активности да се влијае врз нивното зајакнување.

Првата глава од докторската дисертација е насловена „Теоретски концепции за предностите на националните економии“. Во неа се анализираат теоретските аспекти на импулсите кои создаваат предности за вклучување во меѓународните економски текови. Во првиот дел од оваа глава се обработуваат класичните концепции со нивните карактеристики и слабости во објаснувањето на предностите на националните економии, во кој се издвојуваат: теоријата на апсолутни предности, теоријата на компаративни предности и теоријата на расположливост на факторите за производство. Теоретската анализа на предностите продолжува со современите теории во кои доминира Портеровиот модел за конкурентските предности. И двете групи теории ја идентификуваат продуктивноста како извор на предности, меѓутоа разликите се наоѓаат во изворот. Имено ако продуктивноста според класичните теории има едnodимензионален карактер определен од факторите за производство, современите теории зборуваат за динамичен и мултидимензионален

карактер на продуктивноста определен од збир на фактори од макроекономска и микроекономска природа. Првата глава завршува со критички осврт кон Портеровиот модел за конкурентност, кој и наспроти критиките со кои се оспорува неговата валидност, сепак идентификувањето на конкурентноста како мултидимензионален концепт се потврдува во практиката на националните економии.

Втората глава е насловена „Мерење на конкурентноста според Светскиот економски форум (СЕФ)“. Во оваа глава се анализира феноменот конкурентност од аспект на Светскиот економски форум (СЕФ). Најнапред се започнува со дефинирање на поимот конкурентност “како сет на институции, политики и фактори кои го одредуваат нивото на продуктивност на една економија” и мерење на конкурентноста преку воведување на Индексот на глобална конкурентност (ИГК). Понатаму централно место во оваа глава има идентификувањето и анализата на факторите на конкурентност распределени во 12 групи индикатори или столбови на конкурентност: институции, инфраструктура, макроекономска стабилност, здравство и основно образование, високо образование и обука, ефикасност на пазарот на стоки, ефикасност на пазарот на труд, развиеност на финансискиот пазар, технолошка подготвеност, големина на пазарот, деловна софистицираност и иновации. Во продолжение на главата е дадена поделбата на фазите на развој на една економија во зависност од влијанието на одделните групи индикатори на конкурентност, односно развој заснован на факторите, развој воден од ефикасноста и развој воден од иновациите. Главата завршува со анализа на тенденциите и насоките на развој на конкурентноста во меѓународната економија, каде што според анализа на извештаите за глобална конкурентност, како посебни трендови се истакнуваат: поместувањето на економската моќ кон земјите во развој и нагласена улога на знаењето и иновациите во креирање на конкурентноста.

Третата глава е насловена „Конкурентноста кај земјите од Југоисточна Европа“. Оваа глава претставува анализа на конкурентноста на економиите од окружувањето на македонската економија. Конкретно се анализира степенот на развиеност на одделните индикатори на конкурентност кај економиите од Југоисточна Европа (ЈИЕ). Во рамките на оваа анализа се прават споредби помеѓу економиите во регионот, како и компаративно со поранешните земји во транзиција од Централна Европа и Балтик (ЦЕБ). Анализата ги опфаќа како квантитативните така и квалитативните аспекти на индикаторите на конкурентност. Третата глава завршува со идентификување на добрите и лоши страни во конкурентноста кај економиите од ЈИЕ. Во рамките на овој дел се укажува на петте најголеми слабости кои ги идентификува бизнис заедницата кај економиите од ЈИЕ според анкетите кои се составен дел на извештаите на СЕФ и поделбата на слабостите според причините за нивното настанување во четири категории: системски слабости поврзани со функционирањето и квалитетот на институциите, структурни слабости поврзани со непостоење на соодветна инфраструктура, слабости поврзани со изворите на финансирање и слабости кои произлегуваат од неадекватната работна сила. На крајот од овој дел се идентификуваат подрачјата каде што економиите покажуваат напредок во конкурентското оспособување, укажувајќи на постоење на индивидуални карактеристики специфични за одделните економии, но и добри страни заеднички за сите економии од регионот.

Четвртата глава е насловена „Ниво на развој на индикаторите на конкурентност на македонската економија“. Во оваа глава се врши анализа на движењето на поединечните индикатори на конкурентност на македонската економија, преку која се согледува динамиката на подобрување на националната конкурентност и нејзинот одраз врз продуктивноста и степенот на развој на македонската економија. Во тој контекст, многу важен аспект во анализата на конкурентноста на македонската економија претставува анализата на причините, како извор на позитивни или негативни тенденции врз индикаторите на конкурентност. Посебен фокус во

анализата на конкурентноста на македонската економија има споредбената анализа со економиите од окружувањето и со поранешните земји во транзиција, сегашни членки на ЕУ. Преку ваквата анализа се овозможува да се согледаат разликите во конкурентноста со споредбените економии и кај кои индикатори тие разлики се најизразени. Четвртата глава се заокружува со предлагање мерки и активности за зајакнување на индикаторите. Имено, врз основа на споредбата во степенот на развиеност на индикаторите на конкурентност помеѓу македонската економија и економиите од следната повисока фаза на развој, како и врз основа на неопходноста од обезбедување на оддржливост на конкурентноста на економијата, се предлага рамка на мерки и активности кои би биле во функција на зацврстување и подобрување на квалитетот на одделните индикатори на конкурентност.

Во заклучните согледувања е даден преглед на основните резултати и сознанија добиени врз основа на аналитичките истражувања направени во рамки на докторската дисертација.

Предмет на истражување

Предмет на истражување во докторската дисертација претставува конкурентноста на македонската економија мерена преку индикаторите на конкурентност на Светскиот економски форум (СЕФ) и предлагање мерки и активности кои треба да бидат во функција на нивно зацврстување.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Во Република Македонија досега не се вршени по сеопфатни емпириско-теоретски истражувања на развојот и унапредувањето на конкурентноста од аспект на јакнење на индикаторите на конкурентност во дванесете области кои Светскиот економски форум ги дефинира како носечки и кои ја чинат структурата на Индексот на глобалната структура.

Краток опис на применетите методи

Во докторската дисертација се применува аналитичкиот метод за истражување на карактеристиките и состојбите на индикаторите на конкурентност. Посебно место во истражувањето зазема компаративната анализа на добиените резултати од емпириските истражувања на индикаторите на конкурентност помеѓу македонската економија и споредбените економии од Југоисточна Европа и Централна Европа и Балтик. Преку употреба на одредени статистички алатки како: регресиона анализа, коефициент на корелација и коефициент на варијација се настојува да се открие влијанието на одделните индикатори врз нивото на конкурентност, како и тенденциите на движење на одделните индикатори на конкурентност во одреден временски интервал кај анализираните национални економии.

Заради стекнување сознанија за карактеристиките на индикаторите за конкурентност и утврдување на односите помеѓу индикаторите и подиндикаторите на конкурентност се применуваат индуктивниот и дедуктивниот метод, а методот на синтеза доминира во ситуации кога треба да се даде одредена оценка или да се изведат генерализирани карактеристики на истражуваните индикатори.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Врз основа на аналитичките истражувања направени во докторскиот труд, можат да се извлечат следниве основни заклучоци:

Конкурентноста претставува динамичен и квалитативен процес кој во зависност од тоа дали се инвестира во негово подобрување или не, на среден или на долг рок, може да резултира со пораст или опаѓање на продуктивноста, а со тоа зголемување или намалување на развојот на

економијата. Преминувањето од една во друга фаза на развој значи квалитативно надградување на конкурентноста во функција на пораст на продуктивноста. Од аспект на Светскиот економски форум, преминот од една во друга фаза на развој значи премин кон квалитативно повисоки извори на конкурентност кои ја зголемуваат продуктивноста. Според теоретските и практичните поставки за конкурентност, постигнувањето успех во современите глобални и динамично променливи економски односи, вклучува постојано инвестирање во креирање и подобрување на склоп на повеќе фактори т.н. „конкурентски склоп“, почнувајќи од оние кои се поврзани со системот на развој и усовршување на индивидуите, преку факторите кои овозможуваат непосредно конкурентско издигнување на стопанските субјекти, сè до факторите на макроекономското окружување кои создаваат или не создаваат услови за конкурентско унапредување.

Анализите на состојбите и движењата на индикаторите на конкурентност кај економиите од ЈИЕ укажува дека конкурентската положба на регионот е нестабилна и покажува релативно ниско ниво не само во однос на развиените земји на ЕУ, туку и значителни заостанувања во однос на поранешните земји во транзиција од ЦЕБ - сегашни членки на ЕУ. Нестабилноста во конкурентноста е пред сè резултат на неуспехот овие економии да воспостават здрави институционални реформи кои се основа за стекнување доверба на инвеститорите, отсуство на структурни реформи на стопанството што ги прави ранливи на какви било потреси во меѓународната економија, како и запоставување на инвестициите во образование, знаење, истражување и развој во целиот период на транзиција.

Според направените аналитички истражувања конкурентското оспособување и развојот на економиите од ЈИЕ во идниот период ќе зависат од: волјата и степенот на преземени реформи, пред сè во областа на зацврстување на институционалниот систем, од способноста на економиите да ги надминат бариерите за меѓусебна поголема економска, научноистражувачка и едукативна соработка, како и квантитативно и квалитативно подобрување на инфраструктурната поврзаност на економиите од регионот. Посебно значаен елемент во процесот на конкурентско унапредување на економиите од ЈИЕ треба да претставуваат структурните реформи кои треба да се одвиваат со подинамично темпо и посилен интензитет, кои треба да овозможат отцепување од традиционалното факторско производство со низок степен на додадена вредност, кон производство кое обезбедува диференцираност на производите, како и производство во кое е вграден високо квалификуван човечки труд

Анализата на конкурентноста на македонската економија преку индикаторите на конкурентност на СЕФ открива дека во областите во кои се започнати и се одвиваат реформи се забележува постојано подобрување на квалитетот на факторите што се одразува позитивно врз конкурентското оспособување на економијата. Во тој контекст, како посебно поволни се идентификуваат напредокот во делот на институциите, одржувањето макроекономска стабилност, подобрување и олеснување на околностите за водење бизнис што придонесува кон подобрување на ефикасноста на пазарот. Во исто време, како ограничувачки фактори се идентификуваат инфраструктурата, образованието и следствено на тоа квалитетот на работната сила, технолошката подготвеност, слабата надворешнотрговска конкурентност и следствено на тоа големината на пазарот, како и запоставување на факторите на деловна софистицираност и иновативност како услови за креирање на повисоко ниво на конкурентност.

Според тоа, конкурентското зајакнување на македонската економија треба да претставува функција на континуиран развој на процеси, како: процес на континуирани реформи за понатамошно зацврстување на институционалниот систем; одржување стабилност на макроекономските фактори; зголемување на инвестиции во квантитативно и квалитативно подобрување на инфраструктурата како еден од условите за зголемени домашни и странски

инвестиции во реалниот сектор; инвестирање во креирање и развој на човечкиот капитал преку квалитативен развој во образовниот систем и системот на обуки; создавање на стимулативен финансиски систем кој ќе обезбеди пристап кон диференцирани и прифатливи финансиски инструменти; реструктурирање на стопанството од аспект на неговата содржина кон производство со повисок степен на додадена вредност, подигнување на технолошката подготвеност и примена на софистицирани начини на работа и организација; креирање на иновативно окружување составено од систем на институции, субјекти и мерки кои ќе стимулираат развој на иновации и иновативно однесување во економијата.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Јованка Дамоска Секулоска, со наслов „Јакнење на конкурентноста на македонската економија преку јакнење на индикаторите за конкурентност“, претставува истражување во областа на економските науки од аспект на стратегијите на развој со акцент на јакнење на конкурентноста на националната економија. Изработката на темата на оваа докторска дисертација има за цел, преку анализа на факторите на конкурентското истражување да укаже на динамичниот карактер на конкурентноста на економиите, да ја идентификува динамиката на развој на конкурентноста и да предложи рамка на мерки и активности за зацврстување на индикаторите на конкурентност и подобрување на нивото на конкурентност на македонската економија, со што се остварува и соодветен научен придонес во изучувањето на оваа област.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Јованка Дамоска Секулоска, со наслов „Јакнење на конкурентноста на македонската економија преку јакнење на индикаторите за конкурентност“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор), следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [1]. Jovanka Damoska Sekuloska „Higher education and training as crucial pillars in creating the competitiveness of nation“, Elsevier Procedia: Social and Behavioral Sciences 156, 2014
- [2]. Jovanka Damoska Sekuloska „Higher Education as a Pillar in Increasing Innovation Capacities“, Economics and Management 19(3), 2014
- [3]. Jovanka Damoska Sekuloska „Stimulating the Competitiveness of the Macedonian Economy through the Process of Stimulation the Internationalization of the Companies“, International Scientific Conference: SMEs Development and Innovation: Building Competitive Future of South-Eastern Europe; Ohrid 3-4 October 2014
- [4]. Jovanka Damoska Sekuloska, „Strengthening the Competitiveness through Strengthening the Innovation“ EBES 2012 Conference-Istanbul, May 24-26, 2012, Istanbul

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатката се: преку анализа на факторите на конкурентското опкружување укажува на динамичниот карактер на конкурентноста на економиите, ја идентификува динамиката на развој на конкурентноста и предлага рамка на мерки и активности

за зацврстување на индикаторите на конкурентност и подобрување на нивото на конкурентност на македонската економија.

Подрачјето на примена ги опфаќа сите дванаесет области на општественото и макроекономското окружување, почнувајќи од институциите и завршувајќи со иновативноста, во кои, според кандидатката, се неопходни натамошни квалитативни подобрувања со цел на јакнење на конкурентноста на македонската економија. Притоа, како можни ограничувачки фактори во креирањето на повисоко ниво на конкурентност, се идентификуваат инфраструктурата, образованието, технолошката подготвеност, слабата надворешнотрговска конкурентност, големината на пазарот, како и запоставување на факторите на деловна софистицираност и иновативност.

Можните понатамошни истражувања треба да се насочат токму во оние области кои при изработката на докторската дисертација се идентификувани како ограничувачки за натамошниот развој на конкурентноста во Република Македонија.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот на Економскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Јованка Дамоска Секулоска** со наслов **„Јакнење на конкурентноста на македонската економија преку јакнење на индикаторите за конкурентност“**.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Љубомир Дракулевски,
претседател, с.р.

Проф. д-р Владимир Петковски, ментор,
с.р.

Проф. д-р Бобек Шуклев, член, с.р.

Проф. д-р Биљана Секуловска, член, с.р.

Доц. д-р Предраг Трпески, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ВРЕДНОСТА НА КОРПОРАТИВНОТО УПРАВУВАЊЕ И ЗАКАНАТА ЗА КОРПОРАТИВНАТА РЕПУТАЦИЈА“ ОД М-Р МАЈА ПАВЛОВИЌ, ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 27.2.2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Маја Павловиќ со наслов „Вредноста на корпоративното управување и заканата за корпоративната репутација“, во состав: проф. д-р Љубомир Дракулевски (претседател), проф. д-р Бобек Шуклев (ментор), проф. д-р Сашо Арсов (член), проф. д-р Владимир Филиповски (член) и доц. д-р Стојан Дебарлиев (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот на Економскиот факултет во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Маја Павловиќ, со наслов „Вредноста на корпоративното управување и заканата за корпоративната репутација“, содржи 278 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, со 256 фусноти, 264 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и 16 интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во вовед, 5 глави, заклучоци, референци и прилог. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот, целта и задачите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатот укажува дека во литературата за корпоративното управување се изучуваат, се истражуваат и се идентификуваат начините како претпријатијата можат да профитираат

од заштита на инвестициите, а во исто време промовираат специфични инвестиции за претпријатието на различните заинтересирани страни.

Првата глава од докторската дисертација е насловена „Вредноста на доброто корпоративно управување“. Во неа, истражувањето се фокусира на основните концепции на корпоративното управување, како и одвоеноста на сопственоста од контролата во претпријатието. Истовремено, дефинирани се внатрешните и надворешните фактори на корпоративното управување. Исто така, разработени се најдобрите практики на корпоративното управување и создавањето дополнителна вредност на претпријатието. Понатаму, анализирани се карактеристиките и важноста на доброто корпоративно управување. На крајот на оваа глава, направена е паралела за влијанието на обелоденувањето на финансиските податоци и информации и креирањето вредност на корпоративното управување, и помеѓу транспарентноста и сметководството и вредноста на корпоративното управување.

Втората глава во докторската дисертација со наслов „Корпоративното управување и вредноста на претпријатието“, е посветена на истражување на корелацијата помеѓу корпоративното управување и трошокот на капиталот, и помеѓу корпоративното управување и резултатите на претпријатието. Истовремено е објаснета улогата на агенциите за оценување на ризикот во обезбедувањето на информации за институционалните инвеститори, како на пример: Standrad & Poor's, Fortune, Fitch Ratings и др. Во овие рамки се разработени мандатот, оставката на главниот извршен директор и влијанието врз креирањето на вредноста на претпријатието. Во однос на контролата во фамилијарните претпријатија, образложено е влијанието на другите акционери и нивниот одраз врз вредноста на претпријатието. Нов аспект на истражувањето претставува котирањето на претпријатијата во услови на рецесија кои применуваат добро корпоративно управување и одразот врз вредноста на корпоративното управување. На крајот од втората глава, акцентот е ставен на влијанието на односите со институционалните инвеститори во процесот на зголемување на капиталот на претпријатието.

Во услови на соочување на претпријатието со предизвици од типот на глобализацијата и одржливоста, етиката зазема посебно место во глобалната арена. Во **третата глава** во докторската дисертација, „Етиката и корпоративното управување“, елаборирана е етиката во корпоративното управување и неетичкото однесување на извршните директори и одборите на директори, на дел од компаниите (Enron, WorldCom,

Global Crossing, Rite-Aid, Oracle, ParMor, Adelphia, Merck, Arthur Andersen, Louisiana-Pacific, Qwest и др.). Резултатите од истражувањето покажуваат дека по корпоративните скандали раширена е недовербата во корпоративна Америка и дека само 23% од Американците имаат доверба во претпријатијата, додека, пак, 75% ја изгубиле довербата. Исто така, елаборирано е етичкото лидерство, како и односот помеѓу етиката и технологијата. Дополнително е разработена релацијата помеѓу етиката и глобализацијата. Феноменот на глобализацијата има клучно влијание врз различни аспекти на деловната етика. Според истражувањата, 90% од светската трговија се одвива помеѓу три економски блока, и тоа: Европската унија, Северна Америка и Јапонија. Глобалните претпријатија, како на пример: McDonald's, Shell, Nike, Nestle и други, утврдија дека трошокот од неетичкото однесување битно ја нарушува корпоративната репутација и ја намалува вредноста на акциите. Истовремено, објаснети се механизмите за управување и етичкото однесување. На крајот од третата глава е анализирано е управувањето со корпоративната општествена одговорност, како и иднината на корпоративната општествена одговорност.

Четвртата глава од докторската дисертација со наслов „Зголемување на вредноста на акционерите“, се фокусира на правата на акционерите и трендот на задушување на нивните права. Растот на институционалните инвеститори му даде нова тежина и димензија на корпоративното управување. Влијанието на институционалните инвестиции и нивниот пораст се забележува во финансиските пазари во различни земји. Така, во Велика Британија до средината на 1990 година, институционалните инвеститори поседувале 76,5%, во Франција 59,8%, а во Германија 39%. Зголемената заинтересираност помеѓу инвеститорите за вредноста на диверзификација на портфолиото доведе до драматична промена во уделот на капиталот кај институционалните инвеститори. Според податоците за паричните текови на сметките на фондовите кои ги објави Централната банка на САД, заедно, сите фондови, вклучувајќи ги заедничките фондови, пензиските фондови, како и фондовите за животно осигурување пораснаа од 3% во 1952 година до над 50% кон крајот на 2001 година. Секое домаќинство поседуваше 16% од заедничките фондови кон крајот на 2001 година, а јавните и приватните пензиски фондови поседуваа помеѓу 10% и 20%. Субјектите за животно осигурување поседуваа 7% од капиталот на секое домаќинство, на различни сметки кои, всушност, се некој вид заеднички фондови со клаузула за животно осигурување. Растот на вкупните средства на институционалните инвеститори во овие земји е евидентен, овие инвестиции пораснале за повеќе од 50% за периодот од 1990 до 1995 година. Откако е елабориран односот на

корпоративното управување и финансиските резултати, истражено е мерењето на зголемувањето на вредноста на претпријатието, прибирањето на капиталот и трошокот на надворешното финансирање. На крајот од четвртата глава се анализирани потенцијалните препреки за ефективно активно акционерство.

Последната, **петта глава** од докторската дисертација, насловена е како „Заканата за корпоративната репутација“. Во оваа глава посебно внимание е посветено на репутацијата на главниот извршен директор и неговиот придонес кон зголемување на вредноста на корпоративното управување. Од посебно значење е управувањето со репутацијата на претпријатието која е разгледана низ перспективата на односи со јавноста и односи со инвеститорите. Управувањето со репутацијата се однесува на севкупно оценување на конституентите за тоа колку добро претпријатието ги исполнува нивните очекувања. Во суштина, репутацијата е колективна репрезентација која се заснова врз мислењето на стеикхолдерите и холистичката импресија на поединецот или претпријатието во текот на времето, која може да биде негативна, неутрална или позитивна. Репутацијата е најважното средство на претпријатието, меѓутоа и најтешко се заштитува. Откако е презентирана улогата на одборот на директорите во зачувување на репутацијата на претпријатието, анализирани се заканите на корпоративната репутација. Заканата за корпоративната репутација станува значителна кога: лошите новости се шират побрзо преку медиумите - 46%; регулаторите ги зголемуваат стандардите 30%, како, на пример, регулаторната агенција за телекомуникации ја зголеми стапката за очекуван принос; активистите ги зголемуваат своите дејствувања – како активистите на GreenPeace - 29%; владата станува поактивна во работите од општествена корист - 28%; репутацијата станува единствен параметар на конкурентска предност - 24%; потрошувачите почесто ги менуваат снабдувачите - 22%; потрошувачите се фокусираат на тоа да купуваат од етички претпријатија - 17%. На крајот, посебен акцент е ставен на градењето репутација преку управување со стеикхолдерите, како и намалувањето на човечките ресурси и одразот врз корпоративната репутација.

Во **заклучоците** презентирани се резултатите од истражувањето на вредноста на корпоративното управување и заканата за корпоративната репутација.

На крајот, во **прилогот** на докторската дисертација, приложени се: изјавата за плагијат, изјавата на лекторот за лекторирана дисертација и копија од лиценцата на лекторот заверена на нотар.

Предмет на истражување

Предметот на истражувањето на докторската дисертација се однесува на создавање вредност на корпоративното управување, како и на потенцијалните замки кои влијаат на корпоративната репутација. Целта на корпоративното управување е да се обезбеди ефективен, претприемачки и визионерски менаџмент кој ќе овозможи успешни резултати на долг рок на претпријатието. Корпоративното управување се однесува на работата на одборот на директори и како се формулираат вредностите за акционерите. Основниот резултат на засилувањето на независноста на одборот на директори ги намалува тенденциите на „фиктивно“ зголемување на приходите, меѓутоа ја зголемува веројатноста од „потценување“ на приходите поради конзервативниот пристап.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Финансиската криза која се случи во текот на 2008-2009 година доведе до тоа да се ревидираат практиките за корпоративното управување во светот. Во Велика Британија, Sir David го ревидираше системот на управување со банките и финансиските институции. Исто така, Генералниот секретаријат на Европската комисија за внатрешниот пазар и услуги изготви т.н. две посебни „зелени книги“ во 2010 и 2011 година за корпоративното управување во финансиските институции и политиките за наградување. Придобивките од реформите во корпоративното управување, покрај другото, се огледаат во фактот дека претставува вовед во реформата на пазарот и враќањето на довербата кај институционалните инвеститори. Особено е важен квалитетот во ангажирањето на институционалните инвеститори во претпријатијата за да се обезбедат приходи на долг рок. Акционерскиот активизам се однесува на мерење и анализа на енормните приходи откако се обелоденува учеството во капиталот на акционерите, акционерскиот активизам на малцинските акционери и правното окружување за акционерскиот активизам во земјата.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Дел од резултатите од истражувањето се однесуваат на фактот дека:

- ✓ Мандатот на главниот извршен директор во испитани 188 претпријатија во просек изнесува шест и пол години во САД.
- ✓ Претпријатијата опфатени во *Fortune*, 91% како член во одборот на директорите имаат пензиониран извршен директор, 83% имаат извршен директор од друго претпријатие, 56% имаат академско лице и 52% имаат поранешен владин службеник.

✓ Во претпријатијата во кои најголем акционер е фамилијата, вториот по големина акционер ја намалува вредноста на претпријатието.

✓ Спроведено е сеопфатно и детално истражување на различните фактори кои влијаат на вредноста на корпоративното управување и истовремено се утврдени видовите заканите за корпоративната репутација (критика за претпријатието или неговите производи во електронските и печатените медиуми, неетичко корпоративно управување, несреќа која доведува до престанок на производствениот процес, негативна судска одлука, обвинувања од стеихолдерите или потрошувачите за безбедност на производите, несовесност на извршниот директор, интернет критика и други).

✓ Заклучно со 2007 година, сите 27 членки на Европската унија ги подготвија кодексите на корпоративното управување моделирани врз принципот „усвои или објасни“, пристап кој е инициран најпрво во Велика Британија.

✓ Емпириските податоци и информации потврдуваат дека доброто корпоративно управување е правопрпорционално со зголемената акционерска вредност, а додека, пак, лошото корпоративно управување сигнализира на зголемена ризичност на претпријатието. Репутацијата, како и вредноста, се нематеријални средства.

✓ Активизмот на фондовите за заштита од ризик од 2005 до 2011 година покажува дека тој се зголемил од 2005 до 2008 година, а во 2008 година значително опаѓа, што се совпаѓа со годината на почетокот на финансиската криза.

✓ Заканата за корпоративната репутација станува значителна кога: лошите новости се шират побрзо преку медиумите (46%), регулаторите ги зголемуваат стандардите (30%), активистите ги зголемуваат своите дејствувања (29%) итн.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Маја Павловиќ, со наслов „Вредноста на корпоративното управување и заканата за корпоративната репутација“, претставува истражување во областа на корпоративното управување. Изработката на темата на оваа докторска дисертација има за цел теоретско и методолошко истражување на светските искуства за создавањето вредност од корпоративно управување преку намалување на ризикот, подобрување на финансиските резултати, полесно пристапување на капиталот на

пазарот, подобрување на вредноста на капиталот, како и основа за разбирање и градење на концептот на корпоративната репутација.

Дополнителен научен и стручен придонес претставува фактот што кандидатката успеала да спроведе сеопфатно и детално истражување на факторите кои влијаат на вредноста на корпоративното управување. Кандидатката на научно издржан начин успеа да ги истражи, теориски и емпириски, различните фактори кои влијаат на вредноста на корпоративното управување и истовремено да ги утврди заканите за корпоративната репутација. Научниот придонес се огледа во давањето поддршка во развивањето рамка за корпоративно управување која долгорочно би ја зголемило вредноста на претпријатието, како и поставување повисоки стандарди на корпоративното управување кои треба да ја подобрат инвестициската клима, за да се овозможи полесен пристап кон капиталот, да се подобри управувањето со ризикот за да се спречи пропаѓање на претпријатието, а да се подобрат финансиските резултати.

Одборот на директори е стратегиски партнер со менаџментот на претпријатието во создавање на успешна стратегија за да се создаде дополнителна вредност на претпријатието. Одборите на директори не секогаш се успешни во избегнувањето на скандалите. Случаите анализирани во дисертацијата посочуваат дека понекогаш одборите на директори се поефективни во уништување на вредноста отколку во создавањето на вредноста. Практично не ја исполниле улогата и одговорностите во зголемување на вредноста на претпријатието што ја очекуваат инвеститорите. Инвеститорите бараат претпријатија со етички практики. Сепак, преовладува тезата дека ефективните одбори на директори овозможуваат финансиски резултати и создавање на вредноста. Една од важните улоги на одборот на директори преку претприемачки дух и поддржување на иновацијата е да овозможи создавањето дополнителна вредност на претпријатието на долг рок. Дополнителна обврска е одборот на директори да овозможи одржлива компаративна предност на претпријатието.

Во дисертацијата е спроведено емпириско истражување со примена на CAEL - моделот (елементите на моделот се следниве: адекватност на капиталот, средствата и ликвидноста), кој обезбедува квантитативен преглед на различни податоци, варијабли и стапки кои се испитуваат на примерок од 10 банки во Република Македонија. CAEL - моделот претпоставува дека постојат повеќе фактори за квантифицирање на показателите. Во првиот дел од анализата се пресметани стапките за капитал и средства, додека во

вториот дел од анализата се пресметани стапките за приходи и ликвидност. За утврдување на трите стапки за капиталот анализирани се 17-варијабли; за трите стапки за средствата идентификувани се 12-варијабли; додека за пресметка на осумте стапки анализирани се 20-варијабли. Во конкретниов случај за петте стапки на ликвидност постојат 50-варијабли кои се испитуваат според анализата на ревидираните финансиски извештаи. Во истражувањето е добиена вредност за CAEL која се движи од 1 до 3, што дава индикација за рангирање на банките на стрес тест анализата. Резултатите од CAEL - анализата се однесуваат на отпорноста на банката во услови на криза и зголемена ризичност. Не може да се очекува дека моделите точно го отсликуваат рангот на банките, меѓутоа ориентационо го определуваат капацитетот на банките.

Системот на мерење на резултатите преку додадената вредност или стапката на приносот на вложениот капитал е применет во Македонски телеком АД - Скопје. Резултатите покажуваат дека од година во година се намалува вредноста и од околу 16% во 2002 година стапката на принос на вложениот капитал во 2004 година изнесувала 6,5%, додека, пак, на ниво на групација од околу 16,5% во 2002 година се намалила на 9% во 2004 година.

Општата архитектура на ракописот (глави, точки, потточки, нивните пропорции по обем и взаемна поврзаност на деловите, табелите и сликите) е јасна. Техничкото оформување на докторската дисертација е на највисоко ниво, а приодот кон материјата е доволно селективен. Текстот во дисертацијата е компјутерски обработен, лектуриран, отпечатен на хартија со висок квалитет и техничко квалитетно укоричен. Текстот во докторската дисертација целосно е во боја. Содржината на докторската дисертација е соодветна на усвоените тези. Докторската дисертација содржи 27 слики и 24 табели кои се во функција на истражувањето и заклучоците до кои дошла кандидатката.

Проверката на докторската дисертација на тема под наслов „Вредноста на корпоративното управување и заканата за корпоративната репутација“, изработена од м-р Маја Павловиќ, е иницирана од менторот проф. д-р Бобек Шуклев на 17.2.2015 година во 11,14 часот, со време на почеток на 17.2.2015 во 11,42 часот, а заврши на 17.2.2015 година во 14,59 часот. **Резултатот за документот е: 3,7% (3174/85703 зборови)** е пронајдено совпаѓање во 962 документа.

Докторската дисертација ја содржи потребната теоретска и методолошка заснованост која овозможува оригинален, критички и аналитички пристап кон научно-

теоретските и апликативни истражувања поврзани со материјата од областа на вредноста на корпоративното управување и заканата за корпоративната репутација. Главниот проблем кој се истражува во рамките на дисертацијата се однесува на утврдување на начинот на кој претпријатијата ја зголемуваат вредноста на претпријатијата и кои се практиките и механизмите за да се оствари поголема вредност. Докторската дисертација претставува ризница за вредноста на корпоративното управување. Истражувањето овозможува сеопфатно осознавање на теоретските и практичните импликации на вредноста на корпоративното управување врз растот и развојот на претпријатија. Користената литература содржи значителен број автори од подрачјето на корпоративно управување, менаџментот, лидерството, организацискиот развој, и деловната етика.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главниот научен придонес на кандидатката се огледа во: начинот на унапредување на вредноста на корпоративното управување, утврдување на заканите кои влијаат на корпоративната репутација, креирањето вредност на корпоративното управување и нејзиното влијание врз растот и развојот на претпријатието, давањето поддршка за развивањето рамка за корпоративно управување кое долгорочно би ја зголемило вредноста на претпријатието и дека довербата на потрошувачите е важен елемент во креирањето вредност за корпоративното управување на претпријатијата.

Подрачјето на примена и ограничувањата: истражувањето треба да биде од корист за секој институционален инвеститор, законодавец или менаџер, но сепак се забележуваат ограничувања во однос на недостиг на анализа на криминалот на сметководителите, финансиерите, адвокатите како закана на корпоративната репутација; недоволна разработка на корпоративното управување и глобалната финансиска криза; недоволна застапеност на глобалната конвергенција на корпоративното управување (кои не влијаат врз севкупниот квалитет на докторската дисертација).

Можните понатамошни истражувања се однесуваат на: истражување на вредноста на корпоративното управување и заканите на корпоративната репутација во трговските друштва, зголемување на улогата на институционалните инвеститори во корпоративното управување, начинот на примена на акционерскиот активизам во трговските друштва, градењето на репутација преку управување со стеикхолдерите, етиката и глобализацијата,

примена на обелоденувањето и транспарентноста во работењето на трговските друштва (еден од петте клучни принципи на корпоративното управување формулирани од страна на OECD), .

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Маја Павловиќ** со наслов **Вредноста на корпоративното управување и заканата за корпоративната репутација.**

КОМИСИЈА

4. Проф. д-р Љубомир Дракулевски - претседател,с.р.
5. Проф. д-р Бобек Шуклев – ментор,с.р.
6. Проф. д-р Сашо Арсов – член,с.р.
7. Проф. д-р Владимир Филиповски – член,с.р.
8. Доц. д-р Стојан Дебарлиев – член,с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

„КООРДИНАЦИЈА НА ФИСКАЛНАТА И МОНЕТАРНАТА ПОЛИТИКА ВО
ОСТВАРУВАЊЕТО НА ЕКОНОМСКА СТАБИЛИЗАЦИЈА“,

ИЗРАБОТЕНА ОД КАНДИДАТКАТА М-Р ВАСИЛКА ГАБЕР НАУМОСКА,

ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 120 од Законот за високото образование, одредбите од Правилникот за единствените основи за организирање потдипломски и докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и одредбите на Правилникот за внатрешните односи и работењето на Економскиот факултет во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а според Одлуката на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, под број 0202-880/2 од 5.5.2015 година, на седницата одржана на 29.4.2015 година, определени сме за членови на Комисијата за оцена и одбрана на докторската дисертација под наслов: **КООРДИНАЦИЈА НА ФИСКАЛНАТА И МОНЕТАРНАТА ПОЛИТИКА ВО ОСТВАРУВАЊЕТО НА ЕКОНОМСКА СТАБИЛИЗАЦИЈА**, поднесена од кандидатката м-р Василка Габер Наумоска. По опстојното прегледување на трудот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. ПРИКАЗ НА СОДРЖИНАТА НА ДОКТОРСКИОТ ТРУД

Докторската дисертација на кандидатката м-р Василка Габер Наумоска претставува самостојно изработен труд, презентирани на вкупно 364 страници, од кои 324 страници основен текст, 6 страници вовед, 17 страници резиме и 10 страници референци на користена литература. Основниот текст на трудот е придружен со 29 графички прикази, 4 прилози, 20 табели и 55 квантитативни изрази.

Концепциски, целокупната материја во докторската дисертација детално е презентирани низ пет глави, кои се логички систематизирани во една конзистентна целина. Деталната структура на трудот е следна:

Вовед (од стр. 7 до стр. 12),

ГЛАВА 1: УЛОГАТА НА ФИСКАЛНАТА ПОЛИТИКА ВО ЕКОНОМСКАТА
СТАБИЛИЗАЦИЈА (од стр. 13 до стр. 85),

ГЛАВА 2: УЛОГАТА НА МОНЕТАРНАТА ПОЛИТИКА ВО ЕКОНОМСКАТА СТАБИЛИЗАЦИЈА (ог сѝр. 86 до сѝр. 147),

ГЛАВА 3: КООРДИНАЦИЈА НА ФИСКАЛНАТА И МОНЕТАРНАТА ПОЛИТИКА ВО ОСТВАРУВАЊЕ НА ЦЕЛИТЕ НА ЕКОНОМСКАТА СТАБИЛИЗАЦИЈА (ог сѝр. 148 до сѝр. 182),

ГЛАВА 4: КООРДИНАЦИЈА НА ФИСКАЛНАТА И МОНЕТАРНАТА ПОЛИТИКА ВО РАМКИТЕ НА ЕВРОПСКАТА МОНЕТАРНА УНИЈА (ог сѝр. 183 до сѝр. 251),

ГЛАВА 5: КООРДИНАЦИЈА НА ФИСКАЛНАТА И МОНЕТАРНАТА ПОЛИТИКА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (ог сѝр. 252 до сѝр. 335),

Резиме (ог сѝр. 336 до сѝр. 353),

Литература (ог сѝр. 354 до сѝр. 364).

Првата глава во оваа докторска дисертација, со наслов **Улогата на фискалната политика во економската стабилизација**, ги објаснува основните теоретски и емпириски фундаменти на стабилизационата улога на фискалната политика преку примена на основни методи на користење на фискалните инструменти, и тоа: автоматските стабилизатори, дискреционата фискалната политика и формулата на флексибилност.

Имајќи го предвид огромното значење на економската стабилизација за остварување на основните макроекономски цели, оваа глава започнува со темелна анализа на оваа проблематика преку согледување на основните услови за постигнување на внатрешна и надворешна рамнотежа, објаснување на клучните инструменти на фискалната политика за економска стабилизација, па сè до емпириска проценка на ефектите на фискалната политика врз основните макроекономски варијабли. Тука кандидатката најпрво започнува со презентирање на фискалните и вонфискалните цели на фискалната политика, основно теоретско поимање на фискалните инструменти и продолжува со темелен историски развој на основните макроекономски и макроеконометриски структурни модели, каде што поставува акцент на најновите ДСГЕ (DSGE – Dynamic Stochastic General Equilibrium) динамички модели на општа рамнотежа, кои претставуваат обид за премостување на бројните недостатоци поврзани со претходните модели и основа за формирање на посоефицицирана алатка за економска и политичка анализа во иднина. На ова кандидатката ги надоврзува аргументите за разлика помеѓу двата основни типа на ДСГЕ-модели: моделите на реални бизнис-циклуси и моделите на новите кејнзијанци. Следствено, се опишуваат и основните критики на традиционалните и современите макроеконометриски структурни модели кои придонесоа за развој на нова генерација макроеконометриски модели, како и за развој на алтернативни пристапи на моделирање. Понатаму, следува општа анализа на ефектите на фискалната политика врз клучните макроекономски варијабли преку позитивен шок на

страната на државната потрошувачка и позитивен шок на страната на даноците, односно на јавните приходи. Тука, посебно се систематизирани контроверзните одговори на потрошувачката, реалниот девизен курс, реалните плати и каматните стапки добиени преку емпириски истражувања на врвни економисти, како Fatas and Mihov (2001), Blanchard and Perotti (2002), Kim and Roubini (2007), Ravn Monacelli and Perotti (2008), Pappa (2009) и други, што придонесува за емпириско појаснување на реалните ефекти на фискалната политика, како и за градење на субјективен политички став во поглед на потребата за примена на дискрециона фискална политика или автоматски стабилизатори за економска стабилизација. Првата глава завршува со резимирање на предностите и слабостите на фискалната политика како инструмент за економска стабилизација.

Во втората глава, со наслов ***Улогата на монетарната политика во економската стабилизација***, кандидатката дава осврт врз најзначајните аспекти од употребата на монетарната политика како инструмент за економска стабилизација. Поконкретно, кандидатката, сеопфатниот преглед го започнува со дефинирање на целите, таргетите и инструментите на монетарната политика, и потенцирање на основните контроверзни пашања поврзани со монетарната политика, како што се: брзината на приспособување на цените и монетарната неутралност. Посебен акцент во продолжение на оваа глава се дава на импликациите што настануваат поради доцнењето на ефектите на монетарната политика врз економијата и несигурноста во поглед на каналите преку кој функционира монетарната политика. Тука, кандидатката се осврнува на основните принципи за водење на оптимална монетарната политика и на тој начин ја заокружува теоретската рамка за анализа на монетарната политика. Во продолжение се дава историски приказ на дел од макроеконометриските модели кои ги анализираат ефектите на монетарните шокови врз цените во САД, како што се: Wharton Model, DRI Model, Hickman-Coen Model, Brookling Model, со поставување акцент на VAR-пристапот, како најзастапен при анализирање на ефектите на монетарната политика. Во овој сегмент, кандидатката дава објаснување на суштината на VAR пристапот, контроверзните погледи поврзани со него, и потребата од нивно доусовршување и заменување со посовистицирани модели, како што се DSGE-моделите. Главата завршува со детална експликација на наративниот пристап на Ромер и Ромер, кој ги идентификува монетарните шокови со примена на Ромерови датуми за анализа на однесувањето на макроекономските променливи по донесување на одредена монетарна одлука поврзана со референтната каматната стапка на ФЕД.

Третата глава, со наслов ***Координација на фискалната и монетарната политика во осигурување на целиите на економската стабилизација***, се фокусира на основните теоретски и аналитички аспекти што ги обработува овој докторски труд, со цел формирање на цврста теоретска основа за соодветните емпириски истражувања во делот на Република Македонија. Тука, кандидатката ги објаснува основните аспекти на координација, потребата од координација и нејзината важност за макроекономската и финансиската стабилност, историската ретроспектива на развојот на координацијата и главните придобивки од истата. Намерата на кандидатката во оваа глава е да ги објасни сите можни релации помеѓу монетарната и фискалната политика, различните начини на координација, потенцијалните ограничувања и конфликти, како и

потребните механизми за воспоставување на оптимална и посакувана координација во насока на макроекономска стабилност и одржлив економски раст. Конкретно, анализата на кандидатката вклучува координација во услови на постоење на фиксен и флексибилен режим на девизен курс, мала и отворена економија, различен степен на економска и политичка развиеност на една земја, како и во услови на постоење на различни аранжмани на институционална и оперативна координација. Главата завршува со детален опис на основните механизми за координација на фискалната и монетарната политика на оперативна и дневна основа.

Четвртата глава, со наслов *Координација на фискалната и монетарната политика во рамките на ЕМУ*, најпрво дава сеопфатен и детален осврт на структурата на фискалната и монетарната политика во ЕМУ, а потоа ги објаснува основните методи, принципи и процеси на координација во рамките на ЕМУ. Тука, кандидатката ја објаснува поставеноста на монетарната политика во која, согласно Договорот од Матрих од 1 јануари 1999 година, ЕЦБ е одговорна за спроведување на заедничката монетарна политика на сите земји-членки на Еврозоната, како и за донесување на главните одлуки поврзани со монетарната политика. Дополнително, се дефинираат основните начела врз основа на кои почива монетарната политика во ЕМУ, како: основна цел на ЕЦБ, правна и институционална рамка, трансмисионен механизам преку кој одлуките на монетарната политика влијаат врз економијата и нивото на цени, стратегија на монетарната политика на ЕЦБ и основните инструменти на монетарната политика. Понатаму, кандидатката ја објаснува поставеноста на фискалната политика во ЕМУ преку нагласување на важноста на Пактот за стабилност и раст (ПСР) и фискалните правила, како значајни инструменти за обезбедување на фискална дисциплина и координација на националните фискални политики во ЕМУ. Неуспехот на ПСР да обезбеди стабилизација во рамките на светската финансиска криза доведе до активна примена на бројни фискални правила и фискални совети, за кои кандидатката има направено детално, аналитичко и темелно истражување со цел да се согледа нивната важност и придонес во зајакнувањето на фискалната дисциплина на земјите-членки во ЕМУ. Во продолжение, кандидатката ја нагласува комплексноста во поглед на координирање на единствената монетарна политика во ЕМУ и одделните национални фискални политики. Конкретно, потребата од координирање на одделните фискални политики во ЕМУ произлегува од препознавањето дека буџетските политики на индивидуалните земји-членки имаат значајно влијание, не само врз сопствените економии, туку и врз стабилноста на Еврозоната во целина. Затоа, тука кандидатката прави опсежна и темелна анализа на методите и принципите на координација, начинот на нивно подобрување и сугестиите во поглед на воспоставување на оптимални методи и процеси на координација. Следствено, кандидатката констатира дека основни процеси на координација на политиките во ЕМУ се: насоките на пошироката економска политика (*Broad Economic Policy Guidelines-BEPGs*), процесот на мултилатерален надзор (*the process of multilateral surveillance*), Процедурата на прекумерен дефицит (*the Excessive Deficit Procedure*), Пактот за стабилност и раст (*the Stability and Growth Pact*) и Келнскиот процес (*Cologne Process*).

Од емпириски аспект, кандидатката дава објаснување на одредени економетриски модели кои ја објаснуваат основната емпириска поврзаност помеѓу фискалната и монетарната политика на краток и долг рок, координацијата на фискалните политики во ЕМУ и функционирањето на автоматските стабилизатори во ЕМУ. Главата завршува со сублимирани сугестии од извештаите на Европската комисија и Европската централна банка за надминување на должничката криза, потребните реформи што треба да се спроведат во базичните спогодби на ЕМУ, како и потребата од сериозни ангажмани и цврста посветеност на надлежните органи за ефикасна координација на фискалната и монетарната политика во насока на обновување на фискалната стабилност во Еврозоната.

Петтата глава, со наслов **Координација на фискалната и монетарната политика во Република Македонија**, започнува со теоретска анализа на поставеноста на фискалната и монетарната политика од осамостојувањето до денес, продолжува со емпириска анализа на одржливоста на јавниот долг согласно рамката на ММФ и проекциите на Владата и завршува со примена на сет теоретски и емпириски модел на западноафриканскиот монетарен институт за пресметување на коефициент на јачина на координација на монетарната и фискалната политика во анализираниот период 2002-2013 година. Согласно со пресметките на кандидатката, коефициентот на јачина на координацијата на монетарната и фискалната политика за Република Македонија во периодот 2002-2013 година изнесува 33%, односно вредноста на коефициентот е под 50%, што укажува на слаба координација на монетарната и фискалната политика во анализираниот период. Следствено, кандидатката ги пресметала и коефициентите за прудентност на монетарната и фискалната политика, кои изнесуваат 42% и 75% соодветно, со што констатира дека фискалната власти имплементирале релативно попрудентни политики во однос на монетарните власти.

Интегрален дел на докторската дисертација се **заклучните согледувања**. Во заклучокот се дава кратко резиме на најзначајните поенти на истражувањето во докторската дисертација. Најзначајниот момент е синтетизираното претставување на сите резултати до кои се дошло во петте алтернативни пристапи, преку кое се формира сеопфатна, јасна и аналитичка слика за клучните аспекти на координацијата, како и за потребните мерки кои треба да се преземат со цел да се подобри и да се зајакне таа.

Во **списокот на литература** се наведени 250 библиографски единици од кои, освен неколку домашни, сите се од странски автори, објавени во најреномирани научни списанија во периодот по 2000 година, со исклучок на одредени капитални дела кои се со постар датум.

II. Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатката **м-р Василка Габер Наумоска**, на **тема Координација на фискалната и монетарната политика во остварувањето на економска стабилизација**, без сомнение, истражува една исклучително значајна, актуелна, сложена, но и интересна проблематика. Координацијата помеѓу монетарната и фискалната политика е клучна за одржлив економски раст во согласност со ценовната стабилност и стабилен биланс на плаќање. Без ефикасна координација може да дојде до пораст на финансиската нестабилност, која доведува до високи каматни стапки, притисок

на девизниот курс, брза инфлација и негативен импакт врз економскиот раст. Оттука, кандидатката констатира дека за да биде ефикасна, координацијата мора да се заснова на одржливи и кредибилни монетарни и фискални политики, бидејќи колку е помалку кредибилна една политика, толку поголем ќе биде товарот на другата политика.

Кандидатката како клучни области значајни за ефикасна координација кон кои посветува големо внимание ги нагласува управувањето со монетарната политика и управувањето со јавниот долг. Тука, согледала дека, на долг рок, проблемот на координација на политиките е во тоа како да се дизајнира балансиран микс на монетарната и фискалната политика што е погоден за одржување на економијата на нејзината потенцијална, урамнотежена развојна патека – контролирајќи ја инфлацијата и промовирајќи финансиски услови за одржлив раст. Според нејзините истражувања, тоа подразбира лимитирање на буџетскиот дефицит на ниво кое може да се финансира преку операциите на пазарот на капитал, без притоа да се креира нарушување на алокацијата на ресурси во економијата, без прибегнување кон директно монетарно финансирање од централната банка и без потпирање на прекумерно ниво на надворешно задолжување.

Во поглед на истражувањата за Македонија, кандидатката донесува генерален заклучок дека во последните години, координацијата помеѓу фискалната и монетарната политика се одвивала на успешен и ефикасен начин, со одредени забелешки во некои периоди кога носителите на економската политика биле повеќе фокусирани на сопствените цели, отколку на макроекономските цели. Според кандидатката, водечка улога во справувањето со светската финансиска криза имала фискалната политика, која имала рестриктивен контрацикличен став и презела бројни фискални стимуланси во насока на ублажување на последиците на кризата врз реалниот сектор, додека монетарната политика имала рестриктивен карактер, кој во најголема мера се должел на потребата за намалување на притисоците на девизниот курс и одржување на стабилен девизен курс, што е од круцијална важност за мала и отворена економија

Кандидатката **м-р Василка Габер Наумоска**, во својата докторска дисертација со наслов **Координација на фискалната и монетарната политика во остварувањето на економска стабилизација**, дала сеопфатен пристап во истражување на координацијата на фискалната и монетарната политика. Значењето на овој научен труд може да го истакнеме во два значајни аспекта, т.е. теоретски и емпириски:

Прво, кандидатката извршила **сеоифајно теоретско истражување** на проблематиката поврзана со координација на фискалната и монетарната политика. Кандидатката успеала да продере до најстарите пионерски трудови кои го дадоа зародишот на истражувањето на оваа проблематика, па сè до најсовремениот пристап на макроеконометриската теоријата и моделите за истражување на координацијата на фискалната и монетарната политика. Тука се акцентира централното место и улога на интеракцијата помеѓу монетарната и фискалната политика, нагласувајќи ја потребата за координација на политиките во две различни нивоа: исполнување на севкупните цели на политиката, како и институционалните и оперативни процедури. Според констатациите на кандидатката, главната интеракција помеѓу монетарната и фискалната политика се однесува на финансирање на буџетскиот дефицит и неговите последици врз

монетарната политика. Ставот на монетарната политика има влијание врз капацитетот на државата да го финансира својот буџетски дефицит преку ефектот врз трошокот на долгот, како и преку лимитирање или проширување на расположливите извори за финансирање. Во исто време, таа смета дека финансиската стратегија на државата и нејзините финансиски потреби наметнуваат ограничувања врз оперативната независност на монетарните авторитети.

Кандидатката користи најсовремена литература која е публикувана во последните неколку години. Таа успеала да направи анализа на најважните аспекти на координацијата на монетарната и фискалната политика, како генерално, така и во рамките на ЕМУ и Република Македонија, што укажува на темелноста на теоретското истражување кое дава основа за емпириското истражување во нејзината докторска дисертација.

Второ, кандидатката во својата дисертација направила **сеопфатно емпириско истражување** за координацијата на фискалната и монетарната политика со примена на современи и софистицирани статистичко-економетриски модели и модели од доменот на макроекономската теорија. Всушност, кандидатката во својата докторска дисертација извршила серија од емпириски истражувања кои опфаќаат: анализа на координацијата на фискалната и монетарната политика во рамките на ЕМУ, анализа на одржливоста на долгот со примена на рамката на ММФ и анализа на коефициентот на јачина на координација помеѓу фискалната и монетарната политика на Македонија, преку реплицирање на сет теоретскиот и емпириски модел на Западноафриканскиот монетарен институт.

III. МИСЛЕЊЕ И ПРЕДЛОГ ЗА ДОКТОРСКИОТ ТРУД

Со целосна убеденост констатираме дека докторската дисертација со наслов **Координација на фискалната и монетарната политика во остварување на економска стабилизација** од кандидатката **м-р Василка Габер Наумоска** претставува солидно изработен научноистражувачки труд. Кандидатката во целост одговорила на поставените тези кои беа прифатени при пријавувањето на дисертацијата. Ние сме сигурни дека дисертацијата, со своите уверливи квалитети, претставува научен придонес во развојот на макроекономската теорија, како од аспект на применетата методологија за ова вредно научно истражување, но особено поради релевантноста на добиените сознанија од истражувањата. Исто така, цениме дека сознанијата претставуваат битен придонес и за практиката, особено во доменот на координацијата на фискалната и монетарната политика во Република Македонија.

Врз основа на изнесените оценки за содржината и квалитетите на докторската дисертација, Комисијата за оцена и одбрана на докторската дисертација му предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје:

- **прво**, да донесе одлука со која ќе го прифати извештајот дека докторската дисертација на кандидатката **м-р Василка Габер Наумоска** на тема:

**КООРДИНАЦИЈА НА ФИСКАЛНАТА И МОНЕТАРНАТА ПОЛИТИКА ВО
ОСТВАРУВАЊЕ НА ЕКОНОМСКА СТАБИЛИЗАЦИЈА** е успешно изработена;

- *вишоро*, да одобри закажување ден за јавна одбрана на докторската дисертација.

Комисија за оцена и одбрана

на докторската дисертација

1. Проф. д-р Живко Атанасовски, с.р.
2. Проф. д-р Михаил Петковски, с.р.
3. Академик Таки Фити, с.р.
4. Проф. д-р Владимир Филипоски, с.р.
5. Проф. д-р Методија Стојков, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

**ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ФОРМАЛНИТЕ
ИНСТИТУЦИИ И ЕКОНОМСКИОТ РАСТ – ЕКОНОМСКА АНАЛИЗА НА
СОПСТВЕНИЧКИТЕ ПРАВА”, ИЗРАБОТЕНА ОД КАНДИДАТКАТА М-Р
КАТЕРИНА ШАПКОВА, ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО
СКОПЈЕ**

Наставно - научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата седница одржана на ден 29. 4. 2015 година, не определи за членови на Комисијата за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Катерина Шапкова** на тема: *Формалните институции и економскиот раст - економска анализа на сопственичките права.*

По опстојното прегледување на трудот, Комисијата, пред членовите на Наставно - научниот совет, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

Краток преглед на содржината на дисертацијата

Докторската дисертација на кандидатката **м-р Катерина Шапкова**, со наслов *Формалните институции и економскиот раст – економска анализа на сопственичките права*, содржи 246 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, 484 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и интернет- ресурси. Во текстот се вклучени 18 слики и 25 табели. Дисертацијата содржи и 2 прилога.

Покрај вовед и заклучни согледувања, материјата во трудот е структурирана во два дела и пет поглавја.

Првиот дел е насловен: **Формални институции и сопственички права**. Овој дел претставува теоретски пресек на новата институционална економија и економијата на сопственички права. Фокусот е ставен врз анализа на формалните институции со посебен акцент на сопственичките права и определување на нивното значење за економската наука. Во првиот дел се вклучени две поглавја, т.е. второто и третото поглавје од дисертацијата.

Второто поглавје носи наслов *Новата институционална економија – теоретски пристап*. Во овој дел е елаборирана новата институционална економија и нејзиното создавање и еволуција како посебна економска дисциплина. Овде е даден краток осврт на местото на новата институционална економија во однос на останатите економски школи и доктрини од современа перспектива. Значаен дел е посветен на дефинирањето на институциите, како носечки елемент на новата институционална економија. Посебно внимание е посветено на формалните институции, нивните својства и карактеристики, како и спецификите во однос на неформалните институции. Во

последниот дел од ова поглавје се дадени основните постулати на новата институционална економија, односно различните развојни струи и специјализираниот интерес во рамките на оваа матрица.

Третото поглавје носи наслов **Институционална теорија на сопственичките права**. Пристапот во овој дел е сличен на претходниот, па така, ова поглавје претставува заокружена целина на економијата на сопственички права, како една од главните струи на модерниот институционализам. Овде, *de facto*, кандидатката м-р Катерина Шапкова дава детален приказ на процесот на етаблирање на оваа научна дисциплина, преку елаборирање на дилемите кои се јавуваат низ историјата, а се поврзани со дефинирање на правото на сопственост и неговата заштита. Понатаму, во овој дел на трудот, понудена е класификација на дефинициите на сопственичките права во две категории - економски и правни дефиниции. Оправданоста на ваквата класификација произлегува од фактот што денес анализата на сопственичките права не е веќе исклучително прашање од легалистичка природа, напротив, таа сè повеќе добива економска содржина и конотација и инсистира на клучни економски категории и концепти - производство, размена, реткост и сл. Во продолжение, даден е приказ и на основните својства на сопственичките права, како и валоризација на својствата и карактеристиките од аспект на потребата за исполнување на економски функции. На крајот од поглавјето се презентирани алтернативните модели за организација на правата на сопственост (слободен пристап, приватна сопственост, заедничка сопственост и државна сопственост). Ова поглавје на дисертацијата, заедно со претходното (второто), претставува заокружена слика за достигнувањата на економската наука во областа на економијата на сопственички права и анализата на формалните институции на економскиот растеж.

Вториот дел од дисертацијата со наслов **Економска анализа на сопственичките права** има истражувачки карактер. Целта на овој дел е емпириски да се испита значењето на сопственичките права, односно заштитата на правата како детерминанта на економскиот раст. Структурата на овој дел се состои од три дела, и овде се вклучени четвртото, петтото и шестото поглавје од дисертацијата.

Четвртото поглавје носи наслов **Сопственичките права и економскиот раст: преглед на литературата**. Во овој дел е даден пресек на најновата литература во областа која ги анализира институционалните фактори за објаснување на економскиот просперитет. На почетокот се претставени три конкурентни идеи за објаснување на причините за постоење разлики во економската развиеност меѓу земјите во светот, неокласичниот модел, институционалниот модел и географскиот модел. Во понатамошниот текст од овој дел, фокусот е ставен на институционалната теорија на растето. За таа цел, претставени се најновите истражувања и модели кои се користат во економската наука за институционално објаснување на економскиот просперитет.

Во петтото поглавје **Мерење на сопственичките права и нивната заштита** се истражени алтернативните мерила кои се користат во економската анализа за изразување на квалитетот на институционалните аранжмани. Овде се презентирани неколку индекси кои се познати за економската јавност како стандардни мерила за евалуација на институционалниот капацитет. Во овој дел дополнително се прикажани и останатите мерила за заштитата на сопственоста кои ги изработуваат индивидуалните економски аналитичари со цел да ја унапредат методолошката основа за изразување на овие исклучително комплексни феномени.

Шестото поглавје носи наслов: *Сопственичките права и економскиот расцвет: емпириска истражувања од европските економии*. Врз основа на заклучоците изведени за користената литературата во областа и различните модели во економската наука, направен е обид да се квантифицираат ефектите од заштитата на сопственичките права врз економскиот просперитет. Истражувањето е изработено на примерок кој ги вклучува европските држави. Во овој дел е изработен еклектичен модел, кој поаѓа од неокласичното јадро и преку користење на адитивен пристап се испитува дали е оправдано да се вклучи дополнителна варијабла во моделот која би го означувала квалитетот на заштитата на правата. Дополнително, во овој дел е направена анализа на заштитата на сопственичките права во транзиционите економии од Југоисточна Европа, во која група припаѓа и Република Македонија, во однос на останатите европски држави.

Предмет и цели на истражување на докторската дисертација

Предмет на истражување во докторската дисертација со наслов *Формалните институции и економскиот расцвет – економска анализа на сопственичките права* е испитување на влијанието на формалните институции врз економските перформанси на земјите, пред се, објаснување на разликите во нивоата на доход. Предметот на истражување на дисертацијата е од доменот на институционалната теорија, односно новата институционална економија. Оваа економска дисциплина се занимава со прашањата поврзани со истражување на институциите, нивното потекло и природа, како и нивното значаење за развојот на економиите. Правата на сопственост во оваа дисертација имаат третман на базична формална институција која е тесно поврзана со економскиот просперитет.

Основната цел на дисертацијата е да го објасни и анализира влијанието на сопственичките права и нивната заштита врз развојот на националните економии. Сопственичките права претставуваат една од поважните институционални детерминанти на економскиот развој. Институционалното окружување, кое опфаќа добро дефинирани и заштитени сопственички права, влијае врз поттиците на економските субјекти за продуктивно инвестирање, олеснувањето на размената и создавањето предуслови за зголемување на бруто - домашниот производ на земјите. Затоа, во трудот е посветено внимание на самото дефинирање на овој тип институционален стимул или пречка. Дополнителна задача претставува обидот квантифицирано да се искажат и измерат ефектите од различните сетови на права, со цел да се определат ефектите врз економскиот развој и конкурентноста. Посебно внимание е посветено на случајот на европските економии, односно транзиционите економии од Југоисточна Европа.

Методологија на истражувањето

Во истражувањето на оваа комплексна материја, кандидатката м-р Катерина Шапкова, покрај стандардните квалитативни методи на економска анализа - индуктивно - дедуктивниот метод, историско - логичкиот метод и методот на компаративна анализа, користи и квантитативни модели на економска анализа, т.е. економетриско - статистички техники. Употребата на квантитативните методи на економска анализа посебно доаѓа до израз во вториот дел од докторската дисертација (во четвртото, петтото и шестото поглавје на трудот). Со нивна помош кандидатката ги истражува факторите кои ги детерминираат разликите во нивоата на бруто - домашниот производ по глава жител во различните европски држави во периодот 2000-2012 година. Анализата е изведена со

користење на повеќекратни линеарни регресиони модели. Во овој контекст, истражувањето вклучува и изработка на панел - регресии врз основа на небалансиран примерок, составен од 42 земји, во период од 13 години. Овде е поместена и анализа на сензитивност, со цел да се испита дали постои задоцнето влијание кај институционалните варијабли како објаснувачки променливи во моделот. Во трудот се користи и техника за анализа на средната вредност на две популации (едностран t-тест за анализа на средна вредност на два независни примероци), т.е. метод со помош на кој се споредува средната вредност на заштитата на сопственичките права во транзиционите земји на југоисточна Европа, наспроти европскиот просек.

При истражувањето, оценувањето на моделите и презентација на заклучоците, кандидатката ги користи следниве статистички софтвер пакети: Microsoft Excel 2007, EViews 8.0 и Minitab 16. При изработката на листата на користена литература и цитирањето е употребен форматот од Американската асоцијација на психолози (*англ.* American Psychological Association), односно APA стилот (6-то издание).

Краток приказ на резултатите од истражувањето

- Истражувањето покажува дека во економската наука постои перманентен пораст на интересот за испитување на сопственичките права. Во рамките на четвртото поглавје е направено истражување за бројот на публикувани трудови во базата „Мрежа на наука“ (*англ.* Web of Science) во областа економија кои ја содржат фразата „сопственички права“ во насловот на трудот. Истражувањето покажа дека прв пат вакви трудови се објавени во 1959 година и вкупниот број изнесува 2 текста, додека најновиот податок за објавени трудови во оваа реномирана база во 2014 година изнесува 48. Ова значи дека денес се објавуваат значително повеќе текстови од оваа содржина во угледните економски научни списанија (24 пати повеќе). Вкупно се објавени 1265 труда кои ја содржат оваа фраза.
- Анализата на консултираната литература во дисертацијата докажува дека институционалната теорија претставува оригинално подобрување на неокласичниот модел со цел поуспешно објаснување на детерминантите на економскиот раст и развој и диспаритетите во степенот на економската развиеност меѓу земјите во светот. Кандидатката заклучува дека неокласичната и институционалната теорија не би смеело да бидат третирани како конкурентни теории за објаснување на изворите на економскиот растеж, туку напротив, тие претставуваат комплементарни пристапи кои со внимателна комбинирана употреба се исклучително корисни за економската наука.
- Дискусијата за одделните мерила за заштитата на сопственичките права како формална институција е заокружена со неколку заклучоци поврзани со опфатот и содржината на мерките. Прво, анализираните мерила се објавуваат за релативно кратки временски периоди (2000 година па наваму). Второ, кандидатката забележува дека кај сите индикатори постои тренд на зголемување на бројот на земји и територии кои се опфатени во пресметката. Трето, детектирана е потреба за континуирана евалуација на методологиите кои се користат за пресметката.
- Кандидатката преку изработка на прости класични линеарни регресиони модели во кои ендогена варијабла е БДП по глава на жител, а егзогена е некоја од мерките за заштита на сопственоста (EFWPR, EFWPR2C, WGIROL и IEFPR) покажува дека постои поврзаност меѓу варијаблите. Прилагодениот коефициент на детерминација се движи

во рамките на интервалот $[0,52; 0,66]$, односно $[0,52; 0,7]$ во моделот каде што ендогена варијабла е природниот логаритам од БДП по глава на жител.

- Истражувањето покажува дека е оправдана употребата на неокласичниот аугментиран модел како појдовна основа за испитување на детерминантите на економскиот растеж. Приспособениот коефициент на детерминација во најголемиот дел од овие регресиони модели е поголем од 0,3. Добиените параметри пред независните варијабли се економски и статистички значајни.
- Вклучувањето на дополнителна варијабла од институционална природа го подобрува неокласичниот модел и затоа е оправдано. Воведувањето на WGIROL100, EFWPR2C и XCONST во сите анализирани случаи го подобрува приспособениот коефициент на детерминација во однос на моделот без институционална варијабла.
- Оценките на параметрите во институционалните модели се економски значајни во сите случаи и статистички значајни на ниво од 1% во најголемиот број на случаите.
- Анализата на сензитивност покажа дека институционалните варијабли имаат најголемо влијание доколку се однесуваат на истиот период како и ендогената варијабла.
- Кандидатката оценува дека внесувањето на дополнителна географска контролна компонента создава конфликтни резултати. Имено, таа покажува дека доколку се вклучи варијаблата DISTC, со која е означено средното растојание до најблиското крајбрежје, истиот потег е неоправдан бидејќи добиените оценети параметри не се статистички значајни. За разлика од ова, доколку како географска варијабла се употреби LCR100km се добива високо статистички значајни оценки. Прилагодениот коефициент на детерминација се движи во границите $[0,45; 0,51]$. Добиените резултати говорат дека е моделот го поминал тестот за проверка на робусност.
- Евалуацијата на различните мерила за заштита на правата на сопственост потврди дека во најголемиот дел од регресионите модели WGIROL100 EFWPR2C покажаа дека се најдобра мерка за изразување на заштитата на сопственичките права.
- На примерокот на транзиционите економии, кандидатката изведува уште една кратка анализа која треба да покаже дали средната вредност на заштитата на сопственичките права се разликува во овие држави во однос на земјите од Европската унија. Едностраниот t – тест покажа дека земјите од Југоисточна Европа имаат пониска заштита на сопственичките права во однос на земјите од Европската унија (со исклучок на Романија, Бугарија и Хрватска). Овој заклучок ги објаснува послабите економски резултати на овие земји во однос на земјите од Унијата.

ОПШТА ОЦЕНКА И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација на кандидатката, **м-р Катерина Шапкова** на тема: **Формалните институции и економскиот раст - економска анализа на сопственичките права**, елаборира вонредно значајна и актуелна проблематика од областа на институционалната економија и теоријата и политиката на економскиот раст и развој. Актуелноста и релевантноста на оваа проблематика е поврзана со фактот дека разликите во степенот на економската развиеност помеѓу одделните земји е препознатлива карактеристика на современиот свет и дека овие разлики, во крајна линија, означуваат диспаритети во нивоата на доходот по глава жител и имаат силни импликации врз квалитетот на животот на граѓаните во одделните национални економии. Економскиот развој е мултидимензионален феномен условен од едновременото и паралелно дејство на голем број фактори од економска и неоекономска природа. Во современата литература од областа на макроекономијата и теоријата на економскиот раст, разликите во степенот на развиеност доминантно се објаснуваат со разликите во продуктивноста, т.е. на факторите кои ја детерминираат продуктивноста - физичкиот капитал, човечкиот капитал, природните ресурси и технологијата. Хипотезата, пак, за институциите (нивната поставеност, логика на функционирање, нивниот капацитет на дејствување, нивниот кредибилитет и нивната ефикасност) како многу значаен фактор со помош на кој можат да се објаснат разликите во достигнатиот степен на економска развиеност денес добива се поголем број на приврзаници. Овој труд е посебно фокусиран врз анализа на значењето на формалните институции и посебно на сопственичките права, како базична формална институција, врз динамиката и квалитетот на економскиот раст и развој. Основната хипотеза во овој контекст е дека добро дефинираните и добро заштитените сопственички права ги поттикнуваат економските субјекти продуктивно да инвестираат во физички капитал, човечки капитал и технологија, да ги шират бизнисите и да го зголемуваат аутпутот на економиите. Оттука, оваа материја има висока релевантност и за Република Македонија, особено ако се има предвид фактот дека проблематичната заштита на сопственичките права кај нас испорачува крајно негативни импликации врз економските перформанси на земјата.

Комисијата, во оваа пригода, посебно ги потенцира следниве квалитативни карактеристики на докторската дисертација: (1) трудот има солидна теоретска фундираност и од аспект на објаснувањето на генезата на новата институционална економија, т.е. нејзината еволуција (изворен институционализам, неоинституционализам и нова институционална економија, нивните сличности и разлики, нивните основни теоретски постулати, нивниот однос со останатите економски доктрини и сл.), и од аспект на квалитативната анализа на сопственичките права, т.е. на различните пристапи на нивното поимање и дефинирање (филозофско - правни, економски и сл.), различните модели на сопственички права итн; (2) трудот нуди издржана економска анализа на сопственичките права, преку јасен приказ и компарација на теориите кои ги објаснуваат разликите во економските перформанси меѓу земјите (неокласичниот модел на Солоу, аргументираниот неокласичен модел, географските модели и самите институционални модели, како и начинот на кој тие меѓусебно комуницираат и заемно се дополнуваат), преку специфицирање на значењето на заштитата на сопственичките права за економскиот раст и анализа на индикаторите за заштитата на сопственичките права, па се до испитување на можноста анализата на правата на сопственост и на останатите формални институции да се формализира во уникатна институционална теорија на економскиот раст; (3) овој труд потврдува дека неокласичниот модел на Солоу може да се проширува со нови компоненти, односно фактори кои го детерминираат економскиот раст, со што се збогатува економската анализа за релативното значење и придонес на одделните фактори во динамизирањето на растот и се подобрува нашето знаење за

феноменологијата на растот и развојот. Тоа, кандидатката м-р Катерина Шапкова и конкретно го направила со користење на квантитативни модели на економска анализа, т.е. на соодветни економетриско - статистички техники, кои и овозможиле да го прошири моделот со инкорпорирање и на институционални фактори на растот и да го објасни нивното дејство врз варијабилитетот на различните нивоа на доход во различни земји; (4) кандидатката користи обемна, современа и релевантна литература при испитувањето на оваа комплексна материја и врши трансфер на знаење од област којашто кај нас е недоволно испитувана и анализирана.

Во посочените домени го лоцираме и научниот придонес на кандидатката м-р Катерина Шапкова во испитувањето на значењето на формалните институции и посебно на сопственичките права во динамизирањето на економскиот раст и развој.

Врз основа на изнесените оценки за содржината, карактеристиките и квалитетот на трудот, Комисијата им предлага на членовите на Наставно -научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, **да го прифатат Извештајот за докторската дисертација на кандидатката м-р Катерина Шапкова на тема: *Формалниите институции и економскиот раст - економска анализа на сопственичките права*** и да дозволат јавна одбрана на докторската дисертација.

Членови на Комисијата

1. Акад. Таки Фити, с.р.
2. Акад. Гоце Петрески, с.р.
3. Проф. д-р Методија Стојков, с.р.
4. Проф. д-р Владимир Кандиќјан, с.р.
5. Проф. д-р Владимир Филиповски, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА
„ДИМЕНЗИИТЕ И КАРАКТЕРИСТИКИТЕ НА СИВАТА ЕКОНОМИЈА ВО
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“,
ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ЛУЛЈЕТА САДИКУ,
ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, донесена на седницата одржана на 27.5.2015 година, определени сме за членови на Комисијата за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Лулјета Садику на тема ***Димензиите и карактеристиките на сивата економија во Република Македонија.*** Претходно, темата беше прифатена со одлука на Наставничкиот колегиум за постдипломски студии и Наставно-научниот совет на Економскиот факултет. По читањето на трудот, Комисијата на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Материјата елаборирана во докторската дисертација на кандидатката м-р Лулјета Садику на тема ***Димензиите и карактеристиките на сивата економија во Република Македонија*** е презентирана на вкупно 186 страници, во кои се содржани 129 страници основен текст со инкорпирани табели, графикони и слики, 15 страници воведни и заклучни согледувања, 14 страници на кои се презентирани содржината и користената литература и 28 страници се однесуваат на прилозите.

Докторската дисертација тематски е структурирана во пет целини кои се однесуваат на поодделните аспекти на анализата и процената на димензиите и карактеристиките на сивата економија на Македонија:

1. Природата на сивата економија – осврт кон литературата
2. Карактеризирање на сивата економија во Република Македонија
3. Методологија и податоци
4. Емпириски резултати и процена на сивата економија во Македонија
5. Заклучни согледувања и препораки

Во рамките на првите две поглавја е извршено истражување и систематизирање на теоретските концепции и расположливата емпириска литература со цел да се создаде аналитичка рамка за природата и карактеристиките на сивата економија. Преостанатите две поглавја се однесуваат на методологијата на истражувањето, кадешто е претставена теоретската рамка и емпириските резултати за двата користени пристапа при процена на сивата економија во Република Македонија. Финална цел на овие два пристапа е создавањето на основа за донесување заклучоци и препораки за идните активности за понатамошно намалување и формализирање на сивата економија на земјата.

Во рамките на **првото поглавје** на докторската дисертација, вниманието е насочено кон теоретските концепции и емпириските наоди во врска со големината, причините и импликациите на сивата економија. Теоретската основа обезбедува широк спектар на дефиниции на сивата економија од различни гледни точки, како и старите и новите гледишта за оваа проблематика од истражувањата на истакнати автори. Исто така, кандидатката дава увид на директните и индиректните методи кои се користат во литературата за проценување на димензиите на сивата економија, како и нивните предности и недостатоци. Следната анализа на ова поглавје се однесува на емпириските докази, преку дискусија на многубројни студии за методологиите и економетриските техники кои ги користат авторите, како и нивните емпириски наоди. Поконкретно, целокупната емпириска литература за сивата економија, кандидатката ја дели на два дела. Во едниот дел ги анализира студиите кои се посветуваат на идентификување на главните причини и фактори кои ја предизвикуваат сивата економија, додека во другиот дел фокусот на вниманието е во постојните процени на сивата економија, кадешто е презентирана споредена анализа на големината на сивата економија на транзиционите земји и развиените земји. Во продолжение, кандидатката се осврнува на резимирање на различни релевантни истражувања на оваа тема кои се најчесто цитирани, истакнувајќи ги притоа употребените пристапи и нивните емпириски наоди. Првиот дел на докторската дисертација кандидатката го заокружува со анализата на импликациите на сивата економија врз формалната економија. Во таа насока, кандидатката ги истакнува сите можни негативни последици на сивата економија, како на микроекономски, така и на макроекономски план. Што се однесува до макроекономските ефекти, потенцира дека сивата економија создава недоверливи индикатори, како на пример, стапката на раст, стапката на невработеност, продуктивноста, нивото на приходи итн. Таа укажува дека создавачите на економските политики кои ги користат овие официјални макроекономски податоци најверојатно можат да донесат одлуки кои би биле неефективни. Притоа,

кандидатката ги наведува и некои од позитивните ефекти на сивата економија, како, на пример, пониските цени на одделни стоки и услуги за потрошувачите, намалувањето на социјалните тензии во услови на превисоки стапки на невработеност, подобрување на животниот стандард на одреден слој на општеството итн.

Второто поглавје на докторската дисертација е посветено на карактеристиките на сивата економија на Република Македонија, обезбедувајќи најпрвин еден увид на актуелната економска состојба преку споредба на одредени карактеристики со земјите од регионот. Во ова поглавје, кандидатката ги анализира сите можни извори на податоци и истражувања што се однесуваат главно на Македонија и споредба со земјите од регионот. Исто така, анализирани се факторите кои ја предизвикуваат сивата економија во земјата, како даночното оптоварување, интензитетот на регулација, квалитетот на државните институции и корупцијата. Во таа насока, кандидатката дава детален преглед на даночниот систем на земјата, регулативите на деловниот сектор и пазарот на труд, како и односот на сивата економија со корупцијата. Притоа, дава увид на нивото на поткупот и корупцијата на земјата преку стилизирани факти, обезбедени од Светската банка и други релевантни институции. Понатаму, се елаборира движењето на пазарот на труд и неформалниот сектор на земјата преку анализирање на податоците на анкетното истражување на работната сила обезбедени од Државниот завод за статистика. На крајот на второто поглавје на докторската дисертација, кандидатката прави обид темелно да ги систематизира сите активности и најнови мерки преземени од страна на Владата за спречување на сивата економија.

Во рамките на **третото поглавје** на докторската дисертација, кандидатката ја елаборира користената методологија за проценување на сивата економија во Република Македонија, која се заснова на два пристапа, т.е. монетарниот пристап (методот на побарувачката на готови пари) и методологијата на латентното проценување, односно примената на пристапот на повеќекратни причини и повеќекратни индикатори (МИМИЦ). Притоа, кандидатката истакнува дека вториот пристап се смета за поверодостоен при проценување на сивата економија заради тоа што овој пристап вклучува повеќе причини за сивата економија за разлика од монетарниот пристап кој се потпира само на една причина. Исто така, овој пристап овозможува широка флексибилност во примената, дозволувајќи различен избор на променливите во зависност од посебните карактеристики на сивата економија, анализираниот период и достапноста на податоците. Следствено на тоа, кандидатката најпрвин ја претставува

теоретската рамка на двата користени пристапа и постапката на индиректното проценување на сивата економија, давајќи ги притоа спецификациите на соодветните модели. Исто така, во ова поглавје се претставени податоците користени во емпириското истражување, нивните ограничувања и тестирањето во врска со стационарноста на временските серии.

Четвртото поглавје на докторската дисертација претставува презентација и образложение на емпириските резултати, тестовите за конзистентност и ефикасност на моделите и процената на сивата економија во Република Македонија. Во ова поглавје, кандидатката прави обид за процена на даночното затајување во земјата, преку користење на процените на сивата економија добиени од монетарниот пристап. Понатаму го претставува начинот на проценување на односот на сивата економија и формалната економија. Согласно со добиените резултати, кандидатката истакнува дека сивата економија и даночното затајување во Република Македонија покажуваат тренд на намалување. Таа доаѓа до констатација дека соодносот меѓу сивата економија и формалната економија е негативен и статистички значаен, т.е. за еден процент зголемување на сивата економија, формалната економија се намалува за 0,09 проценти. Сето ова укажува на тоа дека неколку фактори влијаеја во намалувањето на сивата економија меѓу кои посебно ги истакнува поволните услови за водење бизнис, што доведоа до создавање на нови работни места преку зголемување на самовработеноста и даночните реформи. Спроведените даночни реформи кои беа дел од севкупните економски реформи, вклучувајќи ги и реформите на пазарот на труд, доведоа до поттикнување на економскиот раст и вработувањето, како и до зголемување на странските инвестиции, особено во 2007 и 2008 година. Меѓутоа, глобалната финансиска криза влијаеше негативно на повеќето макроекономски индикатори. И покрај тоа, ефектите на реформите беа видливи, особено во пазарот на труд каде што стапката на невработеност постепено се намалува од 2007, па наваму. Од друга гледна точка, таа укажува дека и покрај позитивните ефекти врз економијата и намалувањето на сивата економија, даночната реформа не придонесе до раст на даночните приходи на земјата. Како и во случајот на Естонија и Словачка, реформата на пропорционалниот данок во Македонија не доведе до ефект на кривата на Лаффер, туку до пониски приходи како процент од БДП. Со други зборови, актуелната даночна стапка од 10 проценти не обезбедува максимални даночни приходи, иако е тешко да се види ефектот во толку краток временски период и во време на глобална економска криза.

На крајот на докторската дисертација, врз основа на извршените анализи, кандидатката донесува констатации и дава препораки кои се однесуваат на можностите за понатамошно намалување и формализирање на сивата економија во Македонија. Во таа насока, таа укажува на фактот дека Владата на Република Македонија промовира сериозни напори за формализирање и спречување на неформалната економија. Притоа, спроведеното истражување укажува дека напорите би биле неуспешни ако не се решат основните причини на сивата економија, како, на пример: суштинско намалување на невработеноста (особено кај младите), подобрување на животниот стандард, зајакнување на механизмите за спречување на даночната евазија и на корупцијата. Дополнително, кандидатката истакнува дека натамошните напори за модернизирање на даночната администрација, зајакнувањето и подобрувањето на државните институции, како и строгите механизми за контрола на корупцијата, можат да имаат значително влијание врз намалувањето на големината на сивата економија во Македонија. Сите горенаведени мерки промовираат одржлив економски раст и можат да привлечат повеќе странски инвестиции кои ќе придонесат во намалување на стапката на невработеност како една од главните причини за сивата економија во земјата со директно влијание врз подобрувањето на животниот стандард на граѓаните.

Оцена на докторската дисертација и предлог

Врз основа на читањето на дисертацијата, Комисијата ги дава следниве оценки:

- докторската дисертација на тема *Димензииите и карактеристиките на сивата економија во Република Македонија* обработува суштествено прашање од областа на финансиите, кое преку проценка на големината на сивата економија и даночното затајување, како и идентификување на главните причини за нивното постоење, го анализира влијанието на сивата економија врз формалната економија во Република Македонија;
- од методолошки аспект, кандидатката користела релевантни статистички техники и економетриски модели врз основа на соодветен сет на индикатори кој се користи во најопфатните и најновите истражувања за процена на сивата економија;
- темата е обработена на концизен начин, при што кандидатката користела релевантна домашна и странска литература. Тоа и овозможило да дојде до релевантни заклучоци и ставови за обработената тема;

- презентираната структура на докторска дисертација ја остварува својата основна цел, а тоа е врз основа на процените добиени при анализа на причините и импликациите на сивата економија од една, и анализа на влијанието на сивата економија врз формалната економија од друга страна, да сублимира концепт на препораки кои ќе дејствуваат во насока на понатамошно намалување и формализирање на сивата економија во Република Македонија.

Врз основа на погоре изнесените констатации и оценки, Комисијата заклучува дека поднесената дисертација на полно ги задоволува критериумите за докторска дисертација. Со оглед на тоа, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје:

1. да го прифати извештајот за позитивна оценка на докторската дисертација на тема ***Димензиите и карактеристиките на сивата економија во Република Македонија;***
2. да и одобри на кандидатката м-р Лулјета Садикџа јавна одбрана на докторската дисертација.

Комисија за оцена и одбрана

Проф. д-р Михаил Петковски, с.р.

Проф. д-р Љубе Трпески, с.р.

Проф. д-р Горан Петревски, с.р.

Доц. д-р Ѓорѓи Гоцков, с.р.

Доц. д-р Елена Наумовска, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ДВАЈЦА НАСТАВНИЦИ ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ МАШИНСКИ СИСТЕМИ НА МАШИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Машински факултет - Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 17.4.2015 година, за избор на двајца наставници во сите наставно-научни звања во наставно-научната област машински системи, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-1076/1, донесена на 7.5.2015 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Кочо Ангџушев, редовен професор на Машинскиот факултет во Скопје, д-р Златко Петрески, редовен професор на Машинскиот факултет во Скопје и д-р Виктор Гаврилоски, вонреден професор на Машинскиот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на двајца наставници во сите наставно-научни звања во научната област машински системи, во предвидениот рок се пријавија д-р Гоце Тасевски, дипл. маш. инж., и д-р Јована Јованова, дипл. маш. инж.

1. КАНДИДАТ: Д-Р ГОЦЕ ТАСЕВСКИ, ДИПЛ. МАШ. ИНЖ.

а. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Гоце Тасевски, дипл. маш. инж. е роден на 24.9.1982, во Скопје. Средно образование завршил во ДЕТУ „Михајло Пупин“ на насоката електротехничар-автоматичар во учебната 2000/2001 година. Со високо образование се стекнал на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на Машинскиот факултет. Дипломирал на 2.2.2007 година, со просечен успех 9.35.

Д-р Гоце Тасевски во текот на студирањето бил повеќепати наградуван за постигнат висок просек на студиите од деканот на Машинскиот факултет во Скопје. Исто така, за постигнатиот висок просек е награден и со годишната награда за 2008 година од фондацијата „Проф. д-р Димитар Стамболиев“ од Скопје. За време на студиите бил ангажиран како демонстратор по повеќе предмети на Институтот за механика.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2007/2008 се запишал на магистерски студии на Машинскиот факултет во Скопје на насоката мехатроника. Студиите ги завршил во јануари 2010 година, со просечен успех 10.00. На 15.1.2010 година го одбрал магистерскиот труд на тема: *Динамичко и математичко моделирање на механичките системи на машина за обработка на жица со анализа на влијателните параметри*.

Докторска дисертација пријавил на 28.10.2011 година на Машинскиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: *Дизајнирање на системи со високи динамички перформанси, со примена на*

мехатронички приод ја одбрал на 16.1.2015 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Иван Мицкоски, проф. д-р Кочо Ангџев, проф. д-р Златко Петрески, вонр. проф. д-р Виктор Гаврилоски и проф. д-р Атанаско Тунески, сите од Машинскиот факултет во Скопје. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област машинство.

Во моментот е асистент на Институтот за механика на Машинскиот факултет во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр. 1050 од 15.3.2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 921 од 1.6.2007 година, бр. 987 од 1.6.2010 година и бр. 1050 од 15.3.2013 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

б. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Машински факултет, кандидатот д-р Гоце Тасевски изведува вежби на прв циклус студии на сите студиски програми на Машинскиот факултет во Скопје.

Кандидатот е континуирано ангажиран со голем број на часови за вежби во секој семестар по следниве предмети: статика, јакост на материјалите 1, техничка механика, кинематика, кинематика и динамика, динамика на машини, механика на машини, динамика осцилации и механизми, динамика на енергетски машини, заштита од вибрации и бучава, вибрации и бучава, и вовед во мехатроника. Тој одлично ја познава наставната проблематика и при одржувањето на вежбите има способност своето знаење јасно да им го пренесе на студентите.

Како коавтор кандидатот учествувал во изработка на учебно помагало со решени задачи по предметот јакост на материјалите 1, наменето за студентите на Машинскиот факултет во Скопје и има подготвено соодветни материјали кои обезбедуваат квалитетно и непречено спроведување на наставата по предметот вовед во мехатроника. Со цел за стекнување подобри практични знаења на студентите, д-р Гоце Тасевски има изработено лабораториски вежби за обука на студентите од областа на мехатрониката.

Кандидатот учествувал како член во Комисија за оцена и одбрана на 29 дипломски работи. Со особено задоволство може да се констатира дека кандидатот д-р Гоце Тасевски покажува огромна посветеност и особена лична одговорност кон спроведувањето на наставно-образовните активности што му се доверени.

Научноистражувачка дејност

Д-р Гоце Тасевски има објавено вкупно 11 научни трудови од областа на машинството, од кои еден научен труд објавен во референтно научно списание со меѓународен уредувачки одбор со импакт-фактор според ЈСС, 5 труда, во меѓународни научни списанија, еден труд во научно/стручно списание, 3 труда во зборници на трудови од научен собир со меѓународен уредувачки одбор и два апстракта објавени во зборници на меѓународни конференции.

Дејноста кандидатот д-р Гоце Тасевски ја остварил и преку неговото учество како член во еден национален и два меѓународни научни проекта.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Гоце Тасевски активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Институтот за механика при Машинскиот факултет во Скопје. Неговиот придонес во оваа дејност се потврдува преку изработување на голем број стручни мислења и технички извештаи, како и преку учество како соработник во студии, ревизии и проекти од областа на машинството.

Научно-стручно усовршување во странство остварил со студиски престои на Техничкиот универзитет во Штудгарт – Германија, APS - европскиот центар за Мехатроника во Ахен – Германија, Врије-универзитетот во Брисел – Белгија, Универзитетот во Бергамо – Италија, Техничкиот универзитет во Виена – Австрија и Техничкиот универзитет во Софија - Бугарија.

Особена активност кандидатот покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучен во промотивните активности на Факултетот, како и во работата на стручни комисии и работни групи при Машинскиот факултет во Скопје.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Гоце Тасевски, во учебната 2014/2015 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Машинскиот факултет.

2. КАНДИДАТ: Д-Р ЈОВАНА ЈОВАНОВА, ДИПЛ.МАШ.ИНЖ.

2.1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Јована Јованова, дипл.маш.инж. е родена на 4.8.1985 г., во Скопје. Средното образование го започнала во гимназијата „Никола Карев“ во Скопје и по завршувањето на првите две години заминала во Оклахома, САД, каде што го комплетираше средното образование во училиштето „Deer Creek High School“ во 2003 год. Со високо образование се стекнала на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на Машинскиот факултет. Дипломирала во март 2008 година, со просечен успех 9,94, како најдобар студент на генерацијата. Кандидатката Јована Јованова била наградена со златник за најдобар студент од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и со „Инженерски прстен“ од Инженерската институција на Македонија, а ја има добиено и годишната награда на фондацијата „Проф. д-р Димитар Стамболиев“, чиј стипендист била во текот на студирањето.

Кандидатката одлично го зборува англискиот јазик, а добро се служи и со шпанскиот и со германскиот јазик.

Во учебната 2007/08 год. се запишала на магистерските студии на Машинскиот факултет во Скопје, на насоката мехатроника. Студиите ги завршила во ноември 2010 година, со просечен успех 10,00. На 12.11.2010 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Анализа на перформансите на систем за активно придушување на вибрации*.

Докторска дисертација пријавила на 25.11.2011 година на Машинскиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: *Анализа на динамичките карактеристики на активни системи со пиезоелектрични површински актуатори* ја одбрала на 13.2.2015 година, пред Комисија во состав: вонр. проф. д-р Виктор Гаврилоски, Машински факултет – Скопје, проф. д-р Кочо Анѓушев,

Машински факултет – Скопје, проф. д-р Златко Петрески, Машински факултет – Скопје, проф. д-р Мартин Козек, Технички универзитет Виена - Австрија и проф. д-р Клаус Петер Кемпер, Универзитет за применети науки Ахен -Германија. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област машинство.

Во моментот е асистент на Институтот за механика при Машинскиот факултет во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр.1063 од 15.10.2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот: бр. 941 од 30.4.2008, бр. 1001 од 1.2.2011 и бр. 1063 од 15.10.2013, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2.2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Машински факултет, кандидатката д-р Јована Јованова изведува вежби на прв циклус студии на сите студиски програми на Машинскиот факултет во Скопје. Кандидатката Јована Јованова учествувала во организација на делот од вежби по предмети од областа на механиката: статика, техничка механика, јакост на материјалите, кинематика, динамика на машини, механика на машини, динамика на енергетски машини и динамика, осцилации и механизми, како и во предметите од областа на мехатрониката: мехатронички системи и мерење и процесирање на сигнали. Во изминатиот период активно била ангажирана и во подготовка на интерни скрипти за делот од вежби по предметите техничка механика, основи на мехатронички системи и мерење и процесирање на сигнали. Во рамките на меѓународен проект учествувала во подготовка на скриптите на англиски јазик: „Introduction to mechatronics“ и „Labview exercises“.

Во рамките на меѓународната соработка учествувала во 2 повикани предавања, и тоа на Машинскиот факултет при Универзитетот во Приштина – Косово и на Машинскиот факултет при Универзитетот во Црна Гора.

Кандидатката учествувала како член во Комисија за оцена и одбрана на 16 дипломски работи.

Кандидатката е коавтор на рецензиран учебник под наслов „Uvod u mehatroniku“, издаден од Универзитетот во Црна Гора, Машински факултет, во јануари 2013 год. со ISBN 978-9940-527-30-3. Учебникот е наменет за студентите од студиската програма мехатроника на Машинскиот факултет во Подгорица по истоимениот предмет.

Научноистражувачка дејност

Д-р Јована Јованова има објавено вкупно 16 научни трудови од областа на машинството, од кои еден научен труд со оригинални научни резултати објавен во референтно научно списание со меѓународен уредувачки одбор со импакт-фактор според JCR, 5 труда со оригинални научни резултати, објавен во научно списание со меѓународен уредувачки одбор, 3 труда во научно

списание, 7 труда во зборници од научни собири и 2 апстракта објавени во зборници на меѓународни конференции.

Д-р Јована Јованова учествувала како член во еден национален и три меѓународни научни проекти.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Јована Јованова активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Институтот за механика при Машинскиот факултет во Скопје. Нејзиниот придонес во оваа дејност се потврдува преку изработување на голем број стручни мислења и технички извештаи, како и преку учество како соработник во студии, ревизии и проекти од областа на машинството.

Научно-стручно усовршување во странство остварила со студиски престои на Техничкиот универзитет во Штудгарт – Германија, Универзитетот за применети науки во Ахен – Германија, APS - европскиот центар за мехатроника во Ахен – Германија, Техничкиот универзитет во Виена – Австрија, Универзитетот во Бергамо – Италија, Универзитетот во Приштина – Косово, Универзитетот во Црна Гора и техничкиот Универзитет во Софија - Бугарија.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во промотивните активности на Факултетот, како и во работата на стручни комисии и работни групи при Машинскиот факултет во Скопје.

Оценка од самовалуација

Кандидатката Јована Јованова, во учебната 2014/15 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Машинскиот факултет.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатите, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Гоце Тасевски и д-р Јована Јованова.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатите од последните избори до денес, Комисијата заклучи дека д-р Гоце Тасевски и д-р Јована Јованова поседуваат научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнуваат сите услови да бидат избрани во звањето доцент во научната област машински системи.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, д-р Гоце Тасевски и д-р Јована Јованова да бидат избрани во звањето **доцент** во научната област машински системи.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

9. Проф. д-р Кочо Ангџев, с.р.

10. Проф. д-р Златко Петрески, с.р.

11. Вон. проф. д-р Виктор Гаврилоски, с.р.

ПРИЛОГ КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: **Гоце Љубе Тасевски**

Институција: **Машински факултет-Скопје, Институт за механика**

Научна област: **машински системи**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активноста	Поени
1.	Одржување на вежби по статика (2+2) во учебната: 2007/08, 2008/09, 2012/13.	10,35
2.	Одржување на вежби по техничка механика (2+2) во учебната: 2007/08, 2008/09, 2009/10, 2010/11.	8,1
3.	Одржување на вежби по динамика осцилации и механизми (3+3) во учебната: 2007/08, 2008/09, 2009/10, 2010/11, 2011/12, 2012/13.	11,7
4.	Одржување на вежби по динамика на енергетски машини (3+3) во учебната: 2009/10, 2010/11, 2013/14.	4,05
5.	Одржување на вежби по заштита од вибрации и бучава (3+3) во учебната: 2009/10, 2010/11, 2011/12, 2012/13, 2013/14.	6,75
6.	Одржување на вежби по вибрации и бучава (2+2) во учебната: 2014/15.	0,9
7.	Одржување на вежби по кинематика (2+2) во учебната: 2007/08, 2008/09, 2009/10, 2010/11, 2011/12.	9,0
8.	Одржување на вежби по кинематика и динамика (2+3) во учебната: 2013/14, 2014/15.	2,7
9.	Одржување на вежби по јакост 1 (2+2) во учебната: 2007/08, 2008/09, 2009/10, 2010/11, 2011/12.	14,4
10.	Одржување на вежби по јакост на материјалите (2+3) во	10,8

	учебната: 2012/13, 2013/14, 2014/15.	
11.	Одржување на вежби по динамика на машини (2+2) во учебната: 2007/08, 2008/09, 2011/12.	3,15
12.	Одржување на вежби по механика на машини (2+2) во учебната: 2009/10, 2010/11, 2011/12.	7,65
13.	Одржување на вежби по основи на мехатроника (2+2) во учебната: 2013/14.	0,9
14.	Одржување на вежби по вовед во мехатроника (2+2) во учебната: 2014/15.	0,9
15.	Подготовка на вежби за нов предмет: вовед во мехатроника во учебната: 2014/15.	0,5
16.	Теренска настава со студентите од насоките ИИМ, ПИ, ПИНФ и МХТ, Бугарија 2010, (4 дена)	0,16
17.	Теренска настава со студентите од насоката МХТ, Македонија 2011 (2 дена)	0,08
18.	Теренска настава со студентите од насоката МХТ, Македонија 2013 (2 дена)	0,08
19.	Консултации со студенти 2007/08 (550 студенти), 2008/09 (450 студенти), 2009/10 (550 студенти), 2010/11 (630 студенти), 2011/12 (450 студенти), 2012/13 (300 студенти), 2013/14 (275 студенти), 2014/15 (260 студенти).	7,17
20.	Член на комисија за оцена и одбрана на дипломска работа	2,9
21.	Интерна скрипта од вежби по Јакоост I	3,0
	Вкупно	105,24

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активностa	Поеени
1.	Учесник во меѓународен научен проект: „TEMPUS Project 158644- JPCR: Development of Regional Interdisciplinary	5

	Mechatronic Studies – DRIMS“, (2010 - 2013).	
2.	Учесник во национален научен проект „Анализа на динамичките карактеристики на пневматски еластичен елемент“, финансиран од УКИМ, 2014.	3
3.	Z. Petreski, G. Tasevski, J. Jovanova, „Possible ways for correction the dynamic parameters to the blade packages at the turbomachines“, 25-27 June 2009, Kranevo, Bulgaria. (труд објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор $3 \times 0,8 = 2,4$)	2,4
4.	Goce Tasevski, Kočo Angjušev, Zlatko Petreski „Development of dynamic model for one reduction stage from wire drawing machine using MATLAB/Simulink“, Mechanical engineering – Scientific journal, Faculty of Mechanical engineering – Skopje, Volume 29, No. 2 pp. 55-61 (2010) (труд во научно/стручно списание $4 \times 0,8 = 3,2$)	3,2
5.	Goce Tasevski, Kočo Angjušev, Zlatko Petreski „Simulation and verification of dynamic behavior of an electro-mechanical system“, X International Conference ETAI 2011, 16-20 September, Ohrid-Macedonia. (труд објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор $3 \times 0,8 = 2,4$)	2,4
6.	Goce Tasevski, Kočo Angjušev, Zlatko Petreski „Simulation and verification of dynamic behavior of an electro-mechanical system“, X International Conference ETAI 2011, 16-20 September, Ohrid-Macedonia. (Учесник на научен/стручен собир со реферат и орална презентација)	1,0
7.	Goce Tasevski, Kočo Angjušev, Zlatko Petreski, Jovana Jovanova „Application of mechatronics in systems with high dynamic performance“, 5th International Mechanical Engineering Forum 2012-IMEF 2012, June 20 – 22th 2012, Czech University of Life Sciences Prague, Czech Republic . (труд објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор $3 \times 0,6 = 1,8$)	1,8
8.	Zlatko Petreski, Goce Tasevski, „Blade group resonant stresses FEM simulations“, International virtual journal for science, technics and innovations for the industry MTM, Year VI, Issue 8 / 2012, ISSN 1313-0226, pp.33-36, Bulgaria. (труд со оригинални научни резултати објавен во научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор $4 \times 0,9 = 3,6$)	3,6

9.	Zlatko Petreski, Goce Tasevski, „Blade group resonant stresses FEM simulations”, Scientific Proceedings of the scientific-technical union of mechanical engineering, 9 th International congress of machines, technologies, materials, Sofia, Bulgaria, Vol 6/135, pp. 81-84, September 2012. (труд објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор $3 \times 0,9 = 2,7$)	2,7
10.	Goce Tasevski, Zlatko Petreski „An experimental investigation of the effect of tuner roll displacements on the actuator speed in wire drawing machine”, International Journal of Industrial Engineering & Technology (IJIET), Issue date: 30 June 2013, Vol. 3, Issue 2, pp 49-52, India. (труд со оригинални научни резултати објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор со импакт фактор JCC за 2012 ($6 + 1.6533 \times 0,9 = 6,88$))	6,88
11.	Goce Tasevski, Zlatko Petreski, Dejan Shishkovski, “Simulation of an actuator & drive of a wire drawing machine’s mechatronic system, using MATLAB/Simulink”, Mechanical engineering – Scientific journal, Faculty of Mechanical engineering – Skopje, Volume 32, No. 1 pp. 1-7 (2014) (труд со оригинални научни резултати објавен во научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор $4 \times 0,8 = 3,2$)	3,2
12.	Viktor Gavriloski, Jovana Jovanova, Goce Tasevski, Marjan Djidrov “Development of new air spring dynamic model”, FME Transactions, Vol. 42, No. 4, pp 305-310 (2014). (труд со оригинални научни резултати објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор $6 \times 0,6 = 3,6$)	3,6
13.	Marjan Djidrov, Viktor Gavriloski, Goce Tasevski, “Vibration based damage detection in mechanical structure using piezoelectric transducer”, Proceedings of abstracts of the 1st International Symposium on Machines, Mechanics and Mechatronics - Current Trends, July 1-2, 2014, Belgrade, Serbia. (апстракт објавен во зборник на меѓународна конференција)	1,0
14.	Viktor Gavriloski, Jovana Jovanova, Goce Tasevski, Marjan Djidrov “Air spring dynamic model with frequency dependent characteristics”, Proceedings of abstracts of the 1st International Symposium on Machines, Mechanics and Mechatronics - Current Trends, July 1-2, 2014, Belgrade, Serbia. (апстракт објавен во зборник на меѓународна конференција)	1,0

15.	Jovana Jovanova, Viktor Gavriloski, Marjan Djidrov, Goce Tasevski, "Model Based Vibration Control of Smart Flexible Structure Using Piezoelectric Transducers", FME Transactions, Vol. 43, No. 1, pp 70-75 (2015). (труд со оригинални научни резултати објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор 6 x 0,6 = 3,6)	3,6
16.	Goce Tasevski, Kocho Angjushev Zlatko Petreski, Dejan Shishkovski, "Experimental Measurements of System Dynamics Between Two Stages of Wire Drawing Machine", Archive of Mechanical Engineering-The Journal of Committee of Machine Design of Polish Academy of Science, Issue date: April 2015, Vol. 62, Issue 1, pp 61-72, ISSN (Online) 2300-1895, Poland. (труд со оригинални научни резултати објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор 6 x 0,6 = 3,6)	3,6
	Вкупно	47,98

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЛНОСТ

Ред. бр.	Назив на активноста	Поени
1.	З. Петрески, Г. Тасевски, "Стручно мислење за динамичкото однесување на вентилатор В 01 64 00 со фреквентна анализа во ФЕНИ ИНДУСТРИ", Машински факултет - Скопје, мај 2009 (соработник)	0,5
2.	З. Петрески, А. Илиевски, Г. Тасевски, "Стручно мислење и контрола на сопствените фреквенции на пакетите лопатки од 5-ти и 6-ти степен од нископритисниот дел од турбината во РЕК ОСЛОМЕЈ-Осломеј", Машински факултет - Скопје, јуни 2009 (соработник)	0,5
3.	В. Гаврилоски, М. Серафимов, Г. Тасевски и др. Студија – Елаборат за системот за ладење на електро-печка во погон Челичарница на А.Д. „Макстил“- Скопје, Машински факултет - Скопје, јуни 2009 год. (соработник)	1,0
4.	З. Петрески, А. Илиевски, Г. Тасевски, "Стручно мислење за вибрационото ниво и анализа на динамичкото однесување на погон на копач на СРС 401 во рудник на РЕК ОСЛОМЕЈ-Осломеј", Машински факултет - Скопје, ноември 2009 (соработник)	0,5
5.	В. Гаврилоски, Г. Тасевски, Ј. Јованова "Ревизија на проектна документација за хидрауличен лифт за превоз на лица во објект на ул. Генерал Михајло Апостолски бб Штип", Машински	0,5

	факултет - Скопје, јуни 2010 (соработник)	
6.	З. Петрески, А. Илиевски, Г. Тасевски, “Стручно мислење за вибрационото ниво и анализа на динамичкото однесување на редуктор за копање на ЕШ 10 во рудник на РЕК ОСЛОМЕЈ-Осломеј”, Машински факултет - Скопје, септември 2010 (соработник)	0,5
7.	З. Петрески, А. Илиевски, Г. Тасевски, “Стручно мислење за вибрационото ниво и анализа на динамичкото однесување на погон на копач на СРС 400 во рудник на РЕК ОСЛОМЕЈ-Осломеј”, Машински факултет - Скопје, септември 2010 (соработник)	0,5
8.	В. Гаврилоски, Г. Тасевски, Ј. Јованова “Ревизија на проектна документација за хидрауличен лифт за превоз на лица во објект Амбасада на Република Турција-Скопје”, Машински факултет - Скопје, октомври 2010 (соработник)	0,5
9.	З. Петрески, А. Илиевски, Г. Тасевски, “Стручно мислење од извршени мерења и анализа на вибрационото ниво на турбо-генераторски блок во РЕК ОСЛОМЕЈ-Осломеј пред почеток и после завршување на ремонтните активности”, Машински факултет - Скопје, август 2011 (соработник)	0,5
10.	З. Петрески, А. Илиевски, Г. Тасевски, “Стручно мислење и контрола на сопствените фреквенции на пакетите лопатки од 5-ти и 6-ти степен од нископритисниот дел од турбината во РЕК ОСЛОМЕЈ-Осломеј”, Машински факултет-Скопје, август 2011. (соработник)	0,5
11.	З. Петрески, А. Илиевски, Г. Тасевски, “Стручно мислење од извршената анализа на сопствени фреквенции на лопатки на вентилатор од генератор и лопатки од турбина како и динамичко однесување на агрегат А пред и после ремонт во ХЕЦ ГЛОБОЧИЦА-Струга”, Машински факултет - Скопје, септември 2011 (соработник)	0,5
12.	З. Петрески, А. Илиевски, Г. Тасевски, “Стручно мислење од извршената анализа на сопствени фреквенции на лопатки на вентилатор од генератор и лопатки од турбина како и динамичко однесување на агрегат Б пред и после ремонт во ХЕЦ ГЛОБОЧИЦА-Струга”, Машински факултет - Скопје, септември 2011 (соработник)	0,5
13.	З. Петрески, Г. Тасевски, “Стручно мислење за динамичкото однесување на вентилатори В 01 64 00 и F5 на ротопечка 1 со	0,5

	фреквентна анализа во ФЕНИ ИНДУСТРИ”, Машински факултет -Скопје, октомври 2011 (соработник)	
14.	З. Петрески, В. Гаврилоски, Г. Тасевски, “Технички извештај од контрола на вибрации, динамичка состојба и балансирање на сушарски вентилатор од припрема број 4 во ТИТАН Цементарница Усје-Скопје”, Машински факултет-Скопје, декември 2011. (соработник)	0,5
15.	З. Петрески, А. Илиевски, Г. Тасевски, “Стручно мислење за контрола на вибрации, динамичка состојба и балансирање на вентилатори од THEISEN систем на електро-редукциона печка во Скопски легури ДООЕЛ-Струга”, Машински факултет - Скопје, ноември 2012 (соработник)	0,5
16.	В. Гаврилоски, Г. Тасевски, и други, “Основен проект за електричен лифт за превоз на лица, Милениумски крст Водно”, Машински факултет-Скопје, август 2013”, (соработник).	2,0
17.	З. Петрески, Г. Тасевски, “Стручно мислење и контрола на сопствените фреквенции на пакетите лопатки од 5-ти и 6-ти степен од нископритисниот дел од турбината во РЕК ОСЛОМЕЈ-Осломеј”, Машински факултет-Скопје, ноември 2014. (соработник)	0,5
18.	В. Гаврилоски, Г. Тасевски, и други, Основен проект: Патека за „Летање во природа“, Агенција за промоција и поддршка на туризмот на Р. Македонија, март 2015, (соработник).	2,0
19.	Учество во промотивни активности на факултетот во 2008, 2009, 2010, 2011 год. (4 x 0,5 = 2)	2,0
Дејности од поширок интерес		
20.	Студиски престој на Техничкиот универзитет во Штудгарт, Германија (2009 год.)	0,5
21.	Студиски престој на Врије - универзитетот во Брисел, Белгија (2009 год.)	0,5
22.	Студиски престој на APS - европскиот центар за Мехатроника во рамките на проектот ТЕМПУС-ДРИМС (2011 год.)	0,5
23.	Студиски престој на Универзитетот во Бергамо, Италија, во рамките на проектот ТЕМПУС-ДРИМС (2012 год.)	0,5
24.	Студиски престој на Универзитетот во Виена, Австрија, во	0,5

	рамките на проектот ТЕМПУС-ДРИМС (2012 год.)	
	Вкупно	17,0
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ		Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		105,24
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		47,98
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ		17,0
Вкупно		170,22

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Кочо Ангџушев, с.р.

Проф. д-р Златко Петрески, с.р.

Вон. проф. д-р Виктор Гаврилоски, с.р.

ПРИЛОГ КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: **Јована Горанчо Јованова**

Институција: **Машински факултет, Институт за механика**

Научна област: **машински системи**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
22.	Одржување на вежби по техничка механика (2+2) во учебната: 2008/09, 2009/10, 2010/11, 2011/12.	10,8
23.	Одржување на вежби по техничка механика 1 (2+2) во учебната: 2012/13, 2013/14, 2014/15.	6,75
24.	Одржување на вежби по статика (2+2) во учебната: 2008/09, 2009/10, 2010/11, 2011/12, 2013/14, 2014/15.	16,2
25.	Одржување на вежби по јакост 1 (2+2) во учебната: 2009/10, 2010/11, 2011/12.	14,4
26.	Одржување на вежби по јакост на материјалите (2+3) во учебната: 2012/13, 2013/14, 2014/15.	10,8
27.	Одржување на вежби по кинематика (2+2) во учебната: 2008/09, 2009/10, 2010/11, 2011/12.	8,1
28.	Одржување на вежби по динамика осцилации и механизми (3+3) во учебната: 2008/09, 2009/10, 2010/11.	4,05
29.	Одржување на вежби по динамика на енергетски машини (3+3) во учебната: 2011/12, 2012/13.	2,07
30.	Одржување на вежби по механика на машини (2+2) во учебната: 2008/09.	0,9
31.	Одржување на вежби по динамика на машини (2+2) во учебната: 2010/11.	0,9

32.	Одржување на вежби по мехатронички системи (2+2) во учебната: 2012/13, 2013/14, 2014/15.	2,7
33.	Одржување на вежби по мерење и процесирање на сигнали (2+2) во учебната: 2012/13, 2013/14, 2014/15.	2,7
34.	Одржување на вежби по експериментални методи во мехатрониката (2+2) во учебната: 2013/14, 2014/15.	1,8
35.	Одржување на вежби по основи на мехатронички системи (2+2) во учебната: 2013/14, 2014/15.	1,8
36.	Консултации со студенти 2008/09 (420 студенти), 2009/10 (510 студенти), 2010/11 (650 студенти), 2011/12 (460 студенти), 2012/13 (210 студенти), 2013/14 (340 студенти), 2014/15 (360 студенти).	6,82
37.	Член на комисија за оцена и одбрана на дипломска работа	1,6
38.	Теренска настава со студентите од насоките ИИМ, ПИ, ПИНФ и МХТ, Бугарија 2010, (4 дена)	0,16
39.	Теренска настава со студентите од насоката МХТ, 2011, (2 дена)	0,08
40.	Теренска настава со студентите од насоката МХТ, 2013, (2 дена)	0,08
41.	Коавтор на учебник издаден и во употреба на универзитет во странство: М.Дјукановиќ, М.М.Маркуш, В.Гаврилоски, Ј.Јованова , <i>Увод у Мехатронику</i> , ISBN 978-9940-527-30-3, Подгорица 2013 .	8
42.	Подготовка на вежби за нов предмет: Основи на мехатронички системи во учебната: 2013/14.	0,5
43.	Интерна скрипта од вежби по техничка механика	3,0
44.	Интерна скрипта од вежби по мехатронички системи	3,0
45.	Интерна скрипта од вежби по мерење и процесирање на сигнали	3,0
	Вкупно	110,21

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени

17.	Учесник во меѓународен научен проект: TEMPUS Project 158644- JPCR: Development of Regional Interdisciplinary Mechatronic Studies – DRIMS (2010 - 2013).	5
18.	Учесник во национален научен проект: „Анализа на динамичките карактеристики на пневматски еластичен елемент“, финансиран од УКИМ, 2014	3
19.	Учесник во меѓународен проект: Enterprise Europe Network во Македонија	5
20.	Gavriloski, V. , Vetadzokoska, E., Babamov, N., Jovanova, J., Development of Air Spring Dynamic Model for Vehicle Suspension. Mechanical engineering – Scientific journal, Faculty of Mechanical engineering – Skopje, Vol.28, No.2, pp. 89-94, (2009). (труд во научно/стручно списание $4 \times 0,6 = 3,6$)	2,4
21.	Z. Petreski, G. Tasevski, J. Jovanova , “ Possible ways for correction the dynamic parameters to the blade packages at the turbomachines”, 25-27 June 2009, Kranevo, Bulgaria. (труд објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор $3 \times 0,8 = 2,4$)	2,4
22.	Gavriloski, V., Jovanova, J. , Dynamic behaviour of an air spring element. International journal Machines, technologies, materials, Sofia, Bulgaria, Issue 4-5, pp. 24-27, (2010). (труд во научно/стручно списание $4 \times 0,9 = 3,6$)	3,6
23.	Gavriloski, V., Jovanova, J. , Dynamic behaviour of an air spring element. Scientific Proceedings of the scientific-technical union of mechanical engineering: VII International congress “Machinery, technology, materials”, Sofia, Bulgaria, May, Vol 3/118, pp. 93-96, (2010). (труд објавен во зборник со меѓ. одбор $3 \times 0,9 = 2,7$)	2,7
24.	Jovanova, J. , Gavriloski, V., HIL simulation of active damping system, proceedings of abstracts, X International conference ETAI, Ohrid, Macedonia, pp.93, 2011. (труд објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир ($3 \times 0,9 = 2,7$))	2,7
25.	Goce Tasevski, Kočo Angjušev, Zlatko Petreski, Jovana Jovanova “Application of mechatronics in systems with high dynamic performance”, 5th International Mechanical Engineering Forum 2012-IMEF 2012, June 20 – 22th 2012, Czech University of	1,8

	Life Sciences Prague, Czech Republic . (труд објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор 3 x 0,6 = 1,8)	
26.	Gavriloski, V., Jovanova, J. , Kaemper, K. P., Project-oriented approach in mechatronic education in Macedonia, Kosovo and Montenegro, International Workshop on research and education in mechatronics; the 9th France – Japan Congress; the 7th Europe Asia Congress, Paris, France, 2012, pp. 231-236. (труд со оригинални научни резултати објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор (6 x 0,8 = 4,8)	4,8
27.	Jovanova, J. A. Shirrer, V. Gavriloski, and M. Kozek, Multidisciplinary laboratory experiment for active vibration control with piezoelectric patches, IEEE EDUCON Conference, Berlin, Germany, 2013 (труд со оригинални научни резултати објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор (6 x 0,6 = 3,6)	3,6
28.	Jovanova, J. , Gavriloski, V. Mechatronic approach in active vibration control of flexible structures with piezoelectric patches, International Workshop on research and education in mechatronics, Vienna, Austria, 2013 (труд објавен во зборник на трудови од научен собир 3x 0,9=2,7)	2,7
29.	Jovanova, J. , Gavriloski, V. Mechatronic system for active vibration control with piezoelectric elements, XI International conference ETAI, Ohrid, Macedonia, pp.66, A3-5, 2013. (труд објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир 3 x 0,9 = 2,7)	2,7
30.	Talevska, F., Jovanova, J. , Gavriloski, V. Project Based learning in mechatronics through development of autonomous vehicle, II Regional conference: Mechatronics in practice and education, Subotica, Serbia, 2013. (труд објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир 3 x 0,8 = 2,4)	2,4
31.	M.Djidrov, V.Gavriloski, J.Jovanova , Vibration based fault detection techniques for mechanical structures , Mechanical Engineering – Scientific Journal Vol. 31 No. 1-2 (2013) pp. 99-105 (труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор 4 x 0,8 = 3,2)	3,2
32.	Viktor Gavriloski, Jovana Jovanova , Goce Tasevski, Marjan Djidrov “Development of new air spring dynamic model”, FME	3,6

	Transactions, Vol. 42, No. 4, pp 305-310 (2014). (труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор $6 \times 0,6 = 3,6$)	
33.	Marjan Djidrov, Viktor Gavriloski, Jovana Jovanova , "Vibration Analysis of Cantilever Beam for Damage Detection ", FME Transactions, Vol. 42, No. 4, pp 311-316 (2014). (труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор $6 \times 0,8 = 4,8$)	4,8
34.	Jovana Jovanova , Viktor Gavriloski, Analytical and experimental modeling of a smart beam, Journal of Vibroengineering, Vol. 16, Issue 7, pp 3409-3418, ISSN 1392-8716, November 2014. (труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор со импакт фактор JCR=0.66 $(6+0.66) \times 0,9 = 6$)	6,0
35.	Jovana Jovanova , Viktor Gavriloski, Marjan Djidrov , Goce Tasevski "Model Based Vibration Control of Smart Flexible Structure Using Piezoelectric Transducers, FME Transactions, Vol. 43, No. 1, pp 70-75 (2015). (труд со оригинални научни резултати објавен во научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор $6 \times 0,6 = 3,6$)	3,6
36.	Jovanova, J. , Gavriloski, V., Djidrov, M., Model based vibration control of flexible beam, Proceedings of abstracts of the 1 st International symposium on machines, mechanics and mechatronics – current trends, 1-2 July 2014, Belgrade Serbia (апстракт објавен во зборник на меѓународна конференција)	1
37.	Viktor Gavriloski, Jovana Jovanova , Goce Tasevski, "Air spring dynamic model with frequency dependent characteristics ", Proceedings of abstracts of the 1 st International symposium on machines, mechanics and mechatronics – current trends, 1-2 July 2014, Belgrade Serbia (апстракт објавен во зборник на меѓународна конференција)	1
38.	Jovanova, J. , Gavriloski, V., HIL simulation of active damping system, X интернационална конференција ETAI, 16-20 Септември 2011 г. во Охрид, Македонија (учесник на научен/стручен собир со реферат и усна презентација)	1
39.	Jovanova, J. , Gavriloski, V., Kaemper, K. P., Project-oriented approach in mechatronic education in Macedonia, Kosovo and Montenegro, Интернационална работилница за истражувања и	1

	едукација во мехатроника; 9-ти Француско-јапонски конгрес; 7-ми Евроазиски конгрес, 21-23 ноември 2012 г. во Париз, Франција (учесник на научен/стручен собир со реферат и усна презентација)	
40.	Jovanova, J. A. Shirrer, V. Gavriloski, and M. Kozek, Multidisciplinary laboratory experiment for active vibration control with piezoelectric patches, IEEE EDUCON Conference, 13-15 Март 2013 г. во Берлин, Германија. (Учесник на научен/стручен собир со реферат и орална презентација)	1
41.	Jovanova, J. , Gavriloski, V. Mechatronic approach in active vibration control of flexible structures with piezoelectric patches, Интернационална работилница за истражувања и едукација во мехатроника, 6-7 Јуни 2013 г. во Виена, Австрија. (Учесник на научен/стручен собир со реферат и орална презентација)	1
42.	Jovanova, J. , Gavriloski, V., Mechatronic system for active vibration control with piezoelectric elements, XI интернационална конференција ЕТАИ, 26-28 септември 2013 г. во Охрид, Македонија (учесник на научен/стручен собир со реферат и усна презентација)	1
43.	Talevska, F., Jovanova, J. , Gavriloski, V. Project Based learning in mechatronics through development of autonomous vehicle, II Регионална конференција: Мехатроника во пракса и едукација, 5-6 декември 2013 Суботица, Србија (учесник на научен/стручен собир со реферат и усна презентација)	1
44.	Jovanova, J. , Gavriloski, V., Djidrov, M., Model based vibration control of flexible beam, 1 st International symposium on machines, mechanics and mechatronics – current trends, 1-2 July 2014, Belgrade Serbia (учесник на научен/стручен собир со реферат и усна презентација)	1
45.	Одржано предавање по покана на Универзитетот во Приштина, Машински факултет (2012)	1
46.	Одржано предавање по покана на Универзитетот во Црна Гора, Машински факултет (2012)	1
	Вкупно	77

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
25.	Учество во промотивни активности на Факултетот за привлекување на нови студенти во 2009 и 2010 (2 x 0,5 = 2)	1,0
26.	В. Гаврилоски, Г. Тасевски, Ј. Јованова “Ревизија на проектна документација за хидрауличен лифт за превоз на лица во објект на ул. Генерал Михајло Апостолски бб Штип”, Машински факултет - Скопје, јуни 2010 (соработник)	0,5
27.	В. Гаврилоски, Г. Тасевски, Ј. Јованова “Ревизија на проектна документација за хидрауличен лифт за превоз на лица во објект Амбасада на Република Турција-Скопје”, Машински факултет - Скопје, октомври 2010 (соработник)	0,5
28.	В. Гаврилоски, Ј. Јованова “Експертиза за причината на кинење на ланци од капак на електропечка со јакосна пресметка за зајакнување на основните делови од механизмот за подигање” во погон на АД „МАКСТИЛ“-Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Машински факултет - Скопје, јуни 2011 (соработник)	1
29.	В. Гаврилоски, Ј. Јованова и други “Основен проект за подобрување на пристапноста за лицата со посебни потреби, со користење на механизирани средства, во објектот Младински културен центар (МКЦ) – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Машински факултет - Скопје, јули 2011 (соработник)	2
30.	В. Гаврилоски, Ј. Јованова и други “Основен проект за електричен лифт за превоз на лица, Милениумски крст Водно”, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Машински факултет - Скопје, август 2013 (соработник)	2
31.	Ј. Јованова и други „Основен проект за Атмосферска канализација со препумпна станица за ул.10 лок.УЕА Горно Лисиче“ Хидро-градежен инженеринг, 2015 (соработник)	2
32.	Ј. Јованова и други Основен проект за МХЕ Одри 105. Хидро-градежен инженеринг, 2014 (соработник)	2
33.	Ј. Јованова и други Основен проект за МХЕ Одри 106 Хидро-градежен инженеринг, 2013 (соработник)	2
34.	Ј. Јованова и други Основен проект за МХЕ Беловишка 107 Хидро-градежен инженеринг, 2013 (соработник)	2
35.	Ј. Јованова и други Основен проект за Водоснабдување на Општина Студеничани-Општина Студеничани Хидро-градежен инженеринг, 2011 (соработник)	2

36.	Ј. Јованова и други Стручен надзор при изградба на Пречистителна станица за фекални води во Сарај-Општина Сарај Хидро-градежен инженеринг, 2015 (соработник)	2
37.	Ј. Јованова и други Стручен надзор при изградба на Пречистителна станица за вода за пиење за град Кавадарци-Општина Кавадарци Хидро-градежен инженеринг, 2014 (соработник)	2
38.	Ј. Јованова и други Стручен надзор при реконструкција на Водовод во с.Студеничани-Општина Студеничани Хидро-градежен инженеринг, 2013 (соработник)	2
39.	В. Гаврилоски, Ј. Јованова и други Основен проект: Патека за „Летање во природа“, Проект Инженеринг дооел, Скопје, мај 2015 (соработник)	2
40.	Коавтор на книга од стручна дејност: М.Дјукановиќ, М.М.Маркуш, В.Гаврилоски, Ј.Јованова , <i>Увод у Мехатронику</i> , ISBN 978-9940-527-30-3, Подгорица 2013.	7
Дејности од поширок интерес		
41.	Студиски престој на Техничкиот универзитет во Штутгарт, Германија (2008)	0,5
42.	Студиски престој на Универзитетот за применети науки во Ахен, Факултет за машинство и мехатроника, Германија (2009, 2010, 2011, 2012, 2014)	2,5
43.	Студиски престој на APS - европскиот центар за Мехатроника во рамките на проектот ТЕМПУС-ДРИМС (2009 год.)	0,5
44.	Студиски престој на Техничкиот универзитет во Виена, Институт за механика и мехатроника, Австрија (2012, 2013, 2014)	2,0
45.	Студиски престој на Универзитетот во Бергамо, Италија, во рамките на проектот ТЕМПУС-ДРИМС (2012 год.)	0,5
46.	Студиски престој на Универзитетот во Приштина, Машински Факултет, Приштина, Косово во рамките на проектот ТЕМПУС-ДРИМС (2012 г.)	0,5
47.	Студиски престој на Техничкиот Универзитет во Софија, Машински Факултет, Софија, Бугарија во рамките на проектот ТЕМПУС-ДРИМС (2012 г.)	0,5
48.	Студиски престој на Универзитетот во Црна Гора, Машински факултет во рамките на проектот ТЕМПУС-ДРИМС (2012 г.)	0,5
Вкупно		39,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	110,21
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	77,00
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	39,5
Вкупно	226,71

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Кочо Ангџев, с.р.

Проф. д-р Златко Петрески, с.р.

Вон. проф. д-р Виктор Гаврилоски, с.р.

ПРЕГЛЕД

на теми за изработка на магистерски труд прифатени од
 Наставно-научниот совет на Машински факултет во Скопје
 на седницата одржана на 07.05.2015 година

Магистерски трудови

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Петре Спасов	Систем за безбедност и здравје при работа во рудници со површински коп и насоки за подобрување	Occupational safety and health system in opencast mines and improvement guidelines	Проф. д-р Љубен Дудески	02-1002/2 07.05.2015 год.
2.	Филип Трајковски	Перцептивните и ергономските фактори во веб дизајнот како услов за подобро претставување на компаниите	Perceptual and ergonomics factors in web design as a condition for better presentation of companies	Проф. д-р Софија Сидоренко	02-963/2 07.05.2015 год.
3.	Ана Николова	Анализа на можностите за подобрување на перформансите на процесите во услужна дејност	Analysis of the performances improvement possibilities to the processes in service industry	Проф. д-р Валентина Гчевска	02-916/2 07.05.2015 год.
4.	Љупчо Давчев	Определување на индикатори за енергетските перформанси при проектирање на мали хидроцентрали	Select of energy performance indicators at design of small hydro power plants	Проф. д-р Валентино Стојковски	02-901/2 07.05.2015 год.
5.	Ирена Иванова	Истражување на термичкото сечење со ласер на метални материјали	Research of laser thermal cutting of metallic materials	Проф. д-р Добре Рунчев	02-840 /2 07.05.2015 год.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ПО ПРЕДМЕТОТ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во дневните весници „Утрински весник“, „Дневник“ и „Коха“ од 14.2.2015 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања по предметот дерматовенерологија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет, бр. 02-845/19, донесена на својата IX редовна седница одржана на 2.3.2015 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Сузана Николовска, проф. д-р Александар Анчевски, проф. д-р Весна Гривчева-Пановска, проф. д-р Лилјана Спасовска и доц. д-р Елизабета Жоговска.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања по предметот дерматовенерологија, во предвидениот рок се пријавија ас. д-р Катерина Дамевска и д-р Нина Цаца-Биљановска.

Ас. д-р Катерина Дамевска

2. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката ас. д-р Катерина Дамевска е родена на 30.10.1964 година, во Струмица. Средно образование завршила во гимназијата „Јане Сандански“ во 1983 година. Со високо образование се стекнала на Медицинскиот факултет, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Дипломирала на 16.6.1993, со просечен успех 8,7.

На Универзитетската клиника за дерматологија се вработила во 2000 година. Во март 2015 година е назначена за раководител на Детскиот оддел на Клиниката.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2001/2 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Медицинскиот факултет во Скопје. Студиите ги завршила во 2004 година со просечен успех 9.75. На 5.6.2009 година на Медицинскиот факултет во Ниш, под менторство на проф.д-р Миленко Станојевиќ, го одбрала магистерскиот труд на тема: „Клиничко-хистопатолошка корелација на кутаниот леукоцитокластичен васкулит“.

Докторска дисертација пријавила на 28.6.2012 година на Медицинскиот факултет во Ниш. Дисертацијата на тема: „Утврдување на поврзаноста на хроничната плакарна псоријаза и основните критериуми на метаболниот синдром“ ја одбрала на 26.3.2014 година, пред комисија во состав: проф. д-р Милица Пешиќ, проф. д-р Марина Јовановиќ и проф. д-р Ивана Биниќ. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област дерматовенерологија.

Во јули 2005 година е избрана во звањето помлад асистент на Медицинскиот факултет во Скопје по предметот дерматовенерологија (Билтен бр.833), а во 2008 година е преизбрана во истото

звање (Билтен бр.941). Од февруари 2010 година е избрана во звањето асистент во областа дерматовенерологија (Билтен бр.980).

Член е на: Македонското здружение на дерматовенерозози, Европската академија за дерматологија и венерологија (EADV) и Европското здружение за кутан лупус (EUSCLE).

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

3. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет во Скопје, ас. д-р Катерина Дамевска изведува вежби на прв циклус студии на студиската програма општа медицина на Медицинскиот факултет во Скопје и на студиската програма дентална медицина на Стоматолошкиот факултет во Скопје, како и на втор циклус студии на студиската програма специјализација по дерматовенерологија и семејна медицина.

Во периодот 2009-2013 година, д-р Катерина Дамевска изведувала настава и вежби по предметот дерматологија со неа на болен на ВМШ во Битола, при што била ментор на една дипломска работа.

Кандидатката е предавач на работилници во кои се промовираат принципите на медицина базирана на докази.

Научноистражувачка дејност

Ас.д-р Катерина Дамевска има објавено вкупно 23 научни труда од медицинска област, од кои 6 труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание).

Кандидатката била поканет предавач на 4 научни собири со меѓународно учество и одржала 24 секциски предавања, од кои 9 во странство.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Ас. д-р Катерина Дамевска е активно вклучена во стручно-апликативната работа на Универзитетска клиника за дерматологија во Скопје, каде што врши стручна дејност на полето на дерматопатологијата, алергологијата и детската дерматологија. Од февруари 2015 е назначена за раководител на Детскиот оддел при Клиниката.

Ас. д-р Катерина Дамевска остварила експертски активности во подготовката на Клиничките упатства, како и во изработка на Стратешки оперативен план при Министерството за здравство од областа дерматовенерологијата.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес.

Член е на уредувачки одбори на три меѓународни списанија: Global Dermatology (OAT), Journal of Clinical Dermatology and Therapy (HSOA Publishing group) и Journal of Pigmentary Disorders (OMICS Publishing group). Член е на Уредувачкиот одбор на Vox Medici од 2013 година и главен уредник на Дерматовенерологија, прилог на Vox Medici.

Кандидатката е коавтор на Прирачник за пациенти со декубитални улкуси, објавен на македонски и албански јазик, како и предавач на работилниците за превенција и третман на декубиталните улкуси.

Оценка од самоевалуација

Ас. д-р Катерина Дамевска континуирано добива позитивни оценки од евалуацијата на студентите на Медицинскиот факултет (9,76 за 2015 година, 9,44 за 2014 година, 4,76 за 2012/2013), како и од евалуацијата на студентите на Стоматолошкиот факултет (9,26 за 2014 година).

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Катерина Славко Дамевска

Институција: ЈЗУ Универзитетска клиника за дерматологија, Медицински факултет, Скопје

Научна област: дерматовенерологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Бр. на активност	Поени од формулар	Вкупно поени
1	Одржувања на настава			
	Предавач на ВМШ-Битола, прв циклус, 2009/10 до 2012/13	120	0,04	4,80
2	Одржување на вежби			
	Студенти на медицина, 2003/4- 2007/8 (6 часа нед x 15 нед x 2 семестри) x5 г	900	0,03	27,00
	Студенти на медицина 2008/9 (ЕКТС) (4 групи x 30 часа) x 1 година	120	0,03	3,60
	Студенти на стоматологија 2004/5- 2008/9	150	0,03	4,50
	Студенти на медицина, стоматологија, клиничко испитување 2009/10	154	0,03	4,62
	Студенти на медицина, стоматологија, клиничко испитување 2010/11	168	0,03	5,04
	Студенти на медицина, стоматологија, клиничко испитување 2011/12	154	0,03	4,62
	Студенти на медицина, стоматологија, клиничко испитување 2012/13	154	0,03	4,62
	Студенти на медицина, стоматологија, клиничко испитување 2013/14	320	0,03	9,60
	Општа медицина, зимс. сем. 2014/2015	180	0,03	5,40

	Студенти на ВМШ Битола, 2009-2013	120	0,03	3,60
3	Консултации со студенти			
	Студенти по медицина, стоматологија, клиничко испитување 2003-2014 50 студенти/год x 13 год	650	0,002	1,3
	Студенти на ВМШ Битола	400	0,002	0,8
4	Едукатор на здравствена едукација			
	Специјализанти по семејна медицина 2011-14, 23 кандидати по 1 недела	575	0,08	46
5	Одржување на настава			
	Предавања за специјализанти по дерматологија, 5 год по 2 предавања	10	0,05	0,5
6	Настава во школи и работилници			
	Предавач на Работилница за превенција на декубиталните улкуси, 2012	1	1	1
7	Ментор на дипломаска работа на ВМШ Битола, 2012	1	0,2	0,2
ВКУПНО		127,2		

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Број на активност	Поени по формулар	Вкупно поени
1.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во списание со меѓународен уредувачки одбор			
	1. Damevska K, Gocev G, Nikolovska S. A case of Burn induced Bullous Pemphigoid. J Burn Care Res 2014; 35:e281-2	1	(6+1,55)x0,8	6,04
	2. Damevska K, Gocev G, Nikolovska S. Eosinophilic Ulcer of the Oral Mucosa: Report of a Case with Multiple Synchronous Lesions. Am J Dermatopathol 2014;36:594-6	1	(6+1,43)x0,8	5,94
	3. Damevska K, Neloska L, Nikolovska S, Gocev G, Duma S. Complementary and alternative medicine use among patients with psoriasis. Dermatol Ther 2014; 27:281-3.	1	(6+1,48)x0,6	4,49
	4. Damevska K, Gocev G. Multifocal tuberculosis verrucosa cutis of 60 years duration. Int J Infect Dis. 2013 Dec;17(12):e1266-7.	1	(6+2,33)x0,9	7,49
	5. Damevska K, Neloska L, Gocev G, Mihova M. Metabolic syndrome in untreated patients with psoriasis: case-control study. J	1	(6+1,82)x0,6	4,69

	Dtsch Dermatol Ges.2013 Dec;11(12):1169-75.			
	6. Nikolovska S, Arsovski A, Damevska K , Gocev G, Pavlova L. Evaluation of two different intermittent pneumatic compression cycle settings in the healing of venous ulcers: a randomized trial. Med Sci Monit. 2005 Jul;11(7)	1	6x0,6	3,6
	7. Damevska K. New aspects of melasma. Serbian Journal of Dermatology and Venereology 2014; 6 (1): 5–18.	1	6	6
	8.Damevska K , Neloska L, Gocev G, Mihova M. Cardiovascular and metabolic comorbidities in patients with plaque-type psoriasis never treated with systemic antipsoriatic drugs: a case-control study. Serbian Journal of Dermatology and Venerology Jun 2013; 5 (2):53-64	1	6x0,6	3,6
	9. Nikolovska S, Gocev Đ, Damevska K. Granuloma Faciale – A Difficult Diagnosis? Serbian Journal of Dermatology and Venerology Feb 2013; 4 (1):32-38.	1	6x0,8	4,8
	10. Gocev G, Damevska K , Nikolovska S, Pavlova L, Petrova N. Chronic bullous disease of childhood – A case report. Serbian Journal of Dermatology and Venerology, Dec 2010; 2 (4):137-142.	1	6x0,6	3,6
	11. Gocev G, Damevska K. The role of histopathology in the diagnosis of dermatophytoses. Serbian Journal of Dermatology and Venerology, May 2010; 2 (2):45-53.	1	6x0,9	5,4
	12.Damevska K , Pollozhani N, Gocev G, Gucev F, Osmani B. Erythema multiforme-like skin lesions in a patient with systemic lupus erythematosus. Glob Dermatol 2014; Volume 1(1): 13-16.	1	6x0,6	3,6
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание			
	1. Ангеловска Е, Бришковска В, Дамевска К , Гоцев Ѓ. Линеарна ИгА булозна дерматоза-приказ на сличај. ММП 2009, 63 (3), стр 41-43.	1	4x0,6	2,4
	2. Дамевска К , Николовска С, Петров А,	1	4x0,6	2,4

	Цветковиќ К, Анчевски А. Акутен хеморагичен едем кај доенчиња-бенигна варијанта на леукоцитокластичен васкулит. ММП 2005, бр 1-2, 81-83.			
	3. Петров А, Гоцев Ѓ, Дамевска К , Дума С, Петрова Н. Кожни Т-клеткини лимфоми. ММП 2002, бр 1-2, стр 92-4.	1	4x0,6	2,4
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно-популарно списание			
	1. Неловска Л, Николчев А, Павлеска Л, Ветеровска Л, Дамевска К . Дерматолошки состојби кај палијативни болени. Vox Medici, Септ 2014, (84):350-2.	1	2x0,6	1,2
	2. Неловска Л, Дамевска К , Павлеска Л, Ветеровска Л, Костов М, Николчев А, Донеv Д. Причини за долготрајна институционализација кај старите лица. Vox Medici, 2014, (83): 325-329.	1	2x0.6	1.2
	3. Дамевска К. Псоријаза-нови концепти и класификации. Дерматовенерологија, прилог на Vox Medici, Септ 2014, (1): 8-9.	1	2	2
	4. Дамевска К. Вирусни и паравирусни егзантеми во детска возраст. Дерматовенерологија бр.1, прилог на Vox Medici, Септ 2014, стр 38-41.	1	2	2
	5. Ахтарова Б, Митрова-Телента Ј, Дамевска К . Мелазмата како тераписки предизвик. Дерматовенерологија, Прилог на Vox Medici, 2014,(2): 38-40.	1	2x0,8	1,6
	6. Неловска Л, Дамевска К , Туцарова-Ѓоргова С. Декубитални улкуси – здравствен, економски и социјален проблем. Vox Medici, 2011, (73):187-190.	1	2x0,8	1,6
4.	Предавање по покана на универзитет			
	Одржани предавања по покана на ВМШ Битола 1. Дијагноза и терапија на алергиски болести на кожата (мај 2014) 2. Анафилактичен шок (мај 2014)	2	1	2
5.	Пленарно предавање на научен /стручен собир со меѓународно учество (предавање по покана)			
	1. Еозинофилни дерматози. V Конгрес на	2	3	6

	дерматовенеролозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, Септември, 2013, Зборник на резимеа, стр 40. 2. Уртикариски васкулитис. I конгрес на ревматолозите на Македонија, Охрид 2010.			
6.	Секциски предавања на научен/стручен собир			
	1. Дамевска К, Гоцев Ѓ, Павлова Љ, Голева Л, Николовска С. Scabies crustosa – приказ на три случаи. Здружение на дерматовенеролози, Дојран, 26.9.2010. 2. Гоцев Ѓ, Дамевска К, Павлова Љ. Syndroma Netherton – приказ на случај. Здружение на дерматовенеролозите, Дојран, 26.9.2010. 3.Дамевска К, Гоцев Ѓ. Lupus vulgaris serpinginosus – случај со 50 годишна еволуција. Здружение на дерматовенеролозите, Дојран, 26.9.2010. 4.Дамевска К. Пруритус и сензитивна кожа. Здружение на дерматовенеролози на Македонија, 3.12.2010, Скопје. 5. Гоцев Ѓ, Дамевска К. Sruccokeratosis – приказ на два случаи. Здружение на дерматовенеролозите на Р. Македонија, Скопје, 22.6.2007. 6. Дамевска К, Гоцев Ѓ. Улогата на хистопатологијата во дијагностиката на дерматомикозите. Здружение на дерматовенеролозите, Скопје, 8.12.2006. 7. Дамевска К. Гоцев Ѓ, Анчевски А. Granuloma faciale eosinophilicum. Здружение на дерматовенеролози, Дојран, 10.12.2005.	7	1	7
7.	Предавања на научен / стручен собир-меѓународно учество			
	1.Damevska K. Localised neuropathic itch-case series. IX национален конгрес по дерматологија и венерологија, Софија, Октомври 2014. 2.Pollozhani N, Damevska K. Bullous eruption in systemic lupus erythematosus: Rowell syndrome? Symposium of the European Society of Cutaneous Lupus erythematosus, Amsterdam, 2014. 3.Neloska L, Damevska K. Sex trafficking and STD's: the Balkans red roads. XVII Научна конференција по дерматологија, Медицински универзитет- Плевен. Трјавна, 2014.	28	2	56

	4. Damevska K. Senzitivna koža. Estetska dermatologija-nove perspective. CME. ASKED, 30.11-01.12.2012, Niš 5. Дамевска К. Trois Couleurs:Blue. Urticaria vasculitis. XV регионална научна конференција на Медицински универзитет -Плевен, Трјавна, ноември 2012. 6. Дамевска К. Маските на еозинофилните дерматози. XIV Научна конференција, Медицински универзитет-Плевен, Бугарија. Трјавна, 2011. 7. Damevska K. Evaluacija bolesnika sa kutanim vaskulitisom. XV Beogradski dermatoloski dani, Novembar 2010. 8. Damevska K, Gocev G. Urticarial vasculitis: a case-series of 15 patients. 2/19 Kongres Udruzenja dermatovenerologa Srbije, Beograd 2013. 9. Neloska L, Damevska K. Reduction of pressure ulcer prevalence after implementation of EPUAP guidelines. 2/19 Kongres Udruzenja dermatovenerologa Srbije, Beograd 2013. 10. Damevska K, Gocev G, Pavlova Lj, Goleva I, Nikolovska S. Scabies crustosa – prikaz tri slucajeva. XIV Beogradski Dermatoloski Dani, Novembar 2008, Zbornik radova, str.34. 11. Gocev G, Damevska K. Uloga histopatologije u dijagnostici dermatomikoza. XIV Beogradski Dermatoloski Dani, Novembar 2008, Zbornik radova, str.20. 12. Gocev G, Damevska K. Lupus vulgaris serpinginosus. XVIII Conference Sofia Dermatological Days, 2009. 13. Damevska K, Gocev G, Nikolovska S, Pavlova Lj. Rare forms of bullous pemphigoid: Brunsting-Perry cicatriciel pemphigoid and burn-induced pemphigoid. XIX Conference Sofia dermatological days, 2010. Dermatology and Venereology, p58. 14. Gocev G, Damevska K, Petrova N. Linear IgA bullous dermatosis. XIX Conference Sofia dermatological days, 2010. Dermatology and venereology, page 60. 15. Кузмановска А, Нелоска Л, Дамевска, Присадешка К, Балабанова М, Генова М, Горгиевски Б, Чадиевски Л, Илиев Б, Петрушевска Г, Пеев И. Дисморфизам на лицето кај Sezary syndrome. XXII Conference Sofia Dermatological Days 2013.			

	16.Дамевска К. Епидемиологија на пемфигус во Македонија. Први дерматолошки денови на Србија и Црна Гора и Македонија. Пролом Бања, мај 2003. 17. Neloska L, Damevska K, Jakimovska J, Milosavlevik P. Laboratory values alterations in geriatric patients with pressure sores. 16th Annual European Pressure ulcer Advisory Panel Meeting, Viena, August 2013, Book of abstract, page 133. 18. Angelovska E, S. Nikolovska, Damevska K, A. Kokaleska-Petrushevska. Diode laser vs. intense pulsed light for hair removal: a randomized controlled trial. Laser Med Sci 2013; 28:1431 19. Damevska K. MultifocL serpinginous lesion of 60 years duration-Case presentation. 3th Munich International Summer Academy of Practical Dermatology. Munich, July, 2013. 20.Petrov A, Damevska K, Goleva L, Nikolovska S, Petrova D, Petrova N. Mycosis fungoides in R.Macedonia. 12th European Congress of EADV, Barcelona 2003; JEADV, FC10.1. 21. Damevska K, Gocev G, Nikolovska S. Eozinofilnu ulkus oralne mukoze-prikaz slucaja. 18th Kongres udruzenja dermatovenerologa Srbije, Beograd 2009, Zbornik rezimea, O-7. 22. Gocev G, Damevska K, Pavlova Lj. Syndroma Netherton-prikaz slucaja. 18th Kongres udruzenja dermatovenerologa Srbije, Beograd 2009, Zbornik rezimea, O-3. 23.Нелоска Л, Дамевска К, Јакимовска Ј, Милосавлевик П, Николчев А. Имплементација на превентивните протоколи за декубитални улкуси во установа за долготрајна нега. V конгрес на дерматовенеролозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, септември, 2013, Зборник на резимеа (67). 24.Дамевска К, Павловски Т, Николовска С, Голева Л, Гоцев Ѓ, Павлова Љ. Scleromухедета: терапија со високи дози на интравенски имуноглобулини. III конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, Струга 2004. Зборник на резимеа (63). 25.Дамевска К. Висока инциденца на			

	пемфигус кај Ромите во Р. Македонија. III конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, Струга 2004. Зборник на резимеа (8). 26.Гоцев Ѓ, Дамевска К. Метастатски карцином на кожа со потекло од аденокарцином на дојка. IV конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, Охрид, септ. 2009, Зборник на резимеа (8). 27. Neloska L, Damevska K, Gorgova-Tudjarova S, Kostov M. Reduction of pressure ulcer prevalence after implementation of EPUAP. Fifteenth Annual European Pressure Ulcer Advispry Panel Meeting, Cardiff, Wales, September 2013, Book of abstracts (O72). 28. Дијагноза и терапија на најчестите алергиски болести. III Конгрес на лекарите по општа/семејна медицина на Македонија со меѓународно учество, Охрид, Април, 2012.			
8.	Учество на научен/стручен собир со реферат (постерска презентација)			
	1.Damevska K. Recurrent cutaneous eosinophilic vasculitis-case report. 22 nd EADV Congres, Istanbul, October 2013.	1	0,5	0,5
9.	Апстрактите објавени во зборник на конференција			
	- меѓународна 1.Damevska K, Nikolovska S, Petrov A, Cvetkovik K, Subevska S. Steroid diabestes among patients with pemphigus.15th Congress of EADV, October 2006 Rhodos, PO04.11 2.Pavlovski T, Damevska K, Nikolovska S, Gocev G, Goleva L, Stojanovik A. Bullous pemphigoid associated with chronic lymphatic leucaemia. 15th Congress of EADV, October 2006 Rhodos, PO04.11PO04.28 3.Gocev G, Nikolovska S, Petrov A, Damevska K. Angiolymphomatoid hyperplasia with eosinophilia developing within a congenital port wine nevus. XX World Congres of Dermatology, Paris 2001; Ann Dermatol Venereol 2002; 129: 1S404. 4.Petrov A, Gocev G, Damevska K, Duma S, Petrova N. Case report: Favre et Racoushot Syndrome. XX World Congres of Dermatology, Paris 2001; Ann Dermatol Venereol 2002; 129: 1S404. 5.Damevska K, Petrov A, Gocev G, Petrova N. Acne Inversa treated like tuberculosis cutis	10	1	10

	colliquativa. 12th Congress of EADV, Barcelona 2003; JEADV, P1.4. 6. Nikolovska S, Pavlova L, Gocev G, Goleva L, Damevska K. Practing evidence-based dermatology in underdeveloped countries. Second EADV International Spring Symposium, Budapest 2004. JEADV (2004) 18 Supp.137-106, PS182. 7. Damevska K, Pavlovski T, Gocev G, Nikolovska S, Petrov A, Goleva L. Pemphigus in Macedonia – 10 years retrospective study (1993-2002). Second EADV Spring Symposium, Budapest 2004. JEADV (2004) 18 Supp.137-106, PS65. 8. Goleva-Mishevska L, Gocev G, Nikolovska S, Damevska K, Mishevska S. Case report: Sarcoidosis nodularis cutis associated with pregnancy and lactation. 13th Congress of the European Academy of Dermatology and Venereology, Florence 2004, JEADV (2004), 18 Suppl.2, 193-557; P14.52. 9. Gocev G, Damevska K, Nikolovska S. Eosinophilic pustular folliculitis among Macedonian patient. Second EADV International Spring Symposium, Budapest 2004. JEADV (2004) 18 Supp.1, 37-106; PS88. 10. Damevska K, Pavlovski T, Gocev G, Ancevski A. Lamotrigine-induced toxic epidermal necrolysis. 3rd Spring Symposium EADV, Sofia 2005, SS01.4 11. Nikolovska S, Gocev G, Damevska K, Pavlova Lj, Ancevski A. Evaluation of effects of sclerotherapy for leg teleangiectasia with high frequency ultrasound. 18th Meeting of ESCAD Cosmaderm, Athens, December 2008. Book of abstracts, page 88. 12. Pavlova Lj, Gocev G, Damevska K, Nikolovska S. Atypical pyoderma gangrenosum after breast surgery for carcinoma. 13th Congress of the European Academy of Dermatology and Venereology, Florence 2004, JEADV (2004), 18 Supp.2, 557-600; SSS2.2.			
	- национална 1. Бурџаковска Т, Дамевска К. Булозен пемфигоид – серија од 12 случаи. V конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, Охрид 2013, Зборник на резимеа (67). 2. Николовска С, Дамевска К, Гоцев Ѓ,	10	0,5	5

	Положани Н, Христовска В. Успешен третман на улцерозната форма на <i>granulomatosis disciformis chronica et progressive Miescher</i> со 0.1% tacrolimus и хидроколоидни преврски. V конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, Охрид, 2013, Зборник на резимеа (79). 3.Дамевска К, Гоцев Ѓ. Локализиран хроничен фиброзирачки васкулит на кожа: <i>Erythema elevatum diutinum</i> и <i>granuloma faciale</i>. IV конгрес на дерматовенеролозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2009 (7). 4.Брешкоска В, Ангеловска Е, Дамевска К, Гоцев Ѓ. Линеарна ИгА булозна дерматоза. IV конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, Охрид, 2009. 5.Дамевска К, Павловски Т, Николовска С, Голева Л, Гоцев Ѓ. <i>Pemphigus herpetiformis</i> трансформиран во <i>pemphigus vulgaris</i> – приказ на случај. III конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, Струга, 2004. Зборник на резимеа (9). 6.Гоцев Ѓ, Николовска С, Костојчиновски З, Голева-Мишевска Л, Дамевска К. Генерализирани есенцијални телеангиектазии. Трет конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, Струга, 2004. Зборник на резимеа (107). 7.Голева-Мишевска л, Старова А, Павлова Љ, Дамевска К, Бачевски П. <i>Tinea capitis</i> предизвикана од <i>Mycosporum canis</i>. Трет конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, Струга 2004. Зборник на резимеа (187). 8.Гоцев Ѓ, Голева Л, Дамевска К, Николовска С. <i>Pemphigus vulgaris juvenilis</i>. III конгрес на дерматовенеролозите на Македонија Струга, 2004. Зборник на резимеа (7). 9.Голева-Мишевска Л, Гоцев Ѓ, Николовска С, Павлова Љ, Дамевска К, Цветковиќ К. Анализа на динамиката на јавување на кутаната туберкулоза во корелација со системската туберкулоза во Р.Македонија (1997-2002). III конгрес на дерматолозите на Македонија, Струга, 2004. Зборник на резимеа (189). 10. Дамевска К, Гоцев Г, Анчевски А, Станојевиќ М. Хиперсензитивен васкулит			

	кај дијабетични пациенти: компарација на клиничките карактеристики со недијабетични пациенти. IV конгрес на дерматолозите на Македонија, Охрид, 2009. Зборник на резимеа (14).			
ВКУПНО		162,55		

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Број на активности	Поени	Вкупно поени
1	Завршена специјализација во областа на медицинските науки			
	Специјализација по дерматовенерологија	1	2	2
2	Автор на брошура за пациенти (одобрена од асоцијација)			
	Декубитални улкуси - Прирачник за пациенти, 2013	1	1	1
3	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија			
	Ревизија на труд објавен во научно/стручно списание - Dermatologic Therapy (списание со ИФ) – 3 труда - American Journal of Clinical Deermatology (списание со ИФ) – 1 труд - Vox Medici – 1 труд - Aperito Journal of Dermatology - 1 Имплементација на упатствата базирани на медицина на докази и обука на лекарите од општа практика, проект на Министерството за здравство, 2014.	7	1	7
4	Превод на дел од книга			
	Oxfrord Handbook of Practical Drug Therapy. Richards D. Aronston J. (Поглавје 12). Министерство за образование, 2014.	1	1	1
ВКУПНО		11		

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активноста	Број на активности	Поени	Вкупно поени
1	Уредник на научно/стручно списание			
	Уредник на Дерматовенерологија,	1	2	2

	прилог на Vox Medici			
2	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание			
	Уредувачки одбор на Vox Medici	1	0,5	0,5
3	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно списание			
	-Journal of Clinical Dermatology and Therapy -Global Dermatology -Journal of Pigmentary Disorders	3	1	3
4	Член на организационен одбор на меѓународен научен собир			
	Член на организационен/научен одбор на III, IV и V конгрес на дерматовенеролозите на Македонија	3	1	3
6	Награда за научни достигнувања од струковата организација			
	-Благодарница на МЛД 2005 -Диплома на МЛД 2012	2	3	6
7	Студиски престој во странство (до 3 мес.)			
	Универзитетска александровска болница, Софија, Бугарија	1	0,5	0,5
8	Учество во комисии и тела на државни и други органи			
	Член на Комисијата за вршење стручен надзор при ЛКМ Испитувач на стручниот испит на здравствени работници со високо образование, 2014-2016, ЛКМ	2	1	2
9	Подготовка на национални документи			
	Изготвување на Клинички упатства, МЗ 2011 Стратешки оперативен план, МЗ 2014.	2	2	4
ВКУПНО		21		

Ас.д-р Катерина Дамевска е евалуирана од студентите на Медицинскиот факултет со просечна оценка 9,6 во 2014 година.

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	127,2
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	162,55
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	11
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	21
ВКУПНО	321,75

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Сузана Николовска с.р.
2. Проф. д-р Александар Анчевски с.р.
3. Проф. д-р Весна Гривчева-Пановска с.р.
4. Проф. д-р Лилјана Спасовска с.р.
5. Доц.д-р Елизабета Жоговска с.р.

Д-р Нина Цаца Билјановска**1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ**

Д-р Нина Цаца Билјановска е родена 1956 година во Скопје, каде што завршила средно образование. На Медицинскиот факултет во Скопје се запишала во 1975/76 година и дипломирала во 1982 година, со среден успех 8,9.

Во 1985 година се вработила на Клиниката за дерматовенерологија во Скопје. Специјалистичкиот испит по дерматовенерологија го положила во 1989 година. Во периодот 1995-2013 година била раководител на Отсекот за актинотерапија, а од 2013 е раководител на Машкиот оддел.

Во 2001 година е промовирана во примариус.

Функцијата претседател на Управниот одбор на ЈЗУ Клиника за дерматологија ја извршува од 2007 година до денес.

Член е на: Македонското лекарско друштво, Здружението на дерматовенеролози на Македонија, Интернационалната лига на дерматолошки здруженија и Европската академија на дерматовенеролози (ЕАДВ).

Добитник е на Благодарница од Сојузот на здружение на лекари на Македонија (1992) година, Благодарница од Македонското лекарско друштво (1994) и Диплома од Македонското лекарско друштво (2012).

Коавтор е на учебник по дерматовенерологија, за кој, како дел од тимот, во 2006 година е добитник за Државната награда “Гоце Делчев”.

Активно се служи со англискиот јазик.

Наставно-образовна дејност

Во 1988 година била избрана за помлад асистент, а во 1990 година за асистент по предметот дерматовенерологија. Во 1994 и 1990 година била преизбрана за асистент. Во овој период учествувала во едукацијата на студентите по медицина и стоматологија, како и на специјализантите по дерматовенерологија.

Во октомври 2002 година и престанува статусот асистент на Медицинскиот факултет во Скопје. Вклучена е како едукатор на специјализантите по дерматовенерологија според програмата за специјализација по дерматовенерологија од 2013 година.

Научноистражувачка дејност

Магистерските студии ги завршила со просочен успех 9,0. Во 2001 година го одбрала магистерскиот труд “Тераписки модалитети кај различни форми на псоријаза”, под менторство на проф.д-р Марија В’лчкова Лашкоска.

Докторската дисертација со наслов “Т-клеточно медирана хиперсензитивност на контактни алергени кај псоријаза”, под менторство на проф.д-р Марија В’лчкова Лашкоска, ја одбрала во 2006 година.

Д-р Нина Цаца Билјановска има објавено 14 трудови во научно/стручни списанија, 10 трудови во референтни научно/стручни списанија со меѓународен уредувачки одбор, од кои 7 во списанија со фактор на влијание (импакт- фактор).

Како автор или коавтор, кандидатката учествувала на повеќе од 100 меѓународни и домашни научни и стручни настани, одржала 5 пленарни предавања на научни/стручни собири во земјава и во странство и одржала 12 секциски предавања.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Нина Цаца Билјановска била на три студиски престои во странство. Во 1991 година престојувала во Оснабрик–Германија. На Универзитетската клиника во Ротердам се усовршувала за тераписките модалитети на псоријазата. Во периодот 2006-2007 година ја добила Фулбрајтовата стипендија и престојувала на Универзитетската клиника во Кливленд, Охајо, каде што се едуцирала во областа на дерматолошката имунологија.

Вовела МЕД тест на Отсекот за актинотерапија.

Била рецензент на два труда во Macedonian Journal of Medical Sciences.

Учествувала како истражувач во две клинички студии што се изведувале на Клиниката за дерматовенерологија.

Била член на организационен/програмски одбор на пет конгреси на дерматовенеролози на Македонија.

Оценка од самоевалуација

Д-р Нина Цаца-Билјановска нема оценка од анонимната евалуација на студентите на Медицинскиот факултет, заради тоа што нема статус на асистент од 2002 година.

ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Нина Ѓорѓи Цаца Билјановска

Институција: ЈЗУ Универзитетска клиника за дерматологија, Медицински факултет, Универзитет “Св. Кирил и Методиј”-Скопје.

Научна област: дерматовенерологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активноста	Бр. на активност	Поени од формулар	Вкупно поени
1	Одржување на настава од втор циклус студии (специјализанти)			
	-1988-2002 -2007-2009 год. – 4 годишно x 2 години -2012 – 2 часа	20 8 2	0,05	1,5
2	Одржување на вежби-медицинари			
	1988-2002 г. 6 часа неделно-2 семестри=30 неделих14 години 2007-2009 г. 6 часа неделно, 3 семестри=45 недели	6x30x14 6x45	0,03 0,03	75,6 8,1
3	Одржување на вежби-стоматолози			
	1988-2002 г. 1 час неделнох1 семестар=15 недели x 14 год 2007-2009 г 1 час неделно x 2 семестри = 30 недели	1x15x14 1x39	0,03 0,03	6,3 0,9
4	Консултации со студенти			
	100 студенти во семестар x 30 семестри	100x30	0,002	6

5	Позитивно рецензиран универзитетски учебник - коавтор	1	6	6
	ВКУПНО	104,4		

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Број на активност	Поени по формулар	Вкупно поени
1.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание			
	1. Наша клиничка искуства у лечењу микоза Ороназолом. Љ. Станоева, Д. Димитровски, И.Панговски, К.Дохчев, Л.Захаријева, Н.Ц.Билјановска . Acta Derm Jug 12(1985), 85-91	1	4x0,6	2,4
	2. Антипаразитарна терапија розацеа лосионом Еугах и емулзијом Gamex. Љ. Станоева, А. Попацев, Д.Димитровски, Н.Цаца . Acta Derm Jug 12(1985), 57-61.	1	4x0,6	2,4
	3. Фреквенција ХЛА антигена на локусе А и Б код болесника од псоријазе. Н.Ц.Билјановска , Д.Дервенци, П.Колевски, М.Благоева, К.Дохчев. Acta Derm Jug 14(1987), 40-43.	1	4x0,6	2,4
	4. Испитување ХЛА код болесника са тежим облицима акне вулгарис. Н. Петрова, П.Колевски, Н.Цаца , Д. Дервенци. Acta Derm Jug 14(1987), 198-200.	1	4x0,6	2,4
	5. Гранулома фунгоидес у материјалу дерматолошке клинике у Скопљу у периоду 1977-1986. Клиничка и Хистолошка анализа. Л.Захааријева, М.В.Лашкоска, Н.Ц.Билјановска . Acta Derm Jug 14(1987), 112-116.	1	4x0,8	3,2
	6. Проблемот на хроничната рецидивантна уртикарија. М.В.Лашкоска, М.Балабанова, Н.Цаца , Н.Пешиќ. Мак. Мед. Преглед, 5-6, 128-130. 1989.	1	4x0,6	2,4
	7. Syndroma Gianotti-Crosti-обсервација на два случаја. Н.Ц.Билјановска , М.В. Лашкоска. Мак.Мед.Преглед, 3-4, 67-69, 1999.	1	4x0,9	3,6

	8. Калципотриол-синтетски аналог на витамин Д3(1.25 дихидрокси витамин Д3)-најнов принцип во локалниот третман на псоријаза. Н.Цаца-Билјановска. Мак.Мед.Преглед, 2-3,132-136,1988.	1	4	4,0
	9. Тераписки ефекти на оралниот калципотриол кај системска склеродермија-наши прелиминарни искуства. Н.Ц.Билјановска, М.В.Лашкоска, М.Балабанова, А.Старова. Мак.мед.преглед, 3-4, 180-182, 1999.	1	4x0,6	2,4
	10. Treatment od psoriasis vulgaris placata with calcipotriol vs betamethasone dipropionate-Macedonian experience. N.C. Biljanovska, MT Vlckova-Laskoska. CEEDVA, 2002 Bulletin 4: 56-60.	1	4x0,9	3,6
	11. Инциденца на алергиски контактен дерматит кај псоријаза. Ц.Билјановска, М.В.Лашкоска, М.Балабанова, В.Гривчева. Мак.мед.преглед. Год 57, 2003, стр 145-148, бр 3-4.	1	4x0,6	2,4
	12. Современи сознанија за имунопатогенезата на псоријаза. Н.Ц. Билјановска. Мак.мед преглед. Год 58, 2004, стр 112-115, бр 1-2.	1	4	4.0
	13. Топични кортикостероиди во дерматологијата. А.Старова, М.В. Лашкоска, М.Балабанова, Н.Цаца. Мак. Мед.Преглед, 58,2004, стр 277-283, бр 5-6.	1	4x0,6	2,4
	14. Cutaneous Paraneoplastic Syndromes. M.V. Laskoska, M.Balabanova, N.C. Biljanovska. CEEDVA, 2004 Bulletin 6: 13-16.	1	4x0,8	3,2
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор			
	1. Pyoderma gangrenosum successfully treated with cyclosporine A. M.V. Laskoska, D.Laskoski, N.C.Biljanovska, J. Darkovska. Adv Exp Ned Biol. 1999;455:541-545.	1	(6+0,446) x0,6	3,87
	2. Treatment of generalized morphea with oral 1,25 dihydroxyvitamin D3. N.C. Biljanovska, M.V.Laskoska, D.Dervendi,	1	(6+0,446) x0,6	3,87

	N.Pesic, D.Laskoski. Adv Exp Med Biol.1999; 455:299-304.			
	3. Naevus varicosus osteohy pertrophicus. An early diagnostic approach. D.Dervendi, Lj.Pavlova, M.V. Laskoska, S.Nikolovska, N.C. Biljanovska . Adv Exp Med biol. 1999; 455:535-540	1	$(6+0,446) \times 0,6$	3,87
	4. Menagement of Guttate and Generalized psoriasis vulgaris: Prospective randomized study. N.C.Biljanovska , M.T.Vlckova-Laskoska. Croat Med J 2002; 43:707-712.	1	$(6+0,71) \times 0,9$	6,04
	5. Cutaneous Cryptococcus Laurentii infection in a human immunodeficiency virus-negative subject. M.T.Vlckova-Laskoska, S.Kamberova, A.Starova, L.Goleva, N.Tsatsa Biljanovska, V.Janevska, M Petrovska. JEADV (2004) 18, 99-100.	1	$(6+1,401) \times 0,6$	4,44
	6. Frequency hypersensitivity to contact allergens in of delayed type palmo-plantar psoriasis psoriasis. N.C.Biljanovska , M.V.Laskoska, M.Balabanova-Stefanova, V.Grivceva-Panovska. Contributions, Sec.Biol. Med.Sci. MASA, XXVI, 2,p.131-141 (2005).	1	$6 \times 0,6$	3,6
	7. Epidemiology of pemphigus in Macedonia: A 15-year retrospective study (1990-2004). M. .T Vlckova Laskoska, D.S. Laskoski, S.Kamberova, N. Caca-Biljanovska , N. Vlckova. International Journal of Dermatology 2007, 46,253-258.	1	$(6+1,13) \times 0,6$	4,28
	8. Palmoplantar pustulosis treated with itraconazole: a single, active-arm pilot study. M. Vlckova Laskoska, Nina Caca-Biljanovska , D.Laskoski, S. Kamberova. Dermatologic Therapy; vol.22, 2009,85-89.	1	$(6+1,828) \times 0,6$	4,69
	9. Principles of biologic therapy in psoriasis. Caca Biljanovska N. , Vlckova Laskoska. Contributions, Sec.Biol.Med.Sci. MASA, XXXIV, 1 p.143-53(2013)	1	$6 \times 0,9$	5,4
	10. Successful management of ustekinumab-induced pustular psoriasis without therapy discontinuation. Caca Biljanovska N , Vlckova Laskoska M, Laskoski D. Acta Dermatovenerol Croat. 2013; 21(3): 202-4.	1	$6 \times 0,8$	4,8

3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник на трудови на научен/стручен собир			
	1. Системска анафилакса. М.В.Лашкоска, В.Ќосев, Н.Ц.Билјановска . Зборник на трудови од 12 Симпозиум избрани поглавија од дерматологија современа и рационална терапија на лекари по општа медицина од Македонија, Скопје, Ноември, (1986), 54-57.	1	2 x 0,8	1,6
	2. Rheumatoid vasculitis – opservacija jednog slucaja. M.V.Laskoska, N.C. Biljanovska , L.Zaharieva, A.Anceviski, Med Jad 20, Suppl.1990; 166-169.	1	2 x 0,6	1,2
	3. Leukemicna eritrodermija. M.V.Laskoska, V. Grivceva Panovska, N.Caca Biljanovska . Libri Oncologici, 20 Suppl. 1991, 12-15 p.	1	2 x 0,8	1,6
4.	Пленарни предавања на научен /стручен собир со меѓународно учество			
	1. Systemic Therapy of psoriasis. N. Caca Biljanovska . Academia Dermatologica, BELUPO, Brioni, Croatia, June 11-15, 2004 2. Treatment of Plaques Psoriasis with Betamethasone Dipropionate VS Calcipotriol-Comparative study. N.C.Biljanovska . Academia Dermatologica, BELUPO, Brioni, Croatia, September 10-14, 2005 3. Sistemska terapija kod teskih formi psorijaze. N.C.Biljanovska . V Jadranski susreti dermatovenerologa SiCG, Tivat, 17-19.06.2005. 4. Биолошка терапија кај псоријаза. Цаца Билјановска Н. IV конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, Охрид, 23-26 септември, 2009. Зборник на резимеа, Пленарни предавања, 34. 5. Псоријаза и коморбидитети. Н. Цаца Билјановска . V Конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, Охрид, 4-7 септември, 2013. Зборник на резимеа, Пленарни предавања, 13.	5	3	15
5.	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество			
	1. Acropapulovezikulozen syndrome pri decata. N. Caca Biljanovska, M.V.Laskoska,	12	2	24

	D.Dervendzi, K.Cvetkovic. Godisni Sofiski dermatologicni dni, Sofija, Noemvri, 1993. 2. Therapy of psoriasis unguium with calcipotriol-our experiences. N.G.Caca-Biljanovska. M.T.Vlckova-Laskoska, D.S.Laskoski. 5th European Congress on psoriasis, 7th International Psoriasis Symposium Milan, September 2-5, 1998, Topical therapy, Abstracts, 142. 3. Gingival hyperplasia in cyclosporine treated psoriasis patients. M.T.Vlckova-Laskoska, D.S.Laskoski, N.G.Caca-Biljanovska. 5th European Congress on psoriasis, 7th International Psoriasis Symposium Milan, September 2-5, 1998, Abstracts, Free Communications, 100. 4. Tinea capitis and Microsporum canis in the Republic of Macedonia-epidemiological aspects. A.Starova, M.Laskoska, L.Goleva, M.B-Stefanova, N.G.Caca-Biljanovska. International symposium The Current trends in Dermatofungology, June, 16-17. 2000. Acta Dermatovenerol Croat vol 8, No 2, June 2000, Abstract book 102. 5. Psoriasis erythrodermica-Case report. N. Caca Biljanovska. Godisni sofiski dermatologicni dni, Sofija, Noemvri, 2002. 6. Generalized morphea and calcitriol therapy - our experience. N. Caca Biljanovska, Godisni sofiski dermatologicni dni, Sofija, Noemvri, 2003 7. Епидемиолошка проценка на пациентите со меланом во периодот 2005-2009 година дијагностицирани на Клиниката за дерматологија во Скопје. Камберова С, Цаца Билјановска Н, Пешиќ Н. IV конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, Охрид, септ.2009, Зборник на резимеа, 66. 8. Contact allergy in Palmoplantar Pustulosis. N. Caca Biljanovska, S Kamberova. 7th Spring Symposium of EADV, Cavtat, Croatia, May 13-16, 2010 9. Epidemiology Features of the Cases Diagnosed as Toxic Epidermal Necrolysis (Lyell Syndrome) at the Department of Dermatology, School of Medicine, Skopje, between January 2005 and December 2009 – S. Kamberova, N Caca – Biljanovska. 7th Spring Symposium of EADV, Cavtat, Croatia, May 13-16, 2010. Free Communication, 39			

	10. Коегзистензија на псоријаза и витилиго. Арсовска Бежовска И, Цаца Билјановска Н. V Конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, Охрид, Септ.04-07.213, Зборник на резимеа, 64. 11. Ustekinumab induced pustular psoriasis – case report. N Caca Biljanovska. XXII Naucna Konferencija, Klinicna Dermatologija, Retko nabljuduvani klinicni slucai, Sofia, 31 oktombri – 03 noembri 2013. 12. Immunopathogenesis of Psoriasis – rationale for biologic therapy. Саса – Билјановска Н. III Congres of Macedonian Society of Allergy and Clinical Immunology 16-18 Oct. 2014, Skopje, Abstract book, 30.			
6.	Секциски предавања на научен / стручен собир			
	1. Хронична рецидивантна уртикарија. Доц. Д-р Влчкова-Ласкоска, Ас. Д-р М Балабанова-Стефанова, Ас. Д-р Н. Цаца Биљановска, д-р Н Пешиќ. АСТМА И АЛЕРГОЗИ, Стручно советување, Охрид, 11-12 мај 1989. 2. Алергичан (леукоцитокластичан) васкулит – болест имуних комплекса. Н. Цаца Биљановска, М Влчкова–Лашкоскам Н. Пешиќ. VIII Научни Састанак Алерголога и Клиничких Имунолога Југославије, Програм, Копаоник, 10-13 Декембар 1990. 3. Acrodermatitis papulosa infantum- кутана манифестација на анкиричен хепатит. Цаца Билјановска Н, Влчкова Лашкоска М. II југословенски научен собир за вирусни хепатити. Книга на резимеа, Скопје, 4-5 октомври 1990. 4. Rosacea – современи аспекти во етиопатогенеза и терапија. Прим. Др. Сци. Мед. Нина Цаца Билјановска . 14.10.2011, Скопје, Стручен состанок на Здружението на дерматовенеролози на Македонија 5. Тераписки модалитети кај псоријатичната болест. Прим. Др. Сци. Мед. Нина Цаца Билјановска 23.11.2012, Скопје, Стручен состанок на Здружението на дерматовенеролози на Македонија.	5	1	5
7.	Апстрактите објавени во зборник на конференција - меѓународна			

1. Immunopathogenesis of oral Pemphigus vulgaris. Vlckova Laskoska M, Caca Biljanovska N, Darkovska J. 7th International Congress of Mucosal Immunology, Prague, august 16-20, 1992, Abstract book, 251. 2. Anafilakticno toksicna reakcija posle pcelinog ujeda za neuroloskim komplikacijama. Caca Biljanovska N, Vlckova Laskoska M, Pavlovski T. IX Kongres Alergologa I Klinickih imunologa Jugoslavije, Beograd, 1-6 novembar 1992, Zbornik radova 544. 3. Lupus miliaris disseminates faciei – form of cutaneous TB. Vlckova Laskoska M, Dervendzi D, Caca Biljanovska N, Pavlovski T. Ist National neumophthisiologic Congress with International participation, Otesevo, 20-23.09.1994, Book of abstracts 46. 4. Pemphigus and HLA association, Caca Biljanovska N, Vlckova Laskoska M, Cvetkovic K. Clinical Dermatology 2000 an International Congress, 28-31 may 1996, Vancouver, Book of abstracts, 187. 5. Universal Metabolic Calcinosis – A Case Report. Dervendzi D, Caca Biljanovska N, Nikolovska S, Pavlova Lj. Clinical Dermatology 2000 an International Congress, 28-31 may 1996, Vancouver, Book of abstracts, 152. 6. Pemphigus Triggered by Ionizing Radiaton and Intensive Sunlight. Vlckova Laskoska M, Caca Biljanovska N. Clinical Dermatology 2000 an International Congress, 28-31 may 1996, Vancouver, Book of abstracts, 176. 7. Reticulare Vascular Naevus (Cutis Marmorata Teleangiectatica Congenita) – a case report. Dervendzi D, Pavlovska Lj, Nikolovks S, Caca Biljanovska N, Starova A. International Congress of Phlebology, September 4-8, 1996, Corfu Greece, Program Abstracts, 284. 8. Церебрален инфаркт со деснострана хемипареза после убод од стршен. Манчева М, Влчкова Лашкоска М, Цаца Билјановска Н. 1 Македонки	1	47	47

	имунолошки конгрес, 1-5 октомври, 1996, Охрид. Мак мед преглед 50 : (суплемент 23), стр 136, 1996. 9. Linear Ig A Dermatitis: Diagnostic and Therapeutic Aspects. Vlckova Laskoska M, Caca Biljanovska N, Cvetkovic K. XV Kongres Dermatovenerologa Jugoslavije sa medunarodnim ucescem, Beograd, 30 X – 2 XI 1996. Acta dermatovenerol Jugosl. 19 (1996) supplement, 35. 10. Calcium metabolizam kod Calcipotriol tretiranih psorijazis pacijenata. Caca Biljanovska N, Vlckova Laskoska M, Cvetkovic K, Dervendi D, Matevska V. XV Kongres Dermatovenerologa Jugoslavije sa medunarodnim ucescem, Beograd, 30 X – 2 XI 1996. Acta dermatovenerol Jugosl. 19 (1996) supplement, 112. 11. Chlamydia trachomatis – najcesti uzrocnik seksualno prenosnih bolesti. Cvetkovic K, Vlckova Laskoska M, Caca Biljanovska N, Cvetkovic D. XV Kongres Dermatovenerologa Jugoslavije sa medunarodnim ucescem, Beograd, 30 X – 2 XI 1996. Acta dermatovenerol Jugosl. 19 (1996) supplement, 113. 12. Наши искуства во третман на Chlamydia trachomatis – генитални инфекции. Цветковиќ К, Цаца Билјановска Н, Цветковиќ Д. Конгрес на микробиологи на Македонија со меѓународно учество, 14-17 мај, 1997, Охрид, Зборник на Резимеа, 118. 13. Leukocytoclastic vasculitis in discoid lupus erythematosus. Caca Biljanovska N, Vlckova Laskoska M, Josifovski T, Laskoski D. Dermatopathology in Anatolia, 19-21 september 1997, Antalya, Tukrey. Book od Abstracts, 5. 14. Lichen planopilaris – a case report. Cifreska V, Ancevski A, Caca Biljanovska N, Starova A. Dermatopathology in Anatolia, 19-21 september 1997, Antalya, Tukrey. Book od Abstracts, 28. 15. Pemphigus Vulgaris in pregnancy.			

	Vlckova Laskoska M, Laskoski D, Starova A, Caca Biljanovska N. Clinical Dermatopathology , Singapore, 18-20 June 1998, Book of Abstracts, 110-111. 16. Cryosurgery and Basal Cell carcinoma – our experience. Pesic N, Vlckova Laskoska M, Dervendi D, Caca Biljanovska N, Cvetkovic K, Kamberova S. Clinical dermatology , Singapore, 18-20 June, 1998, Book of abstract, 1178. 17. Фенобарбитонски алергии кај деца. Стефанова М, Пеова С, Влчкова Лашкоска М, Дервенци Д, Цаца Билјановска Н. Македонски имунолошки денови, Охрид, 27-30 Септ.1998. Мак. мед. преглед 51: (Супл.32), стр.126. 18. Necrobiosis lipoidica diabetorum-по повод еден случај. Дервенци Шикова Д, Захаријева Л, Цаца Билјановска Н, Гоцев Ѓ. Втор конгрес на педијатри на Македонија со меѓународно учество. Септември 15-19, 1998, Охрид. Мак Мед Преглед 52 (Супл 31), стр.59. 19. Eczematoid eruption: rare side effect durin acitretin therapy of psoriasis. Caca Biljanovska N, Vlckova laskoska M, Goleva L, Kamberova S, Ivanova V. 7th National Congress of dermatology and veneorology, Sofia, 1-13 May, 2000. Book of abstract 78. 20. Pemphigus in Republic of Macedonia: a study of 65 cases. Kamberova S, Vlckova laskoska M, Balabanova Stefanova M, Caca Biljanovska N. 7th National Congress of dermatology and veneorology, Sofia, 1-13 May, 2000. Book of abstract 70. 21. Morphea-a new indication for calcipotriol therapy. Caca Biljanovaks N, Vlckova M, Balabanova M, Starova A. 16th Congress of Yugoslav dermatovenerologists, Igalo, Crna Gora, 20-23 Sept, 2000. Book of abstract, 58. 22. Rare clinical variants of keratoacathoma. Vlckova Laskoska M, Kamberova S, Caca Biljanovska N. 16th Congress of Yugoslav dermatovenerologists, Igalo, Crna Gora, 20-23 Sept, 2000. Book of abstract 25.			

	23. Ефекти на локалниот калципотриол кај psoriasis vulgaris-наш материјал. Цаца Билјановска Н, Влчкова Лашкоска М, Пешик Н, Николовска С, Анчевски А. Прв конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, Септ 25-28, 1996, Охрид, Зборник на резимеа, 91. 24. Третман на dysceratosis follicularis Darier со системски етретинат-приказ на случај. Николовска С, Павлова Љ, Гривчева В, Цаца Билјановска Н. Прв конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, 25-28 септ, Охрид, Зборник на резимеа, 20. 25. Трозаков модел-можност повеќе во дијагнозата на psoriasis vulgaris. Цифревска В, Анчевски А, Петрова Н, Цаца Билјановска Н, Гривчева В. Прв конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, 25-28 септ, 1996, Охрид, Зборник на резимеа 85. 26. Застапеност на микотичните инфекции во урогениталниот тракт-наш материјал. Цветковик К, Влчкова Лашкоска М, Цаца Билјановска Н, Цветковок Д. I конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, 25-28 септ, 1996, Охрид, Зборник на резимеа 116. 27. Мултипли суперфицијални базалиоми-комбиниран тераписки пристап со 5-Fluorouracil (Cr.Efudix) и криотерапија. Пешик Н, Анчевски А, Захаријева Л, Цаца Билјановска Н, Гоцев Ѓ. Прв конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, 25-28 септ, Охрид, Зборник на резимеа 162. 28. Amyloidosis cutis-по повод еден случај. Старова А, Влчкова Лашкоска М, Матевска В, Цаца Билјановска Н, Анчевски А. Прв конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, 25-28 септ 25-28, 1996, Охрид. 29. Lupus erythematosus systemicus-приказ на случај. Голева Л, Цветковик К, Цаца Билјановска Н, Гривчева В, Анчевски А, Мишевска С. II Конгрес на			

	дерматовенеролозите на Македонија со меѓународно учество, 13-16 септември, 2000, Охрид. Зборник на резимеа 146. 30. Стрептококна инфекција: тригер фактор на psoriasis guttata. Цаца Билјановска Н, Влчкова Лашкоска М, Старова А, Мирчевска З. II конгрес на микробиолозите на Македонија со меѓународно учество, 28-31 мај, 2002, Охрид. Зборник на резимеа, 96. 31. Клинички аспекти и дијагностички процедури кај кутаната криптококоза: приказ на случај. Влчкова Лашкоска М, Камберова С, Старова А, Цаца Билјановска Н, Јаневска В. II конгрес на микробиолозите на Македонија со меѓународно учество, 28-31 мај, 2002, Охрид. Зборник на резимеа, 135-136. 32. Tinea capitis во Македонија во период 1998-1999: епидемиолошки аспекти. Старова А, Влчкова Лашкоска М, Голева Л, Цаца Билјановска Н, Мирчевска З. II конгрес на микробиолозите на Македонија со меѓународно учество, 28-31 мај, 2002, Охрид. Зборник на резимеа, 136. 33. Acrodermatitis papulosa eruptive infantilis. Цаца Билјановска Н, Старова А, Дума С. III конгрес на педијатрите на Македонија со интернационално учество, 9-13 септември, 2003, Охрид, Зборник на апстракти, 217. 34. Tinea capitis – дерматофитска инфекција специфична за детската возраст. Старова А, Цаца Билјановска Н, Зафировиќ З, Волчова Н. III конгрес на педијатрите на Македонија со интернационално учество, 9-13 септември 2003, Охрид, Зборник на апстракти 43. 35. Линерана IgA – дерматоза во детска возраст. Влчкова Лашкоска М, Старова А, Цаца Билјановска Н, Волчова Н. . III конгрес на педијатрите на Македонија со интернационално учество, 9-13 септември 2003, Охрид, Зборник на апстракти, 216. 36. Терапија на псоријаза со			

	фотохемотерапија и ретиноиди. Цаца Билјановска Н, Влчкова лашкоска М, Старова А. XVI конгрес на лакарите на Македонија, 4-7 јуни, Охрид. Мак.мед преглед, 56 (Супл 54), 146, 2003. 37. Pustulosis palmo-plantaris treated with Itraconazole: an open study. Caca Biljanovska N, Vlckova Laskoska M, Starova A, Kamberova S. 12th Congress of EADV, 15-18 Oct, 2003, Barcelona Spain. JEADV 17, Suppl 3, 367, 2003. 38. Diagnostic procedures in cutaneous criptococcosis. Vlckova Laskoska M, Starova A, Caca Biljanovska N, Janevska V, Petrovska M. 12th Congress of EADV, 15-18 Oct, 2003, Barcelona Spain. JEADV 17, Suppl 3; FC 3-3, 108. 2003. 39. HPV16-associated penile squamous cell carcinoma. Vlckova Laskoska M, Pesic N, Caca Biljanovska N, Ivkovski Lj. Conference on sexually transmitted infections. 7-9 October 2004, Myconos, Greece. Book of abstracts , 218. 40. Generalized morphea and calcitiol therapy. Caca Biljanovska N, Vlckova laskoska M, Kamberova S, Zafirovik Z. 13th Congress of the EADV. 17-21 November 2004. Florence, Italy. JEADV 18 (Suppl 2), 432, 2004. 41. Toxic epidermal necrolysis with severe hepatitis. Vlckova laskoska M, Starova A, Caca Biljanovska N, Kamberova S. 13th Congress of the EADV. 17-21 November 2004. Florence, Italy. JEADV 18 (Suppl 2), 448, 2004. 42. Accrodermatitis continua Hallopeau – a case report. Kamberova S, Vlckova Laskoska M, Caca Biljanovska N, Starova A. 13th Congress of the EADV. 17-21 November 2004. Florence, Italy. JEADV 18 (Suppl 2), 349, 2004. 43. Combined exposure to UV and Di-nitro benzene sulfonic acid (DNBS) profoundly modulates Ca+2 binding proteins and alters redox signaling. Bennett Mary, Liu L, Liu S,			

	Caca Biljanovska N, McCormic T, Chance M, Cooper Km Karnik P. 68th annual meeting of the Society for investigative dermatology. Los Angeles, California, may 9-12 2007. Supplement to the journal of investigative dermatology, volume 127, suppl. 1 April 2007, Abstracts S143. 44. Lentigo maligna melanoma with extrafacial localization –a case report. Kamberova, Caca Biljanovska N. 7th Spring Symposium, Cavtat Croatia, May 13-16 2010 P 61. 45. T-cell mediated hypersensitivity to contact allergens in psoriasis. Caca Biljanovska N. 8th EADS Spring Symposium, Carlsbad, Czech Republic, April 14-17 2001. P160,86. 46. The role of Pytirosporum ovale in persistence of pemphigus seborrhoicus : a case study. Kamberova S, Caca Biljanovska N. 8th EADS Spring Symposium, Carlsbad, Czech Republic, April 14-17 2001. P032, 73. 47. Treatment of severe psoriasis with ustekinumab : a case report. Caca Biljanovska N, Arsovska I, Kamberova S. 20th Congress of EADS, Lisbon Portugal, 20-24 Oct 2011. P 1146,73.			
8.	Учество на научен/стручен собир со реферат (постер).			
	1. Хистоглобин терапија кај хроничната рецидивантна уртикарија. Цаца Билјановска Н, Влчкова Лашкоска М, Павловски Т. IX пулмо-алерголошки научно-стручен состанок и V секција на бронхолози на Југославија. 9-13 октомври 1989, Книга на апстракти, 71. 2. Херeditарен ангионеуротичен едем-горно-респираторни компликации. Влчкова Лашкоска М, Цаца Билјановска Н. X пуломо-алерголошки научно-стручен состанок, Охрид, 16-20 Септ, 1991. Зборник на апстракти, 110. 3. Орален пемфигус како дијагностички проблем. Влчкова Лашкоска М, Павловски Т, Цаца Н. VI собир на стоматолози на Македонија, Дојран, 19-21 Јуни, 1991. Книга на апстракти, 144.	4	0,5	2

	4. Најчести каузални алергени за контактен протетички стоматит: наш материјал. Павловски Т, Влчкова Лашкоска М, Цаца Н. VI собир на стоматолозите на Македонија, Дојран, 19-21 јуни, 1991. Книга на апстракти, 143.			
ВКУПНО		183,06		

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Број на активности	Поени	Вкупно поени
1.	Завршена специјализација во областа на медицинските науки			
	Специјализација по дерматовенерологија, 1989	1	2	2
2.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија			
	- Член на комисија за супервизија на дејностите од областа на медицинската козметологија и воведување стандарди во работата на козметичките салони во Р. Македонија. - Рецензент на Medonian Journal of Medical Science, труд 2009. - Рецензент на Medonian Journal of Medical Science, труд 2009 -Превод и стручна редактура на упатства за практикување медицина заснована на докази-област дерматовенерологија, Министерство за здравство, 2007.	1	4	4
3.	Воведување на нова лабораториска/клиничка метода			
	MED-тест	1	4	4
4.	Клиничка или апликативна студија во областа на медицинските науки и здравството			
	1. A-phase III study in calcipotriol plus hydrocortisone in psoriasis vulgaris on the face and intertriginous area, LEO Pharmaceutical products LTD. 2. Клиничка студија-терапевтска ефикасност и безбедност на Бетасалик® (betamethasone 0,5mg+salicylic acid 30 mg)/1g маст-Реплек Фарм во споредба со Diprosalic ® (betamethasone 0,5mg+salicylic	1	2	2

	acid 30 mg) /1 g маст-MERCK SHARP& DONME LIMITED: рандомизирана, едноструко – слепа, контролирана клиничка студија кај пациенти со псоријаза.			
ВКУПНО		12		

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активноста	Број на активности	Поени	Вкупно поени
1.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир			
	Член на организационен/програмски одбор на 5 конгреси на дерматовенерозите на Македонија	5	1	5
2.	Државна награда за научни достигнувања –учесник на тим			
	Награда “Гоце Делчев”-2006 за учебник “Дерматовенерологија”.	1	2	2
3.	Награда за научни постигнувања од струкова организација – самостоен			
	Благодарница од СЗЛ, Македонија, 1992 Благодарница од МЛД, 1994 Диплома од МЛД, 2012	3	3	9
4.	Студиски престој во странство			
	-престој во Германија – 1 месец -престој во Холандија – 2 месеца -Фулбрајтов стипендист САД – 9 месеци	2 1	0,5 2	3
ВКУПНО		19		

Кандидатката во времето кога изведувала вежби немало анонимно спроведување на анкета за евалуација од страна на студентите на Медицинскиот факултет.

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	104,4
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	195,06

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	12
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	19
ВКУПНО	318,46

Членовите на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација цитирана во горенаведениот Образец, утврдија дека д-р Нина-Цаца Билјановска не ги исполнува условите од Законот за високото образование и Правилникот за именување и дополнување на Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр.274.2013 и Анексот број 1 на овој Правилник), земајќи предвид дека нема објавени најмалку четири научноистражувачки трудови во соодветната област во меѓународни научни списанија или меѓународни научни публикации или два научни труда во научно списание со импакт-фактор во последните пет години.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Сузана Николовска с.р.
2. Проф. д-р Александар Анчевски с.р.
3. Проф. д-р Весна Гривчева-Пановска с.р.
4. Проф. д-р Лилјана Спасовска с.р.
5. Доц.д-р Елизабета Жоговска с.р.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација на кандидатите, ас. д-р Катерина Дамевска и д-р Нина Цаца-Билјановска, Комисијата утврди дека кандидатката д-р Нина Цаца-Билјановска не ги исполнува сите услови утврдени со Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, за да биде избрана во звањето доцент во научната област дерматовенерологија.

Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на ас. д-р Катерина Дамевска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката, Комисијата заклучи дека ас. д-р Катерина Дамевска поседува научни, стручни и педагошки квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето доцент во научната област дерматовенерологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, ас. д-р Катерина Дамевска да биде избрана во звањето доцент по предметот дерматовенерологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Сузана Николовска с.р.
12. Проф. д-р Александар Анчевски с.р.
13. Проф. д-р Весна Гривчева-Пановска с.р.
14. Проф. д-р Лилјана Спасовска с.р.
15. Доц.д-р Елизабета Жоговска с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

**ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ВЛИЈАНИЕТО НА ПРИДРУЖНИТЕ
ЛИГАМЕНТАРНО-КАПСУЛАРНИ ПОВРЕДИ КОИ СЕ АРТРОСКОПСКИ
ДИЈАГНОСТИЦИРАНИ ВРЗ ИСХОДОТ НА ФРАКТУРИТЕ НА ДИСТАЛНИОТ КРАЈ НА
РАДИУСОТ “ ОД М-Р КАТЕРИНА КАСАПИНОВА, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКОТ
ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата X редовна седница одржана на 12.5.2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Катерина Касапинова со наслов „Влијанието на придружните лигаментарно-капсуларни повреди кои се артроскопски дијагностицирани врз исходот на фрактурите на дисталниот крај на радиусот“, во состав: проф. д-р Илија Тодоров, проф. д-р Славчо Стојменски и проф. д-р Надица Митреска.

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Катерина Касапинова, со наслов „Влијанието на придружните лигаментарно-капсуларни повреди кои се артроскопски дијагностицирани врз исходот на фрактурите на дисталниот крај на радиусот“, содржи 129 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,15 проред и големина на букви 12, илустриран со 55 табели и 79 слики, има 163 библиографски единици, меѓу нив научни трудови и книги.

Трудот е структуриран со сите поглавја на еден научноистражувачки труд, и тоа: вовед, мотив и цели, материјали и методи, резултати, дискусија, заклучоци и литература. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се мотивот и целите на истражувањето, истражувачките прашања и теоретската рамка. Кандидатката укажува дека во последната декада вниманието при испитувањето на исходот на фрактурите на дисталниот крај на радиусот е насочено кон процена на онеспособеноста на пациентите и квалитетот на животот по здобиената повреда проценет од перспектива на пациентот, преку соодветни прашалници. Студиите за пациентите со здобиена фрактура на дисталниот крај на радиусот кои го испитувале соодносот на рендгенграфскиот исход со онеспособеноста од перспектива на пациентите не докажале нивна корелација, укажувајќи дека „добра“ рендгенска слика (т.е. успешно лекувана коскена лезија) не гарантира задоволен пациент. Оттука произлегува потребата да се посвети поголемо внимание на евалуацијата и згрижувањето на придружните меко ткивни повреди кај фрактурите на дисталниот радиус, бидејќи се претпоставува дека тие се причина за незадоволителниот долгорочен исход на некои од нив.

Потоа следува приказ на меко ткивните повреди кои ги придружуваат фрактурите на дисталниот радиус, со посебен осврт на анатомските и биомеханичките карактеристики на триаголниот фибро-`рсквичен комплекс и неговите компоненти кои се примарен стабилизатор на дисталниот радиоулнарен зглоб, како и екстринзичните и интринзичните лигаменти на рачниот зглоб со поголем акцент на скафолунатниот лигамент. Кандидатката ја разработува и улогата на

лигаментите на рачниот зглоб во моделот на фрагментацијата на зглобната површина кај фрактурите на дисталниот радиус. Наведени се сумарните резултати на претходно објавени студии кои ја испитувале застапеноста на придружните меко ткивни повреди кај фрактурите на дисталниот радиус. Укажано е дека артроскопијата на рачниот зглоб е златен стандард за откривање на овие меко ткивни повреди. Таа, како минимално инвазивна техника, овозможува процена на репозицијата на интраартикуларната фрактура на дисталниот радиус, отстранување на фрактурниот дебрис, исклучување на евентуално интраартикуларно пласирање на остеосинтетскиот материјал со истовремена дијагноза и евентуален третман на повредите на меките ткива на рачниот зглоб преку директна визуелизација и зголемување.

Во воведот е даден и преглед на развојот на научната мисла за придружните меко ткивни повреди кај фрактурите на дисталниот радиус (пред сè повредата на скафолунатниот/лунотрикетралниот лигамент и триаголниот фибро-`рскивичен комплекс TFCC). Прикажани се досега објавените резултати од студиите кои ја истражувале асоцијацијата на рендгенграфскиот исход на овие фрактури со постоењето на асоцирана повреда, а потоа и студиите за клиничкиот исход на овие повреди. Констатирано е дека овие студии пред сè го истражувале рендгенграфскиот и објективниот исход кај пациентите со фрактура на дисталниот радиус кај кои е констатирано постоење на придружна повреда, но не ги употребиле прашалниците за процена на онеспособеноста како мерка за исходот.

Во понатамошниот дел на воведот е даден краток преглед на индикационото подрачје на артроскопијата на рачниот зглоб, како и анатомските карактеристики и видното поле на порталите за нејзино изведување.

Мотив и цели на истражувањето

Токму недостатокот на студии кои го истражувале клиничкиот исход (изразен со онеспособеноста) кај фрактурите на дисталниот радиус кај кои постои придружна меко ткивна повреда е **мотив** за изработката на оваа студија. Ниту асоцијацијата на иницијалните карактеристики на фрактурата на дисталниот радиус со евентуалните придружни повреди не е доволно истражена и не е позната предиктивната вредност на иницијалните рентгенграфски карактеристики на овие фрактури. Не се јасни ниту индикациите за артроскопска репарација на асоцираните меко ткивни лезии.

Со оглед на изнесеното, јасно и концизно се поставени следниве **цели**:

- да се анализира корелацијата меѓу постоењето на придружна повреда на триаголниот фибро-`рскивичен комплекс и исходот на фрактурите на дисталниот крај на радиусот;
- да се истражи асоцијацијата на придружната скафолунатна и/или лунотрикетрална повреда со исходот на фрактурите на дисталниот радиус;
- да се открие дали постои корелација на иницијалните радиографски карактеристики на фрактурите на дисталниот радиус со наодот на придружна меко ткивна повреда.

Краток опис на применетите методи

Делот **Материјал и методи** е конципиран во неколку целини: пациенти, интервенција, поделба на серијата испитувани пациенти во групи, инструменти за процена на исходот и статистичка анализа.

Клиничката студија е проспективна рандомизирана студија на 85 пациенти со здобиена фрактура на дисталниот крај на радиусот, селектирани според прецизно дефинирани критериуми за вклучување и исклучување. Во студијата се вклучени само пациентите со фрактура на дисталниот радиус кај која е индицирано оперативно лекување според актуелните трауматолошки доктрини на лекување. За изведување на студијата е добиена согласност од Етичката комисија на

Министерството за здравство на Р.Македонија и Етичката комисија на Медицинскиот факултет во Скопје.

Оперативната интервенција започнува со дијагностичка артроскопија на рачниот зглоб која се изведува по стандардизиран протокол при што се нотира и градуира наодот на следниве меко ткивни структури: скафолунатен лигамент (наодот се степенува според Geissler-овиот модифициран систем), луноотрикетрален лигамент (Geissler-ова артроскопска класификација), екстринзични лигаменти, триаголен фибро-`рскавичен комплекс TFCC (артроскопски наод класифициран според Palmer) и зглобни `рскавици (модифицирана Outerbridge класификација). Следува оперативниот третман на фрактурата на дисталниот радиус и тоа со артроскопски асистирани репозиција и фиксација на интраартикуларните фрактури. Со цел рандомизирање на групата на испитаници во студијата се вклучени само пациентите кај кои по оперативниот третман е постигната задоволителна репозиција според критериумите на Graham и Nana. Врз база на артроскопскиот наод, пациентите се поделени во три групи: 1. без придружна повреда; 2. со повреда на TFCC; 3. со скафолунатна и/или луноотрикетрална повреда; а пациентите кај кои ќе биде дијагностицирана придружна комбинирана скафолунатна и/или луноотрикетрална и TFCC-повреда се исклучени од студијата.

Користени се три групи на мерки на исход, на третиот и шестиот месец после операцијата. Онеспособеноста е проценета со користење на два прашалника - Patient rated wrist evaluation PRWE (Проценка на рачниот зглоб од страна на пациентот) и Disability of Arm, Shoulder and Hand Questionnaire DASH (Прашалник за онеспособеноста на раката, рамото и шаката), кои се детално објаснети и се приложени како протоколи. Радиографската евалуација опфаќа мерење на радијалната должина, радијалниот агол, дорзалниот агол, улнарната варијанса, скафолунатниот интервал, растојанието на дисталниот радиоулнарен зглоб, зглобниот конгруитет и типот на улнарната фрактура. Типот и поттипот на фрактурата се одредени според АО-класификацијата. Физички клинички параметри кои се иследени во оваа студија се силата на стисокот, опсегот на движења на рачниот зглоб, стабилноста на дисталниот радиоулнарен зглоб и скафолунатната стабилност. Појавата на симптомите и знаците на некоја од компликациите се следени во целиот тек на лекувањето и тие се нотирани на стандардната листа формулирана од McCay.

Добиените податоци се обработени со статистичките програми SPSS 17 и Minitab 15 for Windows.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Добиените **резултати** од испитувањето се поделени во повеќе целини. Сите испитувани параметри се детално прикажани графички и табеларно со 54 слики и 45 табели, проследени со соодветен коментар, што претставува добра илустрација на добиените резултати.

Во иследувањето на оваа студија се вклучени вкупно 85 пациенти и тоа 45 со придружна повреда на триаголниот фибро-`рскавичен комплекс (TFCC), 15 со придружна повреда на интринзичните лигаменти (скафолунатен лигамент SL и/или луноотрикетрален лигамент LT) и 25 пациенти без придружна меко ткивна повреда (контролна група). На почетокот на резултатите прикажани се деталните карактеристики на испитуваните групи според типот на оперативната интервенција, како и според карактеристиките на фрактурата на дисталниот радиус и дисталната улна.

Следува детален приказ на застапеноста на меко ткивните повреди прикажани како процент, како и одделна распределба според соодветниот класификациски систем. Сумарно, кај 75% од сите пациенти од оваа студија е идентификувана придружна повреда на една од следниве структури: TFCC, SL или LT.

Според резултатите кои покажуваат дека не постои статистички значајна корелација, повреда на TFCC може да постои и кај интра- и кај екстраартикуларните фрактури, а таа е независна и од постоењето на истовремена фрактура на улнарниот стилоид. Статистичката анализа не најде

корелација на ниту еден тестиран радиографски параметар со присуството на повреда на TFCC, ниту со типот на повредата на TFCC.

Постои значајна корелација на присуството на фрактура на улнарниот стилоид со постоењето на асоцирана лезија на лулотрикетралниот лигамент. Ако фрактурата на дисталниот радиус е интраартикуларна, тоа е ризик-фактор за постоење на повреда и на SL и/или LT лигамент. Ваква корелација постои и со големината на промената на растојанието на дисталниот радиоулнарен зглоб, како и големината на инцијалното скафолунатно растојание. За сите останати радиографски параметри, анализата не покажа постоење на корелација со присуството на повреда на SL и/или LT-лигамент.

Кандидатката дава детален приказ на резултатите од следењето на исходот кај пациентите од испитуваните групи со фрактура на дисталниот радиус на третиот и шестиот месец после оперативната интервенција, и тоа резултатите од PRWE и DASH-прашалникот, резултатите од испитувањето на објективните карактеристики на рачниот зглоб (силата на стисокот и опсегот на движења), како и измерените радиографски параметри кај сите пациенти низ фазите на следење.

Добиените резултати за трите одделни групи за секоја од употребените мерки на исход потоа се меѓусебно споредени за да се тестира дали постои статистички значајна разлика на исходот на фрактурите на дисталниот радиус зависно од постоењето на придружна меко-ткивна повреда. Според добиените резултати постои статистички значајна разлика на онеспособеноста меѓу пациентите од групата без придружна повреда и пациентите од другите две групи (TFCC и SL) и на третиот и на шестиот месец проценети со PRWE и DASH-прашалникот. Потоа постои статистички значајна разлика на силата на стисок меѓу пациентите од групата без придружна повреда и пациентите од другите две групи (TFCC и SL) само на третиот месец, но не и шестиот месец. На третиот месец постои статистички значајна разлика и меѓу пациентите од групата без придружна повреда и пациентите од групата со TFCC-повреда за дорзалната екстензија и пронацијата, а за останатите движења не постои значајна разлика.

Во делот на **дискусијата**, детално и критички се анализирали и објаснети добиените резултати и нивното значење. При анализа на резултатите од сопственото испитување, кандидатката истовремено ги споредува со веќе објавени резултати во литературата од таа област. Дискусијата е поделена на пет дела, секој од нив детално дава одговор на одделните цели на оваа студија.

Честата застапеност на асоцираните меко ткивни повреди кај фрактурите на дисталниот радиус (околу 75% од пациентите со фрактура на дисталниот радиус здобиваат и придружна повреда на некоја од главните меко ткивни структури: триаголен фибро-`рסקавичен комплекс или интринзичен лигамент), како и наодот за непостоење на корелација на радиографските параметри на фрактурата на дисталниот радиус со постоењето на асоцирана повреда на TFCC ја потврдуваат важноста на артроскопијата на рачниот зглоб како метод за откривање на присуството и тежината на меко ткивните повреди асоцирани со фрактурите на дисталниот радиус.

Пациентите со фрактура на дисталниот радиус кои имаат асоцирана повреда на триаголниот фибро-`рסקавичен комплекс имаат полош исход (и тоа субјективен изразен со резултатот од прашалниците за самоевалуација; и објективен претставен со силата на стисок, опсегот на движење на рачниот зглоб, улнарната болка на притисок) од оние пациенти кај кои нема ваква асоцирана повреда. И пациентите со фрактура на дисталниот радиус кои имаат асоцирана повреда на интринзичните лигаменти имаат полош исход (и субјективен и објективен) од оние пациенти кај кои нема ваква асоцирана повреда. Затоа меко ткивните повреди се важен кофактор кој придонесува за исходот на фрактурите на дисталниот радиус. Артроскопијата кај повредениот рачен зглоб има критична улога за евалуација на асоцираните меко ткивни повреди и зглобната површина на дисталниот радиус, како и за третманот на идентификуваните повреди.

Заклучоците се коректно формулирани и даваат прецизни одговори на целите кои се поставени во оваа докторска дисертација. Според резултатите од оваа студија се препорачува меко-твивните повреди да бидат земени во предвид при секое лекување на фрактурите на дисталниот радиус, а артроскопијата на рачниот зглоб да биде вклучена во алгоритмот за оперативен третман на овие фрактури.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Катерина Касапинова, со наслов „Влијанието на придружните лигаментарно-капсуларни повреди кои се артроскопски дијагностицирани врз исходот на фрактурите на дисталниот крај на радиусот“, претставува истражување од научното подрачје трауматологија и потесната област хирургија на горниот екстремитет.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Катерина Касапинова со наслов „Влијанието на придружните лигаментарно-капсуларни повреди кои се артроскопски дијагностицирани врз исходот на фрактурите на дисталниот крај на радиусот“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [5]. Kasapinova K, Kamiloski V. Open reduction and internal fixation versus external fixation and/or Kirschner wires for distal radius fractures. A systematic review. Contributions. Section of Medical Sciences. MASA 2014;35(1):225-236.
- [6]. Kasapinova K, Kamiloski V. Analysis of the arthroscopically diagnosed soft-tissue injuries associated with distal radius fractures. Maced J Med Sci 2014; 7(2): 277-282.
- [7]. Kasapinova K, Kamiloski V. Scapholunate and lunotriquetral ligament lesions associated with distal radius fractures. Medicus 2014;19(3):439-447.
- [8]. Kasapinova K, Kamiloski V. The value of the initial radiographic characteristics of the distal radius fractures in prediction of associated lesion of the triangular fibrocartilage complex. Physioacta 2013; 7(3):39-50.
- [9]. Касапинова К, Камилоски В. Анализа на радиолошкиот исход на фрактурите на дисталниот крај на радиусот. Македонски медицински преглед 2011;65(2):106-112.
- [10]. Kasapinova K, Kamiloski V. Outcome evaluation in patients with distal radius fracture. Contributions, Section of biological and medical sciences, MASA 2011;32(2):231-246.
- [11]. Kasapinova K, Kamiloski V. Pain and disability during six months in patients with a distal radius fracture. Contributions, Section of biological and medical sciences, MASA 2009;30(2),185-196.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатката се: според резултатите од оваа студија се препорачува меко-твивните повреди да бидат земени во обзир при лекувањето на фрактурите на дисталниот радиус, а артроскопијата на рачниот зглоб да биде вклучена во алгоритмот за оперативен третман на овие фрактури.

Подрачјето на примена е: фрактурите на дисталниот крај на радиусот и мекоткививните повреди на рачниот зглоб.

Можните понатамошни истражувања се: процена на вредноста на различните методи за репарација на меко ткивните структури на рачниот зглоб и нивното влијание на исходот на фрактурите на дисталниот радиус

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Катерина Касапинова** со наслов **„Влијанието на придружните лигаментарно-капсуларни повреди кои се артроскопски дијагностицирани врз исходот на фрактурите на дисталниот крај на радиусот“**

КОМИСИЈА

Проф. д-р Илија Тодоров с.р.

Проф. д-р Славчо Стојменски с.р.

Проф. д-р Надица Митреска с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

**ЗА ОЦЕНКА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА СО НАСЛОВ
„МИКРОГЛИЈАЛНАТА АКТИВАЦИЈА И НЕЈЗИНАТА ПРИМЕНА ВО
ОДРЕДУВАЊЕ НА ВРЕМЕТО НА НАСТАНУВАЊЕТО НА
КОРТИКАЛНИТЕ МОЗОЧНИ НАГМЕЧУВАЊА“ ОД АС.Д-Р
АЛЕКСАНДАР СТАНКОВ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ
ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата редовна X седница одржана на 12.5.2015 година, по предлог на Научниот одбор, формираше Комисија за оценка на докторската дисертација на ас.д-р Александар Станков изработена на Институтот за судска медицина, криминалистика и медицинска деонтологија со наслов „Микроглијалната активација и нејзината примена во одредувањето на времето на настанувањето на кортикалните мозочни нагмечувања“, во состав:

1. проф.д-р Алексеј Дума
2. проф.д-р Биљана Јанеска
3. проф.д-р Спасе Јовковски.

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Изработената докторска дисертација на кандидатот ас.д-р Александар Станков, со наслов „Микроглијалната активација и нејзината примена во одредувањето на времето на настанувањето на кортикалните мозочни нагмечувања“, ги содржи сите неопходни елементи на научноистражувачко дело во кое јасно и прецизно се образложени апстрактот, воведот, целите, хипотезите, материјалот и методите на работа, резултатите, дискусијата и заклучоците. Целокупниот текст е двојазичен (македонски и англиски).

Во **воведниот дел**, кандидатот прикажува преглед на досегашните научни сознанија за микроглијалните клетки, кортикалните мозочни контузии и начините на детектирање на нивната старост. Во првиот дел, кандидатот дава опширен преглед за потеклото, развојот и функцијата на микроглијалните клетки. Па, така тој нив ги опишува како независни и единствени имуни клетки на мозокот кои не се поврзани со ниедна структура и кои се во постојано истражување на какво било субоптимално функционирање. Тие се заштитници на мозочното ткиво и неговата хомеостаза борејќи се против микроорганизмите, демиелинизацијата, траумата, канцерогените и нефункционалните клетки. Иако се сметаат за мозочни макрофаги, на прв поглед морфологијата на микроглијалните клетки кај здраво мозочно ткиво на возрасен човек не укажува никаква поврзаност со класичната макрофагна морфологија. Врз основа на морфолошкиот изглед, тие и го добиле своето име - “разгранети” микроглијални клетки. Во овој случај, тие имаат мало тело и долги разгранети продолжетоци. Терминот “мирувачки” исто така е поврзан со овој вид на клетки, но со овој термин се објаснува нивната состојба, односно се воспоставува линк меѓу нивната морфологија и функција. Менувањето на морфологијата на микроглијалните клетки е во зависност од здравствената состојба на централниот нервен систем. Секоја промена во ткивната хомеостаза, без разлика дали е настаната од болест или траума, праќа сигнал до одбранбените клетки кои соодветно реагираат со бројни промени во нивната морфологија. Соодветната реакција подразбира нивна активација што вклучува морфолошка и биохемиска трансформација, пролиферација и миграција на клетките кон зоната на оштетувањето. Нивната морфолошка и биохемиска трансформација е временски зависна и токму тоа се употребува при одредувањето на староста на повредите.

Во **вториот дел од воведот** кандидатот ги објаснува основните сознанија за начинот на заздравувањето на повредите на централниот нервен систем, осврнувајќи се на кортикалните нагмечувања. Процесот на заздравување при повреди на ЦНС, а врз основа на морфолошките промени, се состои од следниве фази: деструкција на ткивото, инфламаторен клеточен одговор, макрофагна/микроглијална реакција и реактивна глиоза со создавање на глијална лузна. Фазата на деструкција на ткивото се карактеризира со механички прекин на континуитетот на ткивото. Ова води кон локално нарушување на структурата на ткивото, а повредите на крвните садови доведуваат до исхемија или крвавење како и до оштетување на нервните клетки. Овие нарушувања се следени со акутен инфламаторен одговор на крвните клетки (тромбоцити, неутрофили и лимфоцити). Во процесот на таканареченото расчистување, учествуваат макрофагите и микроглијалните клетки. По отстранувањето на изумрените нервни клетки следува фазата на реактивна глиоза. Ова завршува со астроцитна пролиферација, екстензивна хипертрофија на клеточното тело и цитоплазмата,

придружена со ангиогенеза и формирање на глијална лузна. Церебралните нагмечувања се карактеризираат со рани морфолошки промени како периваскуларни крвавења, локален едем или некроза на ткивото. Овие случувања се проследени со акутен воспалителен одговор, како и со реакција на микроглијалните клетки и на церебралните макрофаги со последователна реактивна глиоза. Овој синџир на случувања е проследен со астроцитна пролиферација, создавање на нови крвни садови и депозиција на фиброзна глијална лузна. Како што напоменавме претходно, морфолошките промени кои се случуваат при репарационите процеси по повредувањето се користат во форензичната проценка за времето на настанување на повредите. Во суштина, дијагностичката вредност е зависна од методата за утврдување на постоење или отсуство на тие промени (конвенционални хистолошки боења, ензимски хистохемиски и имунохистохемиски боења), од употребуваните методи за претворање на идентификуваните параметри во бројки (квификација) како и од интерпретацијата на добиените резултати.

Во **последниот дел од воведот** се изнесуваат досегашните сознанија за стереологијата и нејзината примена во науката. Стереологијата е тридимензионална интерпретација на дводимензионални пресеци на материјали или ткиво. Во склоп на стереологијата се развиени техники кои овозможуваат добивање на квантитативни информации за тридимензионалниот материјал од мерења кои се направени на дводимензионални пресеци. Стереологијата е метода која вклучува рандомизирано систематско земање на примероци за да овозможи добивање на непристрасни и квантитативни податоци. Таа е многу важна и корисна метода во невронауката, која може да даде податоци за бројот и распоредот на клетките кои се предмет на изучување на оваа студија.

Хипотезата на оваа студија е дека со стереолошка проценка на густината на микроглијалните клеточни фенотипи (базирана врз морфологијата и имунореактивноста за маркерите на активација), ќе се воспостават критериуми за прецизно одредување на времето на настанувањето на лезијата, т.е. нејзината старост.

Целите се јасно и прецизно дефинирани и се насочени кон утврдување на времето на настанување на кортикалните мозочни контузии преку:

- корелација меѓу времето на преживување со активација на микроглијалните клетки;
- корелација меѓу времето на преживување и густината на активираните микроглијалните клетки;

- за прв пат (во науката до сега) ќе се изведе непристрасно мерење на густината на кој било вид клетки во човечки мозок затоа што ќе го имаме ткивото во целост, од почеток до крај.

Делот **Материјал и методи** се состои од вовед, каде што се образложени карактеристиките на студијата која е дизајнирана како проспективна студија во која се вклучени триесет контузиони промени од случаи со различно време на преживување, потоа примероци од контралатералната страна на повредите и десет случаи каде што не постојат никакви знаци за повреда или каков било стимул кој би довел до активација на микроглијалните клетки. Исто така, детално се опишани инклузионите и екслузионите критериуми за случаите на кои ќе се извршуваат испитувањата. Во останатиот дел прецизно и концизно се опишани методите за работа со мозочното ткиво во поглед на прегледот и фотографирањето, потоа фиксацијата и начинот на земање на примероци од ткивото. За идентификација на микроглијалните клетки користена е имунохистохемиска метода на двојно бојење со употреба на антитела за Иба-1 и Цд-68, при што кафеаво пребојување дава бојењето со Иба-1, а црно пребојување бојењето за Цд-68. Во последниот дел е опишан начинот за стереолошкото истражување кое е суштинско во оваа студија. Стереолошкото истражување е направено на сериски пресеци со дебелина од 40 микрони со користење на софтверот Визиофарм, додека, пак, одредувањето на волуменот на ткивото е направено со користење на софтвер Фиџи на калибрирани фотографии од свежи и фиксирани пресеци и со употреба на методот на Кавалиери на ткивото кое се наоѓа во касетите и микроскопските стакла. Статистичките методи се добро образложени, а податоците се изработени со софтвер Статистика 12.

Резултатите од оваа студија се прикажани со употреба на табели, графици и фотографии од микроскопските препарати. Во првиот дел се прикажани резултатите од дескриптивната статистика во однос на полот, возраста, времето на преживување, постморталниот период, тежината на мозочното ткиво, причината за смрт и околностите под кои настанала смртта. Во останатиот дел се прикажани фотографии од микроскопските препарати, каде што е претставена промената на микроглијалната морфологија во зависност од времето на преживување. Статистичката обработка на податоците и меѓусебното влијание на варијаблите се претставени со табели и графикони, кои се во врска со вкупниот број на клетките на милиметар квадратен во свежо ткиво, бројот на мирувачки и активирани микроглијални клетки, како и бројот на макрофагите на милиметар квадратен во свежо ткиво. Во склоп на резултатите, опишана е разликата на волуменот на ткивото меѓу свежо и фиксирано мозочно ткиво.

Во **дискусијата** кандидатот примарно се осврнува на толкување и споредба на добиените резултати со најновите сознанија во врска со микроглијалните

клетки, нивната морфолошка промена и промената на нивната густина во примероците земени од повреденото мозочно ткиво, како и на резултатите добиени од испитувањата поврзани со промената на волуменот на свежо и фиксирано ткиво. Во останатиот дел, кандидатот ја опишува апликативната вредност на добиените резултати и употребливоста на стереологијата како метода во секојдневната судскомедицинска практика.

На крајот кандидатот кратко и прецизно ги дефинира заклучоците кои во целост произлегуваат од добиените резултати и нивната примена во секојдневната судскомедицинска практика.

Литературата е претставена со референци од научни трудови, книги и интернет-ресурси кои ја опфаќаат испитуваната проблематика од самиот почеток до најновите научни сознанија.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот ас.д-р Александар Станков, со наслов „Микроглијалната активација и нејзината примена во одредувањето на времето на настанувањето на кортикалните мозочни нагмечувања“, претставува истражување од научното подрачје судска медицина и неуропатологија.

Докторската дисертација на кандидатот ас.д-р Александар Станков, со наслов „Микроглијална активација и нејзината примена во одредување на времето на настанување на кортикалните мозочни нагмечувања“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација од ас.д-р Александар Станков со наслов „Микроглијалната активација и нејзината примена во одредувањето на времето на настанувањето на кортикалните мозочни нагмечувања“ претставува студија со научно и апликативно значење во која целите се во целост реализирани, а добиените резултати се адекватно обработени и презентирани.

Комисијата смета дека студијата ги исполнува стручните и научните критериуми за докторска дисертација и дава значаен придонес во областа на мозочните истражувања, особено во областа на краниocereбралните повреди од судскомедицински аспект.

Со оглед на наведеното, Рецензентската комисија има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да ја продолжи постапката за одбрана на докторската

дисертација на кандидатот **ас.д-р Александар Станков** со наслов **Микроглијалната активација и нејзината примена во одредувањето на времето на настанувањето на кортикалните мозочни нагмечувања.**

РЕЦЕЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф.д-р Алексеј Дума, с.р.
2. Проф.д-р Биљана Јанеска, с.р.
3. Проф.д-р Спасе Јовковски, с.р.

До

**ДЕКАНОТ,
НАСТАВНО-НАУЧНИОТ СОВЕТ И
РЕЦЕНЗЕНТСКАТА КОМИСИЈА
НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО
Скопје ПРИ УКИМ**

П Р И Г О В О Р

Од

Ас. д-р Роза Крстеска, психијатар, д-р сци, вработена во ЈЗУ Психијатриска болница „Скопје“ - Скопје, Оддел за психогеријатрија, наставно-научна база на Медицинскиот факултет.

Во врска со конкурсот за избор на научни соработници по предметот психијатрија и медицинска психологија од 14.2.2015 и Билтенот на УКИМ во Скопје број 1100 од 15.5.2015 год. со Рефератот на Рецензентската комисија во која се предложени кандидатите д-р. Виктор Исјановски и д-р. Кадри Хаџихамза, би сакала да дадам ПРИГОВОР на повеќе аспекти од овој Реферат:

Евидентна е разликата во бодовите меѓу кандидатите, дадена од Рецензентската комисија. Јас имам 320 бода, додека двата избрани кандидата имаат далеку помалку, едниот има 235 бода, а другиот 209 бода.

Сакам да истакнам дека како и Виктор Исјановски имам објавени трудови во списанија во земјава, но и надвор од земјава. Исто така, дел од трудовите од д-р. Исјановски каде што се јавува како коавтор не се поврзани со содржината на работата на Катедрата за психијатрија.

Присуство на елементи на **непотизам** кај предложениот кандидат **д-р. Виктор Исјановски**. Цитирам дел од Законот за научноистражувачка дејност и Законот за високото образование:

Во Законот за научноистражувачка дејност под IX, во член 39: **Постапката за избор во научни звања** поблиску се уредува со статутот на субјектот на научноистражувачката дејност **согласно со правилникот за критериумите и постапката за избор во**

наставно-научни, научни и наставни звања донесен од субјектот на научноистражувачката дејност.

Во Законот за високото образование, во: **Критериуми за избор во наставно-научни звања, член 125, 41**: Во наставно-научното звање на иста единица (факултет) на високообразовна установа **не може да биде избрано лице кое има одбрането докторски труд на факултет каде што има засновано работен однос во наставно-научно, наставно, односно соработничко звање лице со кое е роднина по крв во права линија до кој и да е степен, а во странична линија до четврти степен.**

Постоење на **конфликт на интереси во врска со двајца членови од рецензентската комисија и мајката на едниот предложен кандидат**:

Проф д-р Розалинда Исјановска, мајка на предложениот кандидат д-р. Виктор Исјановски, е директно инволвирана во магистерските трудови и докторската дисертација на роднини од прв степен на двајца членови од Комисијата.

За личноста, професионалноста и посветеноста меѓу кандидатите оставам на совеста на членовите на Рецензентската комисија. 13 години одговорно и посветено ги извршувам активностите како асистент на Катедрата, додека д-р.Исјановски е асистент од пред 5 години.

Сметам дека со долгогодишната практична, стручна и научна посветеност во областа на психијатријата - психогеријатрија, област со големо значење во светот и сè повеќе на нашите простори, од интерес и на Катедрата за психијатрија би било дополнување и застапеност на сите супспецијалистички области на психијатријата.

Се надевам дека ваквата одлука на Резензентската комисија ќе биде коригирана од Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет, а чиј исход д-р. Виктор Исјановски јавно го искажуваше уште пред да биде објавен Билтенот.

Со почит,

Прим.ас. д-р. Роза Крстеска

психијатар, д-р сци. с.р.

До

Наставно-научниот совет на

Медицинскиот факултет во Скопје

Предмет: Одговор на Приговор во врска со заклучокот на Рефератот за избор на два научни работника по предметот психијатрија и медицинска психологија, објавен во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 1100 од 15. 5. 2015 г.

Во врска со Приговорот од заклучокот на Рецензентската комисија доставен од ас.д-р Роза Крстеска, Рецензентската комисија, по неговото разгледување, го дава следниов одговор:

Рецензентската комисија во текот на изготвувањето на заклучокот на Рефератот за избор на два научни работника по предметот психијатрија и медицинска психологија, во целост се придржуваше до Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Сите пријавени кандидати на конкурсот за избор на два научни работника по предметот психијатрија и медицинска психологија се бодувани согласно со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и Законот за високото образование.

Членот 125 од Законот за високото образование на кој се повикува кандидатката во Приговорот гласи: „**во наставно-научното звање** на иста единица на високообразовна установа не може да биде избрано лице кое има одбрането докторски труд на факултет каде што има засновано работен однос во наставно-научно, наставно, односно соработничко звање лице со кое е роднина по крв во права линија до кој и да е степен, а во странична линија до четврти степен.” Согласно со член 121 од Законот за високото образование „на факултетот **наставно-научни звања се доцент, вонреден професор и редовен професор.**” Ас.д-р Виктор Исјановски се предлага за избор во научно звање – научен соработник, а не во наставно-научно звање на кое се однесува членот 125 од Законот за високото образование. Менторството од страна на мајката на предложениот кандидат кај роднини на двајца членови на

Рецензентската комисија не претставува конфликт на интерес при избор во научно звање.

Рецензентската комисија, по разгледувањето на Приговорот, констатира дека тој е неоснован по сите наводи и затоа останува на својот став образложен во заклучокот на Рефератот.

Согласно со претходно изнесеното, Рецензентската комисија го потврдува заклучокот на Рефератот за избор на два научни работника по предметот психијатрија и медицинска психологија, објавен во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 1100 од 15. 5. 2015 г., и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му предлага ас. д-р Кадри Хаџихамза и ас. д-р Виктор Исјановски да бидат избрани во звањето НАУЧЕН СОРАБОТНИК по предметот психијатрија со медицинска психологија на Медицинскиот факултет во Скопје.

Членови на Рецензентската комисија

1. Проф. д-р Весна Пејоска Геразова, с.р.
2. Проф. д-р Антони Новотни, с.р.
3. Проф. д-р Марија Ралева, с.р.
4. Проф. д-р Викторија Вујовиќ, с.р.
5. Проф. д-р Бранислав Стефановски, с.р.

ПРЕГЛЕД НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ/ИНСТИТУТ

1. ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Шкипе Деваја-Кумнова	"Поврзаност на индексот на телесната маса (БМИ) и серумската концентрација на лептинот и астмата"	Association of body mass index (BMI) and serum leptin concentration with asthma	Проф. д-р Весела Малеска-Ивановска	12.05.2015 0905-2068/25
2.	Мерал Речеви	"Ниско-молекуларен хепарин со или без аспирин во превенција на матернални и перинатални компликации кај ризична бременост"	Low molecular weight heparin with or without aspirin in prevention of maternal and perinatal complication in risk pregnancy	Проф. д-р Борче Георгиевски	12.05.2015 0905-2068/26
3.	Маја Мојсова-Мијовска	"Улогата на целниот централен венски притисок (ЦВП) врз раната функција на графтоот кај бубрежна трансплантација од жив донор"	The role of intraoperative target CVP in living donor kidney transplantation on initial kidney function	Проф. д-р Гоце Спасовски	12.05.2015 0905-2068/27
4.	Билјана Илковска	"Хомеостаза на железото кај пациенти со метаболички синдром"	Iron homeostasis in patients with metabolic syndrome	Проф. д-р Даница Лабудовиќ	12.05.2015 0905-2068/28
5.	Весна Кос	"Примање и давање на подароци во општата медицина"	Giving and Receiving Gifts in General Medicine	Проф. д-р Здравко Чакар	12.05.2015 0905-2068/29
6.	Владимир Чадиковски	"Ретроспективна компаративна студија во решавањето на примарни антериорни хипоспадии по		Проф. д-р Ацо Димов	12.05.2015 0905-2068/30

		методите на Snodgrass и Mathieu"			
7.	Даниела Иванова-Панова	"Примарна дисменореа-епидемиолошки и доплер ултразвучни карактеристики кај студентска популација во Република Македонија"	Primary dysmenorrhea, epidemiology and Doppler ultrasound characteristics in adolescent, student population in the Republic of Macedonia	Проф. д-р Бети Зафирова-Ивановска	12.05.2015 0905-2068/31
8.	Игор Стојковски	"Постоперативна хемоирадијација со единечен целен волумен, наспроти хемоирадијација со намалување на целниот волумен во третманот на малигните глиоми"	Postoperative chemoradiation with single target volume versus chemoradiation with reduced target volume in the treatment of malignant glioma	Проф. д-р Снежана Смичкоска	12.05.2015 0905-2068/8
9.	Валентина Коевска	"Улогата на физикалната терапија и рехабилитација во лекувањето на пациентите со примарна остеопороза"	The role of physical therapy and rehabilitation at the primary osteoporosis patients	Проф. д-р Снежана Мишевска-Перчинкова	12.05.2015 0905-2068/9

РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ

„ГОВОРИМЕ И ПИШУВАМЕ (ПРИРАЧНИК ПО ЈАЗИЧНА ПИСМЕНОСТ ОД I ДО V ОДДЕЛЕНИЕ ЗА СТУДЕНТИ, НАСТАВНИЦИ И ОБУЧУВАЧИ)“

ОД АВТОРОТ/-ИТЕ Д-Р БЛАГИЦА ПЕТКОВСКА И М-Р АНИТА ШТЕРЈОСКА-МИТРЕСКА

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на 2. III 2015 г. бр. 02-181/6, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на прирачникот **„Говориме и пишуваме (Прирачник по јазична писменост од I до V одделение за студенти, наставници и обучувачи)“** од авторот/-ите: д-р Благица Петковска и м-р Анита Штерјоска-Митреска, наменет за студентите на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ (назив на единицата), за предметите: методика на наставата по македонски јазик 1; методика на наставата по македонски јазик 2 и работилница по слободни активности по македонски јазик, избрани се проф. д-р Билјана Маленко и доц. д-р Елизабета Ралповска.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. ОПШТ ДЕЛ

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	<u>„Говориме и пишуваме (Прирачник по јазична писменост од I до V одделение за студенти, наставници и обучувачи)“</u>
Назив на предметната програма:	Методика на наставата по македонски јазик
Назив на студиската програма:	Одделенска настава
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	Методика на наставата по македонски јазик 1; Методика на наставата по македонски јазик 2. Работилница по слободни активности по македонски јазик.
Предметот методика на наставата по македонски јазик 1 на Педагошкиот факултет е <u>задолжителен</u> предмет со фонд на часови - 5, број на ЕКТС-кредити - 5 и се слуша во VII семестар. Предметот работилница по слободни активности по македонски јазик на Педагошкиот	

факултет е изборен предмет со фонд на часови - 3, број на ЕКТС-кредити - 3 и се слуша во VII семестар.

Предметот методика на наставата по македонски јазик 2 на Педагошкиот _ факултет е задолжителен предмет со фонд на часови - 5, број на ЕКТС - кредити - 5 и се слуша во VII семестар.

Реден број на изданието:		прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 83 - страници (формат В5 (JIS), напишани на компјутер, со големина на фонтот - 12. Текстот е поделен во 8 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 1 слика и 8 табели.	

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Билјана Маленко с. р.

Доц. д-р Елизабета Ралповска с. р.

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р БИЛЈАНА МАЛЕНКО

Краток опис на содржината:	Наставниот процес, особено во почетната фаза на образование, кај учениците од I до V одделение, постојано има потреба од нови учебници, помагала и практикуми во кои ќе се следат промените и новите сознанија во методологијата на изучувањето на одредени области и подрачја. Токму затоа, појавата на секој нов труд кој придонесува за подобрување на образовниот процес, како и за збогатување на знаењата на учениците, не само што е добредојден, туку и нестрпливо се очекува. Таков труд, всушност, е трудот <i>Говориме и пишуваме (Прирачник по јазична писменост од I до V одделение за студенти, наставници и обучувачи)</i> на д-р Благица Петковска и м-р Анита Штерјоска-Митреска. Како што може да се види и од насловот, овој труд е посветен на изучувањето на македонскиот јазик, на подобрувањето на јазичната писменост кај учениците од основното образование, но како помагало за обучување на студентите и на наставничкиот кадар – односно, практично, со многу методско-дидактички вежби и примери, да им се претстави јазичната структура, но и јазичните можности на македонскиот јазик. Овој Прирачник, на осумдесетина страници, содржи седум основни дела, на кои им претходи обраќање на приредувачите до читателите а, на крајот, се наоѓа список на изворите и на консултираната литература. Првиот дел, под наслов <i>Култура на говорот (јазичен бонитон)</i>, укажува на значењето на јазичната култура која треба да се негува од најраната возраст. Бидејќи јазичната култура е дел од општата култура, потребно е постојано да се води грижа за неа. Токму затоа, во овој дел се дадени и најкарактеристичните особини кои треба да ги има секој култивиран говор, како што се: осмисленост, целисходност, правилност, точност, јасност, динамичност, хармоничност, гласност и убедливост. За стекнување на овие

	особини, од особена важност е улогата на наставникот и неговиот јазичен израз, кој треба да се одликува со „високо усвоена јазична нормативност“. Во вториот дел, под наслов <i>Подрачја, форми и видови на писмени работи и јоворни вежби</i> се претставени видовите вежби, и тоа: јазични, правописни, стилски, но и формите и видовите на писмени вежби (нарација: (раскажување и прераскажување), опишување, известување и расправа). Всушност, овде се претставени многубројни аспекти на анализа на јазичниот израз, што секако се од огромно значење и помош за секој наставник за структурирано и целоопфатно искористување на јазичните можности. Едновременно, со овие вежби, не само што им се овозможува на учениците на многу интересен начин да ги совладуваат знаењата за мајчиниот јазик, туку едновременно го градат и сопственото јазично мислење. Делот <i>Јазични вежби</i> е и најобемен дел од овој труд, бидејќи и текстуално и графички е претставена лексичката структура на јазикот, односно, како се создаваат акцелеративни речници, кои може да се употребат за многу лексички подрачја. Така, на пример, основниот лексички фонд се збогатува со зборови кои означуваат: чувства, човечки особини, дејства и активности, еден предмет – многу особини, а со вежбите во кои се испуштани некои зборови се поттикнува јазичната креативност на учениците. Исто така, се укажува и на начините како се образуваат зборовите (суфиксација и префиксација), на пр.: пат, патник, патарина, патоказ; дочита, прочита итн., на видовите зборови и нивните значења (синонимите, антонимите и паронимите), на повеќезначноста на зборовите (полисемијата), како и на значењата на утврдените фразеолошки форми (идиомите). Во делот <i>Наставнички знаење</i> се укажува на

	<i>стилистичките вежби</i> се сместени лексичко-стилските вежби. За нивно поуспешно спроведување, во овој дел претставени се: попознатите методски постапки за реализација на стилистичките вежби, дадени се поттиците за стилистичко интервенирање, како и вежби за забележување (во овој дел, освен што е претставена работата на учениците во училища и на определено место, се укажува и на подготовката на наставникот); и на крај, со говорна вежба, ученикот покрај тоа што усвојува граматички знаења, усвојува видови говорења (воопштено и конкретно), но и дека зборовите освен основните поседуваат и преносни значења. Во делот <i>Работилница</i> се претставени вежбите: за опишување на текст по аналогија, проширување на текст во ЕСР-рамка за организирање на настава и, на крај, пишување на оригинални текстови на тема за Мравката и за Штурецот (низ сите фази за пишување). Овој дел изобилува со објаснувања и презентација на соодветните техники на пишување, проследени со соодветни текстови и нивно графичко претставување. По прегледот на овој труд, слободно можеме да кажеме дека пред нас имаме интересно помагало во наставниот процес од областа на наставата по предметот македонски јазик за учениците од најрана училишна возраст. Трудот изобилува со примери, со текстови и со вежби, во кои се застапени соодветните техники, со детални објаснувања за текот на вежбите, а во согласност со методските барања. На тој начин јазикот, јазичниот материјал, е убаво илустриран и графички претставен, што секако овозможува јасност, динамика и виталност на јазичната материја. Особено задоволство претставуваат и соодветно избраните примери кои, од своја страна, им се блиски на учениците од соодветната возраст, а 'обичните' зборови (кои им припаѓаат на основниот лексички фонд) дополнети со стари и со нови зборови, од нив или од наставникот, добиваат нови и проши-

	рени значења. Учењето на јазикот, па и на неговата граматика, не треба да претставува тешкотија, туку напротив, задоволство - пред сè, тоа е подобрувањето на јазичната писменост кај учениците од I до V одделение.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Трудот соодветствува со програмските барања на наведените предмети.
Предлози за потребни корекции:	нема
Оцена на ракописот:	Ваков прирачник, изработен од долгогодишните практичари, д-р Благица Петковска и м-р Анита Штерјоска-Митреска, претставува и збогатување на македонската стручна литература од областа на методиката на мајчиниот јазик. Токму затоа, со задоволство го препорачаме трудот <i>Говориме и пишуваме (Прирачник по јазична писменост од I до V одделение за студенти, наставници и обучувачи)</i> за печатење, сигурни дека неговото значење и вредност многу бргу ќе се потврдат.
Категоризација:	учебник/ <u>учебно помагало</u> /скрипта
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи <u>83</u> страници (формат формат B5 (JIS), напишани на компјутер, со големина на фонтот - 12. Текстот е поделен во <u>8</u> поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи <u>1</u> слики и <u>8</u> табели.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како прирачник по предметите: методика на наставата по македонски јазик 1, методика на наставата по македонски јазик 2 и работилница по слободни активности по македонски јазик, примарно наменет за студентите на Педагошкиот факултет.

РЕЦЕНЗЕНТ
Проф. д-р Билјана Маленко с. р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ

„ГОВОРИМЕ И ПИШУВАМЕ (ПРИРАЧНИК ПО ЈАЗИЧНА ПИСМЕНОСТ ОД I ДО V ОДДЕЛЕНИЕ ЗА СТУДЕНТИ, НАСТАВНИЦИ И ОБУЧУВАЧИ“

ОД АВТОРОТ/-ИТЕ Д-Р БЛАГИЦА ПЕТКОВСКА И М-Р АНИТА ШТЕРЈОСКА-МИТРЕСКА

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на 2. III 2015 г. бр. 02-181/6, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на прирачникот **„Говориме и пишуваме (Прирачник по јазична писменост од I до V одделение за студенти, наставници и обучувачи)“** од авторот/-ите: д-р Благица Петковска и м-р Анита Штерјоска-Митреска, наменет за студентите на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ (назив на единицата), за предметите: методика на наставата по македонски јазик 1; методика на наставата по македонски јазик 2 и работилница по слободни активности по македонски јазик, избрани се проф. д-р Билјана Маленко и доц. д-р Елизабета Ралповска.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Општ дел

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	<u>„Говориме и пишуваме (Прирачник по јазична писменост од I до V одделение за студенти, наставници и обучувачи)“</u>
Назив на предметната програма:	Методика на наставата по македонски јазик
Назив на студиската програма:	Одделенска настава
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	Методика на наставата по македонски јазик 1; Методика на наставата по македонски јазик 2. Работилница по слободни активности по македонски јазик.
Предметот методика на наставата по македонски јазик 1 на Педагошкиот факултет е <u>задолжителен</u> предмет со фонд на часови - 5, број на ЕКТС-кредити - 5 и се слуша во VII семестар.	

Предметот работилница по слободни активности по македонски јазик на Педагошкиот факултет е изборен предмет со фонд на часови - 3, број на ЕКТС-кредити - 3 и се слуша во VII семестар.

Предметот методика на наставата по македонски јазик 2 на Педагошкиот _ факултет е задолжителен предмет со фонд на часови - 5, број на ЕКТС - кредити - 5 и се слуша во VII семестар.

Реден број на изданието:		прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 83 - страници (формат В5 (JIS), напишани на компјутер, со големина на фонтот - 12. Текстот е поделен во 8 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 1 слика и 8 табели.	

РЕЦЕНЗЕНТИ

1. Проф. д-р Билјана Маленко с. р.

2. Доц. д-р Елизабета Ралповска с. р.

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ДОЦ. Д-Р ЕЛИЗАБЕТА РАЛПОВСКА

Краток опис на содржината:	Трудот <i>Говориме и ѝишуваме</i>, уште именуван и како <i>Прирачник ѝо јазична ѝисменосѝ од I до V одделение за сѝуденѝи, насѝавници и обучувачи</i> претставува вистинска новина во бранот јазични помагала за наставата по мајчин јазик, наменет за широка академска средина и опфаќајќи широка популација на луѓе: ученици, студенти, наставници, интелектуалци, почитувачи на убавиот македонски збор. На 83 страници, авторките Благица Петковска и Анита Штерјоска-Митреска преку прецизно и соодветно одбрани и елаборирани наслови, преку совршено разработени и претставени вежби, преку одлично осмислени оригинални и одбрани состави прават успешен обид наставата по мајчин јазик, колку што е можно повеќе, да ја доближат и до оној што е носител и до оној што е примач на наставните содржини, со цел значајно да се олеснат сите комуникативни активности и часовите по мајчин јазик да се направат интересни, достапни и примамливи за изведување и за слушање, правејќи и од наставниците и од учениците активни и инвентивни креатори на наставата и учесници во наставата. Уште на самиот почеток, авторките мошне суптилно, лесно и впечатливо ни го привлекуваат вниманието дефинирајќи ја јазичната култура и поимот говор, на тој начин воведувајќи нè во натамошниот текст од каде што многу јасно може да се согледаат сите важни компоненти на јазичната култура кои треба да ги поседува еден наставник, и кои треба да ги вгради и да ги развива и кај своите ученици, идни академски граѓани. Носител на ваквото јазично оформување на изразот или креирање на „јазичната облека“, според авторките, треба да бидат јазичните вежби кои

	ќе ги практикува и ќе ги поттикнува секој наставник со цел кај учениците да го развие и да го збогати речникот, да ги мотивира да користат различни зборови во различни контексти, со основно и со преносно значење, да откриваат и да изведуваат нови зборови, да ги научат вредноста, значењето и правилната употреба на синонимите, антонимите, паронимите, повеќезначните зборови, фразеолошките изрази, да го знаат и да го осознаат сето она што го прави јазичното богатство на еден народ. Истовремено, ваквите креативни пристапи и сознанија треба да се искористат како поттик учениците да пишуваат, да опишуваат, да создаваат проза и поезија, да ја научат играта на зборовите, да владеат со зборовите, да ги користат зборовите како најмоќно средство за изразување на мислите и на самите себе. Сè што е потребно да знаете за јазикот како наставна содржина и како наставно средство, дури и мотивацијата зошто и како да говорите и да пишувате, сè е совршено одбрано, разработено и претставено на едно место, токму во овој труд. Оттука и нашата препорака овој Прирачник да стане важен и неизоставен дел од вашата наставно-научна работа и од секојдневната комуникација.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Трудот соодветствува со програмските барања на наведените предмети.
Предлози за потребни корекции:	нема
Оцена на ракописот:	Ракописот претставува придобивка во однос на подобрувањето на јазичната писменост за кадарот кој се формира на Педагошкиот факултет.
Категоризација:	учебник/ <u>учебно помагало</u> /скрипта
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи <u>83</u> страници (формат формат B5 (JIS)), -напишани на компјутер, со големина на фонтот 12. Текстот е поделен во <u>8</u> поглавја (вклучувајќи ја

	литературата) и содржи _1_ слики и _8_ табели.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како _прирачник_ по предметите: методика на наставата по македонски јазик 1, методика на наставата по македонски јазик 2 и работилница по слободни активности по македонски јазик, примарно наменет за студентите на Педагошкиот факултет.

РЕЦЕНЗЕНТ

Доц. д-р Елизабета Ралповска с. р.

РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ ЗА УЧЕБНИК „ПРИМЕНЕТА ЕКОНОМИКА“

**ОД АВТОРИТЕ ПРОФ. Д-Р СОФИЈА ТОДОРОВА, ПРОФ. Д-Р ВАНЧО УЗУНОВ
И ДОЦ. Д-Р БИЉАНА ПЕТРЕВСКА**

Со Одлуката на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје бр. 02-615/69, од 30.5.2014 година, донесена на седницата на Советот одржана на 30.5.2014 година, определен сум за рецензент на учебникот „Применета економика“ од авторите: проф.д-р Софија Тодорова, проф.д-р Ванчо Узунов и доц.д-р Биљана Петревска. По проучувањето на понудениот текст, до членовите на Наставно-научниот совет на Правниот факултет, со задоволство го доставувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. ОПШТО ЗА ТРУДОТ

Учебникот „Применета економика“ од авторите проф. д-р Софија Тодорова, проф. д-р Ванчо Узунов и доц. д-р Биљана Петревска, од 2015 година, е резултат на потребата од учебник за студентите на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје по предметот применета економика. Исто така, делови од овој учебник ќе се користат и за студентите на политички науки за предметот економска политика, за студентите на студиите по новинарство за предметот применета економика, како и за студентите на магистерски студи по деловно право за предметот деловно окружување на РМ.

Авторите во учебникот ги вградиле најновите измени и дополнувања на законската регулатива кои се однесуваат на економскиот систем на Република Македонија. Освен тоа, во учебникот се анализираат и позначајните теми и актуелни прашања од сферата на економската политика на Република Македонија. За одбележување е фактот што во учебникот најзначајните прашања се анализирани како од теоретски така и од практичен аспект. Учебникот изобилува со бројни слики, табели и графикони, кои му даваат додадена вредност. Со тоа учебникот добива еден дополнителен квалитет и тежина, овозможувајќи им на студентите да се запознаат со економскиот систем и економската политика на Република Македонија.

2. Приказ на трудот

Учебникот „Применета економика“ од авторите проф. д-р Софија Тодорова, проф. д-р Ванчо Узунов и доц. д-р Биљана Петревска, се состои од 360 страници чукаан текст (формат Verdana), напишани на компјутер, со големина на фонтот 10. Материјата во текстот на учебникот по применета економика е структурирана и презентирана во 17 глави, кои се распоредени во рамките на следниве два дела:

1. „Елементи, институции и правна рамка на современиот пазарен економски систем“, кој содржи 7 глави;
2. „Економски систем и економска политика на Република Македонија“, кој содржи 10 глави.

Во првиот дел се обработени воведните теми, односно најпрво е дефиниран предметот на проучувањето, а потоа е прикажана и еволуцијата на економските системи во светот, гледана од аспект на факторите кои ги определуваат нивните промени. Понатаму, овој дел од учебникот е посветен на теоретските образложенија поврзани со целината и функционирањето на економските системи. Односно, тука се прикажани елементите, институциите и правната рамка кои се својствени на современиот пазарен економски систем. Во тие рамки се опфатени и обработени теми кои се значајни не само за подетално и посистематично изучување на архитектурата на современиот пазарен економски систем, туку тие се значајни и како пристап за приближување на една економска материја до студенти кои студираат други науки – право, политологија и новинарство. Имено, тука станува збор за: (а) сопственоста како институција на современиот пазарен економски систем; (б) преговарањето, трансакциите и договорите како институции на современиот пазарен економски систем; (в) пазарот како елемент на современиот пазарен економски систем; (г) деловните субјекти како институција на современиот пазарен економски систем; и (д) улогата и позицијата на владата во современиот пазарен економски систем. Треба уште еднаш да се подвлече фактот дека во овој дел од текстот (учебникот) авторите прават успешно анализирање и корелирање на одредени категории кои студентите ги изучуваат во одделни правни дисциплини (на пример, сопственоста, договорите, трговските друштва, целокупната правна рамка и сл.) со економската теорија и практика. Во таа смисла, студентите добиваат можност за пошироко согледување и запознавање со одделни феномени и категории кои тие ги изучуваат.

Вториот дел од текстот најнапред се однесува на еволуцијата на економскиот систем на Македонија, со опфаќање на периодот од 1945 до 2000 година. Понатаму, текстот се однесува на потсистемите, елементите и институциите на современиот економски систем на Република Македонија. Во таа смисла, обработени се следниве теми: (а) монетарен систем, монетарна политика и политика на девизен курс на Македонија; (б) финансиски систем и пазар на капитал во Македонија; (в) фискален систем и фискална политика на Македонија; (г) системски аспекти на економските односи на РМ со странство; (д) хоризонтални, секторски и развојни економски политики на РМ; (ѓ)

невработеност, политики за вработување, и пазар на работна сила во РМ; (е) социјална стратификација, нееднаквост, и сиромаштија во Македонија; и, конечно (ж) идни системски реформи и економска политика на Македонија за пристапување кон Европската унија.

3. Заклучна оцена и предлог

Учебникот „Применета економика“ од авторите проф. д-р Софија Тодорова, проф. д-р Ванчо Узунов и доц. д-р Биљана Петревска, има целосна заокруженост во опишувањето и објаснувањето на начинот на функционирањето на современиот економски систем на Република Македонија. За посебно истакнување е настојувањето на авторите во рамките на секоја целина, покрај економските аспекти, да ги истакнат и правната и институционалната рамка кои ја сочинуваат основата на секој потсистем на економскиот систем на Македонија. За подвлекување во понудениот текст е и фактот на неговото изложување во форма на современ учебник, бидејќи секоја глава започнува со наведување на целите кои треба да се постигнат, т.е. со прашањата што треба да се научат со нејзиното проучување, а на крајот на секоја глава исто така завршува со потсетување на клучните термини и концепти, како и со прашања за утврдување на материјата и за дискусија. Понатаму, покрај тоа што секоја глава претставува логична целина самата по себе, главите се и логично меѓусебно поврзани, со посочување на аспектите чии образложенија се испреплетени во други глави. Од друга страна, и структурата на текстот е сосема логична и конзистентна, бидејќи прво се обработени прашања и теми кои потоа се применети при објаснувањето на карактеристиките на економскиот систем на Република Македонија. Целокупната материја е презентирана на разбирлив начин, користен е стил на објаснување кој е соодветен на нивото за студенти, а текстот е поткрепен и со конкретни примери и илустративни средства, како што се табели, графикони, шеми итн.

Имајќи ги предвид претходно наведените карактеристики и квалитети на понудениот текст „Применета економика“ од авторите проф. д-р Софија Тодорова, проф. д-р Ванчо Узунов и доц. д-р Биљана Петревска, со задоволство им препорачувам на членовите на Наставно-научниот совет на Правниот факултет “Јустинијан Први” во Скопје, да го усвојат како учебник по истоимениот предмет што се изучува на Факултетот.

Рецензент

Проф. д-р Тито Беличанец, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ ЗА УЧЕБНИК „ПРИМЕНЕТА ЕКОНОМИКА“

**ОД АВТОРИТЕ ПРОФ. Д-Р СОФИЈА ТОДОРОВА, ПРОФ. Д-Р ВАНЧО УЗУНОВ
И ДОЦ. Д-Р БИЉАНА ПЕТРЕВСКА**

Со Одлуката на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје бр. 02-615/69, од 30.5.2014 година, донесена на седницата на Советот одржана на 30.5.2014 година, определен сум за рецензент на учебникот *Применета економика* од авторите: проф. д-р Софија Тодорова, проф. д-р Ванчо Узунов и доц. д-р Биљана Петревска. По темелното и деталното читање на текстот, до членовите на Наставно-научниот совет на Правниот факултет, го доставувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. ПРИКАЗ НА ТРУДОТ

Понудениот текст од авторите проф. д-р Софија Тодорова, проф. д-р Ванчо Узунов и доц. д-р Биљана Петревска претставува трето, изменето и дополнето издание на учебникот по *применета економика* и е наменет првенствено (но, се разбира, не и исклучиво) за студентите на правните студии, на студиите по новинарство и на политичките студии кои изучуваат предмети со ист или сличен назив. Трудот опфаќа 360 страници компјутерски подготвен текст (фонт Verdana, големина на фонтот 10).

Материјата во текстот е структурирана и презентирана во рамки на два дела, односно седумнаесет глави. Првиот дел со наслов “Елементи, институции и правна рамка на современиот пазарен економски систем”, содржи седум глави. Вториот дел е насловен „Економски систем и економска политика на Република Македонија” и содржи десет глави.

Во првиот дел, како што е вообичаено, најнапред е дефиниран предметот на проучување (Глава 1). Потоа следува приказ на еволуцијата на економските системи во светот и факторите што ја детерминираат (Глава 2). Сопственоста како централен столб на современите пазарни економски системи е обработена во третата глава. Четвртата глава е посветена на преговарањето, трансакциите и договорите. Дефинирање на пазарот, неговите функции и видовите пазарни структури се обработени во петтата глава. На соодветен начин е третирана и улогата на деловните субјекти во современиот пазарен економски систем (Глава 6). Првиот дел завршува со објаснување на улогата и задачите на владата, односно државата во современите пазарни системи (Глава 7).

Сосема разбирливо, вториот дел во кој се обработени економскиот систем и економската политика на Република Македонија е пообеман. Најнапред се говори за еволуцијата на економскиот систем на Република Македонија во периодот од 1945 до 2000 година (Глава 8). Реформирањето на сопственоста во македонската економија е објаснето во деветтата глава. Десеттата глава е посветена на монетарниот систем,

монетарната политика и политиката на девизниот курс. Во единаесеттата глава се обработени финансискиот систем и пазарот на капитал. Фискалниот систем и фискалната политика се третираат во дванаесеттата глава. Системските аспекти на економските односи на РМ со странство се дадени во тринаесеттата глава. Најобемната, четиринаесеттата глава ги опфаќа хоризонталните, секторските и развојните економски политики на РМ. Во петнаесеттата глава е обработен најгорливиот проблем на македонската економија - невработеноста, како и политиките за вработување, и пазарот на работната сила. Во шеснаесеттата глава се разработува социјалната стратификација и растечката нееднаквост и сиромаштија. Со оглед на нашите аспирации за членство во ЕУ во последната, седумнаесеттата глава се укажува на неопходните идни реформи и економски политики за пристапување кон оваа економско-политичка интеграција.

Потребата од издавањето на ова трето, дополнето и изменето издание на учебникот по *применета економика* произлегува првенствено од динамичноста на третираната проблематика не само од теоретски аспект, туку првенствено низ призма на брзите промени кои се манифестираат во конципирањето на стопанскиот систем на Република Македонија во целина и во неговите одделни сегменти, како и во реализацијата на тековната и развојната економска политика.

Главните промени во однос на претходните две неизменети изданија, според самите автори, се состојат во: прво, извршено е ажурирање на податоците согласно со најновите расположливи официјални податоци; второ, соодветно се модификувани деловите од текстот кои се однесуваат на квантитативните тенденции во македонската економија; трето, инкорпорирани се најновите законски измени кои ја формираат правната и институционалната рамка на македонската економија; четврто, онаму каде што било можно, текстот е кондензиран, а проширен е со вметнување на темата за хоризонталните, вертикалните и развојните економски политики на РМ и проблемите сврзани со социјалната стратификација на населението; петто, извршена е целосна редукција на текстот со цел да се направи почитлив и достапен до студентите. Последно, но не и најмалку важно, авторскиот тим е проширен со вклучување на доц. д-р Биљана Петревска.

4. Оцена на трудот

Понудениот текст претставува современо конципиран учебник по предметот *применета економика* во кој се опфатени релевантните елементи, институции, и правната рамка на пазарниот економски систем генерално, и конкретните потсистеми на економскиот систем и основните карактеристики на економската политика на Република Македонија. Притоа, успешно се комбинирани и применети сознанијата од повеќе научни дисциплини значајни за разбирање на применетата економика, особено од економијата, теоријата на игри, теоријата на трансакционите трошоци, економската анализа на правото, теоријата на сопственичките права, економската теорија на договорите и други.

Структурата на текстот е сосема логична и конзистентна. Најнапред се обработени општите прашања и теми, а потоа се применува кон анализа и објаснување на карактеристиките на стопанскиот систем и економската политика во Република Македонија. Целокупната материја е презентирана на разбирлив начин, со употреба на конкретни примери и доволно илустративни средства, како што се табелите, графиконите и приказите.

Следејќи ги речиси општоприфатените стандарди при пишувањето на учебници, секоја глава започнува со наведување на целите, односно сознанијата кои ќе се стекнат по нејзиното проучување, а завршува со потсетување на клучните термини и концепти, како и со прашања за дискусија и за утврдување на материјата.

Секоја глава од учебникот претставува целина сама за себе. Таа логично се надоврзува на претходно обработената тема и е во функција на разбирање на текстот што следува. При разработка на одделните потсистеми на економскиот систем на Република Македонија успешно и доследно е применет пристапот според кој најпрво се наведува правната рамка на дадениот потсистем, потоа се објаснуваат карактеристиките и институционалната рамка, а на крајот се обработени инструментите, на конкретната економска политика.

Во функција на подобрување на пријателскиот (user friendly) пристап кон читателот би било пожелно пред доставување на финалниот текст на печатење да се дополни со список на користена литература и со списоци на табели, графикони и прикази.

5. Заклучок и предлог

Врз основа на приказот и изнесената оцена на трудот, слободно може да се заклучи дека понудениот текст од авторите во целост ги исполнува стандардите на еден модерен конципиран и напишан учебник. Затоа, со особено задоволство им препорачувам на членовите на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, да го усвојат овој Извештај, односно да го прифатат понудениот ракопис како учебник по истоимениот предмет што се изучува на Факултетот.

Рецензент

Проф. д-р Владимир Кандиќјан, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МЕЃУНАРОДНА НАДЛЕЖНОСТ И МЕРОДАВНО ПРАВО ЗА ПОТРОШУВАЧКИТЕ ДОГОВОРИ ВО ПРАВОТО НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА И ПРАВОТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“ ОД М-Р МИРЈАНА РИСТОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на седницата одржана на **8.4.2015** година, донесе Одлука за формирање Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Мирјана Ристовска, со наслов: „Меѓународна надлежност и меродавно право за потрошувачките договори во правото на Европската унија и правото на Република Македонија“, во состав: проф. д-р Поликсена Гавроска, проф. д-р Горан Коевски, проф. д-р Тони Дескоски (ментор), проф. д-р Татјана Зороска Камиловска и доц. д-р Елена Михајлова.

Комисијата, до Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

ПРИКАЗ НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

Предмет и цел на истражувањето

Предмет на истражување на докторската дисертација со наслов: **Меѓународна надлежност и меродавно право за потрошувачките договори во правото на Европската унија и правото на Република Македонија** е заштитата на потрошувачите од меѓународно приватноправен аспект, односно претставени се и анализирани две правни целини од меѓународното приватно право поврзани со потрошувачките договори со странски елемент: определувањето на меѓународната надлежност на судовите за решавање на настанатите спорови од потрошувачките договори со странски елемент (судирот на јурисдикциите) и определувањето на правото што е меродавно за регулирање на потрошувачките договори со странски елемент (судирот на законите), во правото на Европската унија, не навлегувајќи во нормативна анализа на меѓународното приватно право на државите-членки на Европската унија и во правото на Република Македонија. Во правната литература, заштитата на потрошувачите, во принцип, е објаснета и оправдана преку концептот на „послаба страна“. На потрошувачите се гледа како кон „послаба“ страна, во споредба со нивните договорни страни, трговците, и се претпоставува дека постои потреба да се заштитат нивните интереси поради инфериорната преговарачка моќ. Заради тоа, потрошувачките договори во правната литература се издвојуваат како посебен вид на договори. Според тоа, кај овој вид на договори, бидејќи, едната од договорните страни е несразмерно послаба од другата, принципот на социјална правда секогаш има предност пред принципот на автономија на волја,

односно слободно договарање, кој важи меѓу договорните страни со еднаква преговарачка моќ. Нормите на меѓународното приватно право особено се употребуваат како инструмент за заштита на потрошувачите во рамките на правото на Европската унија. Под непосредно влијание на европското право и во меѓународното приватно право на Република Македонија се внесени одредби кои имаат про-потрошувачки ефект.

Целта на докторската дисертација може да се набљудува од општествена и од научна перспектива. Од аспект на општествената перспектива, истражувањето во овој труд е фокусирано на потрошувачот, како поединец, дел од општеството и како договорна страна на потрошувачкиот договор, како и на неопходната заштита која му е потребна од страна на државата, со цел тој и понатаму да биде поттикнат да склучува прекугранични потрошувачки трансакции. Додека пак, од научна перспектива, целта на овој труд е преку компаративната анализа на колизионите норми содржани во правните акти на Европската унија и во правото на Република Македонија, да се утврди дали и во која мера, *прво*, Европската заедница успеала да создаде унифицирани норми за потрошувачките договори со странски елемент и *вишоро*, во колкав обем е усогласено македонското меѓународно приватно право за потрошувачките договори со европското меѓународно приватно право. Научната оправданост на оваа тема, исто така, може да се образложи и со фактот дека во компаративни рамки се поставуваат значајни теоретски прашања во однос на нормите на меѓународното приватно право, како средство за заштита на потрошувачите, на кои доктрината им посветува особено големо внимание.

Методолошка рамка

При изработката на овој докторски труд применети се повеќе научни методи. Со примената на историско-правниот метод на хронолошки начин е прикажана генезата и развојот на заштита на потрошувачите во Европската унија и Република Македонија. Методот на анализа и толкување и нормативниот метод се применуваат при анализата и толкувањето на нормите содржани во меѓународното приватно право на Европската унија и на Република Македонија, со посебен акцент на одредбите кои се однесуваат на потрошувачките договори со странски елемент. Компаративно-правниот метод се применува при споредбеното проучување на нормите содржани во меѓународното приватно право на Европската унија и на Република Македонија, додека индуктивниот метод студија на случај (*Case law*) се користи исклучиво при толкување на пресудите донесени од страна на судовите.

Структура на дисертацијата

Докторската дисертација подготвена од м-р Мирјана Ристовска, со наслов „Меѓународна надлежност и меродавно право за потрошувачките договори во правото на Европската унија и правото на Република Македонија“, опфаќа текст од 357 страници пишувани во компјутерска техника во обичен слог и обичен проред. Обработената материја (содржина) во трудот е систематизирана во четири дела, а деловите во поднаслови (глави), кои читателот го упатуваат на материјата

што го интересира, а што е обработена во соодветниот дел. Дисертацијата содржи и три прилози: Извадоци од Бриселската конвенција, Луганската конвенција од 1988 година, Луганската конвенција од 2007 година, Регулативата Брисел I, Регулативата Брисел I (ревидиран текст), Извадоци од Римската конвенција и Регулативата Рим I и Извадоци од Законот за меѓународно приватно право на Република Македонија. Во однос на библиографијата, наведени се над 200 библиографски единици релевантна домашна и странска литература, класифицирана по азбучен ред и поделена на статии и монографии, меѓународни и национални акти, судска практика и интернет-страници.

Првиот дел со наслов: **Поим и извори на правото за заштита на потрошувачите во Европската унија и Република Македонија** е поделен на три глави. Во првата глава, насловена како: *Заштитата на потрошувачиите: актуелни општествени околности и состојби*, даден е краток осврт на појавата и развојот на потрошувачкото право и правото на заштита на потрошувачите, како нови правни концепти, притоа не навлегувајќи во суштинска анализа за нивната правна природа. Втората глава е со наслов: *Извори на правото за заштита на потрошувачиите во Европската унија*. Во оваа глава, предмет на анализа се следниве правни акти кои се јавуваат како извори во контекст на заштитата на потрошувачите: примарните извори на Европската унија, меѓународните договори потпишани од страна на државите-членки на Европската унија и секундарните извори на Европската унија, како и одлуките на Европскиот суд на правдата. Во третата глава, насловена како: *Извори на правото за заштита на потрошувачиите во Република Македонија*, претставени се меѓународните и внатрешните правни акти кои ја уредуваат заштитата на потрошувачите во Република Македонија.

Вториот дел со наслов: **Определување на основните поими на правото за заштита на потрошувачите** е составен од три глави. Насловот на првата глава е: *Поим и правна природа на потрошувачкиите договори*. Во оваа глава, акцентот е ставен врз нормативната анализа на правото на државите-членки на Европската унија, на државите кои не се членки на Европската унија, вклучувајќи ја и Република Македонија, на правото на Европската унија, како и на судската практика на Европскиот суд на правдата во функција на определување на правниот поим на потрошувачкиот договор, односно заедничките елементи на овој поим кои се содржани во наведените правни системи. Втората глава е со наслов: *Определување на поимот потрошувач*. Практично, во оваа глава, на ист начин како и во претходната, се детерминира правниот поим на потрошувачот. Во третата глава, со наслов: *Определување на поимот трговец* дадена е сеопфатна анализа на нормите содржани во претходно наведените правни системи кои се однесуваат на поимот на трговецот, како трет есенцијален елемент во потрошувачката трансакција.

Третиот дел со наслов **Меѓународна надлежност на судовите за решавање на настанатите спорови од потрошувачките договори со странски елемент во Европската унија и во Република Македонија** е составен од две глави. Во првата глава, насловена како: *Меѓународна судска надлежност за спорови кои произлегуваат од потрошувачкиите договори со странски елемент во правото на Европската унија*, предмет на анализа се нормите за надлежност во споровите кои произлегуваат од потрошувачките

договори со странски елемент содржани во: Регулативата (ЕУ) бр. 1215/2012 од 12 декември 2012 за надлежност и признавање и извршување на судските одлуки во граѓанските и трговските предмети (Регулатива Брисел I - ревидиран текст); Регулативата на Советот (ЕЗ) бр. 44/2001 од 22 декември 2000 за надлежност и признавање и извршување на судските одлуки во граѓанските и трговските предмети (Регулатива Брисел I); Конвенцијата за надлежност и извршување на судските одлуки во граѓанските и трговските предмети од 27 септември 1968 година (Бриселска конвенција); Конвенцијата за надлежност и извршување на судските одлуки во граѓанските и трговските предмети од 16 септември 1988 година од Лугано (Луганска конвенција) и Ревидираната Луганска конвенција за надлежност и извршување на судските одлуки во граѓанските и трговските предмети од 30 октомври 2007 година. На почетокот во оваа глава претставени се нормите кои ја уредуваат општата меѓународна надлежност, посебната меѓународна надлежност, меѓународната надлежност за споровите кои настануваат од договорните односи и меѓународната избрана надлежност. Понатаму, предмет на сеопфатна анализа се и одредбите кои ја уредуваат меѓународната надлежност за потрошувачките договори, како посебна надлежност, од аспект на тоа дали и во колкав обем овие посебни одредби претставуваат исклучок во однос на општиот режим за меѓународна надлежност на договорните односи, дали при дизајнирањето на овие одредби се применува правната теорија за „послаба страна“ и доколку се применува, преку кои инструменти се имплементира таа. Исто така, во оваа глава се истражува и меѓународната надлежност за споровите кои произлегуваат од електронските потрошувачки договори со странски елемент во правото на Европската унија. Насловот на втората глава е: *Меѓународна судска надлежност за споровите кои произлегуваат од потрошувачките договори со странски елемент во правото на Република Македонија*. Предмет на анализа во оваа глава се одредбите од Законот за меѓународно приватно право на Република Македонија кои ја регулираат меѓународната надлежност, од аспект на тоа дали во македонското позитивно право се содржани посебни одредби за меѓународна надлежност за потрошувачките договори, односно дали е применета теоријата за „послаба страна“, или се применуваат општите одредбите за договорните односи и дали и во колкав обем се усогласени овие одредби со правото на Европската унија, како обврска која произлегува од потпишаната Спогодба за стабилизација и асоцијација. Исто така, во оваа глава, предмет на анализа е и определувањето на меѓународната надлежност за споровите кои произлегуваат од електронските потрошувачки договори со странски елемент во правото на Република Македонија. На крајот на оваа глава претставени се предлози за менување и дополнување на одредбите кои ја регулираат меѓународната надлежност за потрошувачките договори во Законот за меѓународно приватно право.

Насловот на четвртиот дел од докторската дисертација е: **Судир на законите кај потрошувачките договори со странски елемент во Европската унија и Република Македонија**. И овој дел е составен од две глави. Во првата глава, чиј наслов е: *Определување меродавно право за потрошувачките договори со странски елемент во правото на Европската унија*, предмет на анализа се колизионите одредби содржани во: Регулативата (ЕЗ) бр. 593/2008 на Европскиот парламент и Советот од 17 јуни 2008 за правото

кое се применува на договорните обврски (Регулативата Рим I) и Конвенцијата за меродавно право за договорните обврски од Рим од 19 јуни 1980 година (Римската конвенција). На почетокот на оваа глава се анализираат колизионите норми кои ја уредуваат автономијата на волја на договорните страни при одредувањето на меродавното право за договорните односи, како и колизионите норми кои се применуваат во отсуство на автономија на волја на договорните страни. Понатаму, предмет на истражување се и посебните одредби кои се однесуваат на потрошувачките договори, од аспект на прашањето дали се применува правната теорија за „послаба страна“ при определувањето на меродавното право за потрошувачките договори со странски елемент. Исто така, во оваа глава се анализираат и точките на врзување за определување меродавно право за електронските потрошувачки договори со странски елемент во правото на Европската унија. Особено интересна тема, во рамките на оваа глава, претставува компаративната анализа меѓу колизионите одредби кои се однесуваат на потрошувачките договори од Регулативата Рим I и колизионите одредби содржани во потрошувачки директиви на Европската Унија, како и хиерархискиот однос меѓу нив. Во втората глава од овој дел насловена како: *Определување меродавно право за потрошувачките договори со странски елемент во правото на Република Македонија*, предмет на нормативна анализа се одредбите содржани во Законот за меѓународно приватно право на Република Македонија. Во иста насока, како и во претходната глава, најпрво се анализираат одредбите кои ја уредуваат автономијата на волја на договорните страни при одредувањето на меродавно право за договорните односи, како и колизионите норми кои се применуваат во отсуство на автономија на волја на договорните страни. Главниот предметен фокус е ставен на колизионите одредби кои се однесуваат на потрошувачките договори, во контекст на тоа, дали и во колкав обем се усогласени со правото на Европската унија и дали е применета теоријата на „послаба страна“ во нивната содржина. Истите прашања се разгледуваат и од аспект на електронските потрошувачки договори со странски елемент. На крајот од оваа глава, претставени се предлози за изменување и дополнување на одредбата која ги уредува потрошувачките договори од Законот за меѓународно приватно право.

Во заклучокот се елаборираат сите поставени правни дилеми во одделните делови на докторската дисертација во функција на одговор на прашањето дали правните механизми за заштита на потрошувачите, содржани во меѓународното приватно право на Европската унија и во правото на Република Македонија се сеопфатни и доволни, или потребно е нивно дополнување и изменување.

ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

Докторската дисертација: „Меѓународна надлежност и меродавно право за потрошувачките договори во правото на Европската унија и правото на Република Македонија“, од кандидатката м-р Мирјана Ристовска, обработува значајна и актуелна тема.

При изработката на трудот, кандидатката користела обемна листа на литература и извршила темелен и сеопфатен увид во релевантните законски и други правни акти на Република Македонија, како и во релевантните акти (регулативи, директиви, препораки) на Европската унија. Материјалите и книгите

што се користени ја покажуваат способноста на кандидатката за аналитичко користење на стручна литература. Поставената теоретска и структурна рамка на темата ги следи современите тенденции, а применетиот методолошки пристап им дава значење и издржаност на сознанијата изнесени во трудот. Материјата е презентирана на јасен начин, а трудот е сеопфатно обработен, содржински и логично систематизиран. Кандидатката пристапува продлабочено и критички спрема анализата на комплексното и сеопфатно прашање кое е предмет на истражувањето, покажувајќи способност да ги селектира и објективно да им пристапи на значајните прашања и проблеми од практиката. Кандидатката изразува сопствен и јасен став за поставената тема, кој провејува низ целиот труд и него го пласира во соодветна теоретска рамка. Дисертацијата претставува самостоен стручно-научен труд, со кој кандидатката дава придонес за натамошно развивање на проблематиката поврзана со определувањето на меѓународната надлежност и меродавното право за потрошувачките договори во правото на Европската унија и правото на Република Македонија. Трудот, истовремено, претставува и мошне солидна основа за натамошни истражувања во оваа област, што ја покажува и неговата научна валидност и вредност.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесениот приказ и оценка, Комисијата констатира дека станува збор за докторски труд што ги задоволува критериумите за подготвување на научни и стручни трудови од ваков вид, предвидени со соодветна законска регулатива и со актите на Правниот факултет „Јустинијан Први“ и Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Поради тоа, Комисијата едногласно и со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ да го усвои овој Извештај со позитивна оценка и да и овозможи на кандидатката м-р Мирјана Ристовска да пристапи кон јавна одбрана на нејзиниот докторски труд.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Поликсена Гавроска с.р.

Проф. д-р Горан Коевски с.р.

Проф. д-р Тони Дескоски с.р.

Проф. д-р Татајана Зороска Камиловска с.р.

Доц. д-р Елена Михајлова с.р.

ПРЕГЛЕД

на одобрени теми за изработка на докторски дисертации на Правниот факултет
„Јустинијан Први„ во Скопје

Наставно-научен совет – 13.05.2015 година

Кандидат	Тема	Комисија	Одлука број	Датум
М-р Викторија Баџакова	„Правната положба на вработаните во здравствениот сектор“	Д-р Борче Давитковски Д-р Тодор Каламатиев Д-р Ана Павловска- Данева	02-540/123	13.05.2015
М-р Емилија Матеска	“Арбитража и медијација во спорови од индустриска сопственост“	Д-р Татјана Зороска- Камиловска Д-р Арсен Јаневски Д-р Јадранка Дабовиќ- Анастасовска	02-540/121	13.05.2015

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет
„Јустинијан Први„ во Скопје

Наставно-научен совет – 13.05.2015 година

Кандидат	Тема	Ментор	Одлука број	Датум
Ирена Митреска	Кривични дела против службената должност – кривично-правни и криминолошки аспекти (Criminal Offences against the Official Duty – Criminal Law and Criminological Aspects)	Д-р Методија Каневчев	02-540/143	13.05.2015

ПРЕГЛЕД

**на одобрени теми за изработка на магистерски трудови на
Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Природно-математички факултет – Скопје, на седницата на
Наставно-научниот совет на Факултетот,
одржана на 26.03.2015 година.**

1. МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Лидија Котеска, дипломиран професор по биологија	„ДИСТРИБУЦИЈА И ЕКОЛОГИЈА НА РОДОТ HYPHODERMA WALLR. (BASIDIOMYCOTA, FUNGI) ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“.	„DISTRIBUTION AND ECOLOGY OF THE GENUS HYPHODERMA WALLR. (BASIDIOMYCOTA, FUNGI) IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA“	д-р Митко Караделев, редовен професор на ПМФ – Скопје.	02-73/4 од 28.04.2015 год.
2.	Милена Маневска, дипломиран професор по географија	„ГИС – БАЗИРАНА ОБРАБОТКА НА ПЕДОЛОШКАТА ДОКУМЕНТАЦИЈА СО МОЖНОСТИ ЗА АПЛИКАЦИЈА“.	„GIS-BASED PROCESSING OF PEDOLOGICAL DOCUMENTATION WITH POSSIBILITIES FOR APPLICATION“	д-р Ивица Милевски, вонреден професор на ПМФ – Скопје.	02-220/5 од 28.04.2015 год.
3.	Здравко Цветковски, дипломиран математичар	„КВАДРАТНИ ПОЛИЊА И НИВНА ПРИМЕНА“.	„QUADRATIC FIELDS AND THEIR APPLICATION“	д-р Костадин Тренчевски, редовен професор на ПМФ – Скопје.	02-416/3 од 28.04.2015 год.
4.	Билјана Димкова,	„ДИСТРИБУЦИЈА НА ТЕШКИ МЕТАЛИ ВО	„DISTRIBUTION OF HEAVY METALS IN SOIL	д-р Трајче	02-311/3 од 28.04.2015

	специјалист - медицинско лабораториски аналитичар	ПОЧВАТА И ВОЗДУ- ХОТ ВО ПРЕСПАН- СКИОТ РЕГИОН “.	AND AIR IN THE PRESPA REGION“	Стафилов , редовен професор на ПМФ – Скопје.	год.
5.	Зејнеп Сејфула, дипломиран инженер по хемија	„UV СПЕКТРОФОТО- МЕТРИСКА СТУДИЈА НА КОМПЛЕКСИТЕ НА Zr(IV), La(III) И Pr(III) ЈОНИТЕ СО МЕТАЦИКЛИН, ХЛОРТЕТРАЦИКЛИН И 4-ЕПИТЕТРА- ЦИКЛИН“	„UV SPECTROPHOTO- METRIC STUDY ON THE COMPLEXES OF ZR(IV), LA(III) AND PR(III) IONS WITH METACYCLINE, CHLORTETRACYCLINE AND 4-EPITETRA- CYCLINE“	д-р Горан Стојкови ќ, вонреден професор на ПМФ – Скопје.	02-406/3 28.04.2015 год.
6.	Даница Дамчевска, дипломиран инженер по хемија	„ЛИТОГЕНО ВЛИЈА- НИЕ НА ДИСТРИБУ- ЦИЈАТА НА РАЗЛИЧ- НИ ХЕМИСКИ ЕЛЕ- МЕНТИ ВО ПОЧВИТЕ И ВОЗДУХОТ ВО РЕ- ГИОНОТ НА МАРИО- ВО“	„LITHOGENIC INFLUEN- CE ON THE DISTRIBUTI- ON OF VARIOUS CHEMI- CAL ELEMENTS IN SOIL AND AIR IN THE REGION OF MARIOVO“	д-р Трајче Стафилов , редовен професор на ПМФ – Скопје.	02-377/3 28.04.2015 год.

ПРЕГЛЕД
на одобрени теми за изработка на магистерски трудови на
Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Природно-математички факултет – Скопје, на седницата на
Наставно-научниот совет на Факултетот,
одржана на 07.05.2015 година.

1. МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Марија Димишковска, дипломиран молекуларен биолог	„МОЛЕКУЛАРНА КАРАК-ТЕРИЗАЦИЈА НА ТАЛАСЕМИЈА ИНТЕРМЕДИЈА “.	„MOLECULAR CHARACTERIZATION OF TALASSEMIA INTERMEDIA“	д-р Дијана Плашеска - Каранфилска, насловен вонреден професор на Фармацевтскиот факултет – Скопје, а коментор д-р Ицко Ѓоргоски, редовен професор на ПМФ – Скопје	02-155/6 од 20.05.2015 год.
2.	Емилија Иванова, дипломиран инженер по хемија	„АНТИМИКРОБНА АКТИВНОСТ НА СЕЛЕКТИРАНИ ВИДОВИ МАКРОМИЦЕТИ ОД МАКЕДОНИЈА “.	„ANTIMICROBIAL ACTIVITY OF A SELECTED GROUP OF MACROMYCETES FROM MACEDONIA“	д-р Џоко Кунгуловски, редовен професор на ПМФ – Скопје.	02-463/5 од 20.05.2015 год.
3.	Сашо Антонијев, дипломиран професор по географија	„МОЖНОСТИ ЗА РАЗВОЈ НА ТУРИЗМОТ НА ОСОГОВСКИТЕ ПЛАНИНИ“.	„POSSIBILITIES FOR TOURISM DEVELOPMENT ON OSOGOVO MOUNTAINS“	д-р Ристо Мијалов, редовен професор на ПМФ – Скопје.	02-234/5 од 20.05.2015 год.
4.	Ивана Мицковска, дипломиран инженер по	„АТМОСФЕРСКА ДЕПОЗИЦИЈА И ДИСТРИБУЦИЈА НА РАЗЛИЧНИ ХЕ-	„ATMOSPHERIC DEPOSITION AND DISTRIBUTION OF VARIOUS CHEMICAL	д-р Трајче Стафилов, редовен професор	02-566/3 од 20.05.2015 год.

	хемија	МИСКИ ЕЛЕМЕНТИ ВО ПОЧВИТЕ ПО СЛИВОТ НА РЕКАТА ЦРН ДРИМ, РЕПУБЛИКА МАКЕ- ДОНИЈА “.	ELEMENTS IN SOIL FROM THE CRN DRIM WATER BASIN, REPUBLIC OF MACEDONIA“	на ПМФ – Скопје.	
5.	Љаура Ахмети, дипломиран професор по хемија	„ДИСТРИБУЦИЈА НА ТЕШКИ МЕТАЛИ ВО ПОЧВАТА ВО ГРАДОТ СКОПЈЕ И НЕГОВАТА ОКОЛИНА“	„DISTRIBUTION OF HEAVY METALS IN SOIL FROM THE CITY OF SKOPJE AND ITS ENVIRONS“	д-р Трајче Стафилов, редовен професор на ПМФ – Скопје.	02-565/3 од 20.05.2015 год.
6.	Анѓа Кулумоска- Ѓорѓиевска, дипломиран професор по хемија	„ПРОСТОРНА РАСПРЕДЕЛБА НА ХЕМИСКИТЕ ЕЛЕМЕНТИ ВО ПРИМЕРОЦИ ОД ПОЧВА И МОВ ВО ПОЛОШКИОТ РЕГИОН“	„SPATIAL DISTRIBUTION OF CHEMICAL ELEMENTS IN SOIL AND MOSS SAMPLES FROM THE POLOG REGION“	д-р Трајче Стафилов, редовен професор на ПМФ – Скопје.	02-550/3 од 20.05.2015 год.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПРОЦЕНА НА МЕХАНИЧКАТА
ОТПОРНОСТ НА БЕЗМЕТАЛНИТЕ КОРОНКИ ВО ОДНОС НА ВИДОТ НА
ПРЕПАРАЦИЈА НА ЗАБОТ ВО КОРЕЛАЦИЈА СО *FERRULE EFFECT*“ ОД М-Р Д-Р
НАТАША СТАВРЕВА, ПРИЈАВЕНА НА СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 20. 05 2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р д-р Наташа Ставрева со наслов „Процена на механичката отпорност на безметалните коронки во однос на видот на препарација на забот во корелација со *ferrule effect*“, во состав: проф. д-р Весна Коруноска Стефковска (претседател), проф. д-р Љубен Гугувчевски (ментор), проф. д-р Ана Тромбева Гаврилоска (член), проф. д-р Никола Гиговски (член) и проф. д-р Билјана Капушевска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р д-р Наташа Ставрева, со наслов „Процена на механичката отпорност на безметалните коронки во однос на видот на препарација на забот во корелација со *ferrule effect*“, содржи 162 страници компјутерски обработен текст во фонт Georgia, со двоен проред и големина на букви 11, со 69 слики, 37 табели и 244 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во вовед, преглед на литературата, цели и хипотези на истражувањето, материјал и методи, резултати, дискусија, заклучни согледувања и литература. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатката укажува дека за најзначајни фактори кои влијаат врз зголемување на фрактурната издржливост кај целосно керамичките изработки, односно спротивставувањето на силите на цвакопритисок во бочната регија се сметаат видот на препарација, аголот на вкупна конвергенција (АВК), начинот на цементирање и видот на користениот цемент. Границата на препарација според обликот (видот) на стапалките е поделена на: линиска (тангенцијална), правоаголна (shoulder) и заоблена-олуковидна (chamfer). Кај носачите препарирани со стапалки се овозможува создавање на т.н. “*ferrule effect*” во пределот на вратот на забот. “*Ferrule effect*”-от учествува во зголемување на способноста на безметалните изработки да се спротивстават на силите на цвакопритисок.

Општо прифатено е дека зголемувањето на АВК дејствува врз намалувањето на механичката отпорност на безметалните изработки. Теоретски, АВК се движи меѓу 4-12°, но во клиничката практика средната вредност на АВК се движи меѓу 12-29°.

За цементирање можат да се користат и конвенционални цемента (цинк-фосфатен

и глас-јономер цемент), но цементирањето со композитните смолести цементи се смета за еден од најдобрите начини за зголемување на отпорноста, издржливоста и зголемувањето на времето на користење на безметалните конструкции.

Главна цел

Ова истражување се спроведе со цел да се утврди влијанието на линиската (тангенцијална) препарација, препарацијата со правоаголна и олуковидна стапалка, како и влијанието на “ferrule effect”-от, аголот на вкупна конвергенција и видот на цементот врз фрактурната резистентност на безметалните циркониумски изработки.

Материјали и методи

За ова *in vitro*-испитување, како носачи беа користени абатменти од нерѓосувачки челик, кои претставуваа *in vitro* премолари. По претходен нацрт, на CNC-машина беа препарирани 8 групи на абатменти, со четири различни типови на препарација (тангенцијална препарација, препарација со правоаголна, олуковидна и длабока олуковидна стапалка) и два типа на АВК од 12° и 28°.

Потребното скенирање на абатментите беше извршено со скенер (Everest Scan, KaVo, Biberach, Germany).

Од циркониумски дискови тип KaVo Everest ZS, на CAD/CAM апарат (Everest KaVo, Biberach, Germany) беа изрежени циркониум капици со дебелина на сидовите од 0,6 mm.

Циркониумските капици беа цементираны на металните абатменти со три различни видови на цемент (според упатствата на производителите): цинк-фосфатен цемент (Segal N, Galenika, Serbia), глас-јономер цемент (Aqua Meron Voco GmbH, Germany) и композитен смолест цемент (Panavia SA Cement Automix, Kuraray, USA).

Примероците беа ставени во водена бања (дестилирана вода) на температура од 37° C и чувани 24 часа пред оптоварувањето, за да се симулираат условите во усната шуплина на човекот.

Испитувањето беше извршено само на циркониумските капици, без фасетирање, бидејќи низ различни студии во литературата е докажано дека фасетниот порцелан и неговата дебелина немаат значајно влијание врз цврстината на целосно керамичките циркониумски изработки.

Оптоварувањето на примероците беше вршено со универзална тестирачка машина (Uniframe Controls), со континуирано зголемување на вертикална сила, рамномерно распоредена преку диск со пречник од 30 mm, сè до појава на фрактура видлива со голо око.

Од дигиталниот дисплеј на тестирачката машина се отчитуваа и запишуваа силите на лом, времето за коешто е настаната фрактурата и поместувањето на клипот на тестирачката машина до моментот на фрактура.

Појавените фрактури на капиците беа класифицирани според класификацијата на Burke и Watts во пет групи:

1. минимална фрактура (фрактурна линија);
2. оштетување или отпаѓање на помалку од половина капица;
3. фрактура низ средината (оштетување или отпаѓање на половина капица);
4. оштетување или отпаѓање на повеќе од половина капица;
5. целосна фрактура на капицата или абатментот.

Статистичката анализа на добиените резултати беше направена во статистичкиот програм SPSS for Windows верзија 17.0. Фрактурната отпорност беше опишана со дескриптивна статистика (Mean, Std. Dev., min, max). Тестирањето на разликите во просечната вредност на фрактурната отпорност меѓу анализираните групи беше извршено со Student-ов t-тест. Вредностите на $p < 0,05$ беа земени за статистички сигнификантни, а вредностите на $p < 0,01$ за статистички високосигнификантни.

Резултати

Резултатите на добените просечни сили на лом на одделните групи испитувани примероци (капици) при $ABK=12^\circ$ покажуваат најниски вредности кај линиската препарација со $532,09 \pm 54,5$ N, а највисоки вредности кај препарацијата со длабока олуковидна стапалка ($1338,19 \pm 117,8$ N), при што разликите на тангенцијалната препарација во однос на сите три типа на препарации со стапалки се високо сигнификантно значајни ($p < 0,01$).

Просечната фрактурна отпорност кај примероците со препарација со правоаголна стапалка е високо сигнификантно пониска споредено со онаа кај примероците со препарација со олуковидна стапалка и при $ABK=12^\circ$ и при $ABK=28^\circ$ ($640,38 \pm 111,9$ N vs. $890,05 \pm 76,1$ N и $526,71 \pm 95,5$ N vs. $788,57 \pm 134,4$ N).

Најголема фрактурна отпорност се среќава кај примероците (капиците) цементиран на абатменти, препарирани со длабока олуковидна стапалка. При $ABK=12^\circ$, просечната сила на лом кај овие примероци изнесуваше $1338,19 \pm 117,8$ N, со минимална и максимална сила на лом од 1100 N и 1503 N соодветно. Кај примероците, пак со $ABK=28^\circ$ силите на лом се движеа од 872 N до 1190 N, со просечна сила на лом од $1032,52 \pm 115,5$ N.

Просечните сили на лом кај сите три типа на примероци поставени на абатменти препарирани со стапалка (правоаголна, олуковидна и длабока олуковидна стапалка) покажуваат поголеми просечни сили на лом споредено со абатментите со тангенцијална, односно линиска препарација.

Средните вредности на силите на лом кај примероците со $ABK=12^\circ$ се високо сигнификантно повисоки ($p < 0,01$) во споредба со силите на лом при $ABK=28^\circ$, а при ист тип на препарација, за сите четири типа на препарација ($532,09 \pm 54,5$ N vs. $435,57 \pm 36,2$ N; $640,38 \pm 111,9$ N vs. $526,71 \pm 95,5$ N; $890,05 \pm 76,1$ N vs. $788,57 \pm 134,4$ N; $1338,19 \pm 117,8$ vs. $1032,52 \pm 115,5$ N).

Во групата 4 на примероци со препарација со длабока олуковидна стапалка и $ABK=12^\circ$, каде што беа регистрирани највисоките просечни сили на лом, кај подгрупата 1 на капици цементиран со композитен смолест цемент беше регистрирана просечна сила на лом од $1478,71 \pm 37,1$ N, во подгрупата 2 на капици цементиран со цинк-фосфатен цемент $1319,14 \pm 30,6$ N, а најмали просечни сили на лом покажа подгрупата 3 на капици со глас-јономер цемент $1216,71 \pm 56,9$ N, со високо сигнификантно различни просечни сили на лом ($p < 0,01$).

Кај сите 8 групи на испитувани примероци, најчест тип на фрактура беше тип 1 фрактура, односно минималната оштетување (фрактура) на капицата, со највисок процент од 71,4% кај примероците со препарација со длабока олуковидна стапалка и $ABK=12^\circ$. Најретко застапени беа типовите на фрактури 3 и 4, односно оштетување или отпаѓање на половина или на повеќе од половина капица.

Во заклучните согледувања може да се истакне дека:

1. Цирконијата претставува материјал за изработка на безметални фиксни протетски изработки со најдобри механички особини и најголема цврстина.

2. Линиската препарација обезбедува најмала механичка отпорност, додека најголема фрактурна отпорност се сретнува кај препарацијата со длабока олуковидна стапалка.

3. Препарациите со стапалки обезбедуваат присуство на “ferrule” кај абатментите (носачите), односно создавањето на “ferrule effect”-от во пределот на вратот на забот, што значително дополнително ја зголемува способноста на безметалните изработки во бочната регија за спротивставување на силите на цвакопритисок.

4. Со зголемување на аголот на вкупна конвергенција на препарираниите заби носачи се намалува отпорноста на лом кај безметалните фиксно-протетски изработки.

5. Цементирањето со композитните смоести цемента е еден од најдобрите начини за цементирање на циркониумските изработки за обезбедување на поголема фрактурна отпорност споредено со глас-јономер и цинк-фосфатниот цемент.

Предмет на истражување:

1. да се утврди механичката отпорност на циркониумските капици при тангенцијална препарација на абатментот (забот носач);

2. да се утврди механичката отпорност на циркониумските капици при препарација со правоаголна стапалка на абатментот (забот носач);

3. да се утврди механичката отпорност на циркониумските капици при препарација со олуковидна стапалка на абатментот;

4. да се утврди механичката отпорност на циркониумските капици при препарација со длабока олуковидна стапалка на абатментот;

5. да се утврди механичката отпорност во пределот на цервиксот, при препарација со стапалка и да се утврди влијанието на “Ferrule effect”-от врз цврстината на циркониумските капици;

6. да се утврди влијанието на вкупниот агол на конвергенција на препарираниот абатмент врз механичката отпорност на фрактурирање на циркониумските капици;

7. да се утврди влијанието на видот на цементот врз фрактурната резистентност на циркониумските капици.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Кандидатката во дисертацијата користи метални абатменти (реплики од нерѓосувачки челик) наместо природни заби, бидејќи природните заби се разликуваат по индивидуална структура, старост и време на чување по екстракција, што претставува тешкотија за стандардизирање на абатментите. Предностите на користење на метални абатменти се: задржување на можноста на стандардизирана препарација, обезбедување дека абатментот нема да се скрши или оштети за време на испитувањето и идентични физички карактеристики на абатментите. CAD/CAM изработките бараат дизајн на препарација со посебна линија на препарација, паралелни површини и избегнување на остри агли. Сите линии се заоблени за да се намали концентрацијата на стрес во крајната изработка и да се подобри налегнувањето на изработките.

Статистичката анализа на добиените вредности од испитувањата покажува високо сигнификантна помала просечна сила на лом кај олуковидната препарација споредено со препарацијата со длабока олуковидна стапалка. Од статистичката анализа на резултатите се покажува дека безметалните изработки поставени на абатменти со препарација со

длабока олуковидна стапалка и присутен “ferrule effect” високо сигнификантно ја зголемуваат фрактурната отпорност. Во нашите испитувања примероците беа поделени во две групи според АВК и тоа со 12° и 28° . Резултатите од добиените испитувања кај сите типови на препарација покажуваат повисока механичка отпорност кај примероците од групата со АВК од 12° споредено со групата со АВК од 28° . Статистичката анализа на добиените вредности покажува високо значајна разлика во просечните сили на лом ($p < 0,01$). Изработките цементиран со композитен смолест цемент покажуваат најголема фрактурна отпорност во однос на другите два типа на користен цемент (глас-јономер и цинк-фосфатен).

Краток опис на применетите методи

Препарацијата со различни видови на стапалки, создавањето на тој обрач во пределот на вратот на забот (абатментот) се предмет на испитување на овој докторски труд од аспект на влијание врз механичката отпорност (резистентност) на целосно керамичките изработки.

За изработка на експерименталните примероци беше користен CAD/CAM системот на Kavo Everest што, всушност, значи компјутерско потпомогнато обликување и компјутерско помогната изработка на конструкции. Таа претставува софистицирана машина која со глодање (стружење) овозможува изработка на поединечни коронки и мостови.

Беше избран и просторот за цементот, т.е. виртуелен цементен простор кој изнесуваше $35 \mu\text{m}$, кој подоцна беше внесен во САМ-процесот. Демаркационата линија на скенираните абатменти автоматски беше одредена.

Цементираните примероци пред да бидат оптоварувани и тестирани беа оставени во водена бања (дестилирана вода) на температура од 37°C и чувани 24 часа. Бидејќи ова истражување е спроведувано *in vitro*, ставањето во водена бања беше направено со цел да се симулираат условите во усната шуплина. Тестирањето на зависноста на механичката отпорност на циркониумските капици спрема видот на препарацијата беше вршено со универзална тестирачка машина (Uniframe Controls).

Краток опис на резултатите од истражувањето

Видот на препарација има високо сигнификантно влијание на вредноста на силата на лом, односно, капиците кај кои е користена тангенцијална препарација имаат високо значајно ($p < 0,01$) помала просечна вредност на силата на лом споредено со капиците кај кои е користена препарација со правоаголна стапалка ($435,57 \pm 36,2 \text{ N}$ vs. $526,71 \pm 95,5 \text{ N}$). Капиците со препарација со правоаголна стапалка имаат високо сигнификантно помала просечна сила на лом компарирано со капиците препарирани со длабоко олуковидна стапалка ($p < 0,01$). Просечната сила на лом во групата со правоаголна стапалка изнесува $640,38 \pm 111,9 \text{ N}$, додека нејзината просечна вредност во групата со препарација со длабока олуковидна стапалка изнесува $1338,19 \pm 117,8 \text{ N}$. Силата на лом во групата со правоаголна стапалка се движи во интервал од 400 N до 670 N , со просечна вредност од $526,71 \pm 95,52 \text{ N}$, додека во групата со длабока олуковидна стапалка таа има вредности од 872 N до 1190 N , со просечна вредност од $1032,52 \pm 115,5 \text{ N}$. Тестираната разлика во просечните вредности на силата на лом меѓу овие две групи статистички е високо сигнификантна ($p < 0,01$), како резултат на високо значајно пониски просечни вредности на силата на лом во групата примероци изработени на абатменти со препарација со правоаголна стапалка.

Статистички високо сигнификантна е разликата во просечната сила на лом и меѓу групите со цинк-фосфатен и глас-јономер цемент ($p=0,00015$).

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р д-р Наташа Ставрева, со наслов „Процена на механичката отпорност на безметалните коронки во однос на видот на препарација на забот во корелација со ferrule effect“, претставува истражување во стоматолошката фиксна протетика. Изработката на темата на оваа докторска дисертација има за цел да ја процени механичката отпорност на безметалните коронки во зависност од видот на препарацијата во зоната на вратот на забот. Апликативното значење на дисертацијата се состои во препораката кој вид на препарација е нејсоодветен за примена во секојдневната практика за безметалната коронка да биде со најоптимална механичка отпорност.

Докторската дисертација на кандидатката м-р д-р Наташа Ставрева, со наслов „Процена на механичката отпорност на безметалните коронки во однос на видот на препарација на забот во корелација со ferrule effect“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

[12]. Автор-и: Н. Ставрева: „Effect of Shoulder and Chamfer Marginal Design on Fracture Resistance of Zirconia crowns. An in Vitro Study“. Physioacta Vol. 8 no 2; 2014.

[13]. Автор-и: Н. Ставрева „ Zirconia in Dentistry. A Literature Review“, објавен: Medicus; Vol. 19(3); 2014.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатката се: кандидатката во докторската дисертација се занимава со проучување на еден интересен феномен на можно оштетување на безметалните коронки во пределот на вратот на забното трупче. Дали таа вештачка изработка ќе има потребна чврстина во тој предел зависи директно од применетиот вид на препарација на забот. Опишани се најчесто користените видови на препарација во секојдневната практика и кандидатката врз основа на спроведените истражувања, препорачува користење на еден од тие видови што обезбедува солидна чврстина на вештачката коронка. Тоа е, всушност, и практичната добивка од истражувањето, примена на препорачан вид на препарација на природните заби со цел добивање на доволна механичка отпорност во пределот на вратот на забот.

Подрачје на примена и ограничувања: препораки за видот на препарација на природните заби во пределот на забниот цервикс кога треба да се изработи безметална коронка. При тоа, кандидатката врз основа на сопствените клинички и експериментални испитувања, препорачува употреба на заоблена стапалка со цел добивање оптимална механичка отпорност на безметалната коронка кон оптоварување во процесите на мастикација.

Можни понатамошни истражувања: насочени се во правец на усовршување на керамичките материјали од кои се изработуваат безметалните коронки со цел заштеда на природните забни структури, како и во поглед на зголемувањето на механичката отпорност на истите кон дејството на надворешните сили во процесите на цвакање и изведување на секојдневните активности.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот на Стоматолошкиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката, **м-р д-р Наташа Ставрева** со наслов **Процена на механичката отпорност на безметалните коронки во однос на видот на препарација на забот во корелација со ferrule effect.**

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Весна Коруноска Стефковска, претседател с. р.
2. Проф. д-р Љубен Гугувчевски , ментор с. р.
3. Проф. д-р Ана Тромбева Гаврилошка, член с. р.
4. Проф. д-р Никола Гиговски, член с. р.
5. Проф. д-р Билјана Капушевска, член с. р.

ПРЕГЛЕД НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ/ИНСТИТУТ

1. ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Сања Нашкова	Компаративна анализа на социоекономски, клинички и саливарни биохемиски и микробиолошки маркери и нивниот дијагностички потенцијал кај кариес резистентни и кариес активни училишни деца	Comparative analysis of socioeconomic, clinically and salivary biochemical and microbiological markers and their diagnostic potential for caries resistant and caries active school children	Проф.д-р Снежана Иљовска	20.05.2015 02-748

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА СОРАБОТНИК - АСИСТЕНТ ПО ГРУПАТА ПРЕДМЕТИ: ТЕХНОЛОШКИ ОПЕРАЦИИ 1, ТЕХНОЛОШКИ ОПЕРАЦИИ 2, ХЕМИСКА ИНЖЕНЕРСКА ТЕРМОДИНАМИКА, ДИЗАЈНИРАЊЕ НА ХЕМИСКА ПРОЦЕСНА ОПРЕМА, ТЕХНОЛОГИЈА НА БИОГОРИВА (ИЗБОРЕН), ХЕМИСКА ИНЖЕНЕРСКА ТЕРМОДИНАМИКА (ИЗБОРЕН), ИНЖЕНЕРСКА ТЕРМОДИНАМИКА, ИНЖЕНЕРСКА ТЕРМОДИНАМИКА (ИЗБОРЕН) НА ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на одлуката на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, од 46-та седница одржана на 22.4.2015 година, именувани сме за членови на Рецензентската комисија за избор на соработник - асистент по групата предмети: технолошки операции 1, технолошки операции 2, хемиска инженерска термодинамика, дизајнирање на хемиска процесна опрема, технологија на биогорива (изборен), инженерска термодинамика и инженерска термодинамика (изборен).

На конкурсот објавен во весникот „Нова Македонија“ и „Лајм“ од 10.3.2015 се пријави само кандидатката м-р Кармина Митева. По разгледувањето на поднесената документација од страна на пријавената кандидатка, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Кандидатката Кармина Митева е помлад асистент на групата предмети: технолошки операции 1, технолошки операции 2, хемиска инженерска термодинамика, дизајнирање на хемиска процесна опрема, технологија на биогорива (изборен), хемиска инженерска термодинамика, хемиска инженерска термодинамика (изборен), инженерска термодинамика и инженерска термодинамика (изборен). Во пријавата се доставени сите потребните документи според конкурсот. Нејзините биографски податоци и постигнати резултати се прикажани подолу.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Кандидатката м-р Кармина Митева е родена на 7. 11.1973 година во Скопје.

Образование

1998 **Дипломска работа** на Технолошко-металуршкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје, на насоката прехранбено и биотехнолошко инженерство.

- 1998 **Доквалификација** за вршење педагошка дејност, Филозофски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје.
- 2011 **Магистерска работа:** *Кинетика на реакцијата на добивање биодизел од рејкино масло со базен катализатор и оптимизација на процесните параметри*, на студиската програма Инженерство на животна средина на Технолошко-металуршкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје.

Работно искуство

- 2000, 2002 **Професор по органска технологија** во Д.С.У. „Марија Кири – Склодовска“, Скопје.
- 2004/2005 **Професор по технологија** во Д.С.У. „Димитар Влахов“, Скопје.
- 2007 – 2012 **Лаборант** на Технолошко - металуршкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје.
- од 31.8.2012 до денес **Помлад асистент** на Технолошко-металуршкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје, по групата предмети: технолошки операции 1, технолошки операции 2, хемиска инженерска термодинамика, дизајнирање на хемиска процесна опрема, инженерска термодинамика и технологија на биогорива.

Странски јазици:

- англиски јазик.

Компјутерски вештини:

- програми од Microsoft Office пакетот (Word, Excel, PowerPoint, Outlook).

Наставно-образовна дејност

М-р Кармина Митева од јануари 2008 година, како лаборант, активно учествува во подготовката и реализацијата на лабораториските вежби по предметите: физика 1, физика 2, инженерска техника 1, инженерска техника 2, физичка хемија, технолошки операции 1 и технолошки операции 2, сè до изборот во звањето помлад асистент на 31.8.2012 кога се вклучува во реализацијата на аудиториските и лабораториските вежби по предметите технолошки операции 1, технолошки операции 2, хемиска инженерска термодинамика, дизајнирање на хемиска процесна опрема, инженерска термодинамика и технологија на

биогорива. Како помлад асистент учествува во реализација на испитите и колоквиумите, им посветува внимание на студентите преку консултации и учествува и помага во лабораторија при изработка на нивните дипломски/магистерски трудови.

Научноистражувачка работа

Научноистражувачката активност на кандидатката м-р Кармина Митева се одвива главно во подрачјето на технологијата на биогорива, а во последниве две години работи и на подрачјето на добивање горива од цврст отпад, од каде што се произлезени следниве трудови:

1	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание
1.1	S.A. Aleksovski, K. Miteva , “Predicting the density and viscosity of biodiesel–diesel blends”, <i>Mechanical Engineering-Scientific Journal</i> , Vol.29 No.1 (2010) 25-29
1.2	S.A. Aleksovski, K. Miteva , “Biodiesel production from rapeseed oil and characterization”, <i>Mechanical Engineering-Scientific Journal</i> , Vol.29 No.2 (2010) 73-79
1.3	Кармина Митева , Гордана Боева Гацева, Славчо Алексовски, “Рециклирање на отпадна пластика – процес на пиролиза”, <i>Енергетика</i> (прв дел) 93, (2014) 71-77, <i>Енергетика</i> (втор дел) 94, (2014)) 71-77
2	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир
2.1	S.A. Aleksovski K. K.Miteva , “Optimization of the process of biodiesel production from rapeseed oil”, <i>International Symposium "ENERGY 2010"</i> , 7 to 9 October 2010, Ohrid, Macedonia, Collection of papers - Book 2 (Proceedings 717-724)
2.2	S.A. Aleksovski K. K.Miteva , “Modeling the kinetics of the reaction for biodiesel production from rapeseed oil”, <i>International Symposium "ENERGY 2010"</i> , 7 to 9 Oct 2010, Ohrid, Macedonia, Collection of papers - Book 2 (Proceedings 725-733)
2.3	B. Velska Chapragoska, S. Aleksovski, K. Miteva , “Kinetics of used cooking oil one-phase transesterification using various co-solvents”, <i>International Symposium "ENERGY 2012"</i> , 4 to 6 October 2012, Ohrid, Macedonia, Collection of papers-Book 1 (Proceedings 521-528)
2.4	G.Srbinoski, S. Aleksovski, K. Miteva , “Ultrasound assisted transesterification of used cooking oil in the presence of cosolvents”, <i>International Symposium "ENERGY 2012"</i> , 4 to 6 October 2012, Ohrid, Macedonia, Collection of papers-Book 1 (Proceedings 529-536)
2.5	K. Miteva , G. Bogoeva-Gaceva, S. Aleksovski, “Pyrolysis of polyolefins”, <i>International Symposium "ENERGY 2014"</i> , 26-18 October 2014, Struga Macedonia, Collection of papers-Book 1 (Proceedings 383-390)
2.6	B. Velska Chapragoska, S. Aleksovski, K. Miteva , “Effect of tetrahydrofuran on

	one-phase reaction of used cooking oil”, <i>International Symposium "ENERGY 2014"</i> , 26-18 October 2014, Struga Macedonia, Collection of papers-Book 1 (Proceedings 391-396)
3	Учество на научен/стручен собир со реферат
3.1	K. Miteva , S.A. Aleksovski, “Biodiesel production from rapeseed oil using NaOH as a catalyst”, <i>VIIIth Congress of Pure and Applied Chemistry for the Students of Macedonia (with international participation)</i> 8-10 October 2009, Skopje, Macedonia, Book of Abstracts, p.34-35
3.2	K. Miteva , S.A. Aleksovski, “Characterization of biodiesel obtained from rapeseed oil, <i>VIIIth Congress of Pure and Applied Chemistry for the Students of Macedonia (with international participation)</i> 8-10 October 2009, Skopje, Macedonia, Book of Abstracts, p.36-37
3.3	K. Miteva , S.A. Aleksovski, “Analytical study of the properties of biodiesel blends”, <i>VIIIth Congress of Pure and Applied Chemistry for the Students of Macedonia (with international participation)</i> 8-10 October 2009, Skopje, Macedonia, Book of Abstracts, p.38-39
3.4	K. Miteva , S.A. Aleksovski, “Modeling the kinetics of transesterification of vegetable oils, <i>VIIIth Congress of Pure and Applied Chemistry for the Students of Macedonia (with international participation)</i> 8-10 October 2009, Skopje, Macedonia, Book of Abstracts, p.40-41
3.5	B. Vleska Chapragoska, K. K. Miteva , S. A. Aleksovski, “Analytical study of biodiesel by GC-MS and FTIR”, <i>XXI Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, (with international participation)</i> , 23-26 September 2010, Ohrid, Macedonia, Book of Abstracts,SSC-1, p.15
3.6	K. K.Miteva , S. A. Aleksovski, “Base catalysis reaction for biodiesel production”, <i>XXI Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, (with international participation)</i> , 23-26 September 2010, Ohrid, Macedonia, Book of Abstracts,CE-5, p.211
3.7	B. Vleska Chapragoska, K. K. Miteva , S. A. Aleksovski, "Biodiesel production from palm oil", <i>IXth Congress of Pure and Applied Chemistry for the Students of Macedonia (with international participation)</i> 6-8 October 2011, Skopje, Macedonia, Book of Abstracts, p.46
3.8	K.K. Miteva , S. Dimitrijevic, S. A. Aleksovski, "Purification of biodiesel obtained from waste frying oil", <i>IXth Congress of Pure and Applied Chemistry for the Students of Macedonia (with international participation)</i> 6-8 October 2011, Skopje, Macedonia, Book of Abstracts, p.56
3.9	G.Srbinoski, S. Aleksovski, K. Miteva , “Ultrasound assisted biodiesel production from used cooking oil”, <i>XXII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, (with international participation)</i> , 5-9 September 2012, Ohrid, Macedonia, Book of Abstracts, PE-12, p.318
3.10	B. Vleska Chapragoska, S. Aleksovski, K. Miteva , “Fast biodiesl production in

	the presence of various co-solvents”, <i>XXII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, (with international participation)</i> , 5-9 September 2012, Ohrid, Macedonia, Book of Abstracts, PE-12, p.319
3.11	Biljana Veleska Chapragoska, Karmina K.Miteva , Slavcho A. Aleksovski, “Modeling of one-phase transesterification reaction for biodiesel production”, <i>10th Congress of Pure and Applied Chemistry of Students from Macedonia (with international participation)</i>
3.12	Karmina K.Miteva , Biljana Veleska Chapragoska, Slavcho A. Aleksovski, “Kinetics of alkaline catalyzed transesterification”, <i>Congress of Pure and Applied Chemistry of Students from Macedonia (with international participation) 2013</i>
3.13	Karmina Miteva , Gordana Bogoeva-Gaceva, Slavcho Aleksovski, Luljeta Raka, “Thermal and catalytic pyrolysis of polyolefine mixture followed by thermogravimetry”, <i>XXIII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, (with international participation)</i> , 8-11 October 2014, Ohrid, Macedonia, Book of Abstracts, FE-003, p.148
3.14	Igor S. Aleksovski, Karmina Miteva , Slavcho Aleksovski, “Optimization of pyrolysis of biomass for the production of bio-oil”, <i>XXIII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, (with international participation)</i> , 8-11 October 2014, Ohrid, Macedonia, Book of Abstracts, FE-007, p.152
3.15	Igor S. Aleksovski, Karmina Miteva , Slavcho Aleksovski, “Pyrolysis of wheat straw in a fluidized bed reactor”, <i>XXIII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, (with international participation)</i> , 8-11 October 2014, Ohrid, Macedonia, Book of Abstracts, FE- FE-008, p.153
3.16	Кармина Митева , Гордана Богоева Гацева, Славчо Алексовски „Пиролиза на отпадна пластика до дизел и бензин”, <i>Прв симпозиум – истражувања од областа на животната средина и материјалиите</i> , Македонска академија на науките и уметностите, 21-22 ноември 2014, Скопје, Книга на апстракти 69-70

Учество на семинари и обуки:

- „Нов пристап во развојот на менаџментот на квалитет“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Технолошко-металуршки факултет, Скопје, 19-20 октомври 2009.

Други активности:

- водител на секција на Меѓународното советување “ЕНЕРГЕТИКА” 2012, 4-6 октомври 2012, Охрид, Македонија;
- член на Организациониот одбор на XX конгрес на хемичарите и технолозите од чиста и применета хемија на Македонија (со интернационално учество), Охрид, 17-20 септември 2013;

- член на Организациониот одбор на XXIII конгрес на хемичарите и технолозите од чиста и применета хемија на Македонија (со интернационално учество) Охрид, 8-11 октомври 2014;
- водител на секција на Меѓународното советување “ЕНЕРГЕТИКА”, 16-18 октомври 2014, Струга, Македонија.

2. ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Од прегледот на доставениот материјал на кандидатката м-р Кармина Митева може да се види значителна активност во деловите за наставно-образовната и научноистражувачката дејност во публикувањето научни трудови. Како помлад асистент на Технолошко-металуршкиот факултет активно е вклучена во изведувањето на вежбите по предметите технолошки операции 1, технолошки операции 2 и хемиска инженерска термодинамика. Кандидатката м-р Кармина Митева, како автор и коавтор, има објавено трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручни списанија и референтни научно/стручни списанија со меѓународен уредувачки одбор (3), трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборници на трудови од научни/стручни собири (6), како и трудови објавени во зборници од научен/стручен собир и учество на научно/стручни собири со реферати (16). Според гореизнесеното комисијата заклучува дека м-р Кармина Митева претставува перспективен и потенцијален кадар како на наставно-образовно, така и на научно поле, и му предлага на Наставно-научниот совет да ја избере во соработничкото звање асистент.

Членови на Рецензентската комисија

1. Д-р Славчо Алексовски, редовен професор,
Технолошко-металуршки факултет, Универзитет „Св.
Кирил и Методиј“ - Скопје, с.р.
2. Д-р Загорка Конеска, вонреден професор,
Технолошко-металуршки факултет, Универзитет „Св.
Кирил и Методиј“ - Скопје, с.р.
3. Д-р Александар Анастасовски, доцент,
Факултет за инженерство, Меѓународен балкански
универзитет - Скопје, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) АКТЕРСКА ИГРА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ДРАМСКИ УМЕТНОСТИ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за драмски уметности, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 27.3.2015 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) актерска игра, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот и уметнички совет, бр. 0202-167/3, донесена на 20.4.2015 г., формирана е Рецензентска комисија во состав: вонр. проф. д-р Сузана Киранџиска, вонреден професор на УКИМ, Факултет за драмски уметности, проф. д-р Јелена Лузина, редовен професор на УКИМ, Факултет за драмски уметности и д-р Тихомир Стојановски, вонреден професор на УКИМ, Факултет за драмски уметности,

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во областа (дисциплина) актерска игра, во предвидениот рок се пријави еден кандидат.

4. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката м-р Кристина Леловац е родена на 2.6.1985, во Скопје. Средно образование завршила во Скопје. Со високо образование се стекнала на УКИМ, Факултет за драмски уметности - Скопје. Дипломирала во 2009 година, со просечен успех 9,8.

Кандидатката активно се служи со македонскиот, српскиот и англискиот јазик.

Во учебната 2010 се запишала на втор циклус (магистерски) студии на УКИМ, Факултет за драмски уметности - Скопје. Студиите ги завршила во 2011 година, со просечен успех 10. На 14.11.2011 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Касандра - Самостојна актерска креација*.

Во 2014 се запишала на третиот циклус сценско – изведувачки студии при Школата за докторски студии при УКИМ, Факултет за драмски уметности - Скопје, област на истражување: театрологија.

На 2.12.2011 година е избрана во звањето помлад асистент на УКИМ, Факултет за драмски уметности - Скопје во областа актерска игра.

Пред и во текот на студиите по актерство, како и по нив, настапува во повеќе театарски, телевизиски, филмски и комерцијални проекти во носечки и споредни улоги. Денес настапува како гостин во НУ Македонски народен театар - Скопје. Пректите во кои учествувала биле селектирани и високо вреднувани на значајни домашни и меѓународни фестивали меѓу кои: „Млад отворен театар - Скопје и „Војдан Чернотински“ - Прилеп.

Еден е од основачите и претседател на Здружението на граѓани за слободно креативно изразување и истражување во областа на изведувачките уметности ОПН театар - Скопје.

Разбира, течно говори и може да преведува од англиски и српски јазик

Во моментот е помлад асистент на УКИМ на Факултетот за драмски уметности во Скопје, на катедрата за актерска игра. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр.1019 од 15.11.2011 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, уметнички, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. (1019 од 15.11.2011 г), како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за драмски уметности - Скопје, во учебната 2008/2009 г. работи како демонстратор по предметот историја на светска драма и театар 1 - 4, воден од проф. д-р Нада Петковска. Работи како предавач на Работилницата за актерска игра на Академијата за младинска слобода на МОФ во август 2009, август 2010 и август 2011 и е координатор на АРТ-клубот во рамки на Проектот за младинска независност на МОФ (октомври 2010 - декември 2011).

Од декември 2011 е редовно вработена на УКИМ-Факултет за драмски уметности - Скопје како помлад асистент по предметот актерска игра 1 – 8, воден од вонр. проф. д-р Сузана Киранциска.

Во нејзината посветена педагошка дејност од 2011 работи со актери, кои успешно настапуваат во македонските театри, играат главни улоги во значајни филмови од македонската и светската продукција и се високо вреднувани и наградувани од критиката и од публиката. Кандидатката особено се истакнува со нејзиниот иновативен и современ методолошки пристап во педагошката дејност.

Исто така, кандидатката м-р Кика Леловац е координатор од УКИМ, Факултет за драмски уметности за ЕРАСМУС-програмата при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“.

Научноистражувачка дејност

М-р Кристина Леловац има објавено труд (единствен автор) со наслов „Општествено одговорниот актер на Брехт“, објавен во меѓународно научно/стручно списание: во ARS ACADEMICA, број 2, година I, Скопје, 2014.

Исто така, има земено и учество со усна презентација „За прашањата што си ги поставуваме“ на научната конференција во рамки на Меѓународниот фестивал СКОМРАХИ 2014, одржана во Охрид, во ноември 2014 година.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

М-р Кристина Леловац активно е вклучена во стручно-апликативната работа на УКИМ, Факултет за драмски уметности. Врши стручна апликативна дејност и дејност од поширок интерес, со тоа што е активен учесник во проекти на многу домашни и интернационални театарски фестивали. Активно учествувала и во ТВ и радио-проекти, во повеќе работилници за сценскоизведувачки уметности, учество на театарски, филмски/уметнички фестивали.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката м-р Кристина Леловац, во март 2015 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Факултетот за драмски уметности.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на м-р Кристина Леловац.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека м-р Кристина Леловац поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето *доцент* во областа актерска игра.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот и уметнички совет на УКИМ, Факултет за драмски уметности во Скопје, м-р Кристина Леловац да биде избран во звањето *доцент* во областа актерска игра.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Вонр.проф д-р Сузана Киранциска, с.р.**
- 2. Проф. д-р Јелена Лужина, с.р.**
- 3. Вонр.проф. д-р Тихомир Стојановски, с.р.**

ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат:**

Кристина Лука Леловац

Институција:

УКИМ, Факултет за драмски уметности - Скопје

Научна област:

актерска игра

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на дејноста	Поени
1	Актерска игра 5 (летен семестар, 2011 часови) 8*4*0,04	1,28
2	Актерска игра 6 (зимски семестар, 2012 часови) 8*15*0.04	4,8
3	Актерска игра 7 (летен семестар, 2012 часови) 8*15*0.04	4,8
4	Актерска игра 8 (зимски семестар, 2013 часови) 8*15*0.04	4,8
5	Актерска игра 1 (летен семестар, 2013 часови) 8*15*0.04	4,8
6	Актерска игра 2 (зимски семестар, 2014 часови) 8*15*0.04	4,8
7	Актерска игра 3 (летен семестар, 2014 часови) 8*15*0.04	4,8
8	Актерска игра 4 (зимски семестар, 2015 часови) 8*8*0.04	4,8
9	Актерска игра 5 (летен семестар, 2011 вежби) 4*4*0,03	1,8
10	Актерска игра 6 (зимски семестар, 2012 вежби) 4*15*0.03	1,8
11	Актерска игра 7 (летен семестар, 2012 вежби) 6*15*0.03	2,7
12	Актерска игра 8 (зимски семестар, 2013 вежби) 6*15*0.03	2,7

13	Актерска игра 1 (летен семестар, 2013 вежби) 4*15*0.03	1,8
14	Актерска игра 2 (зимски семестар, 2014 вежби) 4*15*0.03	1,8
15	Актерска игра 3 (летен семестар. 2014 вежби) 4*15*0.03	1,8
16	Актерска игра 4 (зимски семестар, 2015 вежби) 4*8*0.03	0,96
ВКУПНО ПОЕНИ од НО		50,24

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на дејноста	Поени
1	Труд објавен во меѓународно научно/стручно списание: „Општествено одговорниот актер на Брехт“ во ARS ACADEMICA, број 2, година I, Скопје, 2014.	2.16
2	Учество со усна презентација „За прашањата што си ги поставуваме“ на научната конференција во рамки на Меѓународниот фестивал СКОМРАХИ 2014, одржана во Охрид, ноември 2014.	1
ВКУПНО ПОЕНИ од НИ		3.16

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на дејноста: Јавно изведено или претставено уметничко дело во облик познат во јавноста - играни рољи во театарски претстави на филм и телевизија (2009 до 2015)	Поени
1	Леди Макбет во „Макбет“ – Вилијам Шекспир (ФДУ - Скопје)	8
2	Мишета во „Подемот и падот на кабарето“ – Артур Шницлер (МНТ - Скопје)	8
3	Анџелина во „Звукот на коските што се кршат“ – Сузан Лебо (Театра - Скопје)	8

4	Девојката во театарскиот перформанс „КонФузија“ (независен проект)	8
5	Актерката во „Вртелешка“- Артур Шницлер (ОПН Театар - Скопје)	8
6	Дијана во „Шекспирова 9/1“ - краткометражен игран филм (ФДУ и Круг Филм)	6
7	Марија во „Враќање“– краткометражен игран филм (ФДУ - Скопје)	6
8	Еми во „Намини бар еднаш“- краткометражен игран филм (Скопје Филм Студио)	6
9	Марија во „In Absentia“ - краткометражен игран филм (ФДУ и Скопје Филм Студио)	6
10	Селма во „Како да ме нема“ - долгометражен игран филм (Euroimages Fund of the Council of Europe, Film i Väst, Irish Film Board, Octagon Films, Sektor Film Skopje, W2 Filmproduktion und Vertriebs WMG Film, Wide Eye Films).	6
11	Кучето Петко во 5+ - играна детска ТВ емисија, 4 сезони (Продукција ОХО)	6
ВКУПНО ПОЕНИ од СУ		76

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Дејности од поширок интерес

Ред. број	Назив на дејноста:	Поени
1	2014, Меѓународен театарски фестивал „Млад отворен театар“ - Скопје (Модерирање разговори со екипите и публиката по претставите)	0,50
2	2014, Интернационален студентски фестивал „Скомрахи“ (учество на нејзините студенти со испитна претстава и во промотивни активности на Факултетот)	0,50

3	2013, Меѓународен театарски фестивал „Млад Отворен Театар“ Скопје (Учество на нејзините студенти со испитна претстава)	0,50
4	2013, Интернационален студентски фестивал „Скомрахи“ (учество на нејзините студенти со испитна претстава во промотивни активности на Факултетот)	0,50
5	2013, Фестивал на театар и краток филм „Култра“ Штип, (учество на нејзините студенти со испитна претстава)	0,50
6	2012, Интернационален студентски фестивал „Скомрахи“ (учество на нејзините студенти со испитна претстава и во промотивни активности на Факултетот)	0,50
7	2012, Меѓународен фестивал за изведувачки уметности „Импакт“-Велес (учество со театарскиот перформанс „КонФузија“)	0,50
8	2012, Меѓународен театарски фестивал „Млад отворен театар“ Скопје (учество со театарскиот перформанс „КонФузија“)	0,50
9	2012, МТФ „Војдан Чернодрински“ – Прилеп (учество на нејзините студенти со испитна претстава)	0,50
10	2012, Интернационален фестивал на театарските школи „Истрополитана проект“-Братислава, Словачка (учество на нејзините студенти со испитна претстава)	0,50
ВКУПНО ПОЕНИ од СУ		5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	50,24
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	3,16
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	76
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	5
ВКУПНО	134,40

Комисија

- 1. Вонр.проф д-р Сузана Киранциска, с.р.**
- 2. Проф. д-р Јелена Лужина, с.р.**
- 3. Вонр.проф. д-р Тихомир Стојановски, с.р.**

РЕФЕРАТ
**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-
 НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) ТЕАТАРСКА РЕЖИЈА**
НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ДРАМСКИ УМЕТНОСТИ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за драмски уметности, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 27.3.2015 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) театарска режија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот и уметнички совет, бр. 0202-167/5, донесена на 20.4.2015 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: м-р Златко Славенски, вонреден професор на Факултетот за драмски уметности, д-р Сашко Насев, вонреден професор на Факултетот за драмски уметности и д-р Тихомир Стојановски, вонреден професор на Факултетот за драмски уметности.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) театарска режија, во предвидениот рок се пријави еден кандидат – помл. ас. м-р Куштрим Бектеши.

1. Биографски податоци и образование

Роден е во Куманово, на 26 февруари 1982 година. Основно училиште завршил во с. Лопате-Куманово, а средно образование во гимназијата „Гоце Делчев“ во Куманово.

Дипломирал во 2008 год. во Факултетот за драмски уметности во Скопје – Оддел за **театарска режија**, во класата на проф. Слободан Унковски и ас. Златко Славенски, со претставата „ВОЈЦЕК“ од Георг Бихнер.

Магистрирал во 2011 година на Факултет за драмски уметности во Скопје, на филмските аудиовизуелни студии - модул: **филмско и ТВ-сценарио**, под менторство на вонр. проф. д-р Сашко Насев, со сценариото за долгометражен игран филм „Кафеана на шејтанот (Незаборавна пролет во заборавено село)“.

Од академските учебни 2007/2008 до 2012/2013 година работел како надворешен соработник - демонстратор на УКИМ, Факултет за драмски уметности во Скопје, по предметот театарска режија.

Во академската учебна 2012/2013 година бил ангажиран како надворешен соработник - асистент во Државниот универзитет во Тетово - Факултет за уметности, по предметот актерска игра.

Во јуни 2013 се избира за соработник во звањето помлад асистент на УКИМ, Факултет за драмски уметности во Скопје, по предметот театарска режија, на работен однос на неопределено време.

Во моментот е помлад асистент на Факултетот за драмски уметности. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр.1044 од 14.12.2012 година.

Разбира и говори англиски, македонски и албански јазик.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр.1044 од 14.12.2012 година, како и вкупните стручни, уметнички, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

5. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за драмски уметности, кандидатот м-р Куштрим Бектеши, од академските учебна 2007/2008 до 2012/2013 година работел како надворешен соработник – демонстратор на УКИМ, Факултет за драмски уметности во Скопје, по предметот театарска режија, на прв циклус студии.

Во академската учебна 2012/2013 година бил ангажиран како надворешен соработник – асистент во Државниот универзитет во Тетово - Факултет за уметности, по предметот актерска игра.

Од јуни 2013 година е редовно вработен на УКИМ, Факултет за драмски уметности, како помлад асистент по предметот театарска режија.

Во неговата посветена педагошка дејност од 2013 година, работи со студентите на Катедрата за театарска режија, кои успешно настапуваат и поставуваат театарски претстави во македонските театри, и пошироко.

Научноистражувачка дејност/Стручно-уметничка дејност

Кандидатот м-р Куштрим Бектеши е автор на драмскиот текст:- „НАДЕЖ ВО БЕГСТВО“ (2007), праизведено на сцена во режија на Ивана Ангеловска, продукција на театарот ОДА, Тетово, 2011.

Исто така, беше учесник во меѓународната конференција на тема „Искусствата и перспективите на факултетите за драмски уметности“, одржана во Охрид, во рамки на одбележувањето на јубилејот - 45 години од основањето на Факултетот за драмски уметности во Скопје, 2014 година.

Стручно-апликативна и стручно-уметничка дејност и дејност од поширок интерес

М-р Куштрим Бектеши активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Факултетот за драмски уметности. Врши стручно-апликативна и стручно-уметничка дејност и дејност од поширок интерес, со тоа што е активен учесник во многу театарски проекти на домашни и меѓународни фестивали. Има режирано 18 претстави, изведувани во земјава и надвор од неа.

Бил член на жири-комисии на неколку меѓународни театарски фестивали.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот м-р Куштрим Бектеши, во март 2015 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Факултетот за драмски уметности.

Заклучок и предлог

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката, стручно-апликативната и стручно – уметничката дејност, како и дејноста од поширок интерес на м-р Куштрим Бектеши.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека м-р Куштрим Бектеши поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето доцент во научната област театарска режија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот и уметнички совет на УКИМ, Факултет за драмски уметности во Скопје, м-р Куштрим Бектеши да биде избран во звањето *доцент* во научната област театарска режија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Вонр. проф м-р Златко Славенски, с.р.**
- 2. Вонр.проф. д-р Сашко Насев, с.р.**
- 3. Вонр. проф. д-р Тихомир Стојановски, с.р.**

ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат:**

Куштрим Фадиљ Бектеши

Институција:

УКИМ, Факултет за драмски уметности - Скопје

Научна област:

театарска режија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на дејноста	Поени
	Театарска режија 8 (летен семестар, 2013 - театарска режија) 4 x 15 x 0,04	2.40
	Театарска Режија 1 (зимски семестар, 2014 - театарска Режија) 4 x 15 x 0,04	2.40
	Театарска Режија 2 (летен семестар, 2014 - театарска Режија) 4 x 15 x 0,04	2.40
	Театарска Режија 3 (зимски семестар, 2015 - театарска Режија) 4 x 15 x 0,04	2.40
	Театарска Режија 8 (вежби, летен семестар, 2013 - театарска Режија) 6 x 15 x 0,03	2.70
	Театарска Режија 1 (вежби, зимски семестар, 2014 - театарска Режија) 6 x 15 x 0,03	2.70
	Театарска Режија 2 (вежби, летен семестар, 2014 - театарска Режија) 6 x 15 x 0,03	2.70

	Театарска режија 3 (вежби, зимски семестар, 2015 - театарска режија) 6 x 15 x 0,03	2,70
	Основи на театарска режија 1 (летен семестар, 2013 - театарска режија за Актерска игра) 2 x 15 x 0,04	1,20
	Основи на театарска режија 2 (зимски семестар, 2014 - театарска режија за Актерска игра) 2 x 15 x 0,04	1,20
	Основи на театарска режија 1 (летен семестар, 2014 - театарска режија за Театарска и филмска драматургија) 2 x 15 x 0,04	1,20
	Основи на театарска режија 2 (зимски семестар, 2014 - театарска режија за Театарска и филмска драматургија) 2 x 15 x 0,04	1,20
ВКУПНО ПОЕНИ од НО		25,20

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на дејноста	Поени
1	Учесник во меѓународна конференција на тема: „Искусствата и перспективите на факултетите за драмски уметности“, одржана во Охрид, во рамки на одбележувањето на јубилејот - 45 години од основањето на Факултетот за драмски уметности во Скопје, 2014 година.	1
ВКУПНО ПОЕНИ од НИ		1

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на дејноста: Јавно изведено или претставено уметничко дело во облик познат во јавноста –	Поени

	театарски претстави (2004 - 2014)	
1	„СЛУЧАЈНАТА СМРТ НА ЕДЕН АНАРХИСТ,, од Дарио Фо, продукција на НУ Тетовски Театар, 2014. (режија Куштрим Бектеши)	4
2	„КОНКУРС,, од Александар Галин, продукција на Метропол Театар-Тирана, Албанија, 2013. (режија Куштрим Бектеши)	4
3	„КУЌА НА ВЕТЕР,, од Стефан Чапалику, продукција на НУ Тетовски Театар, 2012. (режија Куштрим Бектеши)	4
4	„МИРАНДОЛИНА,, од Карло Голдони, продукција на НУЦК „Трајко Прокопиев,, – Албанска драма, Куманово, 2012. (режија Куштрим Бектеши)	4
5	„КРИВИНА,, од Танкред Дорст, продукција на СУБКУЛТ, 2012. (режија Куштрим Бектеши)	4
6	„РУШЕЊЕ НА АЈФЕЛОВАТА КУЛА,, од Јетон Незирај, продукција на Интернационалниот Театарски Фестивал МЕСС - Сарајево, БиХ, 2011. (режија Куштрим Бектеши)	4
7	„ДРОМСТРОМ И РУНДЛУНД,, од Мартина Монтелиус, продукција на Детски Театарски Центар - Скопје, 2010. (режија Куштрим Бектеши)	4
8	„ЧЕКАЈЌИ ГИ ВАРВАРИТЕ (WAITING FOR THE BARBARIANS)“ – театарски перформанс базиран во романот „Чекајќи ги варварите,, од Ј.М.Куци (J.M.Coetzee); интернационална соработка организирана од Француско-германска младина – Детски театарски центар-Скопје – Факултет за драмски уметности-Скопје, 2010 (режија: Куштрим Бектеши)	4
9	Помошник режисер во претставата ПЕР ГИНТ од Хенрик Ибсен, режија: Слободан Унковски, копродукција помеѓу Ибсен Авард 2009 - Албански театар-Скопје - Национален театар на Косово, 2010.	2

10	КОЈ СЕ ПЛАШИ ОД ВИРЦИНИА ВУЛФ? од Едвард Олби, Национален театар Тирана, Албанија, 2009 (режија: Куштрим Бектеши)	4
11	СТАПИЦА НА СМРТА од Ира Левин, продукција на СУБКУЛТ, 2009 (режија: Куштрим Бектеши)	4
12	ФИГАРО СЕ РАЗВЕДУВА од Еден фон Хорват, МНТ-Скопје, 2008 (режија: Куштрим Бектеши)	4
13	ВОЈЦЕК од Георг Бихнер, Албански театар Скопје, 2008 (режија: Куштрим Бектеши)	4
14	ЛАВИРИНТИТЕ НА СЕЌАВАЊЕТО од Авни Халими, копродукција помеѓу Extrem Production & Албански театар Скопје, 2007 (режија: Куштрим Бектеши)	4
15	АКВАРИУМ од Рефет Абаз, Албански театар Скопје, 2006 (режија: Куштрим Бектеши)	4
16	СУНЃЕРОТ И ПРАЧКАТА од Дорунтина Баша, продукција на Детски театарски центар – Скопје, 2005 (режија: Куштрим Бектеши)	4
17	А, ШТО Е ТОА РИБА?! од Благица Секуловска, копродукција помеѓу Search for Common Ground и Детски театарски центар – Скопје, 2005 (режија: Куштрим Бектеши)	4
18	ЉУБОВ ИЛИ ПРИЈАТЕЛСТВО од Благица Секуловска, копродукција помеѓу Search for Common Ground и Детски театарски центар – Скопје, 2004 (режија: Куштрим Бектеши)	4
ВКУПНО ПОЕНИ од СУ		70

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Дејности од поширок интерес

Ред. број	Назив на дејноста:	Поени

1	2014, TIFF - Меѓународниот филмски фестивал во Тирана -Албанија (член на жири во категорија на меѓународен краткометражен филм (International competition)).	2
2	2014, Меѓународен филмски фестивал „Прифилмфест“ (Prifilmest) во Приштина (учество во програмата Прифорум со филмскиот проект „Незаборавна пролет во заборавено село“ (сценарист и режисер)	2
3	2014, Театарски фестивал во Урошевац - Косово (учество со театарската претстава „Случајната смрт на еден анархист“)(режисер)	2
4	2013, Меѓународен театарски фестивал „Скупифест“ во Скопје, (учество со театарската претстава „Конкурс“-режисер	2
5	2013, Театарски фестивал „Пламенот на Талиа“ во Гњилане - Косово (учество со театарската претстава „Кука на ветер“ режисер)	2
	2012, Театарскиот фестивал „Пламенот на Талиа“ во Гњилане – Косово (член на жири)	2
6	2011, Интернационалниот театарски фестивал МЕСС – Сараево, БиХ, (учество со театарската претстава „Рушење на ајфеловата кула“ режисер)	2
7	2010, Театарскиот фестивал „Пламенот на Талиа“ во Гњилане – Косово (член на жири)	2
8	2010, Меѓународниот театарски фестивал „Kosovainfest“ во Приштина - Косово (учество со театарската претстава „Кој се плаши од Вирџинија Вулф?“- режисер)	2
9	2009, TIFF - Меѓународниот филмски фестивал во Тирана - Албанија (член на жири во категорија на албански краткометражен филм (Albanian competition)).	2
10	2007, МТФ „Војдан Чернодрински“ - Прилеп (учество	2

	со театарската претстава „Војдек“-режисер)	
11	2007, МТФ „Војдан Чернодрински“ - Прилеп (учество со театарската претстава „Лавиринтите на сеќавањето“-режисер)	2
12	2007, Меѓународен театарски фестивал „Kosovainfest“ во Приштина-Косово (учество со театарската претстава „Лавиринтите на сеќавањето“-режисер)	2
13	2007, Театарски фестивал на младите – Тирана (Албанија) (учество со театарската претстава „Лавиринтите на сеќавањето“-режисер)	2
14	2007, Меѓународен театарски фестивал на Пазаржик - Бугарија (учество со театарската претстава „Лавиринтите на сеќавањето“-режисер)	2
15	2007, Театарскиот фестивал „Пламенот на Талиа“ во Гњилане - Косово (Учество со театарската претстава „Аквариум“-режисер)	2
16	2006, Фестивалот Охридско лето - Охрид (учество со театарската претстава „Аквариум“-режисер)	2
ВКУПНО ПОЕНИ од СУ		34

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	25,20
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	1,00
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	70,00
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	34,00
ВКУПНО	130,20

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Вонр. проф м-р Златко Славенски, с.р.**
- 2. Вонр.проф. д-р Сашко Насев, с.р.**
- 3. Вонр. проф. д-р Тихомир Стојановски, с.р.**

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНОТО ЗВАЊЕ ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР ВО НАСТАВНО- НАУЧНАТА ОБЛАСТ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука бр. 02-949/4 на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии, донесена на неговата седница на 20.V 2015 година, одредени сме за членови на Рецензентската комисија за избор на наставник по предметите од наставно-научната област телекомуникации, а во врска со распишаниот конкурс објавен во весникот „Дневник“ од 30.IV 2015 година.

Врз основа на доставените материјали и документи, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс се пријавил кандидатот д-р Владимир Атанасовски.

1. Биографски податоци

Владимир Атанасовски е роден на 2.V 1980 година во Скопје. Основно училиште и природно-математичка гимназија со одличен успех завршил во Скопје. На Електротехничкиот факултет во Скопје се запишал во учебната 1999/2000 година. Дипломирал прв во својата генерација на 11.III 2004 година, на насоката електроника и телекомуникации, со просечен успех 9,79, што претставува највисок просек во неговата генерација на соодветната насока. Во текот на студирањето секоја година е наградуван за постигнатиот успех.

На постдипломски студии се запишал во 2004 година на насоката телекомуникации. Сите испити предвидени со наставната програма ги има положено со највисока оценка 10. Магистерскиот труд со наслов „Анализа на мрежно и линк ниво базирани вертикални меѓунивовски оптимизации кај безжични ad-hoc мрежи“ го одбрал на 7.IV 2006 година.

Докторската дисертација со наслов „Механизми за реконфигурабилност на ресурси во интероперабилни хетерогени безжични средини“ ја одбрал на 3.IX 2010 година, при Факултетот за електротехника и информациски технологии.

Од април 2004 до октомври 2006 година работел како демонстратор при Институтот за телекомуникации, а во ноември 2006 година е вработен на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје како асистент по предметите од наставно-научната област телекомуникации. Во рамките на наставната дејност на Факултетот, како асистент, држел аудиториски и лабораториски вежби по повеќе предмети од областа телекомуникации. Во ноември 2010 година е избран за доцент по предметите од наставно-научната област телекомуникации. Како доцент вовел и држел предавања по повеќе предмети на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје и на Воената академија во Скопје. Учествовал на повеќе домашни и меѓународни работилници и школи.

Во доменот на научноистражувачката дејност се занимавал со истражувања во областа на безжичните мрежи, при што има објавено 110 трудови на меѓународни и домашни конференции и списанија. Автор е на една монографија и 4 дела од монографија, сите објавени во странство. Ментор бил на 28 дипломски работи и три магистерски работи. Учествовал во повеќе домашни и меѓународни научноистражувачки проекти од областа на телекомуникациите.

Д-р Владимир Атанасовски покажал и значителни активности во областа на стручно-апликативната дејност, учествувајќи во повеќе експертски активности, идејни проекти и студии. Бил член на неколку извршни одбори со домашен и меѓународен карактер. Добитник е и на државната награда „Гоце Делчев“ за 2013 година.

Кандидатот активно го владее англискиот јазик.

2. Наставно-образовна дејност

Д-р Владимир Атанасовски во изминатиот период како доцент при Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје држел предавања и вежби од прв циклус студии по повеќе предмети: телесообраќаен инженеринг, пристапни технологии, дигитален пренос на информации и јавни мобилни мрежи. Дополнително држел предавања на Воената академија во Скопје, по предметите: телекомуникациски мрежи и телекомуникации. За најголем дел од овие предмети, кандидатот подготвил пакет материјали за предавања и вежби.

На втор циклус студии, д-р Владимир Атанасовски вовел неколку предмети за кои одржувал настава. Тоа се предметите: напреден телесообраќаен инженеринг, наномрежи, експериментални и развојни платформи во телекомуникации, стандарди и регулатива за радиофреквенциски спектар и телесообраќаен инженеринг и мрежно планирање. Дополнително, кандидатот држел настава на две школи и работилници од областа телекомуникации.

Д-р Владимир Атанасовски во изминатиот период бил ментор на 28 дипломски работи, како и член на комисија за оцена и одбрана на еден докторат, 17 магистратури и 128 дипломски работи.

Наставните обврски кандидатот секогаш ги извршувал професионално, квалитетно, совесно и на високо стручно ниво. Тој успешно им го пренесувал знаењето на студентите и со нив постапувал на коректен и професионален начин. Како потврда на ова е и позитивната оценка што кандидатот ја добил на анонимната студентска анкета за квалитет на реализираната настава, организирана во рамките на процесот на самоевалуација на Факултетот.

3. Научноистражувачка дејност

До претходниот избор, кандидатот д-р Владимир Атанасовски има објавено 54 научни трудови на меѓународни и домашни конференции и списанија. Кандидатот претходно учествувал и во 10 меѓународни и домашни научноистражувачки проекти. Од претходниот избор до денес, д-р Владимир Атанасовски има дополнително објавено една монографија и 4 дела од монографија во странство, 7 труда со оригинални научни резултати објавени во научно/стручно списание, 10 труда со оригинални научни резултати објавени во референтно научно/стручно списание со импакт-фактор и меѓународен уредувачки одбор, како и 39 труда со оригинални научни/стручни резултати објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор. Дополнително, кандидатот одржал едно пленарно предавање на научен/стручен собир и две секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество. Кандидатот бил учесник на три научни/стручни собири со реферат – усна презентација.

Кандидатот бил учесник во еден национален научен проект и 7 меѓународни научни проекти.

Д-р Владимир Атанасовски во изминатиот период бил ментор на 3 магистерски работи.

Публикувани трудови во периодот по последниот избор

[55] L. Gavrilovska and **V. Atanasovski**, "Cooperative Spectrum Sensing in Ad-Hoc Networks," *Lecture Notes of the Institute for Computer Sciences, Social Informatics and Telecommunications Engineering 2010*, Vol. 49, Part 3, DOI: 10.1007/978-3-642-17994-5_10, 2010, pp. 146-159.

Овој труд го анализира проблемот на кооперативно ослушнување на спектар кај безжични ad-hoc мрежи.

[56] P. Latkoski, O. Ognenoski, V. Rakovic, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Demonstration of RIWCoS Platform for Future Heterogeneous Networks," *2nd International Conference on Wireless Communications, Vehicular Technology, Information Theory and Aerospace & Electronic Systems Technology (Wireless VITAE 2011)*, Chennai, India, February 28 - March 3, 2011.

Овој труд детално анализира архитектура за управување со ресурси во хетерогени безжични мрежи, предложена од авторите.

[57] D. Denkovski, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Efficient Mid-end Spectrum Sensing Implementation for Cognitive Radio Applications based on USRP2 Devices," *The First International Conference on Advances in Cognitive Radio (COCORA 2011)*, Budapest, Hungary, April 17-22, 2011.

Овој труд дава насоки за практична имплементација на детектор на спектар кај софтверски дефинирани радиоуреди.

[58] Z. Wang, J. Ansari, **V. Atanasovski**, D. Denkovski, T. Farnham, L. Gavrilovska, A. Gefflaut, R. Manfrin, E. Meshkova, J. Nasreddine, K. Rerkrai, M. Sooriyabandara and A. Zanella, "Self-organizing Home Networking based on Cognitive Radio Technologies," *IEEE Symposia on New Frontiers in Dynamic Spectrum Access Networks (DySPAN) 2011*, demonstration, Aachen, Germany, May 2011.

Овој труд дефинира архитектура и лабораториски прототип за домашно омержување, базиран на когнитивни радиотехнологии.

[59] **V. Atanasovski**, J. van de Beek, A. Dejonghe, D. Denkovski, L. Gavrilovska, S. Grimoud, P. Mahonen, M. Pavloski, V. Rakovic, J. Riihijarvi and B. Sayrac, "Constructing Radio Environment Maps with Heterogeneous Spectrum Sensors," *IEEE Symposia on New Frontiers in Dynamic Spectrum Access Networks (DySPAN) 2011*, demonstration, Aachen, Germany, May 2011.

Овој труд дефинира архитектура и прототип за креирање на мапи на радиооколина користејќи хетерогени сензори.

[60] L. Gavrilovska and **V. Atanasovski**, "Spectrum Sensing Framework for Cognitive Radio Networks," *Springer Wireless Personal Communications*, DOI: 10.1007/s11277-011-0239-1, 2011. (IF=0.979)

Овој труд дава комплетен преглед на можните техники за ослушување на спектар кај когнитивните радиомрежи.

[61] B. Jankuloska, M. Pavloski, M. Zahariev, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Efficient Spectrum Utilization: A Cognitive Approach," *MTA Review*, Vol. XXI, No. 1, March 2011.

Овој труд го анализира проблемот на ефикасно искористување на спектарот со помош на когнитивни радиомрежи.

[62] L. Gavrilovska, V. Rakovic and **V. Atanasovski**, "Energy Efficiency of Resource Management Architectures in Heterogeneous Wireless Networks," *Journal of Green Engineering*, Volume 1, Issue 3, April 2011.

Овој труд ги анализира аспектите на енергетска ефикасност кај различни архитектури за управување со ресурси во хетерогени безжични мрежи.

[63] V. Pavlovska, D. Denkovski, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "A Policy Reasoning Architecture for Cognitive Radio Networks," *MTA Review*, Vol. XXI, No. 2, June 2011.

Овој труд дефинира архитектура за резонирање во когнитивни радиомрежи базирана на политики.

[64] M. Pavloski, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Estimation of Decision Threshold in Energy Based Spectrum Sensing," *X International Conference (ETAI 2011)*, Ohrid, Macedonia, September 2011.

Овој труд дефинира техника за проценка на прагот за одлука при ослушување на спектарот, базирано на детекција на приемна енергија.

[65] B. Jankuloska, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Spectrum Sharing Concepts: Secondary Usage of TV White Spaces," *X International Conference (ETAI 2011)*, Ohrid, Macedonia, September 2011.

Овој труд дава преглед на можните концепти за делење на спектарот и негова примена за секундарен пристап кај телевизискиот радиоопсег.

[66] B. Jankuloska, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Opportunistic spectrum sharing scheme for secondary WiFi-like devices in TV white spaces," *the 5th International Conference on Mobile Ubiquitous Computing, Systems, Services and Technologies (UBICOMM 2011)*, Lisbon, Portugal, November 2011.

Овој труд прикажува техника за опортунистичко делење на спектарот за секундарни корисници во телевизискиот радиоопсег.

[67] D. Denkovski, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Policy enforced spectrum sharing for unaware secondary systems" *4th International Workshop on Cognitive Radio and Advanced Spectrum Management (CogArt 2011)*, Barcelona, Spain, October 2011.

Овој труд дава практична анализа на делењето на спектар помеѓу некооперативни секундарни системи, базирано на полиси.

[68] B. Jankuloska, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Combined power/channel allocation method for efficient spectrum sharing in TV white space scenario" *4th International Workshop on Cognitive Radio and Advanced Spectrum Management (CogArt 2011)*, Barcelona, Spain, October 2011.

Овој труд дефинира нов метод за ефикасно делење на спектар во телевизискиот радиоопсег, базиран на истовремено доделување сила и канал.

[69] V. Rakovic, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Clustered Network Coordinated Beamforming for Cooperative Spectrum Sharing of Multiple Secondary Systems," *4th International Workshop on Cognitive Radio and Advanced Spectrum Management (CogArt 2011)*, Barcelona, Spain, October 2011.

Овој труд дава прелиминарен увид во можната примена на кластерирано управување со зрачните дијаграми при кооперативно делење на спектар.

[70] M. Angjelicinoski, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Comparative analysis of spatial interpolation methods for creating Radio Environment Maps," *19th Telecommunications Forum (TELFOR 2011)*, Belgrade, Serbia, November 22-24, 2011.

Овој труд ги споредува можните методи за просторно интерполирање на вредностите на приемната сила заради креирање мапи на радиооколина.

[71] L. Gavrilovska, **V. Atanasovski**, K. Stojanovska and A. Liasovski, "Spectrum sensing techniques - Energy Detection and Eigenvalue Detection," *19th Telecommunications Forum (TELFOR 2011)*, Belgrade, Serbia, November 22-24, 2011.

Овој труд дава анализа на два практично реализирани детектора на спектар.

[72] D. Denkovski, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "HOS Based Goodness-of-Fit Testing Signal Detection," *IEEE Communications Letters*, Vol. 16, No. 3, March 2012, pp. 310 - 313. (IF=1.463)

Овој труд ги анализира теоретските можности на новопредложен детектор за сигнали, базиран на статистички параметри од трет и четврт ред.

[73] D. Denkovski, V. Rakovic, M. Pavloski, K. Chomu, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Integration of Heterogeneous Spectrum Sensing Devices Towards Accurate REM Construction," *IEEE Wireless Communications and Networking Conference (WCNC)*, Paris, France, April 2012.

Овој труд ги анализира практичните проблеми при интеграција на хетерогени сензори во платформа за креирање мапи на радиооколина.

[74] D. Denkovski, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "GHOST: Efficient Goodness-of-fit HOS Testing Signal Detector for Cognitive Radio Networks," *IEEE International Conference on Communications (ICC) 2012*, Ottawa, Canada, June 2012.

Овој труд дефинира нов детектор на сигнали за когнитивни радиомрежи, базиран на статистички параметри од повисок ред.

[75] V. Stavroulaki, A. Bantouna, Y. Kritikou, K. Tsagkaris, P. Demestichas, P. Blasco, F. Bader, M. Dohler, D. Denkovski, **V. Atanasovski**, L. Gavrilovska, K. Moessner, "Knoweldge Management Toolbox: Machine Learning for Cognitive Radio Networks," *IEEE Vehicular Technology Magazine: Special Issue on Applications of Cognitive Radio Networks*, June 2012. (IF=1.226)

Овој труд ги анализира аспектите на машинско учење применети кај когнитивни радиомрежи.

[76] G. Baldini, V. Rakovic, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Security aspects of policy controlled cognitive radio," *5th IFIP International Conference on New Technologies, Mobility and Security (NTMS)*, Istanbul, Turkey, May 2012.

Овој труд ги анализира безбедносните аспекти на когнитивните радиомрежи базирани на полиси.

[77] B. Jankuloska, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Novel spectrum sharing algorithm for maximizing supported WiFi-like secondary users in TV white spaces," *18th European Wireless Conference (EW 2012)*, Poznan, Poland, April 2012.

Овој труд дефинира нов алгоритам за делење на спектрални ресурси заради зголемување на бројот на поддржани секундарни корисници во телевизискиот радиоопсег.

[78] V. Pavlovska, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Performance Evaluation of Cooperative Spectrum Sensing in Multiband Environments," *18th European Wireless Conference (EW 2012)*, Poznan, Poland, April 2012.

Овој труд ги анализира перформансите на кооперативното ослушување на спектар во повеќе радиоопсези истовремено.

[79] V. Rakovic, M. Angjelinoski, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Location estimation of radio transmitters based on spatial interpolation of RSS values," *7th International Conference on Cognitive Radio Oriented Wireless Networks (CROWNCOM)*, Stockholm, Sweden, June 2012.

Овој труд нуди теоретска анализа на проблемот на локализација на безжични радиопрераватели користејќи просторна интерполација на вредностите од приемната сила.

[80] A. Palaios, J. Riihijarvi, P. Mahonen, **V. Atanasovski**, L. Gavrilovska, P. Van Wesemael, A. Dejonghe and P. Scheele, "Two Days of Spectrum Use in Europe," *7th International Conference on Cognitive Radio Oriented Wireless Networks (CROWNCOM)*, Stockholm, Sweden, June 2012.

Овој труд дава споредбена анализа на мерни резултати за спектрална искористеност во неколку европски градови, базирана на подолготрајни мерења.

[81] D. Denkovski, **V. Atanasovski**, L. Gavrilovska, J. Riihijarvi and P. Mahonen, "Reliability of a Radio Environment Map: Case of Spatial Interpolation Techniques," *7th International Conference on Cognitive Radio Oriented Wireless Networks (CROWNCOM)*, Stockholm, Sweden, June 2012.

Овој труд теоретски ја анализира надежноста на техниките за просторно интерполирање, применети кај мапите на радиооколина.

[82] M. Pavloski, V. Rakovic, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Multi-level modeling of spectrum use," *9th International Symposium on Wireless Communications Systems (ISWCS)*, Paris, France, August 2012.

Овој труд нуди нова теоретска анализа на моделирањето на спектралната зафатеност користејќи повеќенивовски пристап.

[83] D. Denkovski, M. Angjelicinoski, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Practical assessment of RSS-based localization in indoor environments," *IEEE Military Communications Conference (MILCOM)*, Orlando, FL, USA, October 29 – November 1, 2012.

Овој труд нуди практична проценка на перформансите на локализацијата во затворени средини на безжични радиопрераватели.

[84] J. van de Beek, E. Lidstrom, T. Cai, Y. Xie, V. Rakovic, **V. Atanasovski**, L. Gavrilovska, J. Riihijarvi, P. Mahonen, A. Dejonghe, P. Van Wesemael and M. Desmet, "REM-enabled opportunistic LTE in the TV band," *IEEE Symposia on New Frontiers in Dynamic Spectrum Access Networks (DySPAN) 2012*, demonstration, Bellevue, Washington, USA, October 2012.

Овој труд ги прикажува можностите и перформансите на лабораториски прототип за користење на мобилни сервиси во телевизискиот опсег базиран на мапи на радиооколина.

[85] I. Dagres, A. Polydoros, D. Denkovski, M. Angjelicinoski, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Algorithms and Bounds for Energy-based Multi-source Localization in Log-normal Fading," *IEEE GLOBECOM 2012 Workshop: Green Internet of Things*, Anaheim, California, USA, December 2012.

Овој труд прави теоретска анализа на проблемот на истовремена локализација на повеќе радиопрераватели во реални безжични канали.

[86] A. Achtzehn Lj. Simic, M. Petrova, P. Mahonen, P. Latkoski, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Software Tool for Assessing the Viability of Secondary System Deployments in Whitespace Spectrum Access Scenarios," *40th Research Conference on Communication, Information and Internet Policy: TPRC 2012*, Arlington, VA, USA, September 2012.

Овој труд детално прикажува софтверска алатка за проценка на можностите за секундарен пристап во телевизискиот радиоопсег, развиена од авторите.

[87] M. Zahariev, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Practical implementation of efficient cyclostationarity based detectors for Dynamic Spectrum Access (DSA)," *4th International Congress on Ultra Modern Telecommunications and control systems (ICUMT) 2012*, St. Petersburg, Russia, October 2012.

Овој труд дава практична имплементација на детектор за спектрална зафатеност, базиран на циклостационарност.

[88] L. De Nardis, M. G. Di Benedetto, O. Holland, A. M. Akhtar, H. Aghvami, V. Rakovic, **V. Atanasovski**, L. Gavrilovska, V. Stavroulaki, Y. Kritikou, A. Bantouna, P. Demestichas, D. Tassetto, S. Bovelli and S. A. Romaszko, "Neighbour and network discovery in cognitive radio networks: research activities and results in the ACROPOLIS Network of Excellence," *19th European Wireless Conference - EW 2013*, Guildford, UK, April 2013.

Овој труд ги прикажува истражувачките напори во доменот на откривање соседни јазли во когнитивни радиомрежи во еден европски проект.

[89] I. Dages, A. Polydoros, D. Denkovski, V. Rakovic, **V. Atanasovski**, L. Gavrilovska, K. Cichon, A. Kliks, S. Baban and O. Holland, "An Integrated Platform for Source Detection, Identification and Localization with Applications to Cognitive Radio," *19th European Wireless Conference - EW 2013*, Guildford, UK, April 2013.

Овој труд дефинира интегрирана платформа способна за детекција, идентификација и локализација на безжични радиопредаватели.

[90] A. Palaos, J. Riihijarvi, P. Mahonen, **V. Atanasovski**, L. Gavrilovska, P. Van Wesemael, A. Dejonghe and P. Scheele, "Two days of European Spectrum: Preliminary analysis of concurrent spectrum use in seven European sites in GSM and ISM bands," *IEEE International Conference on Communications (ICC) 2013*, Budapest, Hungary, June 2013.

Овој труд дава прелиминарна споредбена анализа на искористеноста на различни радиоопсези во повеќе европски градови.

[91] V. Rakovic, V. Pavlovska, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Cooperative spectrum sensing based on noise power estimation," *International Symposium on Wireless Personal Multimedia Communications (WPMC) 2013*, Atlantic City, NJ, USA, June 2013.

Овој труд го анализира проблемот на кооперативно ослушување на спектарот, базирано на точна проценка на силата на шумот.

[92] P. Latkoski, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Potentials of TV and Radar Bands for Secondary Communications: Methods and Approaches," *International Symposium on Wireless Personal Multimedia Communications (WPMC) 2013*, Atlantic City, NJ, USA, June 2013.

Овој труд дава преглед на можните методи за користење на радарскиот опсег за секундарен пристап.

[93] L. Gavrilovska, **V. Atanasovski**, I. Macaluso and L. DaSilva, "Learning and Reasoning in Cognitive Radio Networks," *IEEE Communications Surveys and Tutorials*, Vol. 15, No. 4, Fourth Quarter 2013, pp. 1761-1777. (IF=6.490)

Овој труд детално ги анализира аспектите на учење и резонирање во когнитивни радиомрежи.

[94] L. Gavrilovska and **V. Atanasovski**, "ICT Standards in South Eastern Europe (SEE) Education: Macedonian Case," *Journal of ICT Standardization*, 1(1), River Publishers, May 2013.

Овој труд ги прикажува напорите во Република Македонија за воведување едукација во областа на ИКТ-стандарди.

[95] V. Rakovic, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Feasibility of Cooperative Spectrum Sensing based on Clustered Beamforming," *1st International Black Sea Conference on Communications and Networking (BlackSeaCom) 2013*, Batumi, Georgia, July 2013.

Овој труд ги анализира можностите за примена на кластерираното управување со зрачните дијаграми кај кооперативното ослушување на спектар.

[96] L. Paunovska, P. Ivanoski, D. Vucikevik, P. Latkoski, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Digital Switchover (DSO) in Macedonia: Background, Case Study and Future Potentials," *11th International Conference ETAI 2013*, Ohrid, Macedonia, September 26-28, 2013.

Овој труд детално го анализира проблемот на дигитализација на телевизискиот сервис во Република Македонија.

[97] M. Angjelicinoski, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Service delay analysis under learning-enabled spectrum sensing and spectrum mobility," *11th International Conference ETAI 2013*, Ohrid, Macedonia, September 26-28, 2013.

Овој труд дава сообраќајна анализа на спектралната мобилност во услови на интелигентни безжични јазли способни за учење.

[98] L. Gavrilovska and **V. Atanasovski**, "Dynamic REM Towards Flexible Spectrum Management," *11th IEEE International Conference on Telecommunications in Modern Satellite, Cable and Broadcasting Services (TELSIKS 2013)*, Nis, Serbia, October 16-19, 2013.

Овој труд нуди комплетен преглед на концептот за креирање мапи на радиооколина и неговата примена за флексибилно управување со спектарот.

[99] L. Gavrilovska, **V. Atanasovski**, V. Rakovic, D. Denkovski and M. Angjelicinoski, “REM-enabled transmitter localization for ad-hoc scenarios,” *IEEE Military Communications Conference (MILCOM)*, San Diego, CA, USA, November 18 – 20, 2013.

Овој труд нуди решение за примена на архитектурата за креирање на мапи на радиооколина при локализација на безжични радиопредаватели во безжични ad-hoc мрежи.

[100] L. Gavrilovska, **V. Atanasovski**, V. Rakovic, K. Chomu and K. Smiljkovic, “Development of Wireless Sensor Network (WSN) Research Platforms and Applications through the FP7 ProSense Project,” *Transactions on Internet Research*, Vol. 10, No. 1, Jan. 2014.

Овој труд ги прикажува развиените платформи и апликации од страна на авторите во еден европски проект.

[101] M. Angjelicinoski, D. Denkovski, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, “SPEAR: Source Position Estimation for Anchor Position Uncertainty Reduction,” *IEEE Communications Letters*, Vol. 18, No. 4, April 2014, pp. 560-563. (IF=1.463)

Овој труд дава нова теоретска рамка за анализа на локализацијата на безжични радиопредаватели базирана на мерење на приемна снага од страна на мерни сензори со несигурни локации.

[102] D. Denkovski, V. Rakovic, M. Angjelicinoski, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, “Small-cells Radio Resource Management Based on Radio Environmental Maps,” *IEEE INFOCOM2014*, Toronto, Canada, April 27 – May 2, 2014.

Овој труд дефинира лабораториски прототип за агилно управување со спектрални ресурси, базиран на мапи на радиооколина.

[103] K. Smiljkovic, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, “Machine-to-Machine Traffic Characterization: Models and Case Study on Integration in LTE,” *Global Wireless Summit 2014 (GWS’2014)*, Aalborg, Denmark, May 2014.

Овој труд дава симулациска анализа на сообраќајните модели кои се користат за опишување на комуникацијата помеѓу машините во идните генерации безжични мрежи.

[104] D. Denkovski, M. Angjelicinoski, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, “RSS-Based Self-Localization Framework for Future Wireless Networks,” *Springer Wireless Personal Communications*, Volume 78, Issue 3, October 2014, DOI: 10.1007/s11277-014-1903-z. (IF=0.979)

Овој труд нуди теоретска анализа на проблемот на локализација на безжични радиопредаватели базирана на мерење на нивото на приемна сила.

[105] V. Rakovic, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, “Optimal Cooperative Spectrum Sensing Under Faded and Bandwidth Limited Control Channels,” *Springer Wireless Personal Communications*, Volume 78, Issue 3, October 2014, DOI: 10.1007/s11277-014-1904-y, pp. 1645-1666. (IF=0.979)

Овој труд нуди теоретска анализа на можните оптимизации кај кооперативното ослушување на спектар во реални безжични канали.

[106] L. Gavrilovska, J. van de Beek, Y. Xie, E. Lidstrom, J. Riihijarvi, P. Mahonen, **V. Atanasovski**, D. Denkovski and V. Rakovic, “Enabling LTE in TVWS with radio environment maps: From an architecture design towards a system level prototype,” *Computer Communications*, 53, 2014, pp. 62-72, <http://dx.doi.org/10.1016/j.comcom.2014.07.008>. (IF=1.352)

Овој труд ја анализира примената на архитектурата за креирање на мапи на радиооколина кај конкретен реализиран прототип на систем за мобилни сервиси кој работи во телевизискиот радиоопсег.

[107] O. Ogneski, B. Jankuloska, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, “Performance of Resource Sharing and Borrowing in Opportunistic Access Systems,” *International Journal of Autonomous and Adaptive Communications Systems (IJAACS)*, Vol. 7, No. 4, 2014.

Овој труд дава теоретска анализа на техниките за делење и позајмување на спектар во радиомрежи со опортунистички пристап.

[108] L. Gavrilovska, **V. Atanasovski**, P. Latkoski and V. Rakovic, "Analysis of Reconfigurability, Control and Resource Management in Heterogeneous Wireless Networks," *International Journal of Computers Communications & Control*, ISSN 1841-9836, 2015. (IF=0.694)

Овој труд воведува нова архитектура за управување со ресурси во хетерогени безжични мрежи и ги анализира нејзините перформанси во различни сценарија.

[109] A. Palaios, J. Riihijarvi, P. Mahonen, **V. Atanasovski**, L. Gavrilovska, P. Van Wesemael, A. Dejonghe, P. Scheele, "On the Time Dynamics of Commercial Networks with Comparable Data Sets across Europe," *IEEE Wireless Communications and Networking Conference (WCNC) 2015*, New Orleans, LA, USA, March 2015.

Овој труд прикажува компаративна анализа на мерни резултати добиени од синхронизирано набљудување на искористеноста на спектарот во повеќе европски градови.

[110] M. Angjelinoski, D. Denkovski, **V. Atanasovski** and L. Gavrilovska, "Cramér-Rao Lower Bounds of RSS-based Localization with Anchor Position Uncertainty," *IEEE Transactions on Information Theory*, Volume 61, Issue 5, May 2015, DOI: 10.1109/TIT.2015.2409270. (IF=2.65)

Овој труд ги анализира теоретските граници на локализацијата на непознати радиопредаватели користејќи сензори со несигурни локации.

Учество во научноистражувачки проекти по последниот избор

[1] Анализа и моделирање на динамичко управување со спектрални ресурси во когнитивни радиомрежи, ФЕИТ, 2011-2012.

Проектот се занимава со анализа и моделирање на системите за секундарно користење на спектар, базирани на когнитивни радиоуреди.

[2] eWall: eWall for Active Long Living, EU FP7 ICT-610658, IP, 2013-2016.

Проектот воведува нов систем за олеснување на активното живеење на одредени категории повозрасни лица користејќи хетерогени сензори.

[3] ORCA: Optimization and Rational Use of Wireless Communications Bands, NATO SfP-984409, 2013-2015

Проектот се занимава со мерење на искористеноста и моделирање на зафатеноста на радиоопсегот.

[4] CREW OC3: Cognitive Radio Experimentation World Open Call 3, EU FP7 ICT-258301, 2014.

Проектот се занимава со практична имплементација на техники за ослушување на спектар и техники за локализација на безжични примопредаватели.

[5] ACROPOLIS: Advanced coexistence technologies for radio optimization in licensed and unlicensed spectrum, EU FP7 ICT-257626, NoE, 2010-2013.

Проектот истражува техники за коегзистенција на различни радиосистеми.

[6] QUASAR: Quantitative Assessment of Secondary Spectrum Access, EU FP7 ICT-248303, STREP, 2010-2012.

Проектот врши квантитативна проценка на расположлив спектар за секундарно користење.

[7] FARAMIR: Flexible and spectrum-Aware Radio Access through Measurements and modeling In cognitive Radio Systems, EU FP7 ICT-248351, STREP, 2010-2012.

Проектот развива нова системска архитектура за креирање мапи на радиооколина.

[8] RIWCoS: Reconfigurable Interoperability of Wireless Communications Systems, NATO SfP-982469, 2007-2011.

Проектот развива нова системска архитектура за управување со радиоресурси кај хетерогени безжични мрежи.

4. Стручно-апликативна дејност

Од аспект на стручно-апликативната дејност, кандидатот учествувал во една експертска активност како супервештак, како и во реализација на еден меѓународен и еден домашен патент.

Д-р Владимир Атанасовски учествувал како учесник во еден идеен проект и во 43 стручни студии со меѓународен и домашен карактер од областа на телекомуникациите. Дополнително, кандидатот учествувал и во дизајнот и изработката на еден информациски систем кој е понуден како комерцијален производ од страна на Македонски телеком.

Во однос на дејностите од поширок интерес, го издвојуваме учеството на кандидатот како член на организационен и програмски одбор на неколку меѓународни научни/стручни собири, како и членството во две COST-акции. Кандидатот д-р Владимир Атанасовски е добитник на државната награда „Гоце Делчев“ за 2013 година.

Конечно, кандидатот учествувал во изготвување и пријавување на повеќе научни/образовни меѓународни и национални проекти како носител и соработник и бил активен член на повеќе факултетски комисији, државни тела и други органи.

Заклучок и предлог

Врз основа на претходно изнесеното, како и врз основа на личното познавање на кандидатот, Комисијата заклучи дека д-р Владимир Атанасовски совесно и одговорно ги извршува сите зададени обврски и покажува извонредни резултати во наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност. Како студент постигнал одличен успех, а во текот на работата како асистент и доцент покажал извонредно залагање учествувајќи во подготовката на материјали и изведувањето на предавања, аудиториски и лабораториски вежби по тековните и новововедените предмети. Во времетраењето на својот работен опус, активно учествувал во истражувања

на некои од најсовремените области на безжичните телекомуникации што го прави препознатлив и во меѓународната научна јавност. Од последниот избор, публикувал една монографија и 4 дела од монографија од меѓународна издавачка куќа, 7 труда со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание, 10 труда со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со импакт-фактор и меѓународен уредувачки одбор, како и 39 труда со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор. Дополнително, д-р Владимир Атанасовски бил учесник во 8 меѓународни и домашни научноистражувачки проекти.

Врз основа на изложеното, Рецензентската комисија смета дека кандидатот ги исполнува сите формални и суштински услови за избор во наставно-научно звање. Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, да го избере д-р Владимир Атанасовски во звањето вонреден професор по предметите од наставно-научната област телекомуникации.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Лилјана Гавриловска, с.р.
Проф. д-р Борислав Поповски, с.р.
Проф. д-р Александар Ристески, с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Владимир Мирко Атанасовски

(име, татково име и презиме)

Институција:

Факултет за електротехника и информациски технологии

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: телекомуникации

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на настава од прв циклус студии	24,6
1.1.	Телесообраќаен инженеринг, предавања, летни семестри 2011-2015, 5*3*15*0,04	9
1.2.	Телекомуникациски мрежи - Воена академија, предавања, летен семестар 2012, 2*15*0,04	1,2
1.3.	Пристапни технологии, предавања, летни семестри 2012-2015, 4*3*15*0,04	7,2
1.4.	Дигитален пренос на информации, предавања, зимски семестри 2012-2013, 2*3*15*0,04	3,6
1.5.	Телекомуникации – Воена академија, предавања, зимски семестар 2013 4*15*0,04	2,4
1.6.	Јавни мобилни мрежи, предавања, летен семестар 2015, 2*15*0,04	1,2

2.	Одржување на настава од втор циклус студии	29,25
2.1.	Напреден телесообраќаен инженеринг, зимски семестри 2011-2013, 3*3*15*0,05	6,75
2.2.	Наномрежи, летен семестар 2012 и зимски семестри 2013-2014, 3*3*15*0,05	6,75
2.3.	Експериментални и развојни платформи во телекомуникации, зимски семестри 2013-2014, 2*3*15*0,05	4,5
2.4.	Стандарди и регулатива за радиофреквенциски спектар, зимски семестри 2013-2014 и летен семестар 2014, 3*3*15*0,05	6,75
2.5.	Истражувачки проект од областа на регулативата во енергетиката, електронските комуникации и сообраќајот, летен семестар 2014, 3*15*0,05	2,25
2.6.	Телесообраќаен инженеринг и мрежно планирање, зимски семестар 2014, 3*15*0,05	2,25
3.	Настава во школи и работилници (учесник)	2
3.1.	Техники за лоцирање во безжичните мрежи, <i>Лейџна школа за дизајн на вџрадливи микрокомпјутерски системи</i> , Скопје, Македонија, јули 2013.	1
3.2.	Имплементација на IPv6, <i>тематски курс Аспекти на IP мрежи за воведување на мултимедијални сервиси</i> , јуни 2012.	1
4.	Одржување на вежби (аудиторски – АВ, лабораториски – ЛВ)	27
4.1.	Безжични и мобилни мрежи (АВ+ЛВ=1+4), зимски семестри 2010-2012, 3*5*15*0,03	6,75
4.2.	Безжични и мобилни мрежи (АВ=1), зимски семестри 2013-2014, 2*1*15*0,03	0,9

4.3.	Телесообраќаен инженеринг (AB+ЛВ=1+4), летни семестри 2011 и 2013-2014, 3*5*15*0,03	6,75
4.4.	Телесообраќаен инженеринг (AB+ЛВ=1+3), летни семестри 2012 и 2014, 2*4*15*0,03	3,6
4.4.	Персонални и ad-hoc мрежи (AB+ЛВ=1+1), летни семестри 2011-2012, 2*2*15*0,03	1,8
4.5.	Пристапни технологии (AB+ЛВ=1+3), летен семестар 2012, 4*15*0,03	1,8
4.6.	Пристапни технологии (AB+ЛВ=1+2), летни семестри 2013-2015, 3*3*15*0,03	4,05
4.7.	Безжични и мобилни мрежи (AB=1), летен семестар 2015, 1*15*0,03	0,45
4.8.	Јавни мобилни мрежи (AB=2), летен семестар 2015, 2*15*0,03	0,9
5.	Подготовка на нов предмет - предавања	4
5.1.	Телесообраќаен инженеринг	1
5.2.	Пристапни технологии	1
5.3.	Јавни мобилни мрежи	1
5.4.	Наномрежи	1
6.	Консултации со студенти	2,27
	Консултации со студенти од прв и втор циклус на студии 1134*0,002	2,27
7.	Ментор на дипломска работа 28 * 0,2	5,6
8.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат 1 * 0,5	0,5

9.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура 17 * 0,3	5,1
10.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа 128 * 0,1	12,8
11.	Пакет материјали за одреден предмет	9
11.1.	Телесообраќаен инженеринг	1
11.2.	Пристапни технологии	1
11.3.	Наномрежи	1
11.4.	Телекомуникациски мрежи – Воена академија	1
11.5.	Телекомуникации - Воена академија	1
11.6.	Јавни мобилни мрежи	1
11.7.	Напреден телесообраќаен инженеринг	1
11.8.	Стандарди и регулатива за радиофреквенциски спектар	1
11.9.	Телесообраќаен инженеринг и мрежно планирање	1
	Вкупно	122,12

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Ментор на магистерска работа 3 * 1	3
2.	Учесник во национален научен проект	3

2.1.	Анализа и моделирање на динамичко управување со спектрални ресурси во когнитивни радиомрежи, ФЕИТ, 2011-2012.	3
3.	Учесник во меѓународни научни проекти	35
3.1.	eWall: eWall for Active Long Living, EU FP7 ICT-610658, IP, 2013-2016	5
3.2.	ORCA: Optimization and Rational Use of Wireless Communications Bands, NATO SfP-984409, 2013-2015	5
3.3.	CREW OC3: Cognitive Radio Experimentation World Open Call 3, EU FP7 ICT-258301, 2014	5
3.4.	ACROPOLIS: Advanced coexistence technologies for radio optimization in licensed and unlicensed spectrum, EU FP7 ICT-257626, NoE, 2010-2013	5
3.5.	QUASAR: Quantitative Assessment of Secondary Spectrum Access, EU FP7 ICT-248303, STREP, 2010-2012	5
3.6.	FARAMIR: Flexible and spectrum-Aware Radio Access through Measurements and modeling In cognitive Radio Systems, EU FP7 ICT-248351, STREP, 2010-2012	5
3.7.	RIWCoS: Reconfigurable Interoperability of Wireless Communications Systems, NATO SfP-982469, 2007-2011	5
4.	Монографија објавена во странство	12
4.1.	Resource reconfiguration in heterogeneous wireless environments, Scholars' Press, 2015	12
5.	Дел од монографија објавен во странство	18,6
5.1.	V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Vehicular Sensor Networks: General Aspects and Implementation Issues," in <i>Application and Multidisciplinary Aspects of Wireless Sensor Networks</i> , editors: L. Gavrilovska, S. Krco, V. Milutinovic, I. Stojmenovic, R. Trobec,	5,4

	Springer, 2011. 0,9*6	
5.2.	A. Mateska, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "FEEIT WSN Testbed: Effective System for Providing Emergency Situations' Prevention and Surveillance," in <i>Application and Multidisciplinary Aspects of Wireless Sensor Networks</i> , editors: L. Gavrilovska, S. Krco, V. Milutinovic, I. Stojmenovic, R. Trobec, Springer, 2011. 0,8*6	4,8
5.3.	L. Gavrilovska, V. Atanasovski , V. Rakovic and D. Denkovski, "Integration of Heterogeneous Spectrum Sensing Devices towards Accurate REM Construction," in <i>Cognitive Communication and Cooperative HetNet Coexistence (Signals and Communication Technology)</i> , M.-G. Di Benedetto and F. Bader, Eds., Springer International Publishing, 2014. 0,6*6	3,6
5.4.	L. Gavrilovska, V. Atanasovski and G. Baldini, "Policies for efficient spectrum sharing," in <i>Opportunistic Spectrum Sharing and White Space Access: The Practical Reality</i> , O. Holland, H. Bogucka, A. Medeisis Ed., Wiley, 2015. 0,8*6	4,8
6.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	20
6.1.	O. Ogneski, B. Jankuloska, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Performance of Resource Sharing and Borrowing in Opportunistic Access Systems," <i>International Journal of Autonomous and Adaptive Communications Systems (IJAACS)</i> , Vol. 7, No. 4, 2014. 0,6*4	2,4
6.2.	L. Gavrilovska, V. Atanasovski , V. Rakovic, K. Chomu and K. Smiljkovic, "Development of Wireless Sensor Network (WSN) Research Platforms and Applications through the FP7 ProSense Project," <i>Transactions on Internet Research</i> , Vol. 10, No. 1, Jan. 2014. 0,6*4	2,4
6.3.	L. Gavrilovska and V. Atanasovski , "ICT Standards in South Eastern Europe (SEE) Education: Macedonian Case," <i>Journal of ICT Standardization</i> , 1(1), River Publishers, May 2013. 0,9*4	3,6

6.4.	V. Pavlovska, D. Denkovski, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "A Policy Reasoning Architecture for Cognitive Radio Networks," <i>MTA Review</i> , Vol. XXI, No. 2, June 2011. 0,6*4	2,4
6.5.	L. Gavrilovska, V. Rakovic and V. Atanasovski , "Energy Efficiency of Resource Management Architectures in Heterogeneous Wireless Networks," <i>Journal of Green Engineering</i> , Volume 1, Issue 3, April 2011. 0,8*4	3,2
6.6.	B. Jankuloska, M. Pavloski, M. Zahariev, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Efficient Spectrum Utilization: A Cognitive Approach," <i>MTA Review</i> , Vol. XXI, No. 1, March 2011. 0,6*4	2,4
6.7.	L. Gavrilovska and V. Atanasovski , "Cooperative Spectrum Sensing in Ad-Hoc Networks," <i>Lecture Notes of the Institute for Computer Sciences, Social Informatics and Telecommunications Engineering 2010</i> , Vol. 49, Part 3, DOI: 10.1007/978-3-642-17994-5_10, 2010, pp. 146-159. 0,9*4	3,6
7.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	52,1
7.1.	M. Angjelicinoski, D. Denkovski, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Cramér-Rao Lower Bounds of RSS-based Localization with Anchor Position Uncertainty," <i>IEEE Transactions on Information Theory</i> , Volume 61, Issue 5, May 2015. (IF=2.65) 0,6*8,7	5,22
7.2.	L. Gavrilovska, V. Atanasovski , P. Latkoski and V. Rakovic, "Analysis of Reconfigurability, Control and Resource Management in Heterogeneous Wireless Networks," <i>International Journal of Computers Communications & Control</i> , ISSN 1841-9836, 2015. (IF=0.694) 0,6*6,7	4,02
7.3.	L. Gavrilovska, J. van de Beek, Y. Xie, E. Lidstrom, J. Riihijarvi, P. Mahonen, V. Atanasovski , D. Denkovski and V. Rakovic, "Enabling LTE in TVWS with radio environment maps: From an architecture design towards a system level prototype," <i>Computer</i>	4,44

	<i>Communications</i> , 53, 2014. (IF=1.352) 0,6*7,4	
7.4.	V. Rakovic, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Optimal Cooperative Spectrum Sensing Under Faded and Bandwidth Limited Control Channels," <i>Springer Wireless Personal Communications</i> , Volume 78, Issue 3, October 2014. (IF=0.979) 0,8*7	5,6
7.5.	D. Denkovski, M. Angjelinoski, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "RSS-Based Self-Localization Framework for Future Wireless Networks," <i>Springer Wireless Personal Communications</i> , Volume 78, Issue 3, October 2014. (IF=0.979) 0,6*7	4,2
7.6.	M. Angjelichinoski, D. Denkovski, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "SPEAR: Source Position Estimation for Anchor Position Uncertainty Reduction," <i>IEEE Communications Letters</i> , 2014. (IF=1.463) 0,6*7,5	4,5
7.7.	L. Gavrilovska, V. Atanasovski , I. Macaluso and L. DaSilva, "Learning and Reasoning in Cognitive Radio Networks," <i>IEEE Communications Surveys and Tutorials</i> , Vol. 15, No. 4, 4th Quarter of 2013, pp. 1761-1777. (IF=6.490) 0,6*12,5	7,5
7.8.	V. Stavroulaki, A. Bantouna, Y. Kritikou, K. Tsagkaris, P. Demestichas, P. Blasco, F. Bader, M. Dohler, D. Denkovski, V. Atanasovski , L. Gavrilovska, K. Moessner, "Learning and Knowledge Management Toolbox for Cognitive Radio Network Applications," <i>IEEE Vehicular Technology Magazine: Special Issue on Applications of Cognitive Radio Networks</i> , 2012. (IF=1.226) 0,6*7,2	4,32
7.9.	D. Denkovski, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "HOS Based Goodness-of-Fit Testing Signal Detection," <i>IEEE Communications Letters</i> , Vol. 16, No. 3, March 2012, pp. 310 - 313. (IF=1.463) 0,8*7,5	6,0
7.10.	L. Gavrilovska and V. Atanasovski , "Spectrum Sensing Framework for Cognitive Radio Networks," <i>Springer Wireless Personal Communications</i> , Volume 59, Issue 3, August 2011. (IF=0.979) 0,9*7	6,3

8.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	80,7
8.1.	A. Palaos, J. Riihijarvi, P. Mahonen, V. Atanasovski , L. Gavrilovska, P. Van Wesemael, A. Dejonghe, P. Scheele, "On the Time Dynamics of Commercial Networks with Comparable Data Sets across Europe," <i>IEEE Wireless Communications and Networking Conference (WCNC) 2015</i> , New Orleans, LA, USA, March 2015. 0,6*3	1,8
8.2.	K. Smiljkovic, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Machine-to-Machine Traffic Characterization: Models and Case Study on Integration in LTE," <i>Global Wireless Summit 2014 (GWS'2014)</i> , Aalborg, Denmark, May 2014. 0,8*3	2,4
8.3.	D. Denkovski, V. Rakovic, M. Angelicinoski, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Small-cells Radio Resource Management Based on Radio Environmental Maps," <i>IEEE INFOCOM2014</i> , Toronto, Canada, April 27 – May 2, 2014. 0,6*3	1,8
8.4.	L. Gavrilovska, V. Atanasovski , V. Rakovic, D. Denkovski and M. Angelicinoski, "REM-enabled transmitter localization for ad-hoc scenarios," <i>IEEE Military Communications Conference (MILCOM)</i> , San Diego, CA, USA, November 18 – 20, 2013. 0,6*3	1,8
8.5.	L. Gavrilovska and V. Atanasovski , "Dynamic REM Towards Flexible Spectrum Management," <i>11th IEEE International Conference on Telecommunications in Modern Satellite, Cable and Broadcasting Services (TELSIKS 2011)</i> , Nis, Serbia, October 16-19, 2013. 0,9*3	2,7
8.6.	M. Angelicinoski, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Service delay analysis under learning-enabled spectrum sensing and spectrum mobility," <i>11th International Conference ETAI 2013</i> , Ohrid, Macedonia, September 26-28, 2013. 0,8*3	2,4
8.7.	L. Paunovska, P. Ivanoski, D. Vucikevik, P. Latkoski, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Digital Switchover (DSO) in Macedonia: Background, Case Study and	1,8

	Future Potentials,” <i>11th International Conference ETAI 2013</i> , Ohrid, Macedonia, September 26-28, 2013. 0,6*3	
8.8.	V. Rakovic, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Feasibility of Cooperative Spectrum Sensing based on Clustered Beamforming," <i>1st International Black Sea Conference on Communications and Networking (BlackSeaCom) 2013</i> , Batumi, Georgia, July 2013. 0,8*3	2,4
8.9.	P. Latkoski, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "The potentials of TV and Radar Bands for secondary communications after the DSO: Methods and Approaches," <i>International Symposium on Wireless Personal Multimedia Communications (WPMC) 2013</i> , Atlantic City, NJ, USA, June 2013. 0,8*3	2,4
8.10.	V. Rakovic, V. Pavlovska, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Cooperative spectrum sensing based on noise power estimation," <i>International Symposium on Wireless Personal Multimedia Communications (WPMC) 2013</i> , Atlantic City, NJ, USA, June 2013. 0,6*3	1,8
8.11.	A. Palaaios, J. Riihijarvi, P. Mahonen, V. Atanasovski , L. Gavrilovska, P. Van Wesemael, A. Dejonghe and P. Scheele, "Two days of European Spectrum: Preliminary analysis of concurrent spectrum use in seven European sites in GSM and ISM bands," <i>IEEE International Conference on Communications (ICC) 2013</i> , Budapest, Hungary, June 2013. 0,6*3	1,8
8.12.	I. Dages, A. Polydoros, D. Denkovski, V. Rakovic, V. Atanasovski , L. Gavrilovska, K. Cichon, A. Kliks, S. Baban and O. Holland, "An Integrated Platform for Source Detection, Identification and Localization with Applications to Cognitive Radio," <i>19th European Wireless Conference - EW 2013</i> , Guildford, UK, April 2013. 0,6*3	1,8
8.13.	L. De Nardis, M. G. Di Benedetto, O. Holland, A. M. Akhtar, H. Aghvami, V. Rakovic, V. Atanasovski , L. Gavrilovska, V. Stavroulaki, Y. Kritikou, A. Bantouna, P. Demestichas, D. Tassetto, S. Bovelli and S. A. Romaszko, "Neighbour and network discovery in cognitive radio networks: research activities and results in the ACROPOLIS Network of Excellence," <i>19th</i>	1,8

	<i>European Wireless Conference - EW 2013</i> , Guildford, UK, April 2013. 0,6*3	
8.14.	G. Baldini, V. Rakovic, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Security aspects of policy controlled cognitive radio," <i>5th IFIP International Conference on New Technologies, Mobility and Security (NTMS)</i> , Istanbul, Turkey, May 2012. 0,6*3	1,8
8.15.	B. Jankuloska, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Novel spectrum sharing algorithm for maximizing supported WiFi-like secondary users in TV white spaces," <i>18th European Wireless Conference (EW 2012)</i> , Poznan, Poland, April 2012. 0,8*3	2,4
8.16.	V. Pavlovska, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Performance Evaluation of Cooperative Spectrum Sensing in Multiband Environments," <i>18th European Wireless Conference (EW 2012)</i> , Poznan, Poland, April 2012. 0,8*3	2,4
8.17.	V. Rakovic, M. Angjelinoski, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Location estimation of radio transmitters based on spatial interpolation of RSS values," <i>7th International Conference on Cognitive Radio Oriented Wireless Networks (CROWNCOM)</i> , Stockholm, Sweden, June 2012. 0,6*3	1,8
8.18.	A. Palaos, J. Riihijarvi, P. Mahonen, V. Atanasovski , L. Gavrilovska, P. Van Wesemael, A. Dejonghe and P. Scheele, "Two Days of Spectrum Use in Europe," <i>7th International Conference on Cognitive Radio Oriented Wireless Networks (CROWNCOM)</i> , Stockholm, Sweden, June 2012. 0,6*3	1,8
8.19.	D. Denkovski, V. Atanasovski , L. Gavrilovska, J. Riihijarvi and P. Mahonen, "Reliability of a Radio Environment Map: Case of Spatial Interpolation Techniques," <i>7th International Conference on Cognitive Radio Oriented Wireless Networks (CROWNCOM)</i> , Stockholm, Sweden, June 2012. 0,6*3	1,8
8.20.	M. Pavloski, V. Rakovic, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Multi-level modeling of spectrum use," <i>9th International Symposium on Wireless Communications Systems (ISWCS)</i> , Paris, France,	1,8

	August 2012. 0,6*3	
8.21.	D. Denkovski, M. Angjelicinoski, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Practical assessment of RSS-based localization in indoor environments," <i>IEEE Military Communications Conference (MILCOM)</i> , Orlando, FL, USA, October 29 – November 1, 2012. 0,6*3	1,8
8.22.	J. van de Beek, E. Lidstrom, T. Cai, Y. Xie, V. Rakovic, V. Atanasovski , L. Gavrilovska, J. Riihijarvi, P. Mahonen, A. Dejonghe, P. Van Wesemael and M. Desmet, "REM-enabled opportunistic LTE in the TV band," <i>IEEE Symposia on New Frontiers in Dynamic Spectrum Access Networks (DySPAN) 2012</i> , demonstration, Bellevue, Washington, USA, October 2012. 0,6*3	1,8
8.23.	I. Dagres, A. Polydoros, D. Denkovski, M. Angjelicinoski, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Algorithms and Bounds for Energy-based Multi-source Localization in Log-normal Fading," <i>IEEE GLOBECOM 2012 Workshop: Green Internet of Things</i> , Anaheim, California, USA, December 2012. 0,6*3	1,8
8.24.	M. Petrova, P. Latkoski, Lj. Simic, L. Gavrilovska, A. Achtzehn, P. Mahonen and V. Atanasovski , "Software Tool for Assessing the Viability of Secondary System Deployments in Whitespace Spectrum Access Scenarios," <i>40th Research Conference on Communication, Information and Internet Policy: TPRC 2012</i> , Arlington, VA, USA, September 2012. 0,6*3	1,8
8.25.	M. Zahariev, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Practical implementation of efficient cyclostationarity based detectors for Dynamic Spectrum Access (DSA)," <i>4th International Congress on Ultra Modern Telecommunications and control systems (ICUMT) 2012</i> , St. Petersburg, Russia, October 2012. 0,8*3	2,4
8.26.	D. Denkovski, V. Rakovic, M. Pavloski, K. Chomu, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Integration of Heterogeneous Spectrum Sensing Devices Towards Accurate REM Construction," <i>IEEE Wireless Communications and Networking Conference (WCNC)</i> , Paris, France, April 2012. 0,6*3	1,8

8.27.	D. Denkovski, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "GHOST: Efficient Goodness-of-fit HOS Testing Signal Detector for Cognitive Radio Networks," <i>IEEE International Conference on Communications (ICC) 2012</i> , Ottawa, Canada, June 2012. 0,8*3	2,4
8.28.	D. Denkovski, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Policy enforced spectrum sharing for unaware secondary systems" <i>4th International Workshop on Cognitive Radio and Advanced Spectrum Management (CogArt 2011)</i> , Barcelona, Spain, October 2011. 0,8*3	2,4
8.29.	B. Jankuloska, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Combined power/channel allocation method for efficient spectrum sharing in TV white space scenario" <i>4th International Workshop on Cognitive Radio and Advanced Spectrum Management (CogArt 2011)</i> , Barcelona, Spain, October 2011. 0,8*3	2,4
8.30.	V. Rakovic, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Clustered Network Coordinated Beamforming for Cooperative Spectrum Sharing of Multiple Secondary Systems," <i>4th International Workshop on Cognitive Radio and Advanced Spectrum Management (CogArt 2011)</i> , Barcelona, Spain, October 2011. 0,8*3	2,4
8.31.	M. Angelicinoski, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Comparative analysis of spatial interpolation methods for creating Radio Environment Maps," <i>19th Telecommunications Forum (TELFOR 2011)</i> , Belgrade, Serbia, November 22-24, 2011. 0,8*3	2,4
8.32.	L. Gavrilovska, V. Atanasovski , K. Stojanovska and A. Liasovski, "Spectrum sensing techniques - Energy Detection and Eigenvalue Detection," <i>19th Telecommunications Forum (TELFOR 2011)</i> , Belgrade, Serbia, November 22-24, 2011. 0,6*3	1,8
8.33.	M. Pavloski, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Estimation of Decision Threshold in Energy Based Spectrum Sensing," <i>X International Conference (ETAI 2011)</i> , Ohrid, Macedonia, September 2011. 0,8*3	2,4
8.34.	B. Jankuloska, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Spectrum Sharing Concepts: Secondary Usage of TV White Spaces," <i>X International Conference (ETAI</i>	2,4

	2011), Ohrid, Macedonia, September 2011. 0,8*3	
8.35.	B. Jankuloska, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Opportunistic spectrum sharing scheme for secondary WiFi-like devices in TV white spaces," <i>the 5th International Conference on Mobile Ubiquitous Computing, Systems, Services and Technologies (UBICOMM 2011)</i> , Lisbon, Portugal, November 2011. 0,8*3	2,4
8.36.	P. Latkoski, O. Ognesoski, V. Rakovic, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Demonstration of RIWCoS Platform for Future Heterogeneous Networks," <i>2nd International Conference on Wireless Communications, Vehicular Technology, Information Theory and Aerospace & Electronic Systems Technology (Wireless VITAE 2011)</i> , Chennai, India, February 28 - March 3, 2011. 0,6*3	1,8
8.37.	D. Denkovski, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Efficient Mid-end Spectrum Sensing Implementation for Cognitive Radio Applications based on USRP2 Devices," <i>The First International Conference on Advances in Cognitive Radio (COCORA 2011)</i> , Budapest, Hungary, April 17-22, 2011. 0,8*3	2,4
8.38.	V. Atanasovski , D. Denkovski, T. Farnham, L. Gavrilovska, A. Gefflaut, P. Mahonen, R. Manfrin, E. Meshkova, J. Nasreddine, K. Rerkrai, M. Sooriyabandara, A. Zanella and Z. Wang, "Self-organizing Home Networking based on Cognitive Radio Technologies," <i>IEEE Symposia on New Frontiers in Dynamic Spectrum Access Networks (DySPAN) 2011</i> , demonstration, Aachen, Germany, May 2011. 0,6*3	1,8
8.39.	V. Atanasovski , J. van de Beek, A. Dejonghe, D. Denkovski, L. Gavrilovska, S. Grimoud, P. Mahonen, M. Pavloski, V. Rakovic, J. Riihijarvi and B. Sayrac, "Constructing Radio Environment Maps with Heterogeneous Spectrum Sensors," <i>IEEE Symposia on New Frontiers in Dynamic Spectrum Access Networks (DySPAN) 2011</i> , demonstration, Aachen, Germany, May 2011. 0,6*3	1,8

9.	Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество	3
9.1.	V. Atanasovski , L. Gavrilovska, "Spectrum Sensing Enabled Dynamic REM: Construction and Reliability," <i>ACROPOLIS Summer School</i> , Athens, Greece, September 2012.	3
10.	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	4
10.1.	V. Rakovic, D. Denkovski, V. Atanasovski and Liljana Gavrilovska, "Cooperative spectrum sensing based on noise power estimation," <i>4th COST IC0902 workshop</i> , Rome, Italy, October 2013.	2
10.2.	V. Atanasovski , L. Gavrilovska, D. Denkovski, V. Rakovic, M. Pavloski, M. Angjelicinoski, "Construction and reliability of a spectrum sensing enabled Radio Environmental Map (REM)," <i>3rd COST IC0902 workshop</i> , Ohrid, Macedonia, September 2012.	2
11.	Учество на научен/стручен собир со реферат – усна презентација	3
11.1.	D. Denkovski, V. Atanasovski , L. Gavrilovska, J. Riihijarvi and P. Mahonen, "Reliability of a Radio Environment Map: Case of Spatial Interpolation Techniques," <i>7th International Conference on Cognitive Radio Oriented Wireless Networks (CROWNCOM)</i> , Stockholm, Sweden, June 2012.	1
11.2.	B. Jankuloska, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Combined power/channel allocation method for efficient spectrum sharing in TV white space scenario" <i>4th International Workshop on Cognitive Radio and Advanced Spectrum Management (CogArt 2011)</i> , Barcelona, Spain, October 2011.	1
11.3.	V. Atanasovski , J. van de Beek, A. Dejonghe, D. Denkovski, L. Gavrilovska, S. Grimoud, P. Mahonen, M. Pavloski, V. Rakovic, J. Riihijarvi and B. Sayrac, "Constructing Radio Environment Maps with	1

	Heterogeneous Spectrum Sensors," <i>IEEE Symposia on New Frontiers in Dynamic Spectrum Access Networks (DySPAN) 2011</i> , demonstration, Aachen, Germany, May 2011.	
	Вкупно	234,4

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија	1
1.1.	Супервештачење за судски предмет во Велес, 2012	1
2.	Патенти/иновации	8
2.1.	J. van de Beek, A. Polydoros, I. Dagres, L. Gavrilovska, V. Atanasovski , D. Denkovski, <i>Method for Determining Powers and Locations of Radio Transmitters</i> , Pub. No.: WO/2014/082686, Publication Date: 05.06.2014	4
2.2.	Л. Гавриловска, В. Атанасовски , <i>Smart Wine - Интелигентно решение за од-крај-до-крај интелигентен систем за набљудување на процесот на производство на вино со користење на безжична сензорска мрежа</i> , Агенција за заштита на авторски права / Авторско правно биро на РМ, 9.7.2013	4
3.	Идеен проект - учесник/соработник	1
3.1.	Подготовка на техничка спецификација за нов интегриран мониторинг систем на радиофреквенции на АЕК базиран на AoA и TDoA,	1

	<i>шендерска поштајка на АЕК, 2011</i>	
4.	Студија - учесник/соработник	43
4.1.	“Preliminary user and system requirements”, EU FP7 eWALL, D2.1, Feb 2014.	1
4.2.	“eWALL Networked Devices”, EU FP7 eWALL, D3.1.1, Oct. 2014.	1
4.3.	“Perception from sensors”, EU FP7 eWALL, D3.2.1, Oct. 2014.	1
4.4.	“Integration report”, EU FP7 eWALL, D6.1, Oct. 2014.	1
4.5.	“eWALL prototype /Ph1”, EU FP7 eWALL, D6.2.1, Oct. 2014.	1
4.6.	“Final user and system requirements and system architecture”, EU FP7 eWALL, D2.7, Feb. 2015.	1
4.7.	“eWALL Networked Devices”, Phase 2, EU FP7 eWALL, D3.1.2, Apr. 2015.	1
4.8.	“eWALL prototype /Ph2”, EU FP7 eWALL, D6.2.2, Apr. 2015.	1
4.9.	“Technical evaluation report”, EU FP7 eWALL, D6.3, Apr. 2015.	1
4.10.	“Perception from sensors”, Phase 2, EU FP7 eWALL, D3.2.2, Apr. 2015.	1
4.11.	“October Progress Report – 2013”, NATO SfP-984409 ORCA project, Oct 2013.	1
4.12.	“April Progress Report – 2014”, NATO SfP-984409 ORCA project, April 2014.	1
4.13.	“October Progress Report – 2014”, NATO SfP-984409 ORCA project, Oct 2014.	1
4.14.	“April Progress Report – 2015”, NATO SfP-984409 ORCA project, April 2015.	1
4.15.	“Methodology for assessing secondary spectrum usage	1

	opportunities”, EU FP7 QUASAR, D2.2, Dec 2010.	
4.16.	“Detection performance of cooperative schemes”, EU FP7 QUASAR, D2.4, Mar 2012.	1
4.17.	“Laboratory test report”, EU FP7 QUASAR, D2.5, Mar 2012.	1
4.18.	“Sharing strategies for un-aware secondary systems”, EU FP7 QUASAR, D4.1, Mar 2011.	1
4.19.	“Cooperation strategies for secondary users”, EU FP7 QUASAR, D4.2, Mar 2012.	1
4.20.	“Preliminary system architecture”, EU FP7 FARAMIR, D2.3, Dec 2010.	1
4.21.	“Final system architecture”, EU FP7 FARAMIR, D2.4, Dec 2011.	1
4.22.	“Spectrum sensing and neighbourhood mapping roadmap”, EU FP7 FARAMIR, D3.1, Dec 2010.	1
4.23.	“Spectrum sensine engine and prototype measurements”, EU FP7 FARAMIR, D3.2, Jun 2011.	1
4.24.	“Spectrum use models: methodology and measurement results”, EU FP7 FARAMIR, D3.3, Dec 2011.	1
4.25.	“Radio Environmental Map: Information models and reference model”, EU FP7 FARAMIR, D4.1, Apr 2011.	1
4.26.	“Neighborhood mapping technology and algorithm report”, EU FP7 FARAMIR, D4.2, Oct 2011.	1
4.27.	“REM prototype implementation”, EU FP7 FARAMIR, D4.3, Feb 2012.	1
4.28.	“Prototype requirement analysis”, EU FP7 FARAMIR, D6.1, Feb 2011.	1
4.29.	“Prototype description and field trial results”, EU FP7 FARAMIR, D6.2, Jun 2012.	1
4.30.	“Evaluation and Roadmap of Existing SDR, CR Platforms and Future CR Systems”, EU FP7 ACROPOLIS, D7.1, Sep 2011.	1

4.31.	“Spectrum Sensing”, EU FP7 ACROPOLIS, D9.1, Sep 2011.	1
4.32.	“Management of spectrum information”, EU FP7 ACROPOLIS, D9.2, Sep 2012.	1
4.33.	“Neighbourhood and Network Discovery Algorithms, Methods and Protocols”, EU FP7 ACROPOLIS, D10.1, Sep 2011.	1
4.34.	“Early requirements for identification, collection, storage, processing, distribution of information”, EU FP7 ACROPOLIS, D11.1, Jul 2011.	1
4.35.	“Design of knowledge models and algorithms for identifying, collecting and storing information”, EU FP7 ACROPOLIS, D11.2, Jul 2012.	1
4.36.	“Specification of Preliminary Set of Appropriate Metrics, Utility Functions and Layer Identification”, EU FP7 ACROPOLIS, D12.1, Sep 2011.	1
4.37.	“Policy Framework, Policy Enforcement Mechanisms and Hardware Constraints”, EU FP7 ACROPOLIS, D12.2, Mar 2012.	1
4.38.	“Adaptive and robust signal processing algorithms for directive mapping in interference networks”, EU FP7 ACROPOLIS, D13.1, Mar 2012.	1
4.39.	T - Мобиле Македонија, Quality Assessment of mobile networks in the Republic of Macedonia, 2010	1
4.40.	Совет за радиодифузија на РМ, Study for development of rules for digital dividend in Republic of Macedonia, Radio spectrum usage, Models of usage of digital dividend and their evaluation, selection of most appropriate model for Macedonian market, 2012	1
4.41.	Совет за радиодифузија на РМ, Research on new services enabled by using the digital dividend (within the SEE Digi TV Project, FP7), Overview of broadband mobile technologies (4G, LTE), technical specifications, user equipment specifications, cost estimation, market evaluation, 2013	1
4.42.	Совет за радиодифузија на РМ, Research on	1

	possibilities for use of digital dividend (within the SEE Digi TV Project, FP7, Assessment of convergence rate of broadcasting and broadband mobile technologies (4G), social impact of convergence to end users, 2013	
4.43.	Агенција за електронски комуникации на РМ, Извештај од прва мерна кампања на работната група за изготвување на “LTE - насоки за воведување и компатибилност со DVB-T и GSM900”, 2013	1
5.	Дизајн или изработка на информациски систем	1
5.1.	ФЕИТ и Македонски телеком, SmartWine - интегриран систем за оддалечено набљудување на лозови насади користејќи безжични сензорски мрежи, 2013	1
6.	Учество во промотивни активности на факултетот/институтот	3,5
6.1.	Отворен ден на ФЕИТ/ТК, 2011-2014, 4 * 0,5	2
6.2.	Отворен ден на WiNGroup, 2011	0,5
6.3.	Промоција на Лабораторија за безжични и мобилни мрежи, 2014	0,5
6.4.	Организација на 30-годишниот јубилеј на Институтот за телекомуникации при ФЕИТ	0,5
Дејности од поширок интерес		
7.	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир	5
7.1.	Конференција CogArt 2011, Барселона, Шпанија, окт. 2011	0,5

7.2.	Конференција ЕТАИ 2011, Охрид, Македонија, септ. 2011	0,5
7.3.	Конференција Sarajevo Technology Forum, Сараево, БиХ, 2012	0,5
7.4.	Конференција ЕТАИ 2013, Охрид, Македонија, септ. 2013	0,5
7.5.	Спец. сесија „ORCA”, GWS 2013, Атлантик Сити, САД, јуни 2013	0,5
7.6.	Спец. сесија „ORCA”, ЕТАИ 2013, Охрид, Македонија, септ. 2013	0,5
7.7.	Спец. сесија „eWall”, GWS 2014, Алборг, Данска, мај 2013	0,5
7.8.	FutureComNet 2014, Скопје, Македонија, мај 2014	0,5
7.9.	AWICT 2015, Тунис, 2015	0,5
7.10.	EAI FABULOUS 2015, Охрид, Македонија, 2015	0,5
8.	Државна награда за научни достигнувања - учесник во тим	2
8.1.	Државна награда “Гоце Делчев” за 2013	2
9.	Членство во извршно тело на меѓународна организација која поддржува/организира научноистражувачка дејност (FP7, COST, ICGEB, IEAE и сл.) - член	2
9.1.	Заменик MC-член на COST-акција IC0902: Cognitive Radio and Networking for Cooperative Coexistence of Heterogeneous Wireless Networks	1
9.2.	Заменик MC-член на COST-акција IC0905: Techno-Economic Regulatory Framework for Radio Spectrum Access for Cognitive Radio/Software Defined Radio (TERRA)	1

10.	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект - носител	1
10.1.	Анализа на карактеристики на терахерцно подрачје кај електромагнетни наномрежи (ТЕРАНАНО), Министерство за образование и наука на Република Македонија, 2011	1
11.	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект - соработник	1
11.1.	Проценка на расположлив спектар за секундарен пристап во Република Македонија (ПРОСПЕКТ), Министерство за образование и наука на Република Македонија, 2011.	0,5
11.2.	Анализа и моделирање на динамичко управување со спектрални ресурси во когнитивни радио мрежи (САРУМАН), Министерство за образование и наука на Република Македонија, 2010.	0,5
12.	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект - носител	2
12.1.	Implementation and calibration of a custom versatile sensor node based spectrum sensing platform towards efficient and accurate REM construction, билатерален проект со Република Словенија, 2011.	2
13.	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект - соработник	13
13.1.	Design and implementation of innovative ICT solutions for distant health monitoring and personalized assistance, билатерален проект со Република Словенија, 2011.	1

13.2.	Dynamic and Efficient Small Cell Deployment and Operation (DESCTOP), EC FP7 ICT, 2013.	1
13.3.	Increasing the radio environmental awareness through efficient sensing enabled REMs (sensREM), EC IP CREW OC2, 2012.	1
13.4.	QoS-Aware Cooperative Handover in Green Heterogeneous Wireless Environment (QoS-Horse), EC FP7 ICT, 2011.	1
13.5.	Sustainable Unlicensed Spectrum Technologies via Advanced INTERference management (SUSTAIN), EC FP7 FET, 2011.	1
13.6.	EnvirOnment aWareness for cognitive resource management of radio sYstems and Networks (EOWYN), EC FP7 ICT, 2011.	1
13.7.	Whitespace Offloading for Future Wireless Access (WOLF), EC FP7 ICT, 2012.	1
13.8.	Radar-Enhanced Mm-wave systems for 5G Backhaul and Radio Access Network Technologies (REMBRANT), EC H2020, 2014.	1
13.9.	high-Performance ULtra-dense Spectrum Access for 5G infRastructure (PULSAR), EC H2020, 2014.	1
13.10.	Future-Oriented technology analysis and Research on 5G wireless communications systems (FOR5G), EC H2020, 2015.	1
13.11.	Personalised adaptive educational experience based on closed-loop feedback and multimodal sensing for QUICK-LEARNIng (QUICK-LEARN), EC H2020, 2015.	1
13.12.	Fast Moving Internet of Things Platform for Smart Environment (MITHoS), EC H2020, 2015.	1
13.13.	Enhancing research and development of energy-efficient networked sensor systems in South Eastern Europe, SCOPES, 2014.	1

14.	Член на факултетска комисија	2,5
14.1.	Комисија за отпис, 2012	0,5
14.2.	Комисија за самоевалуација на ФЕИТ, 2013-2014	0,5
14.3.	Комисија за попис, 2013	0,5
14.4.	Комисија за попис, 2014	0,5
14.5.	Извршител при Инспекциско тело на ФЕИТ, гранка: телекомуникации	0,5
15.	Учество во комисии на тела на државни и други органи	2
15.1.	АЕК, член на Работна група за изготвување на “LTE – насоки за воведување и компатибилност со DVB-T и GSM900”, 2014	1
15.2.	ИСРМ, член на Работна група ТК 34	1
Вкупно		88

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	122,12
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	234,4
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	88
Вкупно	444,52

Рецензентска комисија
Проф. д-р Лилјана Гавриловска, с.р.
Проф. д-р Борислав Поповски, с.р.
Проф. д-р Александар Ристески, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ВОВЕД ВО ВЕРОЈАТНОСТ ЗА ИНЖЕНЕРИ“

ОД АВТОРИТЕ: АНЕТА БУЧКОВСКА, КАТЕРИНА ХАЦИ-ВЕЛКОВА САНЕВА И САЊА АТАНАСОВА

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, од 18.III 2015 год., бр. 02-530/27, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот „Вовед во веројатност за инженери“ од авторите: Анета Бучковска, Катерина Хаџи-Велкова Санева и Сања Атанасова, наменет за студентите на Факултетот за електротехника и информациски технологии, за предметите случајни процеси и системи, веројатност и статистика (за прв циклус на студии) и веројатност и статистика (за втор циклус на студии), избрани се проф. д-р Боро Пиперевски и проф. д-р Никола Тунески.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ**I. ОПШТ ДЕЛ****Основни податоци за ракописот**

Назив на ракописот:	Вовед во веројатност за инженери
Назив на предметната програма:	• Случајни процеси и системи • Веројатност и статистика (прв циклус студии) • Веројатност и статистика (втор циклус студии)
Назив на студиската програма:	Компјутерски технологии и инженерство (КТИ), Компјутерско-системско инженерство, автоматика и роботика (КСИАР), Телекомуникации и информациско инженерство (ТКИИ), Компјутерско хардверско инженерство и електроника (КХИЕ)
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	• Случајни процеси и системи 3+2+1 (6 ЕКТС) • Веројатност и статистика 3+2+0 (6 ЕКТС) - прв циклус студии • Веројатност и статистика 3+0+0 (6 ЕКТС) - втор циклус студии
Предметот случајни процеси и системина Факултетот за електротехника и информациски технологии е задолжителен предмет со фонд на часови 3+2+1, број на ЕКТС-кредити-6 и се слуша во IV семестар.	
Предметот веројатност и статистика за прв циклус на студии на Факултетот за електротехника и информациски технологии е избран предмет со фонд на часови 3+2+0, број	

на ЕКТС-кредити-6 и се слуша во IV или VI семестар. Предметот веројатност и статистика за втор циклус на студии на Факултетот за електротехника и информациски технологиие избран предмет со фонд на часови 3+0+0, број на ЕКТС-кредити-6 и се слуша во IX семестар.	
Реден број на изданието:	прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 157 страници (формат В5), напишани на компјутер, со големина на фонтот 11. Текстот е поделен во 7 поглавја (вклучувајќи ја литературата и додатокот) и содржи 35 слики и 5 табели.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Боро Пиперевски, с.р.

Проф. д-р Никола Тунески, с.р.

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р БОРО ПИПЕРЕВСКИ

Краток опис на содржината:	Првото поглавје содржи воведни забелешки за важноста на теоријата на веројатност во применетите науки, а посебно во инженерството. Во второто поглавје со доста едноставен методолошки пристап се воведуваат основните поими од теоријата на веројатност. Поголавјето е поделено на 7 параграфи во кои преку елементи од теоријата на множества се дефинира простор од елементарни настани. Со користење на релативната фреквенција е воведен поимот веројатност на случаен настан со класична и аксиоматска дефиниција. Потоа, преку добро избрани примери е дефинирана условната веројатност и е докажана познатата теорема за тотална веројатност и Баесовата формула. Третото поглавје е поделено на 6 параграфи и во него се воведува поимот за случајна променлива. При тоа се дефинираат функција на распределба, густина на распределба како и соодветните основни бројни карактеристики. На крајот се разграничуваат дискретните и непрекинатите случајни променливи преку специјални и најмногу користени видови распределби како што се Бернулиева, Поасонова, рамномерна, Нормална (Гаусова), Гама и експоненцијална распределба. Четвртото поглавје во 10 параграфи опфаќа дефинирање на дводимензионален случаен вектор со поврзување на соодветните поими за една случајна променлива од второто поглавје. Така, преку непрекинати и дискретни случајни вектори се дефинираат соодветни функции на распределба густини на распределба, независност на случајни променливи, условни функции на распределба. Потоа со користење на добро избрани примери се воведува трансформација на дводимензионален случаен вектор со повеќе обопштувања. Дисперзијата и математичкото очекување се генерализираат во бројните карактеристики-момент на корелација, коваријанса, коефициент на корелација, условно математичко очекување,

	условна дисперзија. На крајот се дадени некои важни распределби, полиномна, дводимензионална рамномерна распределба и дводимензионална нормална распределба. Во последното петто поглавје, преку воведување на доста важни функции како што се момент генерирачка функција и карактеристички функции, се формулирани и докажани повеќе гранични теореми. Во шестото поглавје е наведена литературата која е користена, а во седмото поглавје е даден додаток А со таблица за вредностите на Поасоновата распределба.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Усогласеноста е целосна
Предлози за потребни корекции:	нема
Оцена на ракописот:	Ракописот во целост одговара на материјата која се предава по предметите случајни процеси и системи и веројатност и статистика и ги покрива сите предвидени поглавја. Концептот на креирање на ракописот соодветствува на методологијата на едукација на студентите и запознавање со дисциплините од теоријата на веројатност и случајни процеси. Методолошки, во едукативна смисла, ракописот е приспособен за самостојно совладување на материјата, кон што придонесуваат бројните примери, појаснувања и коментари. Ракописот се оценува како целосно наменат за стекнување компетенции и вештини за решавање проблеми од случајните процеси. За одбележување е фактот дека теоретските основи секогаш се проследени со соодветни практични примери кои треба да го олеснат разбирањето и примената на усвоената теорија. Низ целата материја, авторите ја запазуваат тенденцијата на изложување на материјалот на методолошки и педагошки начин, разбирлив за студентите од целната група, при тоа не навлегувајќи во строги математички формулации и докази. Повеќето поими се воведени и објаснети преку соодветни практични примери. Големiot број едноставни, но сепак методолошки доста добро избрани решени примери, во голема мера го олеснуваат совладувањето на усвоената теорија. Во целина гледано ракописот „Вовед во веројатност за

	инженери“ е сериозен труд во кој е вградена обемна и продлабочена научна и стручна работа и долгогодишното практично искуство на авторите како асистенти и наставници по математика.
Категоризација:	учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 157 страници (формат В5), напишани на компјутер, со големина на фонтот 11. Текстот е поделен во 7 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 35 слики и 5 табели.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметот случајни процеси и системи, Веројатност и статистика (прв циклус студии) и веројатност и статистика (втор циклус студии), примарно наменет за студентите на Факултетот за електротехника и информациски технологии.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Боро Пиперевски, с.р.

III. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: НИКОЛА ТУНЕСКИ

Краток опис на содржината:	Ракописот кој е предмет на оваа рецензија се состои од 5 глави, додаток и литература. По воведната глава, на почетокот од втората глава се дефинирани основните поими од теорија на множества и таа теорија е поврзана со теоријата на веројатност. Притоа, дефинирани се поимите простор од елементарни настани и детално се објаснети условните веројатности, независноста на настани, формулата за тотална веројатност и Баесовата формула. Најголем дел од теоријата во оваа, па и во следните глави, е илустрирана преку примери. Во третата глава се воведени случајните променливи од дискретен и непрекинат тип. Притоа, посебно внимание е посветено на специјалните видови случајни променливи (биномна, Поасонова, геометриска, рамномерна, нормална, експоненцијална, итн.). Освен тоа, дефинирани се и бројни карактеристики на случајните променливи, како математичко очекување, дисперзија, мода, медијана и други. На крај е дадена теоријата за трансформација на една случајна променлива. Во четвртата глава се обопштуваат многу од поимите кои се среќаваат во третата глава на дводимензионални случајни променливи (случајни вектори). Дефинирани се заедничка и маргинални функции на распределба, заеднички и маргинални закони на распределба, како и заедничка и маргинални густини на распределба. Разгледани се и основни концепти на трансформација на дводимензионална случајна променлива и нивните бројни карактеристики. Притоа, воведен е поимот корелација на случајни променливи како мерка за нивната линеарна внатрешна зависност. Во последната глава е презентирано како техниката на моменти генерира функции и карактеристични функции кои се многу применливи во некои апликации. Нивната примена е искористена за докажување на централната гранична теорема која е една од најважните резултати од теоријата на веројатност. Воопшто, граничните теореми даваат

	теоретска подлога на можноста за предвидување на резултати во случај на масовни појави и наоѓање на грешката при такви статистички проценки. Во Додатокот А се поставени табели за вредностите на Поасонова и стандардизирана нормална распределба. На крајот на ракописот е дадена литературата.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Ракописот е усогласен со делот кој се однесува на теоријата на веројатност од сите три предметни програми (Случајни процеси и системи, Веројатност и статистика (прв циклус студии), Веројатност и статистика (втор циклус студии)).
Предлози за потребни корекции:	Нема (ракописот е претходно усогласен со авторите)
Оцена на ракописот:	Ракописот го оценувам со највисока можна оцена. Материјалот од ракописот кој е предмет на оваа рецензија, презентира е математички коректно, од дидактичко-методски аспект тој е на високо ниво, презентира во современ стил, а решените примери му даваат компактност и можност за негово квалитетно усвојување.
Категоризација:	учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 157 страници (формат В5), напишани на компјутер, со големина на фонтот 11. Текстот е поделен во 7 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 35 слики и 5 табели.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметите случајни процеси и системи, веројатност и статистика (прв циклус студии) и веројатност и статистика (втор циклус студии), примарно наменет за студентите на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.

Рецензент

Проф. д-р Никола Тунески, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МОДЕЛ НА КЛИНИЧКИ СИСТЕМ ЗА ПОДДРШКА НА ОДЛУЧУВАЊЕ” ОД М-Р ЛИЛЈАНА АЛЕКСОВСКА СТОЈКОВСКА, ПРИЈАВЕН НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје број 02-777/10 од 22.4.2015, определени сме за членови на Комисијата за одбрана на докторската дисертација „Модел на клинички систем за поддршка на одлучување” од кандидатката м-р Лилјана Алексовска Стојковска.

Врз основа на извршениот преглед на докторската дисертација, до Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за докторската дисертација

Докторската дисертација „Модел на клинички систем за поддршка на одлучување” од кандидатката м-р Лилјана Алексовска Стојковска е со вкупен обем од 136 страници, во формат А4. На почетокот е дадена содржина, а потоа следува излагање во осум поглавја. На крајот се наоѓаат заклучок, користена литература и прилози кон дисертацијата. Излагањето е илустрирано со 46 слики и 21 табела.

Предмет на докторската дисертација

Имајќи ги предвид проблемите и предизвиците со кои се соочува медицината и следејќи ги глобалните трендови за сè поголема примена на информатичките системи во областа на медицината, фокусот на овој докторски труд е во рамките на клиничките системи за поддршка на одлучување. Предмет на истражување е дизајнирање на модел на клинички систем за поддршка на одлучување и развивање на прототип наменет за следење на астма кај децата од училишна возраст. Системот е веб-базиран модуларен систем и има за цел да обезбеди целосна контрола и следење на состојбата на пациентот во домашна и училишна средина, како и поддршка на медицинскиот персонал при анализа на клиничките податоци за пациентот и донесување одлуки за најсоодветен третман.

Целта е преку еден ваков реален проект, користејќи ги сознанијата за досегашните достигнувања во оваа област, да се креира софтверско решение кое ќе даде практичен придонес во медицината и ќе ја подобри здравствената нега на децата заболени од астма. Од научноистражувачки аспект, целта беше да се усовршат постојните методологии и алгоритми и да се одговори на некои од многубројните прашања кои и понатаму остануваат предизвик за научниците.

Анализа на докторската дисертација

Докторската дисертација е организирана во осум поглавја.

Воведната глава ги дефинира рамките во кои е реализиран докторскиот труд, опишувајќи ги предметот и целта на истражувањето, мотивите за градење на модел на клинички систем за контрола на астмата кај деца од училишна возраст, методологијата на работа и придонесите од трудот.

Втората глава дава осврт кон состојбата во областа на истражување, вклучувајќи дефиниција на клинички систем за поддршка на одлучување, преглед и класификација на постојните системи, како и опис на поединечните компоненти на еден таков систем со преглед на постојните методи и нивна споредба.

Третата глава дава осврт кон астмата како хронична болест и тековниот процес на дијагностицирање и контрола на астмата кај децата од училишна возраст, потенцирајќи ги проблемите со постојниот процес на контрола на астма и потребата од развивање на софтверско решение што би го олеснило и подобрило овој процес.

Четвртата глава го опишува моделот на системот за контрола на астма, вклучувајќи архитектурен дијаграм на системот, технички детали поврзани со имплементација на системот, опис на податочниот модел и функционален опис на поединечните модули.

Петтата глава е посветена на базата на знаење, опишувајќи ги методите на градење на базата на знаење, формалното претставување на знаењето и резонирање на медицинското знаење.

Во шестата глава, акцент е ставен врз методите за извлекување знаење од самите податоци за пациентите и надградување на базата на знаење. Претставена е оптимизирана верзија на методот на асоцијациски правила како начин за откривање релации меѓу податоците што се внесуваат во дневникот за астма врз основа на кои се надградува индивидуалното медицинско знаење и се подесува планот за контрола на астма според специфичностите на индивидуален пациент.

Во седмата глава се прикажани резултатите од тестирање на системот, вклучувајќи анализа на евалуацијата спроведена од потенцијални корисници на системот, како и тестирање на алгоритмот за извлекување на правила од податоците за пациентот. Врз основа на согледаните резултати, посочени се насоки за понатамошно усовршување и развивање на системот.

Во заклучокот се сумирани резултатите и опишани се заклучоците за обработените проблеми и посочени се можните насоки за натамошни истражувања.

Во додатоците на докторскиот труд се прикажани примероци од анкетниот формулар и прашалникот користени при корисничката евалуација на системот.

На крајот е приложена листа на користена литература што содржи 100 референци.

Публикации произлезени од истражувањата

Кандидатката ги публикувала следниве трудови поврзани со темата на докторската дисертација:

- [1] L. Aleksovska – Stojkovska, S. Loskovska, “Clinical decision support system for managing asthma in school-age children”, 17th Telecommunications Forum (TELFOR 2009), 24-26 November 2009, Belgrade, Serbia, pp.1181–1184.
- [2] L. Aleksovska – Stojkovska, S. Loskovska, “Clinical Decision Support Systems - Medical Knowledge Acquisition and Representation Methods”, 2010 IEEE International Conference on Electro/Information Technology (EIT), 20-22 May 2010, Normal, IL, USA, 1-6
- [3] L. Aleksovska – Stojkovska, S. Loskovska, “Review of Reasoning Methods in Clinical Decision Support Systems”, 18th Telecommunications Forum (TELFOR 2010), 23-25 November 2010, Belgrade, Serbia, pp.1105–1108.
- [4] L. Aleksovska – Stojkovska, S. Loskovska, “Data Mining in Clinical Decision Support Systems”, DEIT 2011, 15-17 March 2011, Bali, Indonesia, pp 102-105 (also published by Springer in “Recent Progress in Data Engineering and Internet Technology Lecture Notes in Electrical Engineering” Volume 156, 2013, pp 287-293)
- [5] L. Aleksovska – Stojkovska, S. Loskovska, “Architectural and data model of clinical decision support system for managing asthma in school-aged children”, 2011 IEEE International Conference on Electro/Information Technology (EIT), 15-17 May 2011, Mankato, MN, USA, pp.1–6.
- [6] L. Aleksovska – Stojkovska, S. Loskovska, “Methods for Deriving and Modeling Access Control Policies”, 19th Telecommunications Forum (TELFOR 2011), 22-24 November 2011, Belgrade, Serbia

Главни придонеси од дисертацијата

Придонесот на овој докторски труд може да се согледа од теоретски, практичен и од научен аспект.

Од теоретска гледна точка, докторската дисертација содржи сеопфатен преглед и анализа на постојните сознанија, методологии и постигнувања во областа на клиничките системи за поддршка на одлучување, што дава јасна слика за досега постигнатото и за научните прашања и предизвици што треба да се истражуваат во иднина. Опишана е историската перспектива во развојот на клиничките системи за поддршка на одлучување, со посебен осврт врз постојните системи од областа на пулмологијата и хроничните белодробни заболувања, што укажува на потребата од постоење на нов интегриран систем за менаџирање на астма кај деца од училишна возраст.

Практичниот дел од овој докторски труд се фокусира на идејно решение за контрола на астмата кај деца од училишна возраст. Како резултат, дизајниран, имплементиран и тестиран е модел на клинички систем за поддршка на одлучување, од кој се очекува значително да го подобри следењето и третманот на децата заболени од астма. И покрај тоа што веќе постојат многубројни системи кои покриваат одредени аспекти од третманот

на астма, вредноста на предложениот систем се состои во тоа што претставува интегрирано решение кое би обезбедило комплетно покривање на пациентот, почнувајќи од домашна средина, училишна установа и лекарска ординација. Во рамките на системот е дизајнирана база на податоци за пациентите и база на медицинско знаење. Предложен е концепт на поделба на медицинското знаење на генерално знаење, применливо на сите пациенти и индивидуално знаење карактеристично за конкретен пациент што се генерира и надградува од самите податоци за пациентот внесени во системот.

Во рамките на овој докторски труд беа проучени постојните методи за откривање на асоцијации меѓу елементите во дадено податочно множество, со цел да се најде најпогоден начин за извлекување на знаење од самите податоци за пациентот и надградување на базата на индивидуално медицинско знаење. Предложена е оптимизирана верзија на постојниот метод Argioi, кој е адаптиран кон специфичностите на конкретниот систем. Карактеристично за овој метод е што применува селективен пристап при анализа на податоците, фокусирајќи се исклучително на податоците од интерес. Предностите на овој пристап во однос на класичниот Argioi-метод се подобрените перформанси, од аспект на пократко време на пребарување и намалено множество на откриени асоцијациски правила, што ги вклучува само асоцијациите од интерес. Овој оптимизиран метод би можел да се примени и во други области, пред се при контрола на хронични болести, со што е даден научен придонес во областа на вештачката интелигенција и медицината воопшто.

Системот е замислен да служи како помошник на сите инволвирани во процесот на контрола на астма, а не и целосно да ги замени, со што не наметнува никакви проблеми од етичка гледна точка. Во основа, очекувањата од еден ваков систем се да го поддржи процесот на одлучување, преку издавање на потребни информации во даден момент, додека одговорноста за правилност на донесените одлуки и понатаму останува на медицинскиот персонал.

Заклучок и предлог

Врз основа на погоре изнесеното, Комисијата заклучи дека во докторската дисертација „Модел на клинички систем за поддршка на одлучување“, од кандидатката м-р Лилјана Алексовска Стојковска, е даден значаен научен придонес во областа на примена на вештачката интелигенција во медицината, посебно областа на имплементација системи за поддршка при следење на хронични болести. Развиен е интегриран систем со модуларна структура, вклучувајќи модули кои овозможуваат континуирана контрола на пациентот во домашна, училишна и здравствена средина. Од ваквиот систем се очекува значително да го подобри процесот на контрола на астма кај деца од училишна возраст и да им овозможи да живеат скоро нормален живот. Системот е базиран на знаење, при што е применет иновативен концепт на поделба на знаењето на генерално медицинско знаење, применливо на сите пациенти и индивидуално знаење специфично за одредени пациенти. Системот е способен да учи од личните податоци на пациентот и со тоа да ја надградува базата на индивидуално знаење. Предложени се оптимизирани алгоритми за извлекување асоцијациски правила, кои имаат селективен пристап при анализата на

променливите од интерес, што води кон редуцирано множество на генерирани правила и подобрени перформанси во однос на класичниот метод.

Со постигнатите резултати, кандидатката м-р Лилјана Алексовска Стојковска покажала сериозно познавање на проблематиката на докторската дисертација и истражувачки дух, што резултира со научен придонес во областа на компјутерските науки и инженерството. Резултатите од докторската дисертација се презентирани во 6 труда на научни конференции.

Според законите на Р. Македонија, трудот е внесен во базата на податоци на Министерството за образование и наука – plagijati.mon.gov.mk и врз основа на добиениот извештај, а и врз основа на нашите сознанија, трудот не претставува плагијат.

Врз основа на погоре изнесеното, Комисијата има задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје да го прифати овој Извештај и на кандидатката м-р м-р Лилјана Алексовска Стојковска да и одобри јавна одбрана на докторската дисертација „Модел на клинички систем за поддршка на одлучување”.

КОМИСИЈА

1. Проф. Д-р Дејан Ѓорѓевиќ, претседател, с.р.
2. Проф. Д-р Сузана Лошковска, ментор, с.р.
3. Вон. Проф. Д-р Иван Чорбев, член, с.р.
4. Доц. Д-р Марија Календар, член. с.р.
5. Проф. Д-р Емилија Влашки, член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО- НАУЧНАТА ОБЛАСТ ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за ветеринарна медицина, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 24.III 2015 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област заразни болести, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 0202 - 1098/2, донесена на 5.V 2015, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Славчо Мреношки, вонреден професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, д-р Миле Босилковски, вонреден професор на Медицинскиот факултет во Скопје и д-р Зденко Маркиќ, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, во пензија.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област заразни болести, во предвидениот рок се пријави д-р Кирил Крстевски.

6. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот ас. д-р Кирил Крстевски е роден на 19. X 1979 година, во Скопје. Средно образование завршил во гимназијата „Никола Карев“ во Скопје, во 1998 година. Со високо образование се стекнал на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за ветеринарна медицина. Дипломирал во 2005 година, со просечен успех 9,1.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2007/2008 година се запишал на постдипломски студии на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, на секторот микробиологија, епизоотиологија и имунологија. Предвидените испити од постдипломските студии ги положил со просек 10,00, а на 7.VII 2011 година го одбрал магистерскиот труд на тема: *Застапеност и географска распространетост на инфекцијата со вирусот на син јазик на територијата на Република Македонија*.

Докторска дисертација пријавил на 2.XII 2011 година на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. Дисертацијата на тема: *Молекуларна типизација и филогенетска анализа на бактерииите од родот Brucella, детектирани на територијата на Република Македонија* ја одбрал на 2.III 2015 година, пред Комисија во состав: д-р Славчо Мреношки, вонреден професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, д-р Дине Митров, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, д-р Игор Улчар, вонреден професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, д-р Миле Босилковски, вонреден професор на Медицинскиот факултет во Скопје и д-р Јована Стефановска, доцент на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област ветеринарна медицина.

Од 1.XII 2007 година е вработен како помлад асистент на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, по предметите: здравствена заштита на домашните миленици и копitari, здравствена заштита на фармски животни и ветеринарна епидемиологија.

Во моментот е асистент на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, во областа заразни болести. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр. 1085 од 1.X 2014 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 995 од 1.XI 2010 година, бр. 1018 од 1.XI 2011 година и бр. 1085 од 1.X 2014 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

7. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за ветеринарна медицина, кандидатот д-р Кирил Крстевски изведува вежби и теренска настава на прв и втор циклус студии, по предметите од научната област заразни болести, од студиската програма ветеринарна медицина. Покажува големо залагање и посветеност во организирањето и изведувањето на практичните вежби по овие предмети и со своите методи на работа го има подигнато нивото и квалитетот на содржините кои се обработуваат и совладуваат со практичниот дел од наставата по соодветните предмети, што им овозможува на студентите да се стекнат со квалитетни практични знаења и вештини кои понатаму ќе ги искористат во своето професионално работење.

Кандидатот д-р Кирил Крстевски ги следи најновите светски трендови од оваа област и покажува интерес и отвореност за воведување на нови, современи, методи на учење и работа со што активно придонесува во подобрувањето на квалитетот на наставата.

Научноистражувачка дејност

Д-р Кирил Крстевски има објавено вкупно 26 научни трудови, од кои 4 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 4 труда во меѓународни научни списанија, 11 труда во меѓународни научни публикации и 7 труда во зборници од научни собири.

Д-р Кирил Крстевски учествувал како член во пет меѓународни и еден национален научен проект.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Кирил Крстевски активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Ветеринарниот институт при Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. Како раководител на Лабораторијата за серологија и молекуларна дијагностика, директно е одговорен за обезбедување највисоко ниво на продуктивност на Лабораторијата со исполнување на сите критериуми за квалитет и активно е вклучен во воведувањето нови и современи методи за дијагностика на заразните болести.

Стручно усовршување во странство остварил со студиски престој на Германскиот федерален институт за здравствена заштита (Friedrich Loeffler Institute, Riems), на Факултетот за ветеринарна медицина во Љубљана, Словенија, како и во Федералниот центар за здравствена заштита на животните (FGI ARRIAH) во Владимир, Русија.

Особена активност кандидатот покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучен во работата на неколку стручни комисии при Факултетот за ветеринарна медицина во

Скопје, а бил и член на работната група за сузбивање и контрола на болеста син јазик при Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Кирил Крстевски доби позитивни оценки од анонимно спроведените анкети на студентите на Факултетот за ветеринарна медицина за летниот семестар во учебната 2013/2014 година (Одлука на ННС со бр. 0201-2915/5 од 20. X 2014 година) и за зимскиот семестар во учебната 2014/2015 година (Одлука на ННС со бр. 0201-175/5 од 2. II 2015 година).

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Кирил Крстевски.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, д-р Кирил Крстевски да биде избран во звањето **доцент** во научната област заразни болести.

Членови на Комисијата

1. **Проф. д-р Славчо Мреношки, с.р.**
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,

Факултет за ветеринарна медицина

2. **Проф. д-р Миле Босилковски, с.р.**
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Медицински факултет

3. **Проф. д-р Зденко Маркиќ, с.р.**
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
Факултет за ветеринарна медицина

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: **Кирил Чедо Крстевски**
 (име, татково име и презиме)

Институција: **Факултет за ветеринарна медицина во Скопје**
 (назив на факултетот/институтот)

Научна област: **заразни болести**

НАСТАВНО – ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активноста	поени
Учесник во школи и работилници		
1	Работилница „ConFlu Tech Workshop on AIV Sequencing, Phylogeny and Bioinformatics“ организирана од Шведскиот национален ветеринарен институт – SVA, во Упсала (26.5.2009-29.5.2009) (сертификат)	1
2	Работилница „ National Integrated Desktop Simulation Exercise for Avian Influenza in Animal and Human Populations in Macedonia“, во Скопје, организирана од FAO и USAID (17.9.2009-18.9.2009) (сертификат)	1
3	Работилница за дисеминација на резултати по основ на завршен FP6-проект TRANSB_DIS_ANIM_MK во Охрид (27.1.2010-29.1.2010) (сертификат)	1
4	Работилница „Laboratory Diagnosis Of African And Classical Swine Fever“, организирана од референтната лабораторија на ЕУ, а одржана во Липица, Словенија (17.5.2009-19.5.2009) (сертификат)	1
5	Работилница: „Здравствена заштита на животните“, во Охрид, организирана од ФВМ-С (30.10.2012) (сертификат)	1
6	Петта работилница на националните референтни лаборатории за бруцелоза во ЕУ, организирана од референтната лабораторија на ЕУ во Мезон-Алфорт, Франција (6.12.2012-7.12.2012) (сертификат)	1
7	Шеста работилница на националните референтни лаборатории за бруцелоза во ЕУ, организирана од референтната лабораторија на ЕУ, Загреб, Хрватска (26.9.2013-27.9.2013) (сертификат)	1

8	Седма работилница на националните референтни лаборатории за бруцелоза во ЕУ, организирана од референтната лабораторија на ЕУ, Берлин, Германија (8.9.2014-9.9.2014) (сертификат)	1
9	Работилница „Animal health prevention – vector borne and parasitological diseases“, во Скопје, организирана од TAIEХ (24.11.2014-26.11.2014) (TAIEХ Reference code: AGR57769)	1
10	Работилница „Animal health prevention and control of emerging animal diseases“, во Скопје, организирана од TAIEХ (16.3.2015-17.3.2015) (TAIEХ Reference code: AGR57771)	1
Одржување на вежби (практична настава)		
11	Заразни болести, летен семестар, (2+2) 2007/2008	0,9
12	Заразни болести, зимски семестар, (3+2) 2008/2009	0,9
13	Заразни болести, летен семестар, (2+2) 2008/2009	0,9
14	Заразни болести, зимски семестар, (3+2) 2009/2010	0,9
15	Ветеринарна епидемиологија, зимски семестар (1+1) 2009/2010	0,45
16	Заразни болести, летен семестар, (2+2) 2009/2010	0,9
17	Заразни болести, зимски семестар, (3+2) 2010/2011	0,9
18	Ветеринарна епидемиологија, зимски семестар (1+1) 2010/2011	0,45
19	Заразни болести, летен семестар, (2+2) 2010/2011	0,9
20	Заразни болести, зимски семестар, (3+2) 2011/2012	0,9
21	Ветеринарна епидемиологија, зимски семестар (1+1) 2011/2012	0,45
22	Заразни болести, летен семестар, (2+2) 2011/2012	0,9
23	Заразни заболувања кај домашните животни, зимски семестар, (3+2) 2012/2013	0,9
24	Заразни заболувања кај домашните животни, летен семестар, (2+2) 2012/2013	0,9
25	Заразни заболувања кај домашните животни, зимски семестар, (3+2) 2013/2014	0,9
26	Ветеринарна епидемиологија, зимски семестар (1+1) 2013/2014	0,45
27	Заразни заболувања кај домашните животни, летен семестар, (2+2) 2013/2014	0,9
28	Заразни заболувања кај домашните животни, зимски семестар, (3+2) 2014/2015	0,9
29	Ветеринарна епидемиологија, зимски семестар (1+1) 2014/2015	0,45
Консултации со студенти		
30	Заразни болести, летен семестар 2007/2008, 35 студенти	0,070
31	Заразни болести, зимски семестар 2008/2009, 37 студенти	0,074
32	Заразни болести, летен семестар 2008/2009, 37 студенти	0,074
33	Заразни болести, зимски семестар 2009/2010, 19 студенти	0,038

34	Ветеринарна епидемиологија, зимски семестар 2009/2010, 19 студенти	0,038
35	Заразни болести, летен семестар 2009/2010, 19 студенти	0,038
36	Заразни болести, зимски семестар 2010/2011, 7 студенти	0,014
37	Ветеринарна епидемиологија, зимски семестар 2010/2011, 7 студенти	0,014
38	Заразни болести, летен семестар 2010/2011, 7 студенти	0,014
39	Заразни болести, зимски семестар 2011/2012, 20 студенти	0,040
40	Ветеринарна епидемиологија, зимски семестар 2011/2012, 20 студенти	0,040
41	Заразни болести, летен семестар 2011/2012, 20 студенти	0,040
42	Заразни заболувања кај домашните животни, зимски семестар, 2012/2013, 14 студенти	0,028
43	Заразни заболувања кај домашните животни, летен семестар, 2012/2013, 14 студенти	0,028
44	Заразни заболувања кај домашните животни зимски семестар 2013/2014, 7 студенти	0,014
45	Ветеринарна епидемиологија, зимски семестар 2013/2014, 14 студенти	0,028
46	Заразни заболувања кај домашните животни, летен семестар 2013/2014, 7 студенти	0,014
47	Заразни заболувања кај домашните животни, зимски семестар 2014/2015, 21 студент	0,042
48	Ветеринарна епидемиологија зимски семестар, 2014/2015, 11 студенти	0,022
ВКУПНО		25,52

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активноста	поени
Учесник во проекти		
1	Sixth Framework Programme (Project No.043653) - Upgrading and Introduction of Sustainable Diagnostic Tools For The Major Transboundary Diseases of Animals in F.Y.R. of Macedonia (TRANSB_DIS_ANIM_MK). (2007-2009)	5
2	IPA 2008, EuropeAid/124586/C/SER/MK, Capacity building of veterinary services in Republic of Macedonia for implementation of EU Acquis. (2010-2012)	5
3	EDENext biology and control of vector-born infections in Europe. (2011-2014)	5
4	Епидемиолошка студија на ретровирусните инфекции кај преживните животни во Словенија и Македонија, 2010-2011 година (билатерален проект со Р. Словенија)	5

5	COST Action FA1207 “Towards Control of Avian Coronaviruses: Strategies for Diagnosis, Surveillance and Vaccination”	5
6	Молекуларна епидемиологија на туберкулозата кај говедата во Република Македонија. Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. (2012-2013)	3
Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество		
7	Симпозиум „Бруцелоза во Хрватска и соседните земји“, во Загреб, Хрватска (25.9.2013) со наслов: Бруцелоза во Македонија – поранешен и сегашен статус.	2
8	Научно-стручен симпозиум „Бруцелоза во југоисточна Европа“ во Ниш, Србија (16.10.2013) со наслов: Rev-1 вакцинација – дијагностички предизвици.	2
		2
Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор		
9	Picard-Meyer E., Mrenoshki S., Milisevic V., Ilieva D., Cvetkovikj I., Cvetkovikj A., Krstevski K., Dzhadzhovski I., Robardet E., Gagnev E., Iliev E., Plavsic B., Kirandjiski T. and Cliquet F. (2013) Molecular characterisation of rabies virus strains in the Republic of Macedonia. Archives of Virology 158 (1), 237-240.	5,88
10	Kirandjiski T., Mrenoski S., Celms I., Mitrov D., Dzadzovski I., Cvetkovikj A., Krstevski K., Picard-Meyer E., Viviani P., Malinovski D., Demerson J. M., Cvetkovikj I., Davcheva K., Nakova E., Tomeska Mickova S. and Cliquet F. (2012) First reported cases of rabies in the Republic of Macedonia. Veterinary Record 170 (12), 312b.	5,4
11	Naletoski I, Kirandziski T, Mitrov D, Krstevski K, Dzadzovski I, Acevski S. (2010) Gaps in Brucellosis Eradication Campaign in Sheep and Goats in Republic of Macedonia: Lessons Learned. Croatian Medical Journal; 51; 351-6.	5,05
12	Cvetkovikj I, Dodovski A, Naletoski I, Mrenoski S, Mitrov D., Krstevski K., Dzadzovski I. and Cvetkovikj A. (2012) No evidence of avian influenza viruses in backyard poultry from risk areas in R. Macedonia. Slovenian Veterinary Research 49 (1), 5-12.	4,25
Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание		
13	Dodovski A, Krstevski K, Naletoski I (2013) Classical and molecular characterization of pigeon paramyxovirus type 1 (PPMV-1) isolated from backyard poultry – first report in Macedonia. Macedonian Veterinary Review 2013; 36(1): 33-39.	3,2

14	Mitrov D, Naletoski I, Kirandziski T, Dzadzovski I, Krstevski K, Acevski S. Seroprevalence of Cattle Brucellosis in the Republic of Macedonia (2005-2009). <i>Macedonian Journal of Medical Science</i> 2010;3(3):233-238.	2,4
15	Cvetkovik I., Dodovski A., Naletoski I., Mrenoski S., Mitrov D., Krstevski K., Dzadzovski I. and Cvetkovik A. (2011) Surveillance Of Avian Influenza Viruses In Farmed Poultry In 2009 In Republic Of Macedonia. <i>Macedonian Veterinary Review</i> 33 (1), 19-24.	2,4
16	Mitrov D, Naletoski I, Acevski S, Dzadzovski I, Krstevski K, Ulcar I, Celeska I. (2009) Serological diagnostics of Maedi-Visna Virus (MVV) and virus of arthritis and encephalitis in goats. <i>Macedonian Veterinary Review</i> Vol.32, No.2; 5-10.	2,4
Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки		
17	Mrenoski S, Cvetkovikj I, Krstevski K, Dzadzovski I, Naletoski I, Mitrov D. (2011) Epidemiology of clostridial infection of small ruminants and cattle in R. Macedonia in period 1992-2010, <i>Days of Veterinary Medicine, Proceedings</i> , 09-11.09.2011, Ohrid, R. Macedonia.	1,8
18	Krstevski K, Dzadzovski I, Naletoski I, Mitrov D, Acevski S, Mrenoski S, Cvetkovikj I, Janevski A. (2011) Implementation of molecular assay for detection of bluetongue virus <i>Days of Veterinary Medicine, Proceedings</i> , 09-11.09.2011, Ohrid, R. Macedonia.	1,8
19	Dzadzovski I, Krstevski K, Naletoski I, Mitrov D, Acevski S, Mrenoski S, Cvetkovikj I, Janevski A. (2011) First results on the situation with CSF in wild boars in R. Macedonia <i>Days of Veterinary Medicine, Proceedings</i> , 09-11.09.2011, Ohrid, R. Macedonia.	1,8
20	Acevski S, Mitrov D, Osmanov D, Krstevski K, Dzadzovski I, Gjurovski I, Janevski A (2011) The case of Osteosarcoma (OSA) in Female Samoyed. <i>Proceedings, Days of Veterinary Medicine, Ohrid</i> , p.79-81	1,8
21	Mrenoski S, Naletoski I, Mitrov D, Cvetkovikj I, Krstevski K, Dzadzovski I, Markic Z. (2011) Klasicna kuga svinja u Republici Makedonii, stanje i izazovi. Deveti simpozium zdravstvene zastite selekcija i reprodukcija svinja. <i>Zbornik Radova, Srebrno jezero, Srbija</i> .	1,8
22	Djadjovski I, Krstevski K, Mitrov D, Mrenoski S, Acevski S, Cvetkovikj I, Celeska I, Kirandjiski T, Naletoski I. (2012) Evaluation of vaccination coverage against Classical Swine Fever in farm pigs in Macedonia and possible reasons for the poor results. <i>Days of Veterinary Medicine, Proceedings</i> , 02-04.09.2012, Ohrid, R. Macedonia.	1,8

23	Krsteovski K, Dzadzovski I, Mitrov D, Mrenoski S, Acevski S, Cvetkovikj I, Naletoski I. (2012) Comparison of results obtained with two different ELISA kits for detection of antibodies against classical swine fever virus. Days of Veterinary Medicine, Proceedings, 02-04.09.2012, Ohrid, R. Macedonia.	1,8
24	Cvetkovikj A., Radeski M., Mrenoshki S., Kirandjiski T., Krsteovski K., Dzhadzhovski I., Gjuroski I., Angjelovski B., Cvetkovikj I. and Cliquet F. (2012) Monitoring bait uptake through tetracycline presence and age structure of foxes in oral vaccination against rabies campaigns in R. Macedonia. Days of Veterinary Medicine, Proceedings, 02-04.09.2012, Ohrid, R. Macedonia.	1,8
25	Acevski S, Mitrov D, Krsteovski K, Dzadzovski I, Janevski A, Velkovski D (2012) Radiological diagnostic of lung metastasis with femur osteosarcoma origin. Book of Proceedings, Days of Veterinary Medicine, Ohrid, Macedonia. Pp 86 – 89	1,8
26	Djadjovski I, Krsteovski K, Mitrov D, Mrenoski S. Acevski S, Cvetkovikj I, Celeska I, Kirandjiski T, Nakova E, O'Flaherty R (2012) Epidemiological situation, legal framework and laboratory diagnostic of classical swine fever in Republic of Macedonia. Stop-CSF, International Scientific Conference, Proceedings. Pp. 137-147.	1,8
27	Dodovski A, Krsteovski K, Mitrov D, Naletoski I. (2012) Antibody Patterns of Infectious Bronchitis in Vaccinated Flocks with Clinical Signs, Days of Veterinary Medicine 2012, Days of Veterinary Medicine, Proceedings, 02-04.09.2012, Ohrid, R. Macedonia.	1,8
Апстракти од трудови објавени во зборници на меѓународни конференции		
28	Mrenoshki S., Mitrov D., Cvetkovikj I., Cvetkovikj A., Krsteovski K. and Djadjovski I. (2011) Update of Rabies situation in Republic of Macedonia. <i>4th Workshop for Rabies</i> , Rabies Scientific Presentations, Nancy, France.	1
29	Mrenoshki S., Cvetkovikj I., Cvetkovikj A., Krsteovski K., Radeski M., Djadjovski I. Gjurovski I., Kirandziski T. and Mitrov D. (2012) Rabies diagnosis and vaccination monitoring in Republic of Macedonia in 2011 and 2012. <i>5th Workshop for Rabies</i> , Rabies Scientific Presentations, Nancy, France.	1
30	Djadjovski I., Krsteovski K., Acevski S., Mitrov D., Mrenoski S., Cvetkovik I., Kiranjiski T. (2012) Current Classical Swine Fever (CSF) situation in domestic pigs and wild boars and report of the first sequence of CSF isolate from Macedonia. Fourth European Symposium of Porcine Health Management, Book of Abstracts, Bruges, Belgium.	1

31	Cvetkovikj I., Mrenoshki S., Krstevski K., Djadjovski I., Angelovski B., Gjurovski I., Mitrov D. and Cvetkovikj A. (2013) Serology testing of rabies vaccination efficacy in pet animals: First year experience in R. Macedonia. Rabies serology meeting 2013, Nancy, France.	1
32	Krstevski K, Djadjovski I, Cvetkovikj I, Janevski A, Mrenoshki S, Kirandziski T, Naletoski I, Mitrov D. (2013) Rev 1 vaccination in sheep and goat in Macedonia – diagnostic challenges. Naučno-stručni simpozijum "Bruceloza u Jugoistočnoj Evropi", Zbornik radova i kratkih sadržaja, str.182.	1
33	Kirandjiski T, Nikolovska G, Smilenovska-Mihajlovic B, Krstevski K, Djadjovski I, Cvetkovikj I, Janevski A, Mrenoshki S, Mitrov D. (2013) Progress of Sheep and Goat Brucellosis Control in Republic of Macedonia. Naučno-stručni simpozijum "Bruceloza u Jugoistočnoj Evropi", Zbornik radova i kratkih sadržaja, str.45	1
34	Krstevski K, Djadjovski I, Cvetkovikj I, Janevski A, Mrenoshki S, Mitrov D, Naletoski I (2014) Situation with brucellosis in Macedonia since introduction of Rev-1 vaccination (epidemiological update). Book of Abstracts, VET Istanbul group Congress 2014, Istanbul, Turkey. P.67	1
ВКУПНО		89,78

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активнoста	поени
Превод на дел од книга		
1	Превод од изданието на англиски јазик: Dwight C. Hirsh, N. James MacLachlan, Richard L. Walker (2004) Veterinary Microbiology, Blackwell Publishing ISBN 978-608-229-233-5. COBISS.MK-ID 90607882.	1
Раководител на лабораторија		
2	Раководител на Лабораторијата за серологија и молекуларна дијагностика (Одлука на ННС бр. 0202-4171/4-15 од 17.11.2011 година)	1
Воведување нова лабораториска/клиничка метода		
3	Детекција на антитела против <i>Brucella spp.</i> со примена на гел-дифузиски тест.	4
4	Детекција на антитела против вирусот на беснило со ELISA	4
5	Молекуларна детекција на бактериите од родот <i>Brucella</i> со полимеразна верижна реакција во реално време	4
6	Молекуларна детерминација на видот на <i>Brucella spp.</i> и вакциналните соеви на <i>Brucella spp.</i> со мултиплекс полимеразна верижна реакција (Bruce-ladder)	4

7	Диференциација на вакциналниот сој Rev-1 од теренските соеви на <i>Brucella melitensis</i> со методата RFLP-PCR.	4
8	Генотипизација на бактериите од родот <i>Brucella</i> со методот MLVA-16.	4
9	Молекуларна детекција на вирусот на син јазик со полимеразна верижна реакција во реално време	4
10	Одредување на серотипот на вирусот на син јазик со примена на полимеразно верижна реакција	4
11	Секвенционирање на дел од петтиот сегмент од рибозомалната нуклеинска киселина на вирусот на син јазик	4
12	Секвенционирање на дел од геномот на вирусите од родот <i>Flavivirus</i>	4
13	Молекуларна детекција на вирусот на западно-нилска треска со полимеразна верижна реакција во реално време	4
14	Молекуларна детекција на <i>Toxoplasma gondii</i> со полимеразна верижна реакција во реално време	4
15	Молекуларна детекција и идентификација на <i>L.monocytogenes</i> со полимеразна верижна реакција	4
16	Молекуларна детекција на бактериите од родот <i>Chlamydomphila</i> со полимеразна верижна реакција во реално време	4
17	Молекуларна детекција на вирусот на беснило со полимеразна верижна реакција во реално време	4
18	Секвенционирање на дел од нуклеокапсидниот ген на вирусот на беснило	4
19	Молекуларна детекција на вирусот на коихерпесвируса со полимеразна верижна реакција	4
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		
Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир		
20	Член на секретаријат на научно-стручниот собир „Денови на ветеринарна медицина-2011” (Одлука на ННС бр. 0201-1478/7 од 9.4.2011 година)	1
21	Член на секретаријат на научно-стручниот собир „Денови на ветеринарна медицина-2012” (Одлука на ННС бр. 0201-1926/7 од 29.6.2012 година)	1
22	Член на секретаријат на научно-стручниот собир „Денови на ветеринарна медицина-2015” (Одлука на ННС бр. 0201-3549/11-2 од 11.12.2014 година)	1
Студиски престој во странство		
23	Студиски престој на Германскиот федерален институт за здравствена заштита (Friedrich Loeffler Institute), за дијагностика на болеста лигавка и шап - FP6 Project TRANSB_DIS_ANIM_MK (1 - 30.11.2007)	0,5

24	Студиски престој на Федералниот центар за здравствена заштита на животните (FGI ARRIAH) во Владимир, Русија, за молекуларна дијагностика на авијарната инфлуенца (15 - 26.9.2008)	0,5
25	Студиски престој на Факултетот за ветеринарна медицина во Љубљана, во рамки на билатерален проект за изработка на епидемиолошка студија на ретровирусните инфекции кај преживните животни во Словенија и Македонија (12 – 19.12. 2010)	0,5
26	Студиски престој на германскиот федерален институт за здравствена заштита (Friedrich Loeffler Institute) за биоинформатика и секвенционирање од следната генерација во германскиот национален центар за истражувања од областа на здравствена заштита на животните (1 - 30.11.2011)	0,5
Учество во комисији на Факултетот за ветеринарна медицина		
27	Комисија за попис на паричните средства и хартии од вредност (Одлука бр. 0202-4981/2 од 3.12.2009 година)	0,5
28	Комисија за попис на паричните средства и хартии од вредност (Одлука бр. 0202-3823/3 од 26.11.2010 година)	0,5
29	Комисија за попис на паричните средства и хартии од вредност (Одлука бр. 0202-3592/2 од 30.11.2010 година)	0,5
30	Комисија за попис на паричните средства и хартии од вредност (Одлука бр. 0202-4392/3 од 6.12.2013 година)	0,5
31	Комисија за попис на средствата и изворите на средствата на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (Одлука бр. 0202-351/3-2 од 12.2.2013 година)	0,5
Учество во комисији и тела на државни и други органи		
32	Член на Работната група за сузбивање и контрола на болеста син јазик при Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија	1
ВКУПНО		78,50

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	поени
НАСТАВНО – ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	25,52
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	89,78
СТРУЧНО -АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	78,50
Вкупно	193,8

Членови на Комисијата

1. **Проф. д-р Славчо Мреношки, с.р.**
*Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Факултет за ветеринарна медицина*

2. **Проф. д-р Миле Босилковски, с.р.**
*Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Медицински факултет*

3. **Проф. д-р Зденко Маркиќ, с.р.**
*Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Факултет за ветеринарна медицина*

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ЗА НАСТАВНИК ВО НАСЛОВНО ЗВАЊЕ ВО НАУЧНАТА ОБЛАСТ ПРИМЕНЕТА КИНЕЗИОЛОГИЈА ПО ПРЕДМЕТОТ РАКОМЕТ НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на членовите 63, 125 и член 132 од Законот за високото образование (Сл. весник на РМ 35/08, 103/08, 26/2009, 83/09, 99/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011, 123/2012, 15/2013, 24/2013, 41/2014) и членовите 42 и 43 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти – докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје, на 37. редовна седница одржана на 24. 4. 2015 година, донесе Одлука со дел. бр. 0201-551/5, за формирање Рецензентска комисија за избор на наставник во насловно звање во научната област применета кинезиологија по предметот ракомет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во состав:

1. д-р Гино Стрезовски, редовен професор, претседател
2. д-р Небојша Марковски, редовен професор, член
3. д-р Милан Наумовски, редовен професор, член.

Конкурсот за изборот беше објавен во дневните весници „Дневник“ и „Лајм“ од 25. 3. 2015 година. Во предвидениот рок се пријави кандидатот д-р Влатко Неделковски, асистент на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. Врз основа на приложената документација, до Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје, го приложуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Кандидатот Влатко Неделковски е роден на 21.6.1979 година, во Скопје. Основното образование го завршил во ОУ „Круме Кепески“, а средното образование го завршил во гимназијата „Раде Јовчевски-Корчагин“ во Скопје, континуирано со одличен успех. На Факултетот за физичка култура во Скопје се запишал во 1998 година, а дипломирал во 2002 година со просечен успех 9,21.

Дипломската работа на тема КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА НА НЕКОИ ВАРИЈАБЛИ КОИ ГО ДЕФИНИРААТ НАПАДОТ ВО РАКОМЕТНАТА ИГРА НА ДВА НАТПРЕВАРА ОД ДРЖАВНОТО ПРВЕНСТВО НА МАКЕДОНИЈА ВО РАКОМЕТ - 2002/2003 ја одбрал на Катедрата за ракомет со оценка 10. Истата година е прогласен за студент на генерацијата и е одликуван од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Постдипломските студии ги завршил со просек 9.83 со одбрана на магистерскиот труд под наслов АНАЛИЗА НА МЕЃУГРУПНИТЕ РАЗЛИКИ И ВЛИЈАНИЕТО НА ЕЛЕМЕНТИТЕ ОД НАПАДОТ ВО РАКОМЕТНАТА ИГРА ВРЗ УСПЕХОТ НА НАТПРЕВАРИТЕ ОД МАШКОТО ЕВРОПСКО ПРВЕНСТВО ВО АВСТРИЈА 2010.

Докторирал во 2014 година на тема: ЕФЕКТИ НА ТРИ ТРЕНИНГ МОДЕЛИ ВРЗ РАЗВОЈОТ НА ЕКСПЛОЗИВНАТА СИЛА НА ГОРНИТЕ И ДОЛНИТЕ ЕКСТРЕМИТЕТИ ПО СПРОВЕДЕН 8 - НЕДЕЛЕН ТРЕНИНГ КАЈ РАКОМЕТАРИ - МЛАДИНЦИ.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

На Факултетот за физичко образование, спорт и здравје, кандидатот Влатко Неделковски, како демонстратор на предметот ракомет, активно е вклучен од учебната 2001/2002 година. Како соработник – помлад асистент на истиот предмет е примен во 2008 година.

Од неговото вработување на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје активно учествува во реализирањето на наставата на сите предмети кои се застапени на Катедрата за ракомет, на насоката физичко воспитување и на насоката спорт. Неговите стручни и педагошки квалитети се согледуваат при реализирањето на предвидените наставни содржини во работата со студентите. Покрај неговата ангажираност на предметот ракомет, двапати е назначуван за одговорен наставник на две генерации студенти.

Откако е примен на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје, активно е вклучен во научноистражувачката работа. Како автор и коавтор има објавено преку 20 научни и стручни труда од областа на ракометот и активно учествувал на повеќе конгреси, симпозиуми и семинари одржани во нашата земја и надвор од неа.

Стручно-апликативна дејност

Кандидатот Влатко Неделковски со ракомет се занимава од својата најрана младост. Уште како пионер започнал да се занимава со ракомет и настапувал во повеќе прволигашки екипи како што се: РК „Металург“ - Скопје, РК „Работнички“ - Скопје, РК „Југ“ - Скопје, РК „Пролет“ - Скопје, а денес работи како теренер во РК „Работнички“ - Скопје. Тренер е во националната спортска академија и ја извршува селекторската функција во младинската и кадетската репрезентација на Македонија. Досега во својата тренерска кариера бил тренер и

во пионерските школи на РК „Кометал Ѓорче Петров“, младинската екипа на ЖРК „Олимпик“, младинската екипа на РК „Скопје“, младинската екипа на РК „Металург“ и сениорската екипа на ЖРК „Вардар“.

За време на неговото студирање постојано настапувал за Ракометната репрезентација на Факултетот за физичка култура.

Кандидатот има и петгодишен работен стаж како професор по физичка култура во СЕПУГС „Васил Антевски-Дрен“-Скопје

Оценка од самоевалуација на студенти за извршената настава

Врз основа на спроведената анкета од студентите за оценување на севкупниот ангажман на д-р Влатко Неделковски на предметот ракомет, кој е застапен во третата студиска година, констатирана е позитивна оценка од самоевалуацијата.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

По извршениот увид во целокупната приложена документација на кандидатот д-р Влатко Неделковски и оцената за неговата досегашна работа, Комисијата констатира дека тој ги исполнува законските услови за конкурирање за избор во звањето насловен доцент.

Имајќи го предвид погоре наведеното, притоа ценејќи ги севкупните спортски и педагошки квалитети, определбата за научноистражувачка работа и желбата за стручно усовршување, Комисијата со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје, Кандидатот д-р Влатко Неделковски да биде избран во звањето НАСЛОВЕН ДОЦЕНТ по предметот ракомет.

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Гино Стрезовски с.р.
2. Проф. д-р Небојша Марковски с.р.
3. Проф. д-р Милан Наумовски с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: д-р Влатко Станко Неделковски

Институција: Факултет за физичко образование, спорт и здравје - Скопје

Научна област: општествени науки – кинезиологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Одржување на настава	
2.	- од прв циклус студии НАСОКА: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ОБРАЗОВАНИЕ Ги предава предметите: теорија и методика на ракомет - 1 и теорија и методика на ракомет - 2, во периодот 2011-2014 година, во два семестра (Vи VI) со две групи студенти, со фонд 1+2 и 1+2 18 бода НАСОКА: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО	86,8

ОБРАЗОВАНИЕ И НАСОКА: СПОРТ (нов наставен план 60:30:10)

Ги предава предметите: ракомет - 1 - 2, во периодот 2011-2014 година, во VI семестар со две групи студенти, со фонд на часови 2+4.

22 бода

НАСОКА: СПОРТ (наставен план во траење од 6 семестри - 60:40)

Во периодот од 2011 до 2014 година ги предава предметите: физичка подготовка на избраниот спорт (I семестар со фонд на часови 2+2), теорија на ракометот (I семестар со фонда на часови 2+0), методика на ракометот (II семестар со фонд на часови 2+2), техника на ракометот (II семестар со фонд на часови 2+2), тактика на ракометот (III семестар со фонд на часови 2+2), педагошка практика со изработка на дипломска работа (VI семестар со фонд на часови 2+2)

39,6 бода

НАСОКА: СПОРТ (наставен план во траење од 6 семестри - 60:30:10)

Во учебната 2013/14 година ги предава предметите: Физичка подготовка на избраниот спорт (VI семестар со фонд на часови 1+1), теорија и методика на ракометот (I семестар со фонда на часови 2+0), техника и тактика на ракометот (II семестар со фонд на часови 2+2) и педагошка практика со изработка на дипломска работа (VI семестар со

	фонд на часови 2+2)	
	7,2 бода	
3.	- од втор циклус студии	
4.	Настава во летни школи и работилници – учесник и раководител	
	- семинари	
5.		
6.		
7.	Консултации со студенти	1,8
8.	Ментор на дипломска работа	
9.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат	
10.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	
11.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	8.4
12.	Рецезент на универзитетски учебник	
	ВКУПНО	106

НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.	Одбрана на докторска теза	0

2.	Одбрана на магистерска работа	0
3.	Ментор на докторска дисертација	0
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно списание со меѓународен уредувачки одбор	39,2
	НЕДЕЛКОВСКИ В., СТРЕЗОВСКИ Г.: УСОВРШУВАЊЕ НА ТЕХНИКАТА НА ПРИМАЊЕ И ДОДАВАЊЕ НА ТОПКАТА ВО РАКОМЕТНАТА ИГРА КАКО ПРЕДУСЛОВ ЗА ПОНАТАМОШЕН ПРАВИЛЕН РАЗВОЈ НА МЛАДИТЕ РАКОМЕТАРИ. СТРУЧНО-НАУЧЕН СОБИР, ПЕЛИСТЕР 2007	1.8
	НЕДЕЛКОВСКИ В., СТРЕЗОВСКИ Г.: УСОВРШУВАЊЕ НА ТЕХНИКАТА НА ПРИМАЊЕ И ДОДАВАЊЕ НА ТОПКАТА И ИГРА БЕЗ ТОПКА ВО ПРОСТОРОТ ПРЕКУ ЕЛЕМЕНТАРНИ ИГРИ ВО РАКОМЕТОТ. СТРУЧНО-НАУЧЕН СОБИР, ПЕЛИСТЕР 2008	1.8
	НЕДЕЛКОВСКИ В.: КОМПЛЕКС ВЕЖБИ ЗА УСОВРШУВАЊЕ НА КОНТРА НАПАД .СТРУЧНО-НАУЧЕН СОБИР, ДОЈРАН 2011.	2
	НЕДЕЛКОВСКИ В.: КОМПЛЕКС ВЕЖБИ ЗА УСОВРШУВАЊЕ НА ПОЛУ КОНТРА НАПАД .СТРУЧНО-НАУЧЕН СОБИР, ДОЈРАН 2011.	2
	НЕДЕЛКОВСКИ В.: КОМПЛЕКС ВЕЖБИ ЗА УСОВРШУВАЊЕ НА ПРОДОЛЖЕН НАПАД .СТРУЧНО-НАУЧЕН СОБИР, ДОЈРАН 2011.	2
	ХРИСТОВ Г., ЗАФИРОВСКА А., НЕДЕЛКОВСКИ В.: СТРУКТУРА НА НЕКОИ АНТРОПОМЕТРИСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ КАЈ ОДБОЈКАРКИТЕ ОД 17 ДО 19 ГОДИШНА ВОЗРАСТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА. МЕЃУНАРОДЕН СТРУЧНО-НАУЧЕН СОБИР, ДОЈРАН 2011	1.6
	НЕДЕЛКОВСКИ В.:РАЗЛИКИ ПОМЕЃУ РЕЗУЛТАТИТЕ ДОБИЕНИ СО ТЕСТИРАЊЕ НА ОПШТАТА ИЗДРЖЛИВОСТ КАЈ РАКОМЕТАРИТЕ ТЕСТИРАНИ СОOPER И SHUTTLE RUN -ТЕСТОТ. СТРУЧНО-НАУЧЕН СОБИР, ДОЈРАН 2011.	2
	НЕДЕЛКОВСКИ В.:ПРОМЕНИ НА СРЦЕВАТА ФРЕКВЕНЦИЈА И РЕЛАКСАНТНАТА КОМПОНЕНТА НА СРЦЕВИОТ РИТАМ ПОСЛЕ СПРОВЕДЕН ВЕНТИЛАЦИСКИ	2

	ПРОТОКОЛ(к7171/6363 нв, 3м ,вп).СТРУЧНО-НАУЧЕН СОБИР, ДОЈРАН 2011.	
	НЕДЕЛКОВСКИ В.,:ЕФЕКТИ ОД ДВАЕСЕТ ДНЕВНА ПРОГРАМА ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА ОПШТАТА ИЗДРЖЛИВОСТ КАЈ РАКОМЕТАРИ ТЕСТИРАНИ СО СОOPER И SHUTTLE RUN -ТЕСТОТ.СТРУЧНО-НАУЧЕН СОБИР, ДОЈРАН 2011.	2
	HRISTOV G., ACESKI A., NEDELKOVSKI V., : THE STRUCTURE OF SPECIFIC MOTOR ABILITIES ON YOUTH VOLLEYBALL PLAYERS. PROCEEDINGS Volume 50, book 3.2 Physical education and sport Ruse 2011	2.4
	NEDELKOVSKI V., : ANALYSES OF A INTERGROUP DIFFERENCES IN ATTACK ON THE MATCHES PLAYED AT EUROPEAN HANDBALL CHAMPIONSHIP FOR MAN HELD IN AUSTRIA 2010. КИНЕЗИОЛОГИЈА 2001 ВЕЛИКО ТЪРНОВО	3
	НЕДЕЛКОВСКИ В., БОЈИЌ И., ХРИСТОВ Г., : АНАЛИЗА РАЗЛИКЕ У ЕЛЕМЕНТИМА КОЈЕ ОПРЕДЕЛУЈУ НАПАД У РУКОМЕТУ ИЗМЕУ ПОБЕДНИЧКИХ И ПОРАЖЕНИХ ЕКИПА ВЕЛИКИХ ТАКМИЧЕЊА. ФИС КОМУНИКАЦИЈЕ , НИШ 2011	2.4
	NEDELKOVSKI V., STREZOVSKI G., : ANALIZES OF THE INFLUENCE OF THE ELEMENTS IN ATTACK UNDER THE SUCCESS IN THE HANDBALL GAMES OF THE MAN EUROPEAN CHAMPIONSHIP AUSTRIA 2010. FIRST INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE , OHRID 2014	2.7
	NEDELKOVSKI V., STREZOVSKI G., KOSTOVSKI Z., BASINAC I., : EFFECTS OF A THREE MODELS OF THE DEVELOPMENT OF THE SITUATIONAL-MOTOR ABILITIES WITH HANDBALL ATHLETES AFTER CONDUCTING 8 WEEKS OF TRAINING. SPORT SCIENCE Vol.7, issue 2, Travnik 2014	2.4
	НЕДЕЛКОВСКИ В., СТРЕЗОВСКИ Г.,: МЕТОДСКА ПОСТАПКА НА ОБУЧУВАЊЕ И УСОВРШУВАЊЕ НА ОСНОВНАРА РАКОМЕТНА ТЕХНИКАТА (ПРИМАЊЕ И ДОДАВАЊЕ ТОПКА). КОНДИЦИЈА, СКОПЈЕ 2014	2.7
	СТРЕЗОВСКИ Г.,НЕДЕЛКОВСКИ В.,: СЕДУМДЕНЕВНИ ТРЕНИНЗИ ЗА ФИЗИЧКА ПОДГОТОВКА КАЈ	2.7

	РАКОМЕТАРИТЕ ВО ЛЕТНИОТ ПЕРИОД. КОНДИЦИЈА, СКОПЈЕ 2014	
5.	Учесник во национален научен проект	9
	Континуирано образование на наставниците по физичко и здравствено образование (2012, 2013 и 2014 година)	9
	ВКУПНО	42.7

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Тренер во младинските екипи на Кометал Ѓ.П., РК Скопје, РК Вардар, РК Металург, РК Олимпик, РК Шампион и РК Работнички	7
2.	Тренер во Националната спортска академија	1
3.	Селектор на студентска репрезентација	4
4.	Селектор на машката младинска ракометна репрезентација	4
5.	Селектор на машката кадетска ракометна репрезентација	4
6.	Претседател на Сојузот на средноучилиштен спорт во Скопје	2
7.	Член на ИО на Федерацијата на училиштен спорт на Македонија	
8.	Член на УО на Здружението на ракометни тренери на Македонија	
9.	Член на Собранието на РФМ	
10.	Претседател на РК „Работнички“	2

	ВКУПНО	24

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	ПОЕНИ
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	106
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	42.7
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	24
ВКУПНО	172,7

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Гино Стрезовски с.р.
2. Проф. д-р Небојша Марковски с.р.
3. Проф. д-р Милан Наумовски с.р.

ПРЕГЛЕД НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

3. ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	м-р Борче Чамински	„Геополитичко значење и заштита на енергетската инфраструктура на Република Македонија од асиметрични закани“	„Geopolitical importance and protection of energy infrastructure of the Republic of Macedonia from asymmetric threats“	проф. д-р Тони Милески	29. IV 2015 09-2337/14

РЕЦЕНЗИЈА

**ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПАЛИМПСЕСТИТЕ ПО ТЕКОТ НА
ПАПОКОТ НА СВЕТОТ ОД ВЕНКО АНДОНОВСКИ“ ОД М-Р ТАТЈАНА Б. ЕФТИМОСКА,
ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на седницата одржана на 6.4.2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Татјана Б. Ефтимоска со наслов „Палимпсестите по текот на *Пайокош на свештош* од Венко Андоновски“, во состав: проф. д-р Добрила Миловска (претседател), проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска (ментор), проф. д-р Јасна Котеска (член), проф. д-р Кристина Николовска (член) и проф. д-р Ангелина Бановиќ-Марковска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ од Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Татјана Б. Ефтимоска, со наслов „Палимпсестите по текот на *Пайокош на свештош* од Венко Андоновски“, содржи 218 страници компјутерски обработен текст во фонт Verdana со 1,5 проред и големина на букви 10, со 128 фусноти, 14 (примарни извори) + 129 (секундарни извори – кирилични и латинични) или вкупно 143 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 16 глави. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, кој е воедно и **прва глава** на трудот, се изложени предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатката во овој дел укажува на романот *Пайокош на свештош* на Венко Андоновски како апокриф и притоа акцентот го става на хипертекстуалноста за која вели дека не само што не е суптилна и срамежлива, туку напротив таа е декларирана. Задачата на читателот не е тешка, но е специфична. Особено затоа што, веројатно неподготвен, како што го нагласува докторантката, се зафаќа со читање на еден роман, а не ни претчувствува дека истовремено чита уште (најмалку) осум други книги од колективниот текст – различни жанровски, естетски и стилистички, различни по опсегот на рецепцијата и по очекувањата што ги поставуваат од својот читател. Во овој прв дел, м-р Татјана Б. Ефтимоска го објаснува и поимот **арахнонарација**, кој суштински подразбира повеќедимензионален, слоевит, флуиден и *реверзибилен* текст каков што е впрочем и романот на Андоновски. Од друга страна, дијалогот што *Пайокош на свештош* го води со осум други книги го проблематизира идентитетот на романот/текстот и оттаму клучното прашање кое го истакнува кандидатката е **дали е мерлива цитатноста?** Оваа дилема ја разрешува во текот на целата докторска дисертација.

Втората глава од докторската дисертација е насловена **ЛУЃЕ, ЈАЗИЦИ, ПИСМО на Р. Рубинштајн како хипотекст во *Клучалница***. Во неа е анализирано каков дијалог се

воспоставува меѓу интегралниот *Пайокоџи на свейоџи* на Андоновски и *Луѓе, јазици, ѝисмо* на Р. Рубинштајн. Показано низ седум (7) хипотекстови и исто толку хипертекстови, кандидатката доаѓа до сознание дека врз основа на критериумот референцијалност постои интензивен интертекстуален однос меѓу овие два текста. Според критериумот на комуникативност, пак, интертекстуалниот однос е слаб поради нискиот степен на интенционалност на самиот поттекст. Од гледна точка на критериумот селективност, делото на Рубинштајн воспоставува силен интертекстуален однос на повеќе рамништа, а според критериумот на дијалогизмот, Андоновски воспоставува слаб интертекстуален однос со Рубинштајн.

Третата глава е со наслов **Панонските легенди/Кириловото житие како хипотекст во *Клучалница***. На почетокот, м-р Татјана Б. Ефтимоска *Панонскиџе леџенди* како претекст ги разгледува од гледна точка на два критериума на Фистер: комуникативност и селективност. Според првиот, *Клучалница* воспоставува интензивен интертекстуален однос кон *Панонскиџе леџенди*, како своевиден канонски, широко познат и толкуван текст во словенскиот свет. Вториот критериум, пак, *Клучалница* го исполнува преку јасните шевови на ликот на Филозофот, како лик-синегдоха што упатува не само кон Легендите, туку кон стварносниот контекст. Оваа глава става акцент на мотивските и наративните јадра на хипотекст од кој се развива хипертекстот.

Четвртата глава се однесува на *Духовна ѝрадина* на отец Мелентиј Хиландарецот и нејзин одглас во романот на Андоновски. Во согласност со временско-просторниот контекст на настаните, како и со стилот/дискурсот на Иларион Сказник, првиот дел на романот, *Клучалница*, извонредно интензивно комуницира со теолошка литература, пред сè со Светото Писмо, но веднаш потоа и со делото *Духовна ѝрадина* на отецот Мелентиј Хиландарецот, уредно наведено во пописот на приредувачот. Според **критериумот комуникативност**, односот меѓу овие два текста од страна на докторантката е проценет како интензивно интертекстуален и тој е покажан низ дваесет (20) хипотекстови и исто толку хипертекстови. **Авторефлексивноста** на цитатните места не доаѓа од авторската позиција, туку од повремениот свест на ликовите дека користат и промислуваат духовна литература. Одбележувањето на *Духовна ѝрадина* како претекст е веќе сторено за читателот во Предговорот на Приредувачот, така што тоа авторитефлексивно место функционира на надвор, според Ефтимоска. Ова е покажано низ шест (6) паралелно поставени хипотекстови и хипертекстови. Што се однесува на **критериумот структуралност**, може да се рече дека предтекстовите од *Духовна ѝрадина* се синтагматски организирани во нарацијата на *Клучалница* на два начина, и тоа праволиниски и лавиринтски т.е. спирален начин потврдени низ три (3) паралелно спротивставени хипотекстови и хипертекстови.

Петтата глава е под наслов ***Knjiga o knizi/Historija pisama, materijala i instrumenata za pisanje* на З. Кулунџиќ како хипотекст во *Клучалница*** и таа е фокусирана на дилемата што, или подобро, **колку** искористил Андоновски од книгата на З. Кулунџиќ? „Бидејќи палимсестното никогаш не е само двослојно, туку повеќеслојно; бидејќи низ „пукнатините“ на новиот, актуелен текст се сирка низ повеќе клучалници кон претходен и уште *џојреџходни* или постари текстови; бидејќи пајажината е мрежа, а не вектор – така и ние ќе ги опишеме зајмувањата не (само) директно од/кон *Пайокоџи на свейоџи*, туку и преку *Азбукаџи за неџослуџниџе*, која, без никакво сомнение, била првичната новоиспишана книга врз слојот на Кулунџиќ“, вели Ефтимоска. Истражувајќи ја оваа релација и потврдувајќи ја низ шест хипотекстови и исто толку хипертекстови, кандидатката доаѓа до следниов заклучок: „Слично како и кај односот меѓу *Луѓе, јазици, ѝисмо* на Рубинштајн и *Клучалница*, и во овој однос може да се препознае **интензивна интертекстуалност** меѓу делото-хипотекст и романот-хипертекст, но и **слаб**

дијалогизам затоа што Андоновски со своето дело пристапува афирмативно и позајмувачки кон делото на Кулунџиќ, без значителни интервенции и/или оспорувања.“

Шестата глава има многу провокативен наслов кој гласи **Кога авторот (си) препишува самиот од себе: Азбука за нејослушните како хипотекст на Клучалница**, кадешто се посочуваат неколку значајни референтни точки на **арахнонарацијата**, од кои се тргнува и во двата романа, низ различни манифестации и *илеџења*, особено низ дуалитетот ликот на злото наспрема ликот на доброто означени низ неколку парадигми, потоа забележливиот субјективен раскажувачки принцип, употребата на графичките елементи, како и присуството на мотивот на клучот и клучалницата, мотивот на брзото писмо/пишување, мотивот на жената како источник на гревот. Оваа глава го истакнува заклучокот дека и двата романа функционираат како параболи, втемелени врз специфично дозирање на фолклорното, црковно-култното и авторското писмо.

Седмата глава го поставува прашањето: **Колку овој роман се занимава со убавината?** Имено, во оваа глава м-р Татјана Б. Ефтимоска го истражува дијалогот меѓу *Теорија за убавиото во средниот век* од Росарио Асунто и *Пайокој на светиот*. Всушност, споменатата книга е меѓу последните книги што испаѓаат од куферот на Јан Лудвик по неговата смрт, во пописот што го прави неговиот брат. Начинот на којшто таа функционира во однос на романот на Лудвик со сомнително авторство не може да подлежи врз Фистеровите критериуми на интертекстуалноста (освен референцијалноста), зашто цитатните места од неа добиваат по малку далечен и индиректен одек во *Клучалница*, смета кандидатката. Книгата *Теоријата за убавиото* е **своевиден учебник по средновековна естетика** кој послужил како ориентир при создавањето на некои наративни средишта кај Јан Лудвик како автор и кој главно ја определува тесната поврзаност на естетското и етичното во средновековниот поглед на светот. Сето тоа е покажано и докажано низ четири (4) хипотекстови и исто толку хипертекстови.

Осмата глава е под наслов **Забранетата одаја на сексуалноста (Песна над ѝесниите како хипотекст на Пайокој на светиот)**. *Песна над ѝесниите* е согледана како **текст-фолија** или **преттекст** што во романот *Пайокој на светиот* остварува свесен, намерен и маркиран однос, од гледна точка на сите традиционални фактори во уметничкиот процес: авторот, делото и читателот.

Деветтата глава носи наслов **Комуникацијата меѓу Шеџа на М. Кундера и Пайокој на светиот** и се занимава со откривањето на моментите кои доведуваат до тоа ликот Јан од *Шеџа* да мигрира и да стане активен и полнокрвен лик Јан во *Пайокој на светиот*. Дијалогот меѓу овие два текста м-р Ефтимоска го открива низ допирните точки што тие ги имаат на полето на фабулата и архитектониката на ликовите, на полето на специфичниот однос кон телото, на присуството на фолклорот како цитат, како и на општествениот контекст/историјата како „театарска сцена“.

Десеттата глава е, всушност, прва глава од вториот дел на докторската дисертација „Палимпсестите по текот на *Пайокој на светиот* од Венко Андоновски“, кој носи наслов **Внатрешни или дедуктивни насоки. Од романот кон други уметнички производи**. Всушност, од тука започнува истражувачката работа на кандидатката за релациите што романот на Андоновски ги развива со другите уметности, т.е. со филмот и театарот. Оваа **десетта глава** го носи насловот **Кога филмот го сретна романот (или обратно)** и интересот е насочен кон двонасочноста на односите/влијанијата меѓу филмот и книжевноста. Една од основните дилеми/промисли што се поставува кога се зборува за односот меѓу книжевноста и филмот е нивниот **јазик**. Некои теоретичари ја одбиваат тезата дека филмот е посебен јазик, односно дека,

според многумина од нив, и книжевноста и филмот се само уметнички/естетски транскрипции на јазикот во слики, т.е. на визуалниот јазик. Она што е неспорно е дека материјалот од којшто се создава книжевноста е вербалниот јазик, метафоричен по самата своја суштина, додека јазикот на филмот е мета-јазик, со сопствена граматика. Оваа глава ги става во дијалог *Превршено* на Игор Иванов кој ја ја имаше својата светска премиера во јули 2007 година, во Карлови Вари, Чешка, на 42. Интернационален филмски фестивал и *Пайокош на свејош* на Венко Андоновски.

Единаесеттата глава е именувана како **Пресеци: романот и театарот**. Во неа станува збор за **аракноплетката** меѓу две уметности кои отсекогаш биле блиски и чијшто заеднички предок го гледаме во митот – книжевноста и театарот. М-р Татјана Б. Ефтимоска многу студиозно и иновативно истражува како функционира **театралноста** како *differentia specifica* на театарот, наспроти литерарноста – како дистинктивен признак на книжевноста. Двајцата автори, Андоновски и Славенски, ги размениле креативните енергии на еден специфичен начин: соработката меѓу драмскиот автор/драматургот и режисерот е неминовна кога станува збор за процесот наречен **театарска претстава**, но ретко кои од нив си ги позајмувале улогите: писателот да режира, а режисерот да пишува. Но, романот кој станува театарски текст **се самопоништува и се самопрепишува**. Она што ќе се види во театарската претстава си има свое независно значење, но станува решение дури тогаш кога гледачот на **фенотипот – претставата** го (пре)познава **генотипот – матрицата, оригиналниот текст, романот**. Овие термини, *феношћ* и *јеношћ*, кандидатката ги позајмува не како егзактно научни, туку онака како што ги користи и Венко Андоновски во текстот *Слика на сликаш на сликаш на сликаш на ојнош*, искористен како поговор на драматизацијата на *Пайокош на свејош* направена од Златко Славенски. Во него, Андоновски ја претставува својата и работата на Славенски како мошне слична на предизвикот пред кој се исправени ликовите од *Клучалница*, *Филозофот* и *Сказник*: правејќи препис и препис на преписот од тајниот запис, да го расчитаат неговото скриено значење. Кусо по претставата и речиси истовремено со драматизацијата на Славенски, излезе и **театарскиот роман *Пайокош на свејош*** на Венко Андоновски (Култура, 2004). Во забелешката на авторот, што, патем, ја потпишува со ЈАС, тој вели дека таквата верзија ја печати затоа што *шукa најдобро можаш да се видаш специфичнише жанровски мушаци* на драмското и епското, што очигледно, за Андоновски се повеќе од привлечни. Плетките што ги прави Славенски се насочени кон сценичноста, визуелизацијата и театрализирањето на прозната нарација. Тој го 'олеснува' текстот и истовремено го носи во вертикала, односно го оспособува и приспособува кон сценскиот простор. Трансформацијата на ликовите доведува до тоа тие да се стегнати, двослојни и едновременно носители на реминисценција, како постапката применета во симетријата на *Клучалница* и *Клуч*.

Дванаесеттата глава ги нуди сублимирано заклучоците до кои доаѓа Ефтимоска и затоа таа е насловена како: **Заклучни зборови: „Папокот на светот“ – зошто овој наслов?**, при што дава одговор на клучните прашања: „Дали Андоновски напишал национален или интернационален роман?“ и „Што може да се заклучи преку ова истражување на палимпсестно-апокрифната постапка на Андоновски?“ Заклучоците се следни:

- дека едно дело, постмодернистичко по својата природа, не се заситува само од позајмувањето други/туѓи дела, туку дека продолжува да си поигрува и самото со себе, продолжува да се „поправа“, да се доработува и да ја спроведува својата мимикрија низ други не жанрови, туку уметности;
- дека книжевниот текст, како во древните митски времиња, станува предлошка за цел еден комплициран систем на уметнички постапки до кои се доаѓа по лукративен пат; текстот е само приказната, а целокупниот систем е МИТ;

- дека книжевноста, театарот и филмот живеат во еден естетско-креативен континуум, поточно се стремат кон синтетизам и во таа смисла, постмодернизмот не подразбира само делење на дисциплините и недогледни спецификации, туку и нивно соединување и испреплетување;
- конечно, дека уметничкиот процес на ниту едно дело (како што покажаа индуктивните насоки на палимпсестот) и на ниту еден автор (како што покажаа) дедуктивните насоки на палимпсестот) не се завршени со објавувањето на уметничкиот производ и неговото препуштање на „милост и немилост“ на читателско-консументската јавност.

На крајот на докторската дисертација, м-р Татјана Б. Ефтимоска ги приклучува и трите интервјуа што ги прави со авторите и тоа под наслов:

Appendix 1: Разговор со Венко Андоновски

Appendix 2: Разговор со Златко Славенски

Appendix 3: Разговор со Игор Иванов-Изи

Предмет на истражување

Предмет на истражување на овој труд е **потрагата по палимпсестите** кои се вливаат и истекуваат од романот *Пайокош на свештош* и таа потрага не се темели само врз неговата интердисциплинарност, поточно врз неговите жанровски или медиумски преобразби. Патот на ова дело како првобитно книжевно, а вторично театарско-сценско и филмско, има неприкосновен удел во идејата дека текстот се самодопишува, поточно се испишува самиот врз себе.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Тргнувајќи од фактот дека во последно време темата за палимпсесноста на книжевноста станува сè попровокативна и доминантна со оглед на фактот што расте бројот и на писатели и на теоретичари кои пишуваат и истражуваат за тоа, а згора на сè и пишуваат во духот на палимпсестот. Таа станува исклучително инспиративна и провокативна и за м-р Татјана Б. Ефтимоска. Досега веќе во неколку наврати е работена темата за исклучителното прозно творештво на Венко Андоновски, но притоа истражувањата се сведуваа исклучиво на исчитување на неговиот прозен дискурс во контекст на состојбите во современата македонска книжевност. Во тој поглед, м-р Татјана Б. Ефтимоска понудува еден исклучително актуелен (нов) аспект во своите истражувања со сериозна библиографија.

Краток опис на применетите методи

Низ постојана анализа и синтеза во кои провејуваат 143-те библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и интернет-ресурси, како и низ трите интервјуа што ги прави со авторите Андоновски, Славенски и Иванов-Изи, кандидатката нè води до конечното сознание дека едно дело, постмодернистичко по својата природа, како што е *Пайокош на свештош* не се заситува само од позајмувањето други/туѓи дела, туку дека продолжува да си поигрува и самото со себе, продолжува да се „поправа“, доработува и да ја спроведува својата мимикрија низ други не жанрови, туку уметности како што се филмот и театарот.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Докторската дисертација под наслов „Палимпсестите по текот на *Пайокош на свештош* од Венко Андоновски“, изработена од м-р Татјана Б. Ефтимоска, укажува низ конкретни примери како книжевноста, театарот и филмот живеат во еден естетско-креативен континуум, поточно како се стремат кон синтетизам и, во таа смисла, ја потврдува тезата дека постмодернизмот не подразбира само делење на дисциплините и недогледни спецификации, туку и нивно соединување и испреплетување.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Татјана Б. Ефтимоска со наслов „Палимпсестите по текот на *Пайокош на свештош* од Венко Андоновски“, претставува исклучително значајно и иновативно истражување во областа на македонската филологија и културологија, поточно во областа на современата македонска литература и култура. Изработката на темата на оваа докторска дисертација придонесува за афирмација и референтност на македонската книжевно-теориска и културолошка научна мисла.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Татјана Б. Ефтимоска, според мислењето на Комисијата за оценка, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Согледувањата со исклучително актуелен општествено-книжевен и исклучително културолошки призив до кои доаѓа м-р Татјана Б. Ефтимоска во својата докторска дисертација, а кои се темелат на референтна литература користена во анализата на палимпсестноста по текот на *Пайокош на свештош*, се главните научни придонеси на кандидатката. Од друга страна, м-р [Татјана Б. Ефтимоска](#) која магистрира со тезата „Есејот како книжевен жанр (македонско искуство)“, е дипломиран професор по македонски јазик и јужнословенски јазици со македонска книжевност и јужнословенски книжевности. Таа е автор на неколку научни студии од областа на јазикот и книжевноста (објавувани во „Литературен збор“, „Разглед“, „Синтези“, како и во зборници) и на **четири научни дела**: учебник за македонски јазик во 7. одделение, учебник за македонски јазик и книжевност во 2. година гимназиско образование (и двата во коавторство со Ј. Влатова), „Современ македонски јазик во областа на новинарството и на односите со јавноста“ и „Есејот (македонско искуство)“. Работела како професор во Католичката гимназија во Скопје и како научен соработник на проект за лингвистичка терминологија во МАНУ, а од 2000 г. работи како професор по предметот Македонски јазик и книжевност и Македонски јазик А (Меѓународна матура) во Меѓународната гимназија „НОВА“. Од 2001 година работи и како лектор по македонски јазик. Од 2004 година работи како едукатор во Програмата за новинари-Роми и во Едногодишната школа за новинари на МИМ, а од 2008 година како предавач по Современ македонски јазик на Високата школа за новинарство и односи со јавноста.

Подрачјето на примена на оваа дисертација е: современата македонска литература и култура со можност за удел и вистински придонес во истражувањата на современите состојби во јужнословенските и балканските литератури и култури. Нема реални согледувања за можни ограничувања.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Татјана Б. Ефтимоска** со наслов **Палимпсестите по текот на *Пайокош на свештош* од Венко Андоновски.**

КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Добрила Миловска, претседател, с.р.**
- 2. Проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска, ментор, с.р.**
- 3. Проф. д-р Јасна Котеска, член, с.р.**
- 4. Проф. д-р Кристина Николовска, член, с.р.**
- 5. Проф. д-р Ангелина Бановиќ-Марковска, член, с.р.**

ПРЕГЛЕД

НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ/ИНСТИТУТ

ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	м-р Хана Реџалари-Дарлишта	„Овоштарската лексика на албанските говори во Македонија“	„ Orchard vocabulary of the Albanian dialects in Macedonia“	Проф. д-р Агим Пољоска	11.05.2015 10-414/9
2.	м-р Николче Мицкоски	„Терминологијата од областа на информатичкото општество во македонскиот јазик: дефинирање и создавање терминологски бази на податоци“	„Information Society Terminology in Macedonian Language: Defining and Creating Terminology Databases“	Проф. д-р Емилија Црвенковска	11.05.2015 10-350/8
3.	м-р Бобан Карапејовски	„Експонентите на категоријата определеност во македонскиот јазик“	„Exponens of the Category of Definiteness in Macedonian“	Проф. д-р Емилија Црвенковска	11.05.2015 10-396/8

ПРЕГЛЕД

НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ/ИНСТИТУТ

2. МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Ертан Курт	„Унапредување на мултијазичното и мултикултурното сваќање преку наставата по Турски јазик“	„Using Turkish Classes for Developing Multilingualism and Multiculturalism“	проф. д-р Назим Ибрахим	11.05.2015 10-390/4
2.	Билјана Арсовска	„Македонско-албански фразеолошки изрази во новинарскиот стил“	„Macedonian and Albanian phraseological units in the journalistic style“	проф. д-р Агим Пољоска	11.05.2015 10-594/4
3.	Муарем Ајдари	„Предлошките синтагми со an, auf и in во германскиот јазик како реченичен сегмент и нивните еквиваленти во албанскиот јазик“	„Prepositional Phrases with an, auf and in in German as Parts of a Sentence and Their Equivalents in Albanian“	проф. д-р Емилија Бојковска	11.05.2015 10-775/3
4.	Кристина Лаова	„Англискиот предлог at и неговите еквиваленти во македонскиот јазик“	„The English preposition at and its equivalents in Macedonian language“	проф. д-р Јованка Лазаревска-Станчевска	11.05.2015 10-748/2
5.	Мејреме Синан	„Сатирата во албанската книжевност меѓу двете светски војни“	„Satire in Albanian literature between the two World Wars“	проф. д-р Мирлинда Крифца-Беќири	11. 05. 2015 10-681/3

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПРИРОДНИ СУКЦЕСИИ ВО ШУМИТЕ ОД НАЦИОНАЛНИОТ ПАРК ‘МАВРОВО’“ ОД М-Р БОЈАН СИМОВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ШУМАРСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Шумарскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 9. II 2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Бојан Симовски со наслов „Природни сукцесии во шумите од Националниот парк ‘Маврово’“, во состав: проф. д-р Коле Василевски (претседател), проф. д-р Јане Ацевски (ментор), проф. д-р Никола Николов (член), вонр. проф. д-р Влатко Андоновски (член) и вонр. проф. д-р Николчо Велковски (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Шумарскиот факултет во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Бојан Симовски, со наслов „Природни сукцесии во шумите од Националниот парк ‘Маврово’“, содржи 196 страници компјутерски обработен текст во фонт „џорџија“ (Georgia), со 1,15 проред и големина на букви 12, 83 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти, карти, фотографии и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 11 глави (поглавја), вклучително и вовед и заклучни согледувања, приложени картографски записи и библиографија. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, како и во предметот и целите на истражувањето, се обработени истражувачките прашања, теоретската рамка и методологијата на научноистражувачката работа, подетално наведени како посебни поглавја подолу во Извештајот. Тука, меѓу другото, описно е наведено и тоа дека е релативно тешко да се зборува за вистински природни сукцесивни процеси на шумите без антропогено влијание бидејќи иако се работи за подолг временски период, истражуваното подрачје е управувано од страна на човекот, односно и покрај зоните под заштита и строга заштита, во нив сепак се изведувало или се изведуваат контролирани активности од вработените стручни лица во ЈУ Национален парк „Маврово“ и локалното население во заштитеното подрачје.

Предмет на истражување

Предмет на ова истражување се *сукцесивните процеси на шумските заедници* застапени на територијата на Националниот парк „Маврово“ преку анализа на површините под шумска растителност во минатото и денес, односно преглед на застапените шумски фитоценози, односот кон месторастежните услови (абиотски и биотски фактори) и синдинамскиот развој. Притоа, се нагласуваат *антропогените и климатските фактори на влијание врз развојот на шумите и обратно*, како едни од највлијателните еколошки фактори врз шумските сукцесии во истражуваното подрачје.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата-местоположба и досегашни истражувања за вегетацијата и флората

Територијата на Националниот парк денес изнесува околу 73 000 хектари, опфатени во најголем дел по падините на планините, односно планинските масиви Шар Планина, Кораб (со највисоките врв и водопад во Република Македонија), Бистра и течението на реката Радика со нејзините притоки. Исто така, во неговите граници се наоѓа и мавровската хидроаккумуляција.

Од досегашните научни истражувања, покрај докажаните научни работници од областа на флората и вегетацијата од Македонија, кандидатот споменува дека истражувањата во однос на сукцесивните процеси во Паркот не се многубројни, за разлика од истражувањата во областа на фитоценологијата во однос на синеколошките и синдинамските процеси во светот, особено во Европа, при што најчесто вреднувањето на овие шуми е од стопанско и биеколошко гледиште. Во тој контекст, кандидатот наведува дека токму шумските предели околу Мавровското Поле се прогласени за национално природно богатство во 1949 година од страна на Народното собрание на НР Македонија, со законско образложение за формирање поради „особените природни убавини, историското и научното значење на шумите и шумските предели околу Мавровското Поле“.

Досега, природната убавина и богатството со растителни, особено дрвенести видови биле навистина привлечни за голем број научници од европски и светски рамки, претежно фитогеографи, ботаничари и фитоценолози. Сите тие оставиле голем научен белег на ова подрачје. По прогласување на подрачјето за национален парк во 1949 година, секако поради големото богатство во однос на флората (околу 1 700 растителни таксони), територијата на Паркот станува уште поинтересна за голем број научници и истражувачи.

Од досегашните научни истражувања, поточно од авторите и нивните трудови наведени во библиографските единици, покрај докажаните научни работници од областа на флората и вегетацијата, значајно е да се споменат истражувањата на Ем, Џеков, Ризовски, Николовски, Мицевски, Хорват, Крстиќ, особено оние што се изведувани во границите на Паркот. Во поново време (од 2010 година), покрај инвентаризацијата вршена според посебните планови и програми за работа на ЈУНП „Маврово“, во рамки на реализацијата на проектот „Заштита на животната средина, економски развој и промоција на одржлив еко-туризам во Националниот парк „Маврово““ поддржан од Укодеп/Оксфам Италија, важно е да се наведе и Предлог-студијата за валоризација на заштитеното подрачје „Маврово“ која произлегува токму од овој проект. Во неа се особено интересни синтетизираниите извештаи на експертите за растителноста и вегетацијата, како и антропозоогените и еколошките карактеристики на ова подрачје (Ацевски, Симовски, Василевски К., Матевски, Трајков, Несторовски, Хаџи Пецова, Гуаџи, Василевски Д., Ристевски, Шумковски, Трендафилов Б., Минчев). Исто така, во однос на дендрофлората, значаен осврт е даден во магистерскиот труд со наслов „Дендрофлористички карактеристики на Националниот парк „Маврово““ (Симовски).

Денес, во рамките на Паркот се забележува вистинско богатство на дрвенести растенија, 149 или повеќе од 45 % од македонската дендрофлора, сместени во соодветни растителни заедници, дел од нив ендемски, реликтни, односно ретки видови растенија, со што се оправдува неговата голема вредност, во најголема мера флорниот елемент, особено шумите. Од утврдените 148 растителни заедници во Македонија, во НП „Маврово“ се констатирани 28 шумски заедници (од нив 4 се окарактеризирани како крајречни, 18 типични шумски и 6 деградирани шумски формации). Најголемиот национален парк во Република Македонија во неговите граници ја има можеби најзначајната научна шума на национално рамниште токму поради природното присуство на смрчата (*Picea abies* /L./ Karsten) во тоа подрачје. Тука, смрчево-еловите шуми (ass. *Abieti-Piceetum scardicum* Em /1958/ 1985) претставуваат најјужна точка на распространување на овој тип шуми во рамки на нивниот европски ареал. Исто така, кандидатот истакнува дека прогласувањето на смрчево-еловата шума, односно нејзините граници за зона под строга заштита овозможува утврдување на сукцесивните процеси без или со исклучително мало влијание на човекот како

фактор, што повторно го зголемува значењето на истражуваното подрачје како шума од прашумски карактер во подолг временски период.

Осврнувајќи се на местоположбата и различните еколошки услови што преовладуваат на територијата на Паркот, кандидатот м-р Бојан Симовски наведува дека шумите претставуваат особена можност за истражување и проучување на голем број шумски асоцијации. Понатаму, со намалувањето на антропозоогеното влијание на територијата на Паркот (депопулација, намалени напасување, сеча, копачење...), посебно во зоните на строга заштита, кандидатот при изготвувањето на неговото истражување забележал зголемување на површината под шума и на места каде што порано биле високопланински пасишта и ливади, односно обесшумени простори (почетен прогресивен стадиум). Тоа несомнено укажува на корелацијата човек – природа, во овој случај, првенствено во позитивна (квантитативна) смисла. Меѓутоа, во однос на квалитетот, поточно биолошката разновидност, отсуството на контролираните човечки активности може да биде пресудно, секако, во негативна смисла.

Краток опис на применетите методи- методологија на научноистражувачката работа

Во рамките на извршените фитоценолошки истражувања (консултирање на постојна литература, истражување на граници на фитоценози и нивна анализа), користена е стандардна средноевропска фитоценолошка метода по Браун-Бланке (*Braun-Blanquet*). Како основна потпора на овие истражувања во однос на номенклатурата и синтаксономијата од постојната литература е користен „*Prodromus phytocoenosum Jugoslaviae*“ од 1986 година. Во однос на дендролошката номенклатура и систематика, во најголема мера се ползувани „Преглед на дендрофлората на Македонија“ од 1967 година и „Дендрологија“ од 1988 година.

Пред да се започне со теренските истражувања, користена е соодветна постоечка литература што се однесува на претходни истражувања поврзани со Паркот, која е наведена на крајот од трудот (библиографија).

За изведување на теренските истражувања се користени топографски карти и мапи со мера $M = 1 : 25\,000$ и други карти, сателитски и аерофото снимки, ГПС-мерења и др., во најголем дел обезбедени од Лабораторијата за современи геоматски техники во шумарството (ГИС-лабораторија) при УКИМ-Шумарски факултет во Скопје. Секоја теренска активност е проследена со дигитална фотографија, односно дендро-фитоценолошките записи се заведени и со соодветни фотографии.

Во најголема мера, покрај директните теренски истражувања, деск-анализата е изведена со споредба на податоците наведени во постарите посебни планови и програми и оние наведени во инвентаризацијата вршена според Општиот план за одржливо управување со шумите на ЈУНП „Маврово“ за периодот 2012-2021 година (иако како недостаток е констатирано отсуство на соодветно именувани фитоценози односно таксономски категории- шумски асоцијации во минатото), како и обработените податоци од Предлог-студијата за (ре)валоризација на заштитеното подрачје „Маврово“.

Сите карти со шумски заедници, покрај со опишан дел, се и дигитализирани, односно гео-референцирани во соодветен ГИС-софтвер во Лабораторијата за современи геоматски техники на УКИМ-ШФС.

Исто така, согласно со форматот на овој Извештај (Прилог бр. 4), подолу, накусо е извршен приказ на **останатите поглавја од докторската дисертација.**

Во рамките на **поглавјето** од докторската дисертација насловено „**Еколошки карактеристики на Националниот парк ‘Маврово’**“, опширно се анализираат еколошките особености што преовладуваат во рамки на Паркот. Имено, тие се разгледани како *абиотски и биотски фактори* и се обработени одделно, а по секој од нив следува *корелација со влијанието на еколошките услови врз шумската растителност*. Влијанието на еколошките услови е

комплексно и тешко може да се утврди влијанието на само еден фактор врз оптималниот развој на еден растителен вид односно шумска заедница поради нивната интеракција, освен ако станува збор за ограничувачки (лимитирачки) еколошки фактор, што има влијание во однос на намалување на еколошкиот опсег на видот и врз сите останати месторастежни услови.

Во однос на *орографските карактеристики* како дел од *абиотските еколошки фактори*, посочено е дека разновидноста на релјефните форми значително условува и појава на голема биолошка, односно флористичка разновидност во границите на Националниот парк „Маврово“. Понатаму, *експозицијата на ширеност* условува раст и развој на видови соодветно на нивната еколошка валенца. Тоа подразбира видовите кои се светлољубиви (и/или термо/ксеро-филни) најчесто да се сретнуваат на изложени јужни-југоисточни-југозападни месторастења, додека сенкоподносливите и/или хигро/мезо-филни видови, покрај во потстојниот кат на шумската вегетација, најчесто се забележуваат и населуваат северни-северозападни-североисточни експозиции. *Надморската височина* како орографски абиотски еколошки фактор на влијание најчесто условува хигро/мезо-филните видови да се населуваат на повисоките терени, додека топлољубивите и/или сушоотпорните видови на пониски месторастења. Сепак, во надополнување со експозицијата на теренот, не ретко се среќаваат фитоценози со ксеротермофилни видови на поголеми надморски височини на сончева експозиција, а термомезофилни видови во заедница на мали надморски височини, покрај водени текови или под влијание на субмедитерански климатски елементи. Авторот во однос на *инклинацијата на ширеност* наведува дека е важно да се нагласи дека таа би условила поголема покривност со шумска вегетација на зарамнетите терени, но поради пристапноста, овие површини се покриени со пасишни или ливадски заедници, па уделот на шумските видови е помал во однос на тешко пристапните и посилно инклинирани падини.

За *хидрографските карактеристики*, реката Радика и нејзините притоки, како и вештачката хидроакмулација „Маврово“ имаат најсилно хидрографско влијание. Карстните елементи (при судирот со силикатна матична подлога) влијаат на големата снабденост на територијата на Паркот со издашни извори, а долгата снежна покривка, честите врнежи од дожд на повисоките надморски височини и негативните релјефни форми обезбедуваат воздушна и почвена влажност преку долг период од годината/вегетациската сезона, со што условуваат појава и развој на соодветна шумска вегетација- *крајречна, јодорска, јорска, јрегалска и алјска*. На сушните предели, пак, условуваат развојот на *шолољубива и сушоотпорна растителност*.

Авторот за *геолошко-хидрографските карактеристики* наведува дека геолошката подлога е основата за развој на соодветните почвени типови и поттипови. Оттука, се разбира, зависи и формирањето на растителната покривка, односно *врз варовнички матичен сулфидрај* може да се среќаваат *неутрофилни и калцифилни* видови, а *врз силикатен матичен сулфидрај*- *неутрофилна и калцифобна растителност*.

Во однос на *едафските карактеристики*, наведени се четири класи на почви, со девет типови и пет почвени поттипови. За сите нив е дадена детална анализа со корелација на почвата и растителноста во Паркот. Генерално, во *високопланинското подрачје*, *врз кисел матичен сулфидрај*, *под влијание на мезофилно-ацидофилната пасина вегетација* се образувале *хумусно силикатните почви (ранкери)*. Во *шолојното континентално климајско подрачје* *врз циметните шумски почви и еуричните камбисоли* се населиле *церовите шуми*, а во *ладното континентално климајско подрачје*, *врз дисуричните камбисоли* се образувале *буковите шуми*.

Климајските карактеристики, првенствено се наведени со типовите на клими што се среќаваат во НП „Маврово“, поточно *шест* климатски типови разгледани климатонално и климарегионално, *илус еден климајски тип* со субмедитеранско влијание, што навлегува единствено по реката Радика и нејзините притоки од Јадранот. Определените височински појаси се условни и во одредени подрачја не се реален показател на одредено климатско подрачје и влијанието на наведениот климатски тип врз развојот на растителноста. Детално се прикажани и одредени климатски параметри важни за условеноста на постојната растителност и шумските

заедници (температура на воздух, струење на воздухот, плувиометриски режим). За главни податоци се користени мерните станици во Маврови Анови и Лазарополе (како делови од територијата на Паркот). Покрај тоа, авторот наведува дека *влијанието на вештачката хидроаккумуляција „Маврово“ врз климата, односно микроклимата*, освен на одредени мислења за зголемување на движењето на ветерот по поранешното Мавровско поле, воздушната влажност и магливите денови, досега не е извршено детално научно истражување. Од наведеното, интересно е што вештачкото езеро, без човечко влијание, би условувало развој на крајречни/крајезерски заедници за долг временски период, а во моментот поголем синдинамски развој на постојните заедници со поголеми (термо)мезофилни карактеристики.

Биотски еколошки фактори, исто така, се многу комплексни и особено важни за развојот на шумската растителност. Во ова истражување се разгледани сите фактори на влијание од жива природа, а подетално се обработени човечкото и влијанието на животните врз sukcesивните процеси во шумите од Националниот парк „Маврово“, во најголема мера во периодот од првото прогласување на територијата на Паркот за заштитено подрачје (1949 година) до денес. Како едни од најважните влијанија во однос на sukcesивните процеси во шумите од Националниот парк „Маврово“ во рамки на антропозоогените фактори се обработени демографските карактеристики поточно историскиот преглед на бројноста и притисокот што населението го врши во истражуваното подрачје, заедно со туристичко-рекреативните капацитети, земјоделството, односно сточарството и добиточниот фонд, шумарството, поточно начинот на управување со шумите и нивната заштита, како и други форми на влијанија и активности вршени од страна на луѓето и животните. Исто така, накусо се наведени и некои планирани антропогени активности коишто може да имаат влијание врз развојот на шумската растителност во Паркот.

Својствено за населението и населбите во Паркот е реткото и нерамномерно населување во однос на концентрацијата на жители. Други карактеристики за населението се изразени преку *процесите на депопулација* со миграциски трендови во напуштање на населените места односно селата, како и во намалување на бројот на „големите“ села и зголемување на бројноста на „малите“ села, причини поради кои *шумската растителност повторно ја обраснува пространоста што некогаш ја имала (иницијални/пионерски стадиуми)*. Понатаму, почнувајќи од доцните четириесетти и почетокот на педесеттите години од минатиот век, населението во НП „Маврово“ е речиси намалено за половина. Тенденцијата на депопулација има важен удел во однос на меѓусебната зависност со sukcesивните процеси во шумите од Паркот, со оглед на тоа што *локалното население во најголема мера се занимавало и остварувало од сточарство, ојревна сеча и ползување на груби шумски производи*. Во однос на *туристичко-рекреативните населби*, покрај високата концентрација на посетители во одредени периоди од годината, влијание врз шумската вегетација може да има *интродукцијата на декоративни растенија за озеленување на приватните дворишта* и треба да се следи со посебно внимание. Имено, одредени растителни видови *може да бидат склони кон хибридизација, а со тоа да влијаат врз намалување на автотонотниот фонд, ја дури и нарушување на резистентноста кон одредени еколошки фактори, штетници и болести*. Особена опасност може да предизвикаат инвазивните видови растенија преку нарушување на постоечките хабитати.

Земјоделството, иако со неговата површина може да зафаќа речиси половина од територијата на Паркот, е фрагментирано и нерентабилно поради лошиот терен (наклонот), а и миграцијата село-град го чини уште помалку популарно. Историски гледано, екстензивната обработка на земјоделските површини не предизвикува(ла) видливи последици врз шумската вегетација. Можеби *костеновите шуми* во долнореканскиот крај, ass. *Castanetum sativae macedonicum* (Rudski 1938) Nikolovski 1951, *се должат токму на антропогеното влијание*, што е, до одредени граници, позитивен пример на дамнешно создавање на нови шумички, но за тоа, според кандидатот м-р Бојан Симовски, сè уште не постојат релевантни генетски докази. Во Горна Река селата се лоцирани повисоко, на високи терасести површини на границата меѓу шумите и пасиштата. Не така одамна напуштени, селата сепак брзо зараснуваат со шумски дрвенести

растенија. Оваа појава на брзо напредување на шумската дендрофлора во иницијални пројресивни стадиуми на сукцесивните процеси, покрај останатите фактори, посочува на тоа дека горнореканските села се настанати на ископачени шуми.

Основна стопанска активност во подрачјето на НП „Маврово“ низ долг историски период било сточарството, особено овчарството и тоа во високопланинските предели. Токму сточарењето на Бистра, Кораб и Шар Планина е елемент на создавање тесни врски меѓу природните ресурси во високопланинскиот појас и човекот. За разлика од минатото, почнувајќи од 1947/1948 година па наваму, забележано е драстично намалување на добиточниот фонд (овци, кози, коњи, говеда). Намалувањето на фондот на кози и овци, за разлика од влијанието врз социо-економскиот аспект, придонесува за природна ревитализација на шумската растителност и пројресивен сукцесивен развој. Видлива е појавата на *Daphne spp.* и на повеќе пионерски видови-смреки и грмушести растенија на површините што порано биле под испаша, што е во насока на создавање на услови за премин на пасишката од деградиран стадиум во стадиум на шумска заедница со подобри економски вредности. Сепак, во последните години, постојаниите извори на Бистра се зафаќаат, а наместо се пренасочуваат. Тука е забележливо напасување на овци, па постепено се активираат сите бачила на оваа висорамнина. За таа цел се подигнуваат разновидни мали објекти со цел да се акумулира водата и да се задржи подолго- се копаат вирови, се градат бетонски или лимени водопоила. Како карстен предел, ова може да влијае на водниот режим во однос на дендрофлората и промена кон ксеротермофилна вегетација за подолг временски период.

Управувањето со шумите е изразено преку активности од областа на шумарството. Имено, со пројласување на подрачјето за национален парк (1949 и проширувањето во 1952 година), шумската вегетација, како и целокупната растителност се опфаќа под посебен режим на заштитата и напредување. На тој начин, во голема мера се намалува обемот на прекумерни и бесправни сечи и испаша во шумите. Затоа, шумската вегетација денес се наоѓа во различни развојни фази од пројресивната сукцесија. Со зголемување на прирастот и склоеноста на шумите, денес има значително поголема продукција на дрвна маса. Едновременно се подобруваат и другите еколошки функции на шумите како што се: заштитната функција, нивното благопријатно влијание врз климата и режимот на водите, производството на кислород, односно подобрување на животната средина. Исто така, во зоните на строга заштита и онаму каде што пасиштата и ливадите се во стадиуми на „подивување“ на пионерска и околна вегетација, без понатамошно контролирано антропозоогено влијание, може да се случи намалување на флористичката и биолошка разновидност (оставајќи ги овие предели единствено на природата, неминовно ќе доведе до поголема едноликост и постигнување на крајните стадиуми на синдинамските процеси). На одредени локалитети се појавуваат шумски култури и насади (првенствено за пројиверозивни функции) кои непосредно придонесуваат за добивање на една значително подобрена состојба на шумската вегетација во НП „Маврово“.

Од останатите антропозоогени карактеристики, кандидатот м-р Бојан Симовски ја наведува како фактор кој произлегува од одржливото управување со Паркот, заштитата и напредувањето на шумите со преземање на разни уредувачки/одгледувачки мерки преку општи и посебни планови и програми за шумите, и дивата фауна (дивечот), со која се добива нераскинлива корелација во активностите на луѓето и животните во однос на шумската растителност. Исто така, кандидатот наведува дека и појавата на шумски пожари, слично како штетите предизвикани од дивечот, има многу мало дејство според обемот и факторот на влијание за развој на природните сукцесии во шумите од Паркот. Исто така, изградбата на вештачката хидроаккумуляција на Мавровското поле, односно на дел од сливот на Мавровска Река, покрај погоре наведените климатски влијанија, предизвикала непосредно исчезнување на една крајречна шумска фитоценоза (ass. *Salicetum cinerreae* B. Jov. 1953), како и постојување на повеќе крајречни видови од шумската растителност. Во однос на одредени планирани антропогени активности коишто може да имаат влијание врз развојот на шумската растителност во Паркот, кандидатот само ги споменува проектите за изградба на хидроаккумуляциите „Луково Поле“ и „Бошков мост“, а за

кои во време на изготвување на неговата дисертација се зайочнајќи студији за оцена на влијание врз животињата средина.

Во однос на поглавјето за **вегетациските карактеристики**, кандидатот наведува дека местоположбата на Паркот, еколошките фактори и историскиот развиток во комбинација со антропозоогеното влијание до денес условиле појава на голем број разновидни растителни видови и растителни заедници. Особено е значајно што *дел од оваа расипаност офаќа терциерни реликви и балканска и македонска ендемска (гендро)флора*. Токму затоа, кандидатот наведува прегледна табела на сите 149 *автотони дрвенести расенија* во Паркот кои понатаму се обработени во флористичкиот состав на сите шумски заедници, а дел од нив се споменуваат и во границите на високопланинските пасишни и ливадски асоцијации како дел од целокупната флора на НП „Маврово“, значајни за одвивање на природните сукцесивни процеси. Исто така, само е спомената употребата на *украсни алохтони дрвенести расенија* во приватните и комерцијалните дворишта, односно опасноста да предизвикаат (генетски и просторни) нарушувања на автентичната дендрофлора на Паркот.

Во однос на анализата на 16 *пасишни фитоценози како дел од високопланинската вегетација* забележани во Паркот, авторот појаснува дека преовладуваат тревни и тревести видови погодни за испаша, па затоа накусо се прегледани и обработени според планинските масиви на кои се распространети (Шар Планина, Кораб и Бистра), со издвојување на одредени локалитети и пасишни типови во кои е забележана видлива појава на сукцесивни процеси. Во таа насока, високопланинските пасишта *во синдинамска смисла се важни да се споменат поради појавата на иницијални (почетни) стадиуми, како и деградирани шумски формации (шибјаи и вршиштини), кои во време на мален интензитет на испаша во рамки на Паркот претставуваат пројресивни сукцесивни процеси*. Речиси за сите пасишта е карактеристична појавата на заземање поголеми простори од страна на пионерски дрвенести грмушести растенија како што се *Juniperus spp.*, *Daphne spp.*, *Vaccinium spp.* и други видови (поединечно или во мали групи, па дури и поголеми популации), соодветно на месторастежните услови. *Близу рабовите, во рамки на прирастната заштитна од страна на овие грмушести видови и матичните насади, уште повеќе се развива и околната букова и буково-елова вегетација, па дури и субалпската бука*.

Во однос на 3 наведени *ливадски заедници како дел од ливадската вегетација*, од синдинамски аспект, покрај рабовите на овие ливади, може да се сретнат одредени дрвни (најчесто пионери), грмушести или видови што ползат. Денес, *најголемиот дел од ливадиите воопшто не се косат и тие зараснуваат со елементи на околната шумска вегетација*. Ливадските растителни заедници се одржале благодарение на сточарењето кое било присутно долг период на овој простор, бидејќи тие претставуваат секундарни фитоценози, кои се одржуваат со антропогено влијание (наводнување, косење). За разликата од минатото, со *значително намалување на сточниот фонд (круйна стока) на целиот простор на НП „Маврово“, денес на овие површини е присутна почетна пројресивна сукцесија, која се манифестира преку зараснување на ливадиите со разни грмушести видови, особено со модрица смрека (смрекарници од Juniperus communis)*. Ливадските фитоценози претставуваат многу значајни екосистеми за обезбедување на квалитетна сточна храна, а со нивното одржување се зачувува и биолошка разновидност, специфична за ваков тип хабитати.

Од 148 растителни заедници во Македонија, во рамките на *шумската вегетација*, шумските *фитоценози* се анализирани во 28 заедници, од кои 4 *крајречни*, 18 *типични шумски* и 6 *деградациони шумски асоцијации*. За 4 од шумските асоцијации е наведено дека зафаќаат мала површина (ass. *Luzulo-Fagetum macedonicum* Em 1976, ass. *Castanetum sativae macedonicum* /Rudski 1938/ Nikolovski 1951, ass. *Aceri-Fraxinetum excelsioris* Cernj. et B. Jov. 1950 и ass. *Aceri obtusati-Fagetum* Em 1965), а една заедница, дополнително наведена, повеќе не *послуги поради заезрувањето на Мавровско Поле и изградбата на вештачката хидроакмулација* (ass. *Salicetum cinerreae* B. Jov. 1953). Како прилог кон *крајречните заедници*, наведено е дека *асоцијацијата на дивоот косиен* (ass. *Aesculo hippocastani-Ostryetum* Em 1965) е подредена во овој

тип заедници поради подобар преглед и условите во коишто успева, а „крајбрежен“ тип на заедница не е формиран и во моментите е дискутабилен на подрачјето околу Мавровското езеро, без разлика на подолгиот период на заезување. Според кандидатот м-р Бојан Симовски, ваков тип на заедница би требало да се образува за подолг временскиот период, што се должи, пред сè, на влијанието од изградба на туристички викенд-населби околу хидроакумулацијата (притисок од населението/туристите). Со изградбата на повеќе туристички објекти (дел од нив и плажи) и создавањето на викенд-населби, во кои антропогеното влијание е поголемо, како и големо варирање на водостојот на езерото, дискутабилно е да се предвиди динамиката на развој на „крајбрежна“ шумска заедница.

Крајречните шумски заедници зафаќаат површини непосредно до водотеците, претежно во форма на врбаји, покрај речните текови- крајбрежја, чакалишта и поплавни терени. Сите крајречни шумски заедници пленат со својата убавина и раскош, во сите четири сезони, со што имаат огромна пејзажна вредност. Дополнително, дел од нив како важна алка во синдинамските процеси, како и нивното историско значење (стари стебла, реликтни заедници и сл.) имаат посебна улога во рамки на забележаните заедници во Паркот. Досега, на овие заедници не се обрнувало поголемо внимание (најверојатно поради малите површини што ги зафаќаат).

Од деталната анализа на типичните шумски заедници, за нагласување се одредени фитоценолошки особености и сукцесивни појави. Така, смрчево-еловата шума (ass. *Abieti-Piceetum scardicum* Em /1958/ 1985) има големо научно значење кое произлегува од нејзината местоположба во севкупното распространување на смрчевите шуми. Денес, во неа се забележуваат процеси на изумирање, особено сушење на голем број смрчеви стебла. Појавуваат се забележува намалување на подмладоците од смрча, а за смелка на шипа- адресивно ширење на елата. Како индикатор дека има големи еколошки промени на ова подрачје е и тоа што во непосредна близина на оваа шума има појава на видови кои се термоексерофилни, односно претставуваат степски флорен елемент (*Berberis vulgaris*). Во непосредна близина на смрчево-еловата шума забележан е почесен (иницијален) стадиум на ширење на моликаша (*Pinus peuce*), со што оваа шума и нејзината непосредна околина претставуваат извонредна биоколошка разновидност. Создавањето на црнборовата шумичка во НП „Маврово“ и појавата на црниот бор (*Pinus nigra*) кадешто нема конкуренција од други видови, а во непосредна близина добро се развиени мезофилни буково-елови шуми, па дури се сретнуваат и поединечни стебла од смрча (*Picea abies*), претставува исто така многу интересен феномен. Понатаму, наведени се повеќе заедници од прашумски карактер, најчесто на тешко пристапни терени, а како градители или учесници се јавуваат: *Ostrya carpinifolia*, *Juniperus foetidissima*, *Acer pseudoplatanus*, *Fagus sylvatica* ssp. *moesiaca*, *Abies borisii-regis* и др. За заедниците во кои елата се јавува како идентификатор или каков и да е учесник е многу карактеристично експанзивното ширење и постепена појава на десруктор на постојните шумски заедници. Забележливо е појавување на високоците дабови јас од зоната на буковите шуми, односно „кревање“ на горната вегетациона граница на субалпската бука (ass. *Fagetum subalpinum scardopindicum* /Ht. 1938, Tregubov 1957/ Em 1961).

Најсилни пројективни сукцесивни процеси се наведени кај деградационите шумски формации. Забележано е проширување на површините со *Juniperus communis*, *Juniperus nana*, *Juniperus intermedia*, *Juniperus oxycedrus*, *Juniperus sabina*, *Cytisus leucanthus*, *Daphne alpina* ssp. *oleoides* на високопланинските пасишта, пред сè поради намалување на антропогеното влијание. Овие видови формираат деградирани стадиуми- шибјаи и вршиштини, коишто претставуваат прогресивен развој на шумската вегетација. Со драстичното намалување на интензитетот на испаша и сточарење, овие пионерски стадиуми заземаат сè поголеми површини. Треба да се спомене дека и промената на климатските услови во насока на заголемување придонесуваат за промена на височинската граница за распространување на деградираниите шибјаи и вршиштини. Вакви проширувања се забележани особено на подрачја кадешто во минатото имало интензивно сточарење и екстензивно земјоделство, како и косење (откос), а денес тоа не се одвива. Диференцијацијата на деградационите формации ќе се одвива зависно од

Покрај буковите шуми, констатирано е проширување на елата и во термомезофилните габови шуми (во зоните на церот и плоскачот: ass. *Orno-Quercetum cerris macedonicum* Em 1964, ass. *Orno-Quercetum petraeae* Em 1968). Причина за појава на елата во овие шуми веројатно е зголемената релативна влажност на воздухот, како резултат на нивната склоеност на шумите.

Зголемувањето на површините под шибјаци и врштини како дел од пројективниот циклус на развој на шумите е значајно за противерозивната заштита (измивање на земјиштето и еолската ерозија). Дел од нив се значајни за поттикнување на руралниот развој кај локалното население (поради можност за ползување на, пред сè, боровинките, но и други лековити својства-галбулите од модрата смрека и сл.). Дел од нив, пак, имаат значење за подготовка на теренот за појава и развој на поважни економски видови и формирање стабилни шумски екосистеми. Зголемувањето на површините под шибјаци и врштини е во директна колизија со интензивното сточарење.

Во последните години е забележливо ширење на јорската и субалпската букова шума во височинска смисла (до 2 000 метри надморска височина), за сметка на високопланинските пасишта. Како причина за тоа се намалениот број на сточари во високопланинските пасишта и климатските промени (заголемување). Тоа придонесува да се поместат (прошират) границите на горската и субалпската букова заедница (ass. *Fagetum subalpinum scardo-pindicum* /Ht. 1938, Tregubov 1957/ Em 1961). Од производен аспект, субалпската букова шума нема посебна економска вредност, како поради малата површина така и поради малото количество на дрвна маса. Од друга страна, нејзината заштитна (противерозивна) улога е многу голема.

Со сè понамалено влијание на човекој врз, во најголема мера пасиштата (сточарење, напасување, копаење, уништување, палење и сл.), покрај учеството на абиотските фактори, доаѓа до неминовно зголемување, односно постепено проширување на шумите и шумскиот фон. Дел од новозафатените површини под шума се, во суштина, површини кои претходно биле под шума, па сега повторно го освојуваат просторот. Тоа важи и за површините што во минатото се ползувале како земјоделско обработливо земјиште и ливади. Во одредени подрачја, пак, со активноста на вработените во Паркот, раководени според општите и посебните планови и програми за одржливо управување со шумите, се случува одмерено и соодветно помладување и освежување на постоечките шумски површини, не дозволувајќи да се доведат до природен климакс, со што им се зголемува нивната продуктивност и квалитет, а на тој начин се создаваат и подобри услови за развој на шумите како најстабилни копнени екосистеми. Со одмерени интервенции се создаваат и нови површини под шума (контролирано помладување/попсејување со автотони видови, односно со видови автотонични за Паркот).

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Бојан Симовски, со наслов „Природни сукцесии во шумите од Националниот парк ‘Маврово‘“, претставува истражување во научното поле: биотехнички науки, научно подрачје: шумарство и хортикултура, научна област: дендрологија и фитоценологија (FRASCATI: 1.02.05 - 4.10.07, CERIF: B270 - B430). Со изработката на темата на оваа докторска дисертација преку спроведување на истражувањата се добиваат податоци кои ќе имаат недвосмислена научна и практична примена и кои ќе овозможат да се согледа влијанието на повеќе фактори (првенствено антропозоогениот и климатскиот фактор) врз развојот на повеќе шумски заедници. Добиените резултати за влијанието на абиотскиот и биотскиот фактор врз сукцесивните процеси на фитоценозите, особено во зоните под строга заштита, ќе укажат и на јасни насоки за нивна соодветна заштита и насоки за практично управување на Националниот парк „Маврово“ во однос на шуми од ваков карактер.

Докторската дисертација на кандидатот м-р Бојан Симовски, со наслов „Природни сукцесии во шумите од Националниот парк ‘Маврово‘“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд. Извршените истражувања, со оглед на применетите признати методи во научноистражувачката работа, овозможуваат добиените резултати да имаат идна практична примена. Кандидатот јасно и прецизно ја дефинира целта на истражувањата, а потоа на стручен и разбирлив начин и на високо техничко рамниште ги претставува резултатите од истражувањата и недвосмислено ја реализира поставената цел. Кандидатот методолошки детално го разработува проблемот, детално ги анализира резултатите од истражувањата, така што донесените заклучоци се соодветна слика на истражувањата, што само по себе говори дека постигнатите резултати во истражувањата се засноваат на научна основа.

Од досега изнесеното произлегува дека кандидатот ги совладал методите на научноистражувачката работа, трудот е резултат на неговата самостојна научна работа, со која успешно го решил поставениот проблем, извршил анализа на резултатите и нив ги синтетизирал во релеванти заклучоци, со што во целина, придонел за збогатување на сознанијата во истражуваната област.

Кандидатот пред одбраната на докторскиот труд ги објавил следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [14]. Simovski B., Acevski J. (2012). „The fir as a destructor of the forest communities in the Republic of Macedonia“ (published scientific conference contribution). In (Ayan S., Nicolescu N.-V., Klumpp R., eds): *Proceedings of the 14th International Fir Symposium*, Kastamonu, Turkey, 12-14 September 2012. Kastamonu Univ., Journal of Forestry Faculty, 2012 Special Issue 12(3): 105-113. E-ISSN 1309-4181 http://orman.kastamonu.edu.tr/images/iufro_ozel_sayi/16.pdf
- [15]. Ѓорѓевски Т., Симовски Б. (2012). „Историски преглед на антропозоогеното влијание врз шумската дендрофлора: аспект на елата во Националниот парк ‘Маврово‘“ (објавен апстракт од научно излагање на конференција). *IV конгрес на еколозиите на Македонија со меѓународно учесџво*, Охрид, 12-15 октомври 2012 година. Македонско еколошко друштво, Скопје. Книга на апстракти, стр. 27. ISBN 978-9989-648-24-3
- [16]. Acevski J., Simovski B. (2012). „Forest associations of the National Park Mavrovo in the Republic of Macedonia“ (published scientific conference contribution). In (Horodnic S.-A., Duduman M.-L., Palaghianu C., eds.): *Proceedings of the International Conference Integrated Management of Environmental Resources*, Suceava, 4-6 November 2011. Editura Universit tii Ștefan cel Mare Suceava, Romania. pp.17-27. ISBN 978-973-666-388-8 <http://www.silvic.usv.ro/conference2011/proceedings.php>

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатот. Преку спроведување на истражувањата остварени во дисертацијата се прикажуваат податоци кои имаат недвосмислена научна и практична примена и кои овозможуваат првично да се согледа влијанието на повеќе фактори (антропозоогено, климатско) врз развојот на повеќе шумски фитоценози во Националниот парк „Маврово“. Добиените резултати за влијанието на абиотскиот и биотскиот фактор врз сукцесивните процеси на шумите, особено во зоните под строга заштита укажуваат и на јасни насоки за нивна соодветна заштита и насоки за практично управување на Националниот парк „Маврово“ во однос на шуми од различен развоен тип. Со добивањето на нови и свежи сознанија од истражувањата на природните сукцесивни процеси во соодветните фитоценози, може да се посочат дел од причините за нивното евентуално исчезнување, врз основа на тоа да се предложат мерки за нивна контролирана заштита, но и соодветно да се промовираат и нагласат одредени фитоценолошки појави и феномени.

Подрачје на примена и ограничувања. Фитоценолошките податоци се особено значајни, не само за шумарството, каде што претставуваат основа за сите шумарски операции, туку и за земјоделството, сточарството и руралниот развој (пасишта/типологија на пасиштата, локалното население- шумски и други шумски суровини и производи), просторното планирање и генерално, за целата животна средина (најстабилни копнени екосистеми, прочистувачи и заштитувачи на воздухот, водата, почвата итн.). Токму затоа фитоценологијата како природна наука денес е од особен антропоген интерес. Новите сознанија што произлегуваат од ова истражување се особено важни, имајќи го предвид и брзиот напредок на проучувањата на вегетацијата во Европа (создавање еколошки мрежи), а со тоа и решавањето на важните синсистематски, синхоролошки, синдинамски и синеколошки проблеми. Интензивните научни работи, како и консултирањето на соодветната, особено актуелна литература, посебно во однос на систематиката (според европските програми и нивните класификации со усогласени методологии, како што се НАТУРА 2000 /NATURA 2000/, ЕУНИС /EUNIS/, КОРИНЕ /CORINE/, ИУЦН /IUCN/ и др.) несомнено ќе доведат до создавање на солидна и соодветна база на фитоценолошките податоци и појави, а на тој начин ќе се утврди дел од насоките за развој на ЈУНП „Маврово“, што понатаму може да се спроведе и во останатите заштитени растителни подрачја во Република Македонија.

Можните ионајшамошни истражувања се:

- следење на развојот на смрчево-еловата шума (ass. *Abieti-Piceetum scardicum* Em /1958/ 1985). За да се утврдат причините кои придонесуваат за сушење на оваа значајна шума од смрчата, потребно е да се постават мониторинг станици за детално следење на повеќе еколошки фактори и врз основа на тоа ќе се донесат соодветни и издржани мерки за понатамошно управување и заштита на оваа шума;
- следење на развојот на заедницата на дивниот костен (ass. *Aesculo hippocastani-Ostryetum* Em 1965), како една од ретките реликтни и ендемски заедници на Балканскиот Полуостров. Ваква заедница, односно стебла на дивниот костен се среќаваат уште на само три мали локалитети кај нас и затоа е од исклучителна важност како природна, научна и ретка вредност;
- следење на иницијалниот стадиум на развој на моликовата „шума“ (ass. *Myrtillo-Pinetum peucis* Em 1962 [ass. *Gentiano luteae-Pinetum peucis* Em (1960) 1962]) во близина на смрчево-еловата шума. Сукцесивниот развој на овој иницијален стадиум пружа одлични можности за научно следење на динамика и создавање на нова шума и зголемување на биодиверзитетот во Паркот;
- следење на развојот на црнборовата шумичка (ass. *Abieti-Fagetum subass. pinetosum nigrae ed pidum*) и утврдување на нејзиното потекло (примарно или секундарно).

Врз основа на досега изложеното, Рецензентската комисија заклучи дека оваа докторска дисертација претставува оригинален и самостоен научен труд, со соодветен научен и апликативен придонес. Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Шумарскиот факултет во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **м-р Бојан Симовски** со наслов **„Природни сукцесии во шумите од Националниот парк ‘Маврово’“**.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Коле Василевски, УКИМ-ШФС, претседател с. р.

Проф. д-р Јане Ацевски, УКИМ-ШФС, ментор с. р.

Проф. д-р Никола Николов, УКИМ-ШФС, член с. р.

Вонр. проф. д-р Влатко Андоновски, УКИМ-ШФС, член с. р.

Вонр. проф. д-р Николчо Велковски, УКИМ-ШФС, член с. р.

ПРЕГЛЕД НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	м-р Кристина Ковачевиќ	Влијанието на имплементацијата на системите за планирање на ресурсите врз бизнис логистиката	The impact of resource planning systems implementation on business logistics	проф. д-р Лидија Пулевска-Ивановска	0202-770/3 од 5.5.2015 година

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ПО ПРЕДМЕТОТ СЕИЗМИЧКИ РИЗИК И АНАЛИЗА НА ПОВРЕДЛИВОСТ ВО ИНСТИТУТОТ ЗА ЗЕМЈОТРЕСНО ИНЖЕНЕРСТВО И ИНЖЕНЕРСКА СЕИЗМОЛОГИЈА (УКИМ-ИЗИИС) ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија, објавен во весниците „Дневник“ и „Lajm“ на 24 април 2015 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања по предметот сеизмички ризик и анализа на повредливост, и врз основа на Одлуката на Научниот совет, бр. 09-566/1, донесена на 23 април 2015, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Зоран Милутиновиќ, претседател, проф. д-р Михаил Гаревски, член и проф. д-р Драги Дојчиновски, член, сите редовни професори во УКИМ-ИЗИИС, Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс од страна на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија, за избор на наставник по предметот сеизмички ризик и анализа на повредливост, во Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (УКИМ-ИЗИИС) при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, во предвидениот рок се пријави кандидатката д-р Радмила Шалиќ, вработена во Институтот како асистент во областа на земјотресното инженерство и инженерската сеизмологија.

Рецензентската комисија ја разгледа пријавата на кандидатката, заедно со доставените прилози: кратка биографија, преглед на наставно-научна и стручноапликативна дејност, список на објавени научни и стручни трудови и други активности, доказите за стекнат степен доктор на технички науки и изборот во звањето асистент од областа на земјотресното инженерство и инженерската сеизмологија.

Врз основа на извршениот преглед на доставената документација, личното познавање како и долгогодишната соработка со кандидатката, а во согласност со одредбите од Законот за високото образование и релевантните правилници на УКИМ, Рецензентската комисија го поднесува следниов извештај.

8. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Радмила Шалиќ е родена во Скопје на 12.6.1977 година, каде што ги завршила основното и средно образование. Средното образование го завршила во 1996 година како првенец на генерација во Градежниот училишен центар „Здраво Цветковски“ во Скопје на градежниот отсек, насока: високоградба.

Дипломирала на Архитектонскиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во 2002 година, со што се здобила со звањето дипломиран инженер-архитект. За време на додипломските студии е корисник на посебната стипендија за талентирани студенти доделена од страна на Министерството за образование и наука на Република Македонија. За постигнатиот успех

во текот на студиите (просек од положените испити 9,22) е прогласена за најдобар студент на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во учебната 2002/2003 година. Во учебните 2001/02 и 2002/03 била ангажирана како помлад асистент – демонстратор по предметите физика и инсталации при Институтот за високоградба на Архитектонскиот факултет.

По дипломирањето, во 2003 година се запишала на меѓународните постдипломските студии во областа на земјотресното инженерство и инженерската сеизмологија при Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје како стипендист на Германската агенција за академска размена (DAAD). Во март 2007 година, со одбрана на магистерската теза со наслов „Влијание на гумените лежишта со оловно јадро на одговорот на сеизмички изолираните конструкции“ под менторство на проф. д-р Михаил Гаревски, ги завршила постдипломските студии со просек од положените испити 9,27 и се стекнува со звањето магистер од областа на земјотресното инженерство.

Од 2003 до 2006 година, д-р Радмила Шалиќ работела како соработник на научни проекти од областа на земјотресното инженерство на УКИМ-ИЗИИС, во Одделот за инженерски конструкции. Во април 2006 година е примена за помлад асистент - истражувач во Одделот за згради и материјали. Од април 2007 година, како помлад асистент е распределена во Одделот за ризик, справување со катастрофи и стратешко планирање.

Од октомври 2007 година, како стипендист на DAAD, кандидатката е примена на меѓународните докторски студии по земјотресно инженерство во рамките на SEEFORM/DAAD програмата. Во јули 2009 година поднесла пријава за изработка на докторска дисертација под работен наслов „Современ пристап за определување на сеизмичкиот hazard во Република Македонија“, која била прифатена во септември 2009 година. Докторската дисертација под менторство на проф. д-р Зоран Милутиновиќ ја одбранила во март 2015 година, со што се стекнала со звањето доктор на технички науки.

Во периодот 2006-2015 година, д-р Радмила Шалиќ учествувала на повеќе специјалистички работилници и курсеви за обука од кои, како поважни, се цитираат следниве осум:

- септември 2006: Меѓународен курс за обука во полето на оценка на сеизмички hazard и ризик, Швајцарски федерален институт за технологија, Цирих (ETH), Швајцарија;
- септември 2007: Работилница за напредно истражување на тема „Зголемување на сеизмичката безбедност со примена на комбинирани инженерски технологии и сеизмолошки податоци“, поддржана од НАТО-програмата „Наука за мир и безбедност“, Дубровник, Република Хрватска;
- септември 2008: Курс за обука на млади сеизмолози во областа на активна тектоника и сеизмичност, Лабораторија за геофизика и сеизмологија, Институт за технолошка наобразба на Крит, Ханија, Грција;
- септември 2008: Меѓународна вежба за експериментални и нумерички современи техники за одредување на конструктивни оштетувања за време на сеизмички дејства (Пилот проект STEP - Strategies and tools for Early Post-Earthquake Assessment), Бовец, Словенија;
- февруари 2009: Како предавач, учествувала на курсот “Сеизмичност и сеизмичка безбедност во Република Македонија”, организиран тренинг за вработените во UN - агенциите во Република Македонија;

- јуни 2009: Меѓународна вежба за експериментални и нумерички современи техники за одредување на конструктивни оштетувања за време на сеизмички дејства (Пилот проект STEP - Strategies and tools for Early Post-Earthquake Assessment), Ле Аквила, Италија;

- септември–октомври 2009: Интернационален курс за обука „Сеизмологија, анализа на сеизмички податоци, определување на hazard и намалување на ризик“, Германски истражувачки центар за геонауки, Helmholtz-центар-Потсдам, Германија;

- септември–ноември 2009: докторски студиски престој, SEEFORM/DAAD програма за докторски студии, Германски истражувачки центар за геонауки, Helmholtz-центар-Потсдам, Германија.

Во склоп на активностите на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија, во периодот од 2004 година до денес, кандидатката учествувала во повеќе научно-истражувачки и апликативни проекти, од кои по значењето и карактерот се издвојуваат следниве:

- NATO SfP-980857: Оцена на сеизмичка амплификација и сеизмичка повредливост на објекти во Република Македонија, Хрватска и Словенија;

- двата NATO SfP-проекта (983054 и 984374) за хармонизација на мапите на сеизмичкиот hazard за земјите од Западен Балкан, од кои на вториот кандидатката е во функција на проектен директор од партнерска земја;

- три годишниот проект „Одредување на сеизмичкиот hazard и ризик во Абу Даби Емиратот“, реализиран во периодот 2010-2013 година.

Кандидатката, како автор и/или коавтор, има објавено повеќе реферати на домашни и меѓународни конференции, симпозиуми, семинари и работилници, како и научно-апликативни извештаи.

Кандидатката активно се служи и го владее англискиот јазик.

Д-р Радмила Шалиќ е активен член во неколку професионални здруженија и организации: Македонска асоцијација за земјотресно инженерство, Друштво на градежните конструктори на Македонија и Комора на овластени архитекти и овластени инженери на Македонија.

9. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА

Наставно-образовна дејност

Кандидатката д-р Радмила Шалиќ од нејзинотот ангажирање на УКИМ-ИЗИИС како соработник и асистент активно учествува во изведувањето на наставата, и тоа во рамките на:

- постдипломските студии организирани во УКИМ-ИЗИИС, и тоа на студиската програма: конструктивно инженерство и асеизмичко проектирање (предмети: основи на земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија, проектирање со Еврокод 8 и управување со урбани катастрофи и стратешко планирање) и земјотресно инженерство (предмети: инженерска сеизмологија, сеизмички ризик и повредливост, основи на земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија и проектирање со Еврокод 8)

- 12-неделниот меѓународен курс за асеизмичко проектирање на згради и инженерски конструкции (CADAC). Кандидатката беше вклучена како асистент по предметите: инженерска сеизмологија, планирање за редукција на сеизмичкиот ризик и поправка и зајакнување на инженерски конструкции).

Во наставниот процес, кандидатката д-р Радмила Шалиќ користи современ интерактивен пристап пренесувајќи ги најновите сознанија од областа на земјотресното инженерство и инженерската сеизмологија. Во овој период, кандидатката редовно одржува консултации со студентите на магистерските студии на УКИМ-ИЗИИС и курсот CADAC.

Детален пресек на наставно-образовните активности на кандидатката д-р Радмила Шалиќ се дадени во Образецот, кој е составен дел од овој реферат.

Научноистражувачка дејност

Во склоп на активностите на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (УКИМ-ИЗИИС), во периодот од 2004 година до денес, кандидатката д-р Радмила Шалиќ има учествувало на повеќе научно-истражувачки проекти, од кои по значењето и карактерот се издвојуваат следниве:

- NATO SfP-980857: Оцена на сеизмичка амплификација и сеизмичка повредливост на објекти во Република Македонија, Хрватска и Словенија;

- двата NATO SfP-проекта (983054 и 984374) за хармонизација на мапите на сеизмичкиот hazard за земјите од Западен Балкан, од кои на вториот е во функција на проектен директор од партнерска земја;

- три годишниот проект „Одредување на сеизмичкиот hazard и ризик во Абу Даби Емиратот”, реализиран во периодот 2010-2013 година.

Резултатите од својата научноистражувачка работа д-р Радмила Шалиќ ги презентира низ публикации во меѓународни списанија, изработка на трудови со оригинални научни достигнувања, учество и презентации на трудови на меѓународни конференции од областа на земјотресното инженерство и инженерската сеизмологија. Д-р Радмила Шалиќ има објавено вкупно 16 научни труда од областа на земјотресното инженерство и инженерската сеизмологија.

Деталите за активностите од областа на научноистражувачката дејност на кандидатката се дадени во прилог Образецот, кој е составен дел од овој реферат.

Стручно-апликативна дејност

Активностите во стручно-апликативната дејност на д-р Радмила Шалиќ во рамките на УКИМ - ИЗИИС се реализираат низ голем број стручно-апликативни проекти од областа на земјотресното инженерство и инженерската сеизмологија, во земјата и во странство, низ реализација на голем број проекти, експертизи, студии, ревизии и стручни мислења, како одговорен проектант, ревидент или главен координатор.

Листата на активности од овој домен е дадена во прилог Образецот од овој извештај.

Дејност од поширок интерес

Покрај научно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, д-р Радмила Шалиќ е активен учесник и во дејностите од поширок интерес. Има реализирано повеќе студиски престои во странство и е член на повеќе организациони одбори на меѓународни и стручни собири.

Кандидатката д-р Радмила Шалиќ има изготвено и пријавено неколку научни/образовни меѓународни проекти.

Конкретните активности се наведени во табелата во Образецот со датуми и други релевантни податоци.

Оценка од самоевалуација

Во периодот 2008 до 2012 година, кандидатката д-р Радмила Шалиќ, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на постдипломските и докторските студии кои ги организира Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија во Скопје (Извештај за самоевалуација, април 2013).

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката д-р Радмила Шалиќ, асистент на УКИМ-ИЗИИС, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес. Кандидатката има високи професионални и морални квалитети и изграден капацитет за реализирање на наставно-образовна и научноистражувачка работа во доменот на земјотресното инженерство и инженерската сеизмологија. Преку резултатите од нејзините ангажмани како асистент на УКИМ-ИЗИИС, кандидатката докажува дека поседува и одлични способности за организирање и раководење на научноистражувачките и стручно-апликативните проекти од областа на земјотресното инженерство и инженерската сеизмологија.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката до денес, Комисијата заклучи дека д-р Радмила Шалиќ ги поседува потребните научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето доцент по предметот сеизмички ризик и анализа на повредливост.

Според гореизнесеното, Комисијата има посебна чест и задоволство да му предложи на Научниот совет на УКИМ - ИЗИИС, Скопје, д-р Радмила Шалиќ да биде избрана во звањето **доцент по предметот сеизмички ризик и анализа на повредливост**.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Зоран Милутиновиќ с.р.

Проф. д-р Михаил Гаревски с.р.

Проф. д-р Драги Дојчиновски с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Радмила Богдан Шалиќ
 Институција: Институт за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија
 УКИМ-ИЗИИС, Скопје
 Научна област: градежништво; земјотресно инженерство

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Одржување на настава 1.1 Втор циклус студии – магистерски студии 1.1.1 Студиска програма: Конструктивно инженерство и асеизмичко проектирање <u>Предмети:</u> [1] Base of Earthquake Engineering and Engineering Seismology (Основи на земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија) (2008,2009, 2010, 2013, 2014) x 5 часа = 25 часа [2] Design with Application of Eurocode 8 (Проектирање со Еврокод 8) (2008,2009, 2010, 2013, 2014) x 4 часа = 20 часа [3] Urban disaster management and strategic planning (Управување со урбани катастрофи и стратешко планирање) (2008,2009, 2010, 2013, 2014) x 6 часа = 30 часа Вкупно поени = 75 x 0.05 = 3.75 поени 1.1.2 Студиска програма: Земјотресно инженерство <u>Предмети:</u> [1] Engineering seismology (Инженерска сеизмологија) (2008,2009, 2010, 2013, 2014) x 8 часа = 40 часа [2] Seismic Risk and Vulnerability (Сеизмички ризик и повредливост) (2008,2009, 2010, 2013, 2014) x 8 часа = 40 часа [3] Base of Earthquake Engineering and Engineering Seismology	16.65

	(Основи на земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија) <i>(2008,2009, 2010, 2013, 2014) x 8 часа = 40 часа</i> [4] Design with Application of Eurocode 8 (Проектирање со Еврокод 8) <i>(2008,2009, 2010, 2013, 2014) x 2 часа = 10 часа</i> <i>Вкупно поени = 130 x 0.05 = 6.5 поени</i> 1.2 Меѓународни курсеви <i>1.2.1 CADAC (Computer Aided Design and Construction)</i> <u>Предмети:</u> [1] Engineering Seismology (Инженерска сеизмологија) <i>(2006,2007) x 25 часа = 50 часа</i> [2] Management of Disaster Risk (Управување со катастрофални ризици) <i>(2006,2007) x 15 часа = 30 часа</i> [3] Planning for Seismic Risk Reduction (Планирање за редукција на сеизмичкиот ризик) <i>(2006,2007) x 15 часа = 30 часа</i> [4] Repair and Strengthening of Engineering Structures (Поправка и зајакнување на инженерски конструкции) <i>(2006,2007) x 5 часа = 10 часа</i> <i>Вкупно поени = 120 x 0.05 = 6.0 поени</i> 1.3 Специјализирани курсеви [1] “Introduction to Seismicity and Seismic Safety of Macedonian Built Environment”, Специјализирана обука организирана за UN Агенциите во Македонија, УНДП & ECILS-Скопје, 2009 <i>(2009) x 8 часа = 8 часа</i> <i>Вкупно поени = 8 x 0.05 = 0.4 поени</i>	
2.	Подготовка на нов предмет 1. Анализа на сеизмичкиот hazard <i>Поени: предавања и вежби = 1.0 + 0.5 = 1.5 поени</i>	1.5
3.	Консултации со студенти 3.1 Втор циклус студии – магистерски студии	0.122

	[1] 2008-2009 5 студенти [2] 2009-2010 2 студенти [2] 2010-2011 3 студенти [2] 2013-2014 5 студенти [2] 2014-2015 6 студенти <i>Вкупно поени: $21 \times 0.002 = 0.042$ поени</i> 3.2 Меѓународни курсеви-CADAC (Computer Aided Design and Construction) [1] 2006 20 студенти [2] 2007 20 студенти <i>Вкупно поени: $40 \times 0.002 = 0.080$ поени</i>	
4.	Интерна скрипта од предавања [1] Seismic Risk and Vulnerability (Сеизмички ризик и повредливост) ПРЕВОД <i>Вкупно поени: $1 \times 4.0 = 4.0$ поени</i>	4.0
5.	Интерна скрипта за вежби [1] Seismic Risk and Vulnerability (Сеизмички ризик и повредливост) <i>Вкупно поени: $1 \times 3.0 = 3.0$ поени</i>	3.0
6.	Научно-популарна или наставно-историска статија во стручно-методско списание [1] Шалиќ, Р. (2011). „Промоција на научните капацитети на Македонија“, Порта 3, Градежништво, Архитектура, Екологија, 28 Јули 2011. <i>Вкупно поени: $1 \times 1.0 = 1.0$ поени</i>	1.0
	Вкупно	26.27

НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активности	Поени

1.	Раководител на меѓународен научен проект [1] Improvements in the Harmonized Seismic Hazard Maps for the Western Balkan Countries, (NATO SfP Project Number 984374), 2013-2015 <i>Вкупно поени: $1 \times 9.0 = 9.0$ поени</i>	9.0
2.	Учесник во меѓународни научни проекти [1] Развој на евтини гумени лежишта за сеизмичка сигурност на конструкции во Македонија и Балкан, истражувач (NATO SfP Project 978028) 2003-2007 [2] Assessment of Seismic Site Amplification and Seismic Building Vulnerability in Macedonia, Croatia and Slovenia (NATO SfP Project 980857) 2005-2008 [3] Harmonization of Seismic Hazard Maps for the Western Balkan Countries BSHAP (NATO SfP Project Number 983054), 2008-2011 <i>Вкупно поени: $3 \times 5.0 = 15.0$ поени</i>	15.0
3.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор [1] Sendova, V., B. Stojanoski., R. Salic., M. Garevski (2006). "Seismic Strengthening and Repair of the Ss. Petar and Paul Church in Ohrid – Case Study", Proceedings of 1st European Conference on Earthquake Engineering and Seismology, ID 527, 3-8.09.2006, Geneva, Switzerland. [2] Salic, R., T. Olumceva, Z. Milutinovic (2007). "Influence of the Building Machines Induced Vibrations on the Nearby Residential Buildings During the Realization of the Ring Road Around Skopje", 12 International Symposium Macedonian Association of Structural Engineers, MASE, KS-56, 27-29.09.2007, Struga, Republic of Macedonia. [3] Sendova, V., B. Stojanoski, R. Salic, M. Garevski (2007). "Seismic Strengthening and Repair of Ss. Peter and Paul Church in Ohrid", 12 International Symposium Macedonian Association of Structural Engineers, MASE, KS-56, 27-29.09.2007, Struga, Republic of Macedonia. [4] Salic, R., M. Garevski (2008). "Response of Lead-Rubber Mearing Isolated Structure – Case Study", Final NATO SfP 978029 Project Workshop, 23-24.06.2008, Ohrid, Republic of Macedonia. [5] Salic, R., M. Garevski, Z. Milutinovic (2008). "Response of Lead-Rubber Bearing Isolated Structure", 14 World Conference on Earthquake Engineering, 12-17.10.2008, Beijing, China. [6] Milutinovic, Z., T. Olumceva, R. Salic (2008). "Characterization of Building Dynamic Properties Based on Ambient Vibration Testing of Large Building Sets", 14 World Conference on Earthquake Engineering, 12-17.10.2008, Beijing, China.	33.0

	[7] Salic, R., Z. Milutinovic (2008). "Advanced approach to seismic hazard assessment for Republic of Macedonia", 1st German - South East European Conference on Civil and Environmental Engineering Sciences, 08-09.12.2008, Bochum, Germany. [8] Salic, R.B., M.A. Garevski and Z.V. Milutinovic (2009). "Response of Lead-Rubber Bearing Isolated Structure", Proc. of International Conference "The Banja Luka Earthquake – 40 Years of Engineering Experience", 26-28.10.2009, Banja Luka, Serbian Republic, Bosnia and Herzegovina [9] Salic, R.B., Garevski A. Mihail, Milutinovic V. Zoran (2009). "Response of Lead-Rubber Bearing Isolated Structure", 13 International Symposium Macedonian Association of Structural Engineers, MASE, BK-35, 14-17 October, Ohrid, Republic of Macedonia, 2009. [10] Salic, R., Z. Milutinovic, M. Garevski (2010). "The Needs for Advanced Seismic Hazard Assessment of the Republic of Macedonia", 14th European Conference on Earthquake Engineering, Paper Number 1882, 30.08-03.09.2010, Ohrid, Republic of Macedonia. [11] Salic, R.B., Z.V. Milutinovic, M.A. Garevski (2012). "Results Achieved and Improvements Needed in the Field of Seismic Hazard Assessment of Republic of Macedonia", 15th World Conference on Earthquake Engineering, Paper Number 5157, 24-28.09.2012, Lisbon, Portugal. [12] A. Milutinovic, H. Almulla, R. Salic & A. Megahed (2013). Structural Health Monitoring Systems: State-of-the-Art Infrastructure for Emergency Decisions and Management of Earthquake Distress. International Conference: "Skopje Earthquake - 50 Years of European Earthquake Engineering" (SE-50EEE), 29-31.05. 2013, Skopje, Republic of Macedonia. [13] Z. Milutinovic, H. Almulla, M. Garevski, R. Salic & A. Megahed (2013). Abu Dhabi Emirate, UAE, System for Risk Monitoring and Management. International Conference: "Skopje Earthquake - 50 Years of European Earthquake Engineering" (SE-50EEE), 29-31.05. 2013, Skopje, Republic of Macedonia. [14] Milutinovic, Z., R. Salic, AS. Megahed and H. Almulla (2014). Structural Health Monitoring Systems: State-of-the Art Infrastructure for Emergency Decisions and Management of Earthquake Distress. 2nd European Conference on Earthquake Engineering and Engineering Seismology, Istanbul, Turkey, August 25-29, 2014. [15] Milutinovic Z., M. Garevski, R. Salic, AS. Megahed and H. Almulla (2014). Abu Dhabi Emirate, UAE, System for Seismic Risk Monitoring and Management. 2nd European Conference on Earthquake Engineering and Engineering Seismology, Istanbul, Turkey, August 25-29, 2014. [16] Salic, R. & Z. Milutinovic (2014). Advanced Approach to Seismic Hazard Assessment for the Republic of Macedonia. 10 years SEEFORM, Scientific conference, 9-10.10.2014, Skopje, Republic of Macedonia.	

	Вкупно поени: $2 \times 3.0 \times 0.9 + 7 \times 3.0 \times 0.8 + 6 \times 3.0 \times 0.6 = 33.0$ поени	
4.	Учество на научен/стручен собир со реферат Усна презентација [1] Final NATO SfP-978029 Project Workshop, 23-24.06.2008, Ohrid, Republic of Macedonia. [2] 1st German – South East European Conference on Civil Engineering and Environmental Engineering Science, 08.12-10.12.2008, Bochum, Germany. [3] 14 European Conference on Earthquake Engineering, 30.08-03.09.2010, Ohrid, Macedonia. [4] 10 years SEEFORM, Scientific Conference, 9-10.10.2014, Skopje R. Macedonia. Вкупно поени: $4 \times 1.0 = 4.0$ поени Постер презентација [1] 1st European Conference on Earthquake Engineering and Seismology, 3-8.09.2006, Geneva, Switzerland. [2] 12th International Symposium, Macedonian Association of Structural Engineers, 27.09–29.09.2007, Struga, Republic of Macedonia [3] 14 World Conference on Earthquake Engineering, 12-17.10.2008, Beijing, China. ($1 \times 0.5 = 0.5$) [4] 13th International Symposium Macedonian Association of Structural Engineers (MASE), 14-17.10.2009, Ohrid, Republic of Macedonia. [5] 15 World Conference on Earthquake Engineering, 24-28 September, 2012, Lisbon, Portugal. Вкупно поени: $5 \times 0.5 = 2.5$ поени	6.5
	Вкупно	63.5

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активности	Поени
1.	Идеен проект (Одговорен проектант) [1] Salic, R. (2006). “Architectural project for residential building B-10, Senjak 2 settlement, Stip”, IZIIS 18-583/1, Skopje 2006. [2] Salic, R. (2006). “Architectural project for residential-administrative building Toskalar 2, Gostivar”, IZIIS 13-6/1, Skopje 2006.	8.0

	[3] Salic, R. (2007). "Architectural project for residential building Block A and B, Gevgelija", IZIIS 08-91/1, Skopje 2007. [4] Salic, R. (2007). "Architectural project for residential building C1 and C2, Bitola", IZIIS 03-74/1, Skopje 2007. <i>Вкупно поени: 4x2.0=8.0 поени</i>	
2.	Студија (Соработник) [1] Bozinovski, Z., B. Stojanoski, R. Salic (2004). "Reconstruction, adoption, strengthening and revitalization on existing building structure Vila-1, Vodno-Skopje", Report IZIIS 04-33, Skopje, 2004. [2] Garevski, M., B. Stojanoski, V. Sendova, R. Salic, M. Jovanovic (2005). "Repair and strengthening of Ss. Peter and Paul Church in Meseista - Ohrid", Report IZIIS 05-28, Skopje, 2005. [3] Garevski, M., G. Necevska-Cvetanovska, R. Apostolska, V. Micov, E. Gjorgjieva, R. Salic (2006). "Main project for road construction on Dame Gruev street under MAKOTEKS commercial building passage together with structural adaption of passage" Report IZIIS 06-02, Skopje, 2006. [4] Hristovski, V., R. Salic, T. Jovevski (2005-2006). "Revision of the main design projects for base stations for the mobile GSM Cosmophone network", Reports IZIIS, Skopje, 2006. [5] Garevski, M., B. Stojanoski, V. Hristovski, I. Gjorgjiev, R. Salic (2006). "Static and dynamic analysis of the Old Theatre building - Skopje", Report IZIIS 06-20, Skopje, 2006. [6] Bozinovski, Z., B. Stojanoski, R. Salic. (2006). "Reconstruction of residential-office building on Ivan Kozarev Str. No. 33, Kisela Voda, Skopje", Report IZIIS 06-23, Skopje, 2006. [7] Милутиновиќ, З., Т. Олумчева и Р. Шалиќ (2007). "Студија за оцена на остварениот квалитет на сеизмичката заштита на објектот Приклучна делница 9А и МРС за Комуна-Скопје". Извештај ЕЦИЛС 2007-001/ИЗИИС 2007-33, Скопје, Мај 2007. [8] Милутиновиќ, З., Т. Олумчева и Р. Шалиќ (2007). "Студија за оцена на квалитетот на сеизмичката заштита остварен со Основниот проект за Приклучна делница 10А и МРС за МакавтоСтар- Скопје". Извештај ЕЦИЛС 2007-002, 2007/ИЗИИС 2007-34, Скопје, Мај 2007. [9] Garevski, M., Z. Bozinovski, R. Apostolska, M. Manic, B. Stojanoski, M. Stojmanovska, A. Zlateska, M. Jovanovic, R. Salic, E. Gjorgjieva, I. Zafirova, S. Radoncic, B. Natev, Gj. Jovanov (2007). "Influence of the vibrations due to construction works on the ring road around Skopje on residential houses in village Stajkovci", Report IZIIS 07-35/1, Skopje, June 2007. [10] Милутиновиќ, З., В. Шендова, Т. Олумчева, Б. Стојановски и Р. Шалиќ (2007). "Студија за оцена на остварениот квалитет на сеизмичката заштита на објектот Разводен Гасовод кон СЕЗ Бунарџик". Извештај ЕЦИЛС 2007-003/ИЗИИС 2007-36, Скопје, Мај 2007.	29.0

	[11] Стојановски Б., В. Шендова, Р. Шалиќ и З. Милутиновиќ (2007). "Студија за оцена на остварен квалитет на сеизмичката заштита за изградба на објектот Главна мерно регулациона станица (ГМРС) за Слободна економска зона (СЕЗ) - Бунарџик". Извештај ЕЦИЛС 2007-004/ИЗИИС 2007-37, Скопје, Мај 2007. [12] Stojanoski, B., V. Sendova, R. Salic, Z. Milutinovic (2007). "Study of the seismic protection quality level during construction of the Main Measuring and Regulatory Station (MMRS) in the FEZ - Bunardjik", Report IZIIS 07-37, Skopje, July 2007. [13] Milutinovic, Z., V. Sendova, T. Olumceva, R. Salic (2007). "Report on the screening of the building on Eftim Sprostranov Str. No. 32-42, "11 Oktomvri" Settlement, Skopje", IZIIS 03-214/2, Skopje, December 2007. [14] Милутиновиќ, З., Олумчева, В. Шендова и Р. Шалиќ (2008). „ПРЕЛИМИНАРНА ОЦЕНА НА СЕИЗМИЧКАТА ПОВРЕДЛИВОСТ НА UNDP КАНЦЕЛАРИЈАТА ВО СКОПЈЕ“, Извештај ИЗИИС 2008-71, Скопје, Декември 2008. [15] Rakicevic, Z., R. Salic (2008). "Review of the static calculations and design of the machine room, object: Fountain in river Vardar (near Stone bridge, Skopje) Report IZIIS 2008-40/1" Report ECILS 03-09/1, Skopje, January 2009. [16] Rakicevic, Z., R. Salic (2008). "Review of the main design project for the retaining wall on Sava Kovacevic Str. No. 6, municipality Kisela Voda", Report ECILS 00/2008-1, Skopje, October 2008. [17] Micov, V., R. Salic, K. Kalkasliev (2008). "Report on the review of the project for Power Station PS-10/0.4kW for the building City Plaza – Skopje", Report IZIIS 08-33, Skopje, March 2008. [18] Milutinovic, Z., D. Trkulja, D. Dojcinovski, V. Sesov, R. Salic, V. Gadja, I. Zafirova, I. Gjorgjeska, G. Jekic (2009). "Design parameters based on seismic risk analysis for the planed football stadium (SRC) in Banja Luka", Report IZIIS 2009-37, Skopje, 2009. [19] Edip, K., I. Gjorgjeska, R. Shalikj, A. Zlateski, D. Aleksovski, Z. Milutinovic, D. Dojcinovski, "Microtremor and Geophysical Measurements at Ulpijana Site, Prishtina, Kosovo: Disposition of Measurements and Preliminary Analysis", Report IZIIS 2009-57, Skopje, November, 2009. [20] Sesov, V., V. Sendova, B. Stojanoski, R. Salic (2009). "Professional review on screening of the annex and upgrading of a residential building on Jurij Gagrin Str. No.31b, Skopje" IZIIS 08-17/22/1, Skopje, February 2009. [21] Edip, K., I. Gjorgjeska, R. Shalikj, A. Zlateski, D. Aleksovski, Z. Milutinovic, D. Dojcinovski (2009). "Microtremor and geophysical measurements at Ulpijana site, Prishtina, Kosovo / Disposition of measurements and preliminary analysis", Report IZIIS 2009-57, Skopje, November, 2009. [22] Dojcinovski D., Aleksovski D., Sesov V., Milutinovic Z., Olumceva	

	T., Edip K., Shalikj R., Gadza V., Zafirova I., Gjorgjeska I., Zlateski A. Seismic microzonation of Ulpijana Settlement - Prishtina Volume – I, Regional Seismotectonic and Seismological Investigations Report IZIIS – 2010-45/1, Skopje [23] Dojcinovski D., Aleksovski D., Sesov V., Milutinovic Z., Olumceva T., Edip K., Shalikj R., Gadza V., Zafirova I., Gjorgjeska I., Zlateski A. Seismic microzonation of Ulpijana Settlement - Prishtina Volume – II, Geophysical investigations Report IZIIS – 2010-45/2, Skopje [24] Dojcinovski D., Aleksovski D., Sesov V., Milutinovic Z., Olumceva T., Edip K., Shalikj R., Gadza V., Zafirova I., Gjorgjeska I., Zlateski A. Seismic microzonation of Ulpijana Settlement - Prishtina Volume – III, Seismic zonation Report IZIIS – 2010-45/3, Skopje [25] Z. Milutinovic, M. Garevski, R. Salic, O.D. Cardona (2012). “A Methodology for Forest Fire Risk Assessment”, Special Report to Crisis Management Center of RM and JICA, Skopje, March, 2012. [26] Z. Milutinovic, M. Garevski, Z. Bozinovski, V. Sendova, Z. Rakicevic, R. Salic, I. Gjorgjiev, I. Markovski (2012). “Rigorous Seismic Vulnerability and Safety Assessment of EBRD Resident Office in Sofia”, Special Report to EBRD, London, UK; Skopje, February, 2012. [27] Milutinovic, Z., R. Shalic (2013). Seismic zoning of UAE. Report IZIIS 1913-29, Skopje, May 2013 [28] Milutinovic, Z., R. Shalic and F. Manojlovski (2014). "Seismic Safety and Stability of Building of OSCE Mission in Kosovo Headquarters - Volume 1: Onsite Building Inspection and Investigation, Phase: Ambient Vibration Testing with TROMINO Seismometers", Report IZIIS 14-31/1, Skopje, May 2014. [29] Милутиновиќ, З., Р. Шалиќ (2014). Сеизмички мерења и квантитативна анализа на интензитетот на вибрации предизвикани со минирање на коп на варовникот “Говрлево“, Извештај ИЗИИС 2014-39, Скопје, август 2014. <i>Вкупно поени: 29x1.0=29.0 поени</i>	
3.	Ревизија (Соработник) [1] Popovska, S., R. Salic (2008). “Report on review of the Main design project - City Stadium-Skopje; construction of the east and west seating’s - phase architecture”, IZIIS 17-216/1, Skopje, November 2008. [2] Popovska, S., R. Salic (2008). “Извештај за извршената стручна ревизија на идеен проект - градски стадион - Скопје, за фасадно обликување и илуминација (Report on review of the Preliminary design project - City Stadium-Skopje; Facade and illumination)”, Report IZIIS 08-66, Skopje, October 2008. [3] Popovska, S., R. Salic (2009). “Report on review of the Construction plan - City Stadium-Skopje; Facade and illumination”, Report IZIIS 17-20/1, Skopje, February 2009. [4] Popovska, S., R. Salic (2009). “Report on review of the	3.0

	Construction plan - City Stadium-Skopje; building of the east and west seating's - phase architecture", IZIIS 17-07-1, Skopje, February 2009. [5] Popovska, S., R. Salic (2009). "Report on review of the Main design project/Construction plan - City Stadium-Skopje; annex project for building of north seating's - phase architecture", IZIIS 17-46/1, Skopje, March 2009. [6] Popovska, S., R. Salic (2009). "Report on review of the Main design project: Pedestrian bridge on the Vardar river", Report ECILS 03/2009-2, Skopje, March 2009. <i>Вкупно поени: $6 \times 0.5 = 3.0$ поени</i>	
4.	Учество во промотивни активности на Факултетот/Институтот [1] Презентација на активностите на УКИМ-ИЗИИС на собирот „Наука за сите“, 19.5.2007 [2] Презентација на активностите на УКИМ-ИЗИИС на собирот „Наука за сите“, 23.5.2008 [3] Презентација на активностите на УКИМ-ИЗИИС на собирот „Ноќ на истражувачите“, 26.9.2008 [4] Презентација на активностите на Институтот пред странски делегации <i>Вкупно поени: $4 \times 0.5 = 2.0$ поени</i>	2.0
5.	Изработка на софтверски пакет [1] Изработка на специјализиран matlab-софтверски пакет за прет-процесирање, анализа и подготовка на податоци за анализа на сеизмичкиот hazard со софтверските пакети OHAZ, CRISIS77 и EqHAZ. [2] Изработка на специјализиран matlab-софтверски пакет за пост-процесирање, анализа и мапирање на резултатите на анализа на сеизмичкиот hazard добиени со софтверските пакети OHAZ, CRISIS77 и EqHAZ. <i>Вкупно поени: $2 \times 2.0 = 4.0$ поени</i>	4.0
	Вкупно	46.0

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

1.	Студиски престој во странство [1] Меѓународен курс за обука во областа на оцена на сеизмички hazard и ризик, Швајцарски федерален институт за технологија, Цирих (ETH), Швајцарија, септември 2006, 2 недели. [2] Меѓународен курс за обука на млади сеизмолози во областа на активна тектоника и сеизмичност, Лабораторија за геофизика	4.0

	и сеизмологија, Институт за технолошка наобразба на Крит, Ханиа, Грција, септември 2008, 2 недели. [3] Интернационален курс во областа на современи експериментални и нумерички техники за одредување на конструктивни оштетувања од сеизмички дејства (Пилот проект STEP - Strategies and tools for Early Post-Earthquake Assessment), Бовец, Словенија, септември 2008, 2 недели. [4] Напреден GIS Software тренинг /MapInfo & Vertical Mapper/, NATO SfP983054, Lamma D.O.O., Дивчибаре, Ваљево, Република Србија, Април 2009, 1 недела. [5] Интернационален оперативен курс/вежба за примена на современи експериментални и нумерички техники за одредување на конструктивни оштетувања од сеизмички дејства (Пилот проект STEP - Strategies and tools for Early Post-Earthquake Assessment), Ла Аквила, Италија, јуни 2009, 1 недела. [6] Интернационален курс во областа на “Сеизмологија, анализа на сеизмички податоци, определување на hazard и намалување на сеизмичкиот ризик”, Германски истражувачки центар за геонауки, Helmholtz-центар-Потсдам, Германија, септември 2009, 2 недели. [7] Докторски студиски престој, SEEFORM/DAAD програма за докторски студии, Германски истражувачки центар за геонауки, Helmholtz центар Потсдам, Германија, септември – октомври 2009: 14 недели. <i>Вкупно поени: $6 \times 0.5 + 1 \times 1.0 = 4.0$ поени</i>	
2.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен / стручен собир: 2.1. Самостојна организација [1] ADShRA Project, Workshop on “Seismic hazard, seismic zoning and microzoning“, ADM Project No. 88/2010: Assessment of Seismic Hazard and Risk in Emirate of Abu Dhabi, 20-22 March 2011, Abu Dhabi, UAE. [2] ADShRA Project, Workshop on “Strong motion instrumentation and structural health monitoring“, ADM Project No. 88/2010: Assessment of Seismic Hazard and Risk in Emirate of Abu Dhabi, 19-20 June 2011, Abu Dhabi, UAE. [3] NATO SfP-984374 BSHAP-2 Project: 1st Project Workshop on the Improvement of the Harmonized Seismic Hazard Maps for the Western Balkan Countries, 04-05 October 2012, Skopje, Macedonia. [4] ADShRA Project, Workshop on “Seismic risk and loss assessment“, ADM Project No. 88/2010: Assessment of Seismic Hazard and Risk in Emirate of Abu Dhabi, 24-26 March 2013, Abu Dhabi, UAE. [5] NATO SfP-984374 BSHAP-2 Project: 2nd Project Workshop” on the Improvement of the Harmonized Seismic Hazard Maps for the	5.5

	Western Balkan Countries, 25-26 April 2013, Belgrade, Serbia. [6] NATO SfP-984374 BSHAP-2 Project: 3rd Project Workshop on the Improvement of the Harmonized Seismic Hazard Maps for the Western Balkan Countries, 28-29 October 2013, Zagreb, Croatia. [7] NATO SfP-984374 BSHAP-2 Project: Special Session” on the Project Improvement of the Harmonized Seismic Hazard Maps for the Western Balkan Countries, SE-50EE International Conference, 30 May 2013, Skopje, Macedonia. [8] NATO SfP-984374 BSHAP-2 Project: WP-3 Project Workshop on the Improvement of the Harmonized Seismic Hazard Maps for the Western Balkan Countries, 10 July 2013, Skopje, Macedonia. [9] NATO SfP-984374 BSHAP-2 Project: 4th Project Workshop on the Improvement of the Harmonized Seismic Hazard Maps for the Western Balkan Countries, 23-24 April 2015, Belgrade, Serbia. <i>Вкупно поени: 9x0.5=4.5 поени</i> 2.2 Член на организационен или програмски одбор [1] Член на Организационен одбор на 14 Европска конференција за земјотресно инженерство (14ECEE), 30 август – 3 септември 2010, Охрид, Република Македонија. [2] Член на Организационен одбор на меѓународна конференција за одбележување 50 години од формирањето на УКИМ-ИЗИИС (IZIIS50), 12-16.5.2015. <i>Вкупно поени: 2x0.5=1.0 поени</i>	
3.	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект: <i>Носител:</i> [1] Improvements in the Harmonized Seismic Hazard Maps for the Western Balkan Countries, (NATO SfP Project Number 984374), 2013-2015. <i>Соработник:</i> [1] Harmonization of Seismic Hazard Maps for the Western Balkan Countries BSHAP (NATO SfP Project Number 983054), 2008-2011 [2] Guidelines for Operational Regional Integration of ISO 22320, Submitted to 2013 Call for Proposals Civil Protection Financial Instrument, Preparedness and Prevention Projects; European Commission, Directorate-General, Humanitarian Aid and Civil Protection – ECHO Office (April 2013) [3] Seismic Risk Induced by subsoil exploitation, SERIUX, submitted by Prof. Enrico Priolo (OGS - Istituto Nazionale di Oceanografia e di Geofisica Sperimentale; CRS - Centro di Ricerche Sismologiche, Trieste, Italy) to NATO SfP Division (March, 2014). <i>Вкупно поени: 1x2,0+3x1,0 = 5,0 поени</i>	5.0

4.	Учество во комисии и тела на државни и други органи Во 2007-2009 година член на Комисијата за технички прием на објекти изградени на подрачјето на општина Кисела Вода, Скопје. <i>Вкупно поени: 1x1,0=1,0 поен</i>	1.0
	Вкупно	15.5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	26,27
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	63,50
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	46,00
Вкупно	151,27

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Зоран Милутиновиќ

Проф. д-р Михаил Гаревски

Проф. д-р Драги Дојчиновски

ПРЕГЛЕД

НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ИНСТИТУТОТ ЗА МАКЕДОНСКА ЛИТЕРАТУРА – СКОПЈЕ

МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Кристина Божурска	Уметничка социјална практика	Social Practice Art	проф. д-р Наташа Аврамовска	12-93/13 од 28.5.2015
2.	Томислав Алексов	Гледната точка и нејзиното влијание врз финансиската конструкција на играниот филм	The Point of View and its Impact on the Financial Structure of the Feature Film	проф. д-р Лорета Георгиевска -Јаковлева	12-93/10 од 21.5.2015
3.	Елизабета Талеска	Социјалните мрежи и културата на младите	Social Networks and Youth Culture	проф. д-р Ана Мартиновска	12-93/11 од 28.5.2015
4.	Јасна Андреевска	Белетристичките состави во средновековната македонска литература	Macedonian Medieval Fiction Literature	проф. д-р Маја Јакимовска-Тошиќ	12-93/12 од 28.5.2015

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

„АЛБАНСКО-ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ ОДНОСИ

СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА МАКЕДОНИЈА 1948-1968 год.”

ОД М-Р ГАЗМЕНД АЛИЈИ, ПРИЈАВЕНА ВО ЈНУ ИНСТИТУТ ЗА НАЦИОНАЛНА
ИСТОРИЈА–СКОПЈЕ

Со Одлука бр. 10-136/2 од 15.4.2015 година, на Научниот совет на ЈНУ Институт за национална историја, именувани сме за членови на Комисијата за оцена и одбрана на докторската дисертација под наслов: „Албанско-југословенските односи со посебен осврт на Македонија 1948-1968 год.” од м-р Газменд Алији. По увидот во доставениот материјал, Комисијата во состав: проф. д-р Катерина Тодороска, проф. д-р Методија Манојловски, проф. д-р Љубица Јанчева, проф. д-р Катерина Мирчевска и доц. д-р Исамедин Азизи, има чест на Советот на ЈНУ Институт за национална историја да му го достави следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторскиот труд „Албанско-југословенските односи 1948-1968 год. со посебен осврт на Македонија“ од кандидатот м-р Газменд Алији, содржи вкупно 192 страници, поделени во четири глави, расчленети на повеќе подглави.

Имено, материјалот започнува со вообичаените предговор и вовед, по што следува првата глава со наслов **Албанија и Југославија во идеолошки сојуз**, во која авторот ги обработува состојбите меѓу двете држави, Југославија и Албанија, во периодот 1944-1948 год. Политичките состојби авторот ги акцентира преку ослободувањето на албанската територија од фашистичките сили, и подоцнежното формирање на новата албанска влада од 22 март 1946 година. При тоа, кандидатот наведува дека најзначајните места, т.е. заменик-премиер, а воедно и министер за внатрешни работи ги зазел човекот број два на тогашниот режим, Кочи Sose. Со поддршка од Југословените, бидејќи бил сосема прифатлив за нив, Sose имал повеќе власт и од самиот Хоџа. Потоа, м-р Алији се задржува и на посетата на Хоџа кај Тито во Белград во јуни 1946 година, што било врвот на односите меѓу двете земји во периодот по Втората светска војна. Според м-р Алији, тоа била една од најзначајните политички посети на еден албански премиер уште од времето на албанската независност во 1912 година. Со оглед на бурноста, не е изоставен и ставот на албанското население кое живеело во Југославија. Имено, тоа жестоко го искритикувало однесувањето на Енвер Хоџа, кој не сметал за потребно да го посети Косово или да оствари каква било средба со некој од албанските косовски раководители.

Улогата на образованието на населението во поствоениот период било примарна задача на секоја држава. Во таа смисла било посочувано и потцртувано значењето на образованието кај малцинските народи во државите. Токму за тоа, во име на добрососедските односи меѓу Албанија и Југославија биле потпишани билатерални договори за соработка на културно-образовен план. Со нив се регулирале бројни прашања од оваа сфера, а најзначајно било разменувањето на учители од Југославија за македонските деца во Албанија и испраќањето на учители од Албанија за албанските деца во Југославија.

Во втората глава од трудот **Заладување на политичките билатерални југословенско-албански односи**, експликацијата започнува од донесувањето на Резолуцијата на Информбирото и неговата улога врз југословенско-албанските односи. Имено, кон средината на 1948 година Хоџа се обидува да се отргне од влијанието на Југословените бидејќи стравувал дека неговите дотогашни најзначајни поддржувачи имале амбиции да го заменат со Кочи Sose. Поради тоа, Хоџа пристапил кон ликвидација на сите соработници кои имале каква било допирна точка со Југославија. По создавањето благопријатна клима за судење, таканаречените предавници на албанскиот народ биле изведувани пред народниот суд, кој задолжително пресудувал најтешки казни за велепредавство. Кон таквата тенденција на заладување на односите со Тито, придонело драстичното заладување на југословенско-советските односи. Текот на настаните довел и до криза во економските и воените односи меѓу двете соседни држави, што претставувало доволен повод за предизвикување на тензии сред населението во југословенско-албанските погранични области.

Отворањето на албанското прашање и ангажирањето на Албанци во партиските организации во Југославија и Македонија било неодложно за партиските органи. Тоа било и повод да се расчисти со некои „национално задоени другари“, т.е. со непослушните албански дејци во Југославија.

Третата глава, **Обиди за нормализирање на билатералните односи**, го разработува прашањето преку неколку основни меѓународни случувања, кои директно се поврзуваат со југословенско-албанската надворешна политика. Тука, пред сè, станува збор за проблемите предизвикани од јакнењето на советското влијание во Албанија, како и бескомпромисните политички чистки во Албанија по промените на државната политика. Потоа, м-р Алији ги разработува и политичките предуслови за нормализирање на албанско-југословенските односи во текот на 50-тите години од 20 век.

Неуспешниот обид за нормализирање на билатералните односи се застапени во четвртата глава, што довело до **нови конфронтации** кои биле резултат, пред сè, на постојаните албански критики за југословенската надворешна политика. На таквата состојба погодувал и вториот југословенско-советски судир, чие влијание врз југословенско-албанските односи било многу значајно. Кога кон сето тоа се додало и

албанското приближување кон Кина, според кандидатот, добрососедските односи станале невозможни. Од друга страна, лошата билатерална состојба ги предизвикала немирите на албанското население во југословенската држава, кои биле забележани и во реакциите на официјалната албанска политика за немирите во Југославија.

Вообичаено, м-р Газменд Алији својот докторски труд, го заокружува со заклучок и преглед на користени извори и литература.

ЗАКЛУЧОК

Заклучувајќи го нашето видување на докторската теза, истакнуваме дека трудот на м-р Газменд Алији обработува еден значаен период од историјата на албанскиот народ, кој несомнено многу влијаел во случувањата како во Југославија, така во Албанија. Особено бурни биле настаните во овој период кои го засегае албанското население на Косово и во Западна Македонија. За да ни ја претстави билатералната југословенско-албанска положба, м-р Алији дал свое селектирано видување на политичкото, економското, социјалното и културното милје во двете држави и меѓународните односи. Податокот дека за југословенско-албанските односи имаат пошувано неколкумина автори, кандидатот се определил за пообемно користење на изворна документација во однос на албанското прашање во Македонија. При тоа, кандидатот прегледал бројна архивска документација, која поради обемота умешно ја селектирал. Тој сериозно ги експицира поставените проблеми и прашања, коментира одредени состојби и дава свои ставови во однос на нив. Ползувајќи се со оригиналната архивска документација од повеќе архиви, како Државниот архив на Република Македонија и Централниот државен архив од Тирана, Р. Албанија, одредени податоци ги изнесува за прв пат во македонската, но и во албанската научна литература. Дел од сознанијата до кои дошол во текот на истражувањата ги спротивставува на одредени пишувања на странски и албански автори, со што ја покажува својата подготвеност и зрелост во поглед на застапувањето на сопствените сознанија и достигнувања. Цениме за потребно да подвлечеме фактот дека во текстот, кандидатот постојано го следи прашањето за албанското население во Македонија. Со тоа дава значаен придонес и за разоткривање на одредени непознаници и отворање на таму-теми во врска со животот на Албанците во Македонија по посочениот период.

Врз основа на горе реченото, имаме чест на Советот на Институтот за национална историја да му го доставиме нашиот Извештај и да замолиме да го допушти кандидатот м-р Газменд Алији на одбрана на докторскиот труд „Албанско-југословенските односи со посебен осврт на Македонија 1948-1968 год“.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Катерина Тодороска с.р.

Проф. д-р Методија Манојловски с.р.

Проф. д-р Љубица Јанчева с.р.

Проф. д-р Катерина Мирчевска с.р.

Доц. д-р Исамедин Азизи с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПРОЦЕСОТ НА КРЕИРАЊЕ ОПШТЕСТВЕНО ОДГОВОРНИ ПОЛИТИКИ, УСЛОВЕН ОД ОРГАНИЗАЦИСКАТА ПЕРФОРМАНСА И СТИЛОТ НА ДОНЕСУВАЊЕ ОДЛУКИ НА МЕНАѢРИТЕ ВО ЈАВНИОТ И ПРИВАТНИОТ СЕКТОР ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“ ОД М-Р КАТЕ ТРАЈКОВА, ПРИЈАВЕНА НА ИНСТИТУТОТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО - ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА ВО СКОПЈЕ

Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје, на седницата одржана на 23.3.2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Кате Трајкова со наслов „Процесот на креирање општествено одговорни политики, условен од организациската перформанса и стилот на донесување одлуки на менаџерите во јавниот и приватниот сектор во Република Македонија“, во состав: проф. д-р Јорде Јакимовски(претседател), проф. д-р Мирјана Борота Поповска (ментор), проф. д-р Ганка Цветанова (член), проф. д-р Радмил Поленаковиќ (член) и доц. д-р Марија Топузовска Латковиќ (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Кате Трајкова, со наслов „Процесот на креирање општествено одговорни политики, условен од организациската перформанса и стилот на донесување одлуки на менаџерите во јавниот и приватниот сектор во Република Македонија“, содржи 334 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, со 12 фусноти, 225 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во Теоретски и Емпириски дел, во VI глави и вовед. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, кандидатката укажува дека организациите при развојот на своите организациски и бизнис - стратегии се фокусираат и на влијанието кое го имаат врз потесното опкружување, односно влијанието на бизнис - активностите врз општеството. Организациите во насока на воспоставување баланс меѓу бизнис - активностите и грижата за внатрешните и надворешните засегнати страни развиваат општествено одговорен (ОО) пристап на дистинување. За современиот свет, општествената одговорност на претпријатијата (ООП) претставува нов модел на економска демократија, чија политичка функција е пресликувана во настојувањето да се постигне одржлив развој базиран на економска, еколошка и социјална правда. Стратешкиот приод во креирањето на ОО политики во организацијата има развојна димензија за нејзиното дејствување, води кон долгорочно решавање на општествените проблеми и нивното потекло, адресирајќи ги притоа причините за нив.

Интересот на истражувањето во докторската теза се фокусира на процесот на креирање ОО политики, условен од организациската перформанса (ОП) и стилот на донесување одлуки на менаџерите во јавниот и приватниот сектор во Република Македонија. Имено, кандидатката го насочува истражувањето кон идентификација на стратешкиот пристап кој менаџерите во јавниот и приватниот сектор во РМ го користат при стратегизацијата на концептот за ОО во деловните процеси, под влијание на ОП и стилот на донесување одлуки.

Теоретскиот дел на докторската дисертација се однесува на теоретска заднина на истражувањето, составена од три посебни поглавја, во кои се обработени концептот за општествена одговорност, организациската перформанса и стиловите на донесување одлуки.

Првата глава од докторската дисертација е насловена КОНЦЕПТ ЗА ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ (ОО). Во неа се анализира предметот на истражувањето од аспект на: историскиот развој и поимниот категоријален апарат на концептот за ОО; традиционалните и современите теоретски гледишта за ОО, анализирани низ економската перспектива, според која менаџерите се одговорни за интересите на акционерите/сопствениците и низ ориентираноста и стратешкиот пристап на организациите кон засегнатите страни; основните обележја на концептот (релацијата со етичките аспекти, мотивацијата и двигателите за ОО дејствувањето, нивоа, димензии, типологија, форми и модели на ОО), и неговите одлики во рамки на 21 век каде што се наведува продукцијата на општествено споделени вредности како заеднички именител на економскиот и општествен прогрес.

Посебно внимание во оваа глава кандидатката посветува на стратешката димензија во која е направена детална елаборација на процесот на старатезизација на ОО и процесот на креирање ОО политики, придобивките од ОО и пристапот на организациите кон ОО.

Кандидатката со право посочува дека стратешките импликации на ООП се отсликуваат во интегрираноста на ОО стратегиите во корпоративните диференцијални стратегии и стратешките инвестиции во општествените аспекти од опкружувањето.

Пристапот на организациите кон ОО, со варијација од дефанзивен до проактивен, кандидатката го посочува како медиум преку кој организациите го канализираат притисокот од засегнатите страни и го рефлектираат менаџерскиот и организациски облик на општествено одговорно однесување. Во таа насока, направен е јасен приказ на различниот пристап на апликација на концептот во организациите од јавниот и приватен сектор.

Втората глава ја анализира ОРГАНИЗАЦИСКАТА ПЕРФОРМАНСА и тоа од аспект на значењето и дефиницијата на поимот од теоретскиот пристап на Портер за петте конкурентски сили и Теоријата на Барни за фирма базирана на ресурси; повеќедимензионалната природа на ОП и елаборацијата на ЕЕРИ рамката од четири димензии (Ефикасност, Ефективност, Релевантност, Иновација). Од аспект на мултидимензионалната конструкција на ОП, кандидатката наведува квалитативни и квантитативни фактори на кои се темели разликата меѓу ОП во јавниот и приватниот сектор.

Третата глава се однесува на ДОНЕСУВАЊЕТО НА ОДЛУКИ. Обработени се основните поставки на донесувањето одлуки, при што акцентот е ставен на стиловите на донесување одлука. Моделот на донесување одлуки од интерес за докторската дисертација разликува четири стилови (директен, аналитички, концептуален и бихејвиорален) кои според кандидатката, ја рефлектираат комплексната природа на човечкиот разум и донесувањето одлуки, што во себе ги интегрира психолошките димензии како што се чувства, ставови, вредности и други психолошки атрибути на менаџерите.

Во емпирискиот дел од тезата дефиниранни се методолошката рамка на истражувањето, хипотетската рамка и методолошкиот пристап, истражувачкиот примерок и употребените инструменти за операционализација на истражувањето. За аналитичка обработка на добиените емпириски податоци, кандидатката го има применето SPSS - програмот (Statistical Package for Social Science), дескриптивниот и експланаторниот метод. За тестирање на поставените хипотези применети се статистички постапки и техники, карактеристични за биваријантното и мултиваријантното ниво на анализа. Дискусијата се однесува на елаборацијата на добиените наоди за стратешкиот пристап во креирањето на ОО политики во организациите од јавниот и приватниот сектор во РМ.

Предмет на истражување

Предмет на истражувањето во докторската дисертација е процесот на креирање општествено одговорни политики, условен од организациската перформанса и нејзините конституционални димензии според ЕЕРИ - рамката и стилот на донесување одлуки (директен, аналитички, концептуален и бихејвиорален). Кандидатката го има истражувано предметот на организациско ниво преку влијанието на ОП и неговата стратешка димензија во рамките на организациската стратегија и на индивидуално ниво преку влијанието на стиловите на донесување одлуки на менаџерите.

Од особен интерес за истражувањето е и разликата меѓу менаџерите од јавниот и приватниот сектор во РМ во однос на процесот на креирање ОО политики, како и разликата меѓу организациите од двата сектора во поглед на пристапот кон ОО.

Интересот во истражувањето се димензионирал и од аспект на долгорочните импликации кои општествено одговорните политики ги имаат врз социјалните, економските и еколошките сегменти на општеството. Од не помало значење е и проучувањето на придонесот во поставувањето на основите за социјален развој преку подобрување на конкурентноста и одржувањето на економскиот развој.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Сознанијата за степенот на стратегизација на ОО во рамките на организациската стратегија и за интегрираниот пристап на организациите во РМ во развојот на ООП, како и пристапот на организациите од приватниот и јавниот сектор во РМ кон процесот на креирање ОО политики се сметаат за единствени во рамки на расположливиот опус на истражувања на организациските науки и стратешкиот менаџмент.

Краток опис на применетите методи

Научното истражување од методолошки аспект е реализирано на теоретско и емпириско ниво, со што се потврдува социјално – економската, а во поширок контекст и општествената оправданост за истражувањето.

За постигнување на целите на истражувањето:

- ангажирана е истражувачката стратегија со моно метод на истражувачка постапка (анкетирање) за обезбедување на квантитативни емпириски податоци.

Во рамките на емпириската природа на истражувањето, примарните емпириски податоци се добиени од примарен извор, односно со дистрибуција на анкетниот прашалник на намерен целен примерок испитаници. Анкетниот прашалник според структурата го сочинуваат три потскали:

- 1) креирање ОО политики, 2) ОП и 3) стилови на донесување одлуки;

- користени се дескриптивниот и експланаторниот метод, што овозможува идентификување на општите карактеристики на истражуваната појава, како и утврдување на каузалноста помеѓу испитуваните варијабли од хипотетската рамка.

Униваријантното ниво на анализа е постигнато со примена на дескриптивните статистики, во зависност од нивото на добиените мерки за независните и зависната варијабла (пр., општа дистрибуција на одговори, мерки на централна тенденција, мерки на дисперзија, графички приказ).

Потврдувањето (или отфрлувањето) на хипотезите, преку регистрирање на постоење на статистичка значајност и каузалност, односно анализа на ефектот од мултипната независна варијабла (предиктор) врз зависната варијабла (исход/резултат), е утврдена со примена на статистички постапки и техники, карактеристични за биваријантното и мултиваријантното ниво на анализа, кои се земени предвид во согласност со природата на мерките на варијаблите, како што се: кростабулации, Independent sample T – test, биваријантна корелација и линеарна регресиона анализа.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Резултатите добиени од истражувањето се прикажани табеларно и графички.

За истражувањето на појавата на организациско и индивидуално ниво, вклучени биле 155 испитаници (организации/менаџери), од кои 56, 13% од приватниот сектор, а 43, 87% од јавниот сектор.

Внатрешна конзистентност на мерниот инструмент од 55 тврдења е утврдена со помош на α -коефициентот ($\alpha=0,9577$).

Генералната хипотеза која претпоставува условеност на процесот на креирање ОО политики од ОП и стилот на донесување одлуки на менаџерите во јавниот и приватниот сектор е тестирана посредно преку тестирањето на поединечните и единечни хипотези, односно преку влијанието на конституционалните димензии на ОП и секој од стилите на донесување одлуки на менаџерите поединечно со примена на статистичките методи: линеарна корелација, Пирсонов коефициент на корелација, t-тест за независни примероци за утврдување на статистички значајна разлика меѓу аритметичките средини на ЗВ и линеарната регресивна анализа.

Посебната хипотеза која претпоставува влијание на ОП на организацијата врз процесот на креирање ОО политики и поединечните хипотези кои претпоставуваат дека секоја од четирите конституционални димензии на ОП поединечно: 1)ефективност (Е1); 2)ефикасност (Е2); 3)релевантност (Р) и 4)иновативност/креативност (И) влијаат врз процесот на креирање ОО политики се потврдуваат врз основа на статистички значајно влијание, потврдено со помош на вредностите од Пирсоновиот коефициент на корелација, биваријантната корелација и регресионата анализа.

Кандидатката констатира статистички значајно влијание на ОП врз процесот на креирање ОО политики врз основа на Пирсоновиот коефициент на корелација ($r=.47$, $N=155$, $p<.01$) дескриптивните статистики и резултатите од линеарната регресиона анализата [$F(2,155) = 43,316$; $t= 6.581$; $p=.000$ (Sig.=.000) имајќи ги во предвид вредноста на $R (.470)$; $R^2 (.221)$; вредноста на $F>0$ и $p=.000$ (Sig.=.000), $p < .05$].

Во однос на поврзаноста на секоја од конституционалните димензии на организациската перформанса со процесот на креирање ОО политики, статистичките параметри за секоја димензија одделно(Е1 ($r=.378$, $N=155$, $p < .01$); Е2 ($r=.464$, $N=155$, $p < .01$); Р ($r=.452$, $N=155$, $p < .01$) и И ($r=.441$, $N=155$, $p < .01$)) упатуваат на статистички значајна поврзаност. Со помош на статистички параметри на биваријантната корелација идентификувана е и поврзаноста на секоја од конституционалните

димензии на ОП од ЕЕРИ - рамката со секој од аспектите на процесот на креирање ОО политики (стратегија, интеракција со засегнати страни, управување и управување со резултати).

Посебната хипотеза за разликата меѓу двете групи менаџери на организации со различно потекло на капиталот во однос на процесот на креирање ОО политики е потврдена врз основа на добиените параметри за статистички значајната разлика на аритметичките средини (Mean и SD) со примената на t-тест за независни примероци (менаџери од приватен сектор: Mean=3.38; SD=0.69 и менаџери од јавен сектор: Mean=3.02; SD=0.74), $t(153)=3.14$, $p = .002$, $\alpha = .05$).

Статистичките вредности (за менаџерите од двете групи во однос на секој аспект од процесот (Стратегија за ОО: менаџери од приватен сектор: Mean=3.50; SD=0.72 и менаџери од јавен сектор: Mean=3.11; SD=0.74), $t(153)=3.30$, $p = .001$, $\alpha = .05$; Управување: менаџери од приватен сектор: Mean=3.37; SD=0.77 и менаџери од јавен сектор: Mean=2.99; SD=0.73), $t(153)=3.14$, $p = .002$, $\alpha = .05$; Управување со резултати: менаџери од приватен сектор: Mean=3.33; SD=0.76 и менаџери од јавен сектор: Mean=2.80; SD=0.75), $t(153)=4.34$, $p = .000$, $\alpha = .01$) укажуваат на статистички значајна разлика меѓу менаџерите од приватниот и јавен сектор со исклучок кон интеракцијата со засегнатите страни (за менаџерите од приватниот сектор: Mean=3.33; SD=0.66 и за менаџерите од јавен сектор: Mean=3.18; SD=1.06), $t(153)=1.03$, $p = .305$, $\alpha = .05$) каде што се утврдува статистички незначајна разлика меѓу двете групи менаџери.

Процентуалната разлика меѓу организациите од приватниот и јавниот сектор во однос на пристапот кон ОО политики ја потврдува посебната хипотеза која претпоставува разлика меѓу организациите од приватниот сектор во споредба со оние од јавниот сектор во пристапот кон ОО политики. Во однос на пристапот на организациите кон ОО, од вкупниот број на организации во примерокот ($N = 155$), 1,94% манифестираат пристап на опструктивизам, 26,45% одбранбен пристап, 34,84% манифестираат пристап на приспособување кон ОО политики, додека најголем процент од организациите, односно 36,77% покажуваат проактивен пристап кон процесот на креирање ОО политики. Со помош на кростабулацијата идентификуван е пристапот кон ОО кај организациите со различно потекло на капитал, односно 37,93% од приватниот и 30,88% од јавниот сектор применуваат пристап на приспособување кон ОО политики, 56,32% од организациите од приватниот сектор, манифестираат развоен тренд кон проактивниот пристап. Негативен тренд на манифестација во однос на одбранбениот пристап покажуваат организациите од јавниот сектор со процентуална застапеност од 54,41%.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Кате Трајкова, со наслов „Процесот на креирање општествено одговорни политики, условен од организациската перформанса и стилот на донесување одлуки на менаџерите во јавниот и приватниот сектор во Република Македонија“ претставува научно истражување во областа на менаџментот и организациските науки. Предметната докторска дисертација успешно ја идентификува стратешка определба на третирање на ОО во организациите од јавниот и приватниот сектор во Р. Македонија, под влијание на антецедентите со организациско и индивидуално потекло. Комисијата констатира дека дисертацијата третира актуелна, значајна и суптилна тема. Во трудот на еден логичен и правилно структуриран начин се проучени релевантните теоретски и практични аспекти на предметот на докторската дисертација. Применетата методологија во целост кореспондира со карактерот на темата и со поставените истражувачки задачи. Комисијата констатира дека кандидатката м-р Кате Трајкова користела богата, релевантна литература и публикации. Неспорен е впечатокот дека кандидатката суверено владее со проблематиката која ја истражувала и дошла до научно релевантни заклучоци врз основа на кои дава и корисни сугестии. При давањето на својата

позитивна оценка, Комисијата ги имаше предвид и доставените мислења по авторезимето на дисертацијата, во кои се содржани исклучително афирмативни коментари за самата докторска дисертација и нејзината апликативна димензија.

Имајќи го предвид наведеното, Комисијата констатира дека докторската дисертација на кандидатката м-р Кате Трајкова, со наслов „Процесот на креирање општествено одговорни политики условен од организациската перформанса и стилот на донесување одлуки на менаџерите во јавниот и приватниот сектор во Република Македонија“, ги исполнува пропишаните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор), следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. Trajkova K.; Andonov M.; Savovski K.; Frchkovska – Kostovska S. **“Diversification of Labor Force as a Challenge to the Business Community in Terms of Economic Crisis: A Study”**, INTERNATIONAL JOURNAL OF MARKETING, FINANCIAL SERVICES AND MANAGEMENT RESEARCH (ISSN ONLINE: 2277-3622). MAY, 2013. Indexed at Cabell's Directory of Publishing Opportunities, Texas Electronic Journals Library-University Library of Regensburg; Bibliothekssystem Universitat,Hamburg; INFO GUIDE: Hochschulbibliotheken WU-SU-AB-CO, Hobiblotheke AB; Zeitschriftendatenbank-ZDB:German Journal Databank; Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung, Berlin;Electronic Journals-WZB; Gateway-Bayern.de; Bamberger Katalog; Max Perutz Library- Vienna, New Jour-Electronic Journals & Newsletter, **Global Impact Factor (GIF) 0.468**
2. Trajkova K.; Andonov M.; Mihajloski Z. **“Role of Organizational Communication on the Affective Commitment”**, IRMBR International Review of Management and Business Research, march 2014 ISSN: 2306-9007 Vol 3 Issue.1 part 4, pages 517-527, **International Scientific Indexing (ISI) Impact Factor 0.470; Index Copernicus (IC) Value 7.00; Global Impact Factor 0.389.**

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Комисијата има особено задоволство да констатира дека пред себе има исклучително солидно изработен научен труд што е резултат на самостојна научна работа и истражување. Несомнен е научниот придонес на кандидатката при идентификацијата на двата предиктора (ОП и стил на донесување одлуки), со различно потекло (организациско и индивидуално). За очекување е дека стекнатите сознанија од истражувањето можат да бидат и во функција на понатамошен развој на националните политики за ОО, кои не само што го трасираат патот за развојот на концептот во Р. Македонија, туку истовремено се и стратешки политики за поддршка на економскиот развој на државата. Посебна специфична тежина даваат и предлог - мерките наведени во дисертацијата, кои се изведени врз основа на резултатите, давајќи притоа јасни насоки за унапредување на националните јавни политики за општествена одговорност. Комисијата е на став дека имплементацијата на предлог - мерките на макрониво ќе придонесе кон развој на одржлива конкурентост и стратешка операционализација на самиот концепт, додека предлог - мерките на микрониво ќе придонесат за развојот на посветеноста кон концептот и негово прифаќање како клучна менаџерска алатка за организациско дејствување и квалитет на изведбата.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања да ја прифати позитивната оценка и да закаже јавна одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Кате Трајкова** со наслов **Процесот на креирање општествено одговорни политики, условен од организациската перформанса и стилот на донесување одлуки на менаџерите во јавниот и приватниот сектор во Република Македонија.**

КОМИСИЈА

Проф. д-р Јорде Јаќимовски, претседател с.р.

Проф. д-р Мирјана Борота Поповска, ментор с.р.

Проф. д-р Ганка Цветанова, член с.р.

Проф. д-р Радмил Поленаковиќ, член с.р.

Доц. д-р Марија Топузовска Латковиќ, член с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „НАДВОРЕШНИ МИГРАЦИИ НА КОСОВО – СТУДИЈА НА СЛИЧАЈ СУХА РЕКА” ОД КАНДИДАТОТ М-Р БЕСИМ ГОЛОПЕНИ, ПРИЈАВЕНА НА ИНСТИТУТОТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА ВО СКОПЈЕ

Со Одлука бр. 02- 1366/21 на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје, донесена на редовната седница одржана на 10.2.2015 година, избрани сме за членови на Комисијата за оцена и одбрана на докторската дисертација „Надворешни миграции на Косово – студија на случај Суха Река” изработена од м-р Бесим Голопени. Со почит кон уважената доверба, Комисијата во состав: проф. д-р Јорде Јаќимовски, проф. д-р Славејко Сасајковски, проф. д-р Ружица Цацаноска, проф. д-р Стефан Костовски и проф. д-р Мирјана Сланинка Динева има чест на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања да му го предложи следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација „Надворешни миграции на Косово - студија на случај Суха Река”, изработена од м-р Бесим Голопени, е изложена на 221 страници текст. Кон текстот се приложени библиографските референци (вкупно 101). Трудот, освен вовед, заклучоци и библиографија, е структуриран во седум глави.

Во првата глава под наслов *Миграции на населението*, кандидатот се задржува на поимот и теориите на миграциите. Според м-р Бесим Голопени, при објаснувањето на миграциските феномени потребно е детална анализа на системските и на индивидуалните атрибути, затоа што самото посредување помеѓу овие два атрибута досега не е доволно истражувано. Во досегашното објаснување на миграциските движења често се доаѓало до заклучок дека ако нешто вреди за системот, вреди и за поединецот, и обратно. Најдобар пример за тоа е репулзивно - атрактивниот модел во објаснувањето на миграциските движења, имено веќе еден век миграциите се објаснуваат како атрактивноста на системот во имиграционите општества и одбојноста на системот во емиграционите општества без пренос на системските атрибути на полето на индивидуата.

Во втората глава, *Колонизација на Косово во дваесеттиот век*, Бесим Голопени го разработува раселувањето на населението од Косово, во текот на дваесеттиот век, при што

прави осврт на формите и мерките на раселување. Според кандидатот, колонизацијата има предизвикано промени во демографската структура на подрачјето на колонизацијата, исто така и на оние од каде што колонистите го напуштиле родното место.

Во третата глава, *Демографски и социјални карактеристики на населението на Косово*, кандидатот прави анализа на социо-економската и демографската структура на Косово, при што доаѓа до сознание дека иако постои тенденција на намалување на природниот прираст на населението на Косово, сепак општина Суха Река има најмлада популација. Стапката на невработеност се движи околу 45%, и таа повеќе е изразена во руралните средини. За 12% од вкупниот број на домаќинства во Суха Река, основен извор на приходите се дознаките од странство.

Во главата, *Внатрешни миграции*, Бесим Голопени се фокусира на депопулацијата на руралните средини, а посебно на ридско-планинските подрачја. Според кандидатот, многу села се преполовени во однос на населението и некои оддалечени рурални населби целосно се раселени. Причината за внатрешната миграција претставува лошата комунална инфраструктура, достапноста до социјалните услугите и потрагата по подобри услови за живеење и вработување.

Во петтата глава, *Главни карактеристики на косовската емиграција*, м-р Бесим Голопени на јасен и концизен начин ја објаснува емиграцијата од Косово. Според него, до крајот на 60-тите години, многу косовски Албанци емигрирале во големите индустриски центри во поранешната СФРЈ (Србија, Македонија, Словенија, Хрватска, БиХ), а од 1970 година во Европа и другите континети. Во 2014 година, учеството на надворешните миграции на Косово, во однос на резидентното население изнесува со 21,4% и 47% за Суха Река. Според овие податоци, општина Суха Река е рангирана меѓу косовските општини со најголема емиграција. Просечната возраст на емигрантите е 28 години, што е пониска од просекот на резидентното население на Косово (31 година).

Во шестата глава станува збор за методолошкиот пристап на емпирискиот дел од истражувањето. За реализација на емпириското истражување користени се анкета, интервјуа, статистички податоци и податоци од други истражувања. Во докторатот, со компаративен метод на статистичките податоци се споредуваат структурните промени на населението и миграциските движења.

Во седмата глава, *Резултати од емпириското истражување*, Голопени прави детална анализа на резултатите од анкетата. Во оваа глава се анализираат варијаблите кои ја осветлуваат значајноста на одлуките за емиграција на испитаниците. Според истражувањето,

предмиграциското образование не е поврзано со социјалната мобилност во имиграционото општество. Емигрантите наоѓаат упориште во неформалните и етничките мрежи во имиграционите општества. Понатаму во докторската дисертација се разгледуваат индивидуалните атрибути на емигрантите: демографските (пол, возраст, брачна состојба и број на членови во семејството), работниот статус (меѓустаниците на мигрирањето), човечкиот капитал кој емигрантите го носат со себе (предмиграциско образование, времето на адаптацијата, социјализацијата и социјалната мрежа во емиграционата и имиграционата средина). Во однос на половата структура, истражувањето открива дека до крајот на 90-тите години главно емигрирале мажите, а од 2000 година, се појавува миграција на цели семејства. По однос на степенот на образованието, кандидатот воочува дека 44% од анкетираните емигранти се со средно образование, 26,8% со основно, 12,7% со незавршено основно образование, а само 5,8% со високо и вишо образование.

Понатаму во докторската дисертација се разгледуваат и објаснуваат причините за емиграцијата. Резултатите од истражувањето покажуваат дека 34% од испитуваната популација емигрирале за подобри услови за живеење, 31% за семејно обединување, 16% поради политички причини и 11% за вработување.

Посебен акцент во овој дел се дава на повратната политика на емигрантите од Суха Река. Според истражувањето, 46% од емигрантите не планираат да се вратат во својот роден крај. Како причини за невраќање назад се наведуваат: **немањето перспективи** (50,6%), **лошите услови за живот** (19,0%) и **неразвиената економија на Косово** (13,0%).

Оцена на докторската дисертација

Докторската дисертација „Надворешни миграции на Косово - студија на случај Суха Река“ од кандидатот м-р Бесим Голопени е солидно изработен труд со карактеристики на научен приод во проучувањето на предметот на истражувањето. Тоа се изразува во поставените цели, хипотези, методи на истражувањето и неговата структурираност. Вниманието е насочено на анализа на детерминатите на одлуките: работата, семејството, квалитетот на животот и културните трансфери во имиграционите општества.. Оттаму произлегува и неговиот придонес во развојот на истражувањето на миграциите на населението. Докторската дисертација може да послужи за подготвување на развојни стратегии и политики за остварување на целите на емигрантите. Врз основа на

изнесеното, Комисијата за оцена на докторската дисертација на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко –правни истражувања му предлага:

- да ја прифати позитивната рецензија на докторската дисертација „Надворешни миграции на Косово - студија на случај Суха Река” од м-р Бесим Голопени;
- да се дозволи јавна одбрана на докторската дисертација.

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Јорде Јаќимовски с.р.
2. Проф. д-р Славејко Сасајковски с.р.
3. Проф. д-р Ружица Цацаноска с.р.
4. Проф. д-р Стефан Костовски с.р.
5. Проф. д-р Мирјана Сланинка Динева с.р.